

Гладкова Е.Л. Персидский язык для экономистов-международников: учеб. пособие для старших курсов и магистратуры / Е.Л. Гладкова ; МГИМО(У) МИД России, каф. индоиран. и афр. яз. – М.: МГИМО-Университет, 2008. – 299 с. – ISBN 978-5-9228-0399-1.

МОСКОВСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ИНСТИТУТ
МЕЖДУНАРОДНЫХ ОТНОШЕНИЙ (УНИВЕРСИТЕТ)
МИД РОССИИ

Кафедра индоиранских и африканских языков

Е.Л. Гладкова

ПЕРСИДСКИЙ ЯЗЫК ДЛЯ ЭКОНОМИСТОВ- МЕЖДУНАРОДНИКОВ

**Учебное пособие для старших курсов и
магистратуры**

Москва 2008

Научный консультант – зав. сектором Ирана Института
Востоковедения РАН, к.э.н. Н.М. Мамедова

Предисловие

Учебное пособие «Персидский язык для экономистов – международных» предназначено для студентов, обучающихся по направлению подготовки «Мировая экономика», освоивших базовый курс общего языка и имеющих устойчивые навыки работы с общественно-политическими текстами информационного характера. Учебное пособие может также частично использоваться в процессе обучения по направлению подготовки «Международные отношения».

Целью пособия является обучение пониманию, чтению и переводу специальных, преимущественно аналитических текстов средней и повышенной сложности, аннотированию и реферированию текстов, последовательному переводу, а также развитие навыков устной речи.

В процессе обучения предполагается формирование следующих компетенций:

- способность представлять в письменной форме перевод текстов с персидского языка на русский и с русского языка на персидский, правильно пользоваться речевым этикетом;
- способность выполнять последовательный и двусторонний перевод в рамках профессиональной сферы общения;
- способность аннотировать и реферировать на русском языке персоязычные материалы в рамках профессиональной сферы общения;
- способность вести на персидском языке беседу, умение участвовать в дискуссии;
- навыки устного выступления в рамках профессиональной сферы общения в соответствии с нормами речевого этикета.

Работа над пособием рассчитана на два семестра (примерно 140 часов аудиторных занятий и столько же часов самостоятельной работы), один урок рассчитан на 16-18 часов аудиторных занятий.

Пособие состоит из девяти уроков, включающих основной текст (тексты), поурочный словарь, комментариев, упражнения и тесты, сводного персидско-русского и русско-персидского словаря, ключей к упражнениям и тестам и списка литературы. Учебное пособие включает в себя тексты, затрагивающие проблемы мировой экономики и международных экономических отношений, а также экономики Ирана.

В пособии отражена современная экономическая лексика, не зафиксированная в персидско-русских и русско-персидских словарях. Вопросы образования неологизмов получили освещение в комментариях к урокам.

Источниками текстов на персидском языке служили специализированные иранские газеты, журналы и монографии, а также материала Иранского агентства новостей (ИРНА) в Интернете. Источниками русскоязычных текстов стали учебники и учебные пособия по мировой экономике и международным экономическим отношениям, а также тематические сборники статей по Ирану.¹

Для работы над словарем использовались персидско-русские и русско-персидские словари, персидско-английские и англо-персидские словари экономических терминов, а также толковые словари современного персидского языка, изданные в Иране.

Объем вводимой лексики составляет около 1000 единиц, включая активную лексику уроков и факультативную лексику упражнений.

Автор пользуется случаем, чтобы выразить благодарность коллективу кафедры индоиранских и африканских языков МГИМО (У) МИД России за выказанные в ходе обсуждения учебного пособия замечания и предложения, а также студентам А. Гаспаряну, Ф. Корначеву, Т. Тимканову и Т. Ширину за наблюдения и замечания, высказанные в ходе апробации учебного пособия.

---

¹ В соответствии с Законом Российской Федерации от 9 июля 1993 года № 5351-1 автор использовал в пособии с обязательным указанием источника заимствования правомерно обнародованные отрывки из произведений в качестве иллюстраций (в широком смысле) в объеме, оправданном поставленной целью и методикой.

Тема 1
فصل اول
Мировая экономика
اقتصاد جهانی

Урок первый
درس یکم

Текст 1
متن 1

صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی
نهادهای سازمان ملل هستند که 148 کشور
جهان در آن عضویت دارند. وظیفه این دو
سازمان علاوه بر نظارت بر نظام
اقتصادی و سیستم بانکی در سطح جهان،
مشاورات و اعطای اعتبارات به کشورهای
عضو است.

کارشناسان این دو سازمان از اینکه
کشورهای منطقه خاور میانه و شمال
آفریقا نتوانسته‌اند به کاروان اقتصاد
بین‌المللی ملحق شوند، ابراز نگرانی
کرده، مصرا خواستار اقدامات لازم در حل
این مشکل شدند. طبق گزارش این دو
سازمان رشد ناخالص ملی 24 کشور این
منطقه با سه همیز یک درصد در دهه‌های
نود میلادی حتی از درآمد ناخالص ملی
کشورهای در حال رشد با چهار درصد در
مدت مشابه کمتر بوده است.

در حالی که کشورهای این منطقه 7/7
در صد جمعیت کل جهان را به خود اختصاص
داده‌اند اما با 800 میلیارد دلار در

تولید ناخالص جهانی تنها 2/5 درصد سهم هستند. از طرف دیگر سه چهارم منابع نفت خام جهان در این منطقه قرار دارد و 13 کشور از 24 کشور این منطقه دو سوم تولید ناخالص ملی خود را از صادرات نفت خام تأمین می‌کنند. به عبارت دیگر اقتصاد آنها تا 90 درصد به تولید و صادرات نفت خام وابسته است. طبق نظر کارشناسان این دو سازمان مشکل دیگری که این کشورها با آن روبرو هستند، رشد سریع جمعیت در سده‌های اخیر است. هر سال سه تا سه و نیم درصد به جویندگان کار در این منطقه افزوده می‌شود. در حالی که رقم بیکاری از پانزده درصد تجاوز می‌کند مشکل دیگری در اغلب این کشورها این است که بین سی تا پنجاه و پنج درصد از تولیدات ملی در انحصار دولت است. با وجود تلاش بعضی از دولت‌ها روند خصوصی‌سازی به کندی انجام می‌گیرد و در بعضی موارد حتی متوقف شده است.

کارشناسان این دو سازمان یکی از دلایل این عدم موفقیت را ترس دولت‌های وقت از تبعات آن، یعنی افزایش بیکاران و ناآرامی‌ها در میان مردم ارزیابی می‌کنند. در صورتی‌که پیشبرد روند خصوصی‌سازی و جلب سرمایه‌های داخلی و خارجی از مهمترین عوامل بهینه کردن اوضاع اقتصادی محسوب می‌شود. رسیدن به این هدف مستلزم تأمین امنیت سرمایه و سرمایه‌گذار، شفافیت تعرفه‌های گمرکی و

مالیاتی ، مدرنیزه کردن سیستم بانکی و
 تقلیل سهم دولت در بخش تولید است. اما
 کشورهای خاور میانه و شمال آفریقا در
 تلاش خود برای انتقال اقتصاد دولتی و
 نیمه دولتی به بخش خصوصی در سالهای اخیر
 موفق نبوده اند. بعلاوه دولت های آنها
 اکثرا با بحران مشروعیت روبرو هستند و
 این معضل سایه سنگینی بر اقتصاد آنها
 انداخته است. (دنیا 30 شهریور 1383)

Словарь

واژه نامه

صندوق بین المللی پول	[sanduq-e beynolmelali- ye pul]	Международный валютный фонд
بانک جهانی	[bānk-e jahāni]	Всемирный банк
اعطا	[e'tā]	предоставление
اعطا کردن (را ، به)	[e'tā kardan]	предоставлять
اعتبار	[e'tebār]	1) кредит; 2) контракт
ملحق شدن (به)	[molhaq šodan]	присоединяться
مصرا	[moserran]	настойчиво
ناخالص	[nāxāles]	1) нечистый, с при- месью; 2) валовой (экон.)
رشد ناخالص ملی	[rošd-e nāxāles-e melli]	валовой национальный продукт
مشابه	[mošābeh]	аналогичный

سهيم	[sahim]	имеющий долю, партнер
سهيم بودن (در)	[sahim budan]	иметь долю
به عبارت ديگر	[be ebārat-e digar]	другими словами
وابسته وابسته بودن (به)	[vābaste] [vābaste budan]	зависящий зависеть
سنه	[sane]	год (<i>книжн.</i>)
جويندگان كار	[juyandegān-e kār]	нуждающиеся в работе
رقم - ارقام	[raqam – arqām]	цифра(ы)
بيكارى	[bikari]	безработица
تجاوز کردن (از)	[tajāvoz kardan]	превышать
اغلب	[aqlab]	зачастую, преимущественно
انحصار	[enhesār]	монополия
خصوصى سازى	[xosusisāzi]	приватизация
در بعضى موارد	[dar ba'zi mavāred]	в некоторых случаях
متوقف شدن	[motavaqqef šodan]	останавливаться, приостанавливаться
دولت های وقت	[dowlathā-ye vaqt]	правительства того времени
تبعات	[taba'āt]	последствия
پیشبرد	[pišbord]	осуществление

بهينه	[behine]	оптимальный
بهينه کردن (را)	[behine kardan]	оптимизировать
مستلزم ... بودن	[mostalzem... budan]	требовать
سرمایه گذار	[sarmāyegozār]	инвестор
شفافیت	[šaffāfiyat]	прозрачность, транспарентность
تعرفه	[ta'refe]	тариф
تعرفه های گمرکی	[ta'refehā-ye gomroki]	таможенные тарифы
مالیات	[māliyāt]	налоги
مدرنیزه کردن	[modernize kardan]	модернизация
تقلیل	[taqlil]	снижение, уменьшение
تقلیل دادن (یافتن) (را)	[taqlil dādan – yāftan]	снижать(ся)
اکثرا	[aksaran]	в большинстве
مشروعیت	[mašru'iyat]	законность
معضل	[mo'zal]	трудность, проблема
سایه	[sāye-e sangin-i	отрицательно
سنگینی	andāxtan]	сказываться
بر... انداختن		

Комментарий

توضیحات

1. رشد ناخالص ملی – 'валовой национальный продукт'.
В персидской экономической терминологии чаще используется

словосочетание تولید ناخالص ملی, а в статистических справочниках – محصول ناخالص ملی. Ср.: تولید ناخالص محصول ناخالص داخلی. Слово رشد в этом контексте может также иметь значение ‘прирост’.

2. Следует помнить, что существительное تجاوز имеет в персидском языке значения ‘агрессия’ и ‘превышение’, и сложные глаголы, образованные от этого существительного также имеют разные значения, различаясь при этом глагольным управлением: تجاوز کردن به... – ‘совершать агрессию’, تجاوز کردن از... – ‘превышать’.

3. Союз در صورتی که в последнее время часто употребляется в значении ‘в то время как’, т.е. синонимично союзу که در حالی که Слово صورت, как известно, имеет в персидском языке целый ряд значений: ‘лицо’, ‘список’, ‘случай’, ‘состояние’.

Упражнения

تمرینها

تمرین 1. با استفاده از متن 1 عبارات زیر را تکمیل نمایید:

صندوق... ؛ بانک... ؛ اعطای... ؛
کشورهای... ؛ رشد... ؛ تولید... ؛
منافع... ؛ نفت... ؛ طبق... ؛
سنه های... ؛ جویندگان... ؛ رقم... ؛
تولیدات... ؛ انحصار... ؛ روند... ؛ در
بعضی... ؛ دولت های... ؛ پیشبرد... ؛
جلب... ؛ از مهمترین عوامل... ؛
امنیت... ؛ تعرفه های... ؛ مدرنیزه

کردن... ؛ سهم... ؛ اقتصاد دولتی و...
؛ بحران... .

تمرین 2. عبارات زیر را در متن درس پیدا کنید:

Консультации и предоставление кредитов; страны региона пока не смогли интегрироваться в мировую экономику; за аналогичный период; валовой объем мирового производства; их доля составляет всего 2,5%; мировые ресурсы сырой нефти; обеспечивают 2/3 своего ВВП за счет экспорта нефти; на 90% зависит от нефти; другая трудность, с которой сталкиваются эти страны; лица, нуждающиеся в работе; показатель (индекс) безработицы; до 25% производства находится в монополии государства; процесс приватизации идет медленно; одна из причин неудачи; страх перед последствиями; один из важнейших факторов оптимизации положения в экономике; требует обеспечить надежность капиталовложений; транспарентность таможенных тарифов; модернизация банковской системы; доля государства в производственном секторе; переход от государственной экономики к опоре на частный сектор; кризис законности; отрицательно сказывается.

تمرین 3. معنی واژه‌های زیر را به فارسی توضیح بدهید:

نظام اقتصادی؛ اعتبار؛ رشد ناخالص
ملی؛ کشورهای در حال رشد؛ تولید
ناخالص جهانی؛ بیکاری؛ انحصار؛
خصوصی‌سازی؛ امنیت سرمایه و
سرمایه‌گذار،؛ تعرفه‌های گمرکی؛ مدرنیزه
کردن؛ بخش تولید؛ انتقال اقتصاد دولتی

و نیمه دولتی به بخش خصوصی؛ بحران
مشروعیت.

Текст 2

متن 2

منطقه خاور میانه و شمال آفریقا در
دو دهه آینده با چالش بی‌سابقه‌ای
روبروست و به ایجاد 80 میلیون شغل جدید
نیاز دارد. به گزارش اقتصاددانان، این
منطقه سطح اشتغال را باید تا سال 2020
با ایجاد 100 میلیون شغل جدید دو برابر
کند.

با ورود جمعیت جوان تحصیلکرده‌ای که
دوره آموزش خود را به پایان
رسانیده‌اند، بازارهای بحرانی کار، با
میانگین نرخ بیکاری سالانه 15 درصد و
رشد سه درصدی جمعیت بیکار جویای کار،
با وضعیت نامناسبی روبرو می‌شود. برای
رویارویی با چالش اشتغال که در 50
سال گذشته در هیچ نقطه دنیا دیده نشده
است، کشورهای منطقه باید بخش خصوصی را
فعال کنند، در اقتصاد جهانی یکپارچه
شوند و منابع نفتی را بهتر اداره کنند.
برای انجام اینگونه اصلاحات اقتصادی
ضروری است که یک قرارداد اجتماعی
جدید، بین دولت و شهروندانشان امضا
شود. تعداد کل نیروی کار فعال در
کشورهای خاور میانه و شمال آفریقا در
سال 2000 بالغ بر 104 میلیون نفر بود و

انتظار می‌رود این رقم در سال 2010 و تا سال 2020 به 185 میلیون نفر برسد. با توجه به اینکه قشر جوان جویای کار بدنه اصلی بیکاران منطقه را تشکیل می‌دهد، می‌توان گفت که قریب نیمی از جوانان منطقه بیکار هستند. چون اکثر بیکاران منطقه کسانی هستند که آموزش متوسطه و عالی دارند، این افراد همچنان خواستار یافتن شغلی دولتی با مزایای آن هستند. در عین حال نرخ بیکاری در بین افراد که تحصیلات رسمی ندارند و دارای شرایط لازم برای استخدام در بخش دولتی نیستند، پایین‌تر است. با توجه به اینکه زنان بیشتری به استخدام درمی‌آیند ولی همچنان این قشر آسیب‌پذیر است و این امر حاکمی از محدودیت نقش آنها در بخش دولتی است.

مسألة حل اشتغال منطقه خاور میانه و شمال آفریقا مستلزم انجام اصلاحات است. گرچه اصلاحات بازارهای کار ضروری هستند اما کافی نیستند. افزایش ایجاد فرصت‌های شغلی و رشد کشورهای منطقه باید با اجرای سیاست پایدار و چالش‌های نهادی با هدف انجام سه مورد تغییر اساسی و مرتبط در اقتصاد این کشورها باشد. این تغییرات عبارتند از فعال کردن بخش خصوصی، باز کردن بازارها و تغییر وابستگی اقتصادشان از نفت به منابع دیگر.

(دنیا 30 شهریور 1383)

Словарь
واژه نامه

بی سابقه	[bisābeqe]	беспрецедентный
شغل	[šoql]	профессия
اشتغال	[ešteqāl]	занятость
تحصیل کرده	[tahsilkarde]	образованный
میانگین	[miāngin]	среднее
نرخ	[ne(a)rx]	1) цена; 2) курс; 3) уровень
بخش خصوصی	[baxš-e xosusi]	частный сектор
یکپارچه شدن (در)	[yekpārče šodan]	вливаться, соединяться
شهروند	[šahrvand]	гражданин
اصلاحات	[eslāhāt]	реформа
نیروی کار	[niru-ye kār]	рабочая сила
بالغ بر...	[bāleq budan]	превышать
بودن		
قشر (قشور، اقشار)	[qešr – aqšār – qošur]	слой(и)
بدنه	[badane]	корпус
مزایا	[maziye – mazāyā]	преимущество(а)
استخدام	[estexdām]	найм
به استخدام	[be estexdām darāmadan]	наниматься, поступать на работу
در آمدن		
آسیبپذیر	[āsibpazir]	уязвимый
فرصت های	[forsathā-ye šoqli]	рабочие места
شغلی		

Комментарий توضیحات

1. Следует помнить, что в экономической терминологии слово گزارش – ‘доклад, сообщение’ употребляется в значении ‘отчет’.
2. Слово میانگین может быть как существительным и, следовательно, в словосочетании – определяемым словом: میانگین رشد بیکاری *miāyngin-e rošd-e bikāri* – ‘средний показатель роста безработицы’, так и прилагательным: رشد میانگین *rošd-e miāngin* – ‘средний прирост’.
3. Термин نرخ имеет широкий спектр значений: نرخ ارز – ‘курс валюты’, نرخ بهره – ‘процентная ставка’, نرخ بیکاری – ‘уровень безработицы’.
4. نیروی کار – ‘рабочая сила’ в данном тексте используется в узком производственном значении. Более общее экономическое понятие – نیروی انسانی можно переводить и как ‘рабочая сила’, и как ‘человеческие ресурсы’.
5. Местоимение این – ‘это’ в роли подлежащего в распространенных предложениях употребляется редко (исключение – связочные предложения). Как правило, подлежащее ‘это’ передают словосочетания این امر, این عمل, این مورد. Примеры: این مورد نشانگر آن است که – ‘это говорит о том, что...’, علت این امر – دگرگونی اوضاع بازار نفتی است

‘причиной тому являются изменения в ситуации на нефтяном рынке’.

تمرین 4. با استفاده از متن 2 عبارات زیر را تکمیل نمایید:

چالش... ؛ به گزارش... ؛ سطح... ؛
جمعیت جوان... ؛ میانگین... ؛ وضعیت... ؛
بخش... ؛ قرارداد... ؛ نیروی... ؛
قشر... ؛ بدنة... ؛ اکثر... ؛ شغل... ؛
نرخ... ؛ شرایط... ؛ اصلاحات... ؛
فرصت‌های... ؛ اجرای... ؛ تغییر... ؛
باز کردن... .

تمرین 5. عبارات زیر را در متن درس پیدا کنید:

Беспрецедентный вызов; должен увеличить вдвое; с выходом на рынок труда молодежи, получившей образование; при среднем уровне безработицы; оказывается в неблагоприятном положении; чтобы решить проблему занятости; активизировать частный сектор; лучше распоряжаться нефтяными ресурсами; экономические реформы; социальный договор между государством и его гражданами; экономически активное население; составляют основную массу; стремятся получить работу в государственном секторе со всеми ее преимуществами; не соответствуют условиям приема на государственную службу; все больше женщин выходят на работу; этот слой очень уязвим; реформа рынка рабочей силы; базовые и взаимосвязанные преобразования; переход от экономики, зависящей от нефти, к опоре на другие источники дохода.

تمرین 6. معنی واژه‌های زیر را به فارسی توضیح بدهید:

میانگین؛ نرخ؛ بخش خصوصی؛ اصلاحات اقتصادی؛ قرارداد اجتماعی؛ نیروی کار فعال؛ بخش دولتی؛ فرصت‌های شغلی؛ باز کردن بازارها.

تمرین 7. جمله‌های زیر را با واژه‌ای که زیر آن خط کشیده شده است شروع کرده، بازسازی نمایید:
نمونه:

مشکل دیگری که این کشورها با آن روبرو هستند، رشد سریع جمعیت در سده‌های اخیر است.
این کشورها با مشکل دیگری روبرو هستند، که این مشکل رشد سریع جمعیت در سده‌های اخیر است.

1. وظیفه صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی علاوه بر نظارت در نظام اقتصادی و سیستم بانکی در سطح جهان، مشاورات و اعطای اعتبارات به کشورهای عضو است.

2. در حالی که رقم بیکاری از پانزده درصد تجاوز می‌کند مشکل دیگری در اغلب این کشورها این است که بین سی تا پنجاه و پنج درصد از تولیدات ملی در انحصار دولت است.

3. با وجود تلاش بعضی از دولتها روند خصوصی‌سازی در کشورهای منطقه به کندی انجام می‌گیرد و در بعضی موارد حتی متوقف شده است.
4. کارشناسان یکی از دلایل این عدم موفقیت را ترس دولتهای وقت از تبعات آن، یعنی افزایش بیکاران و ناآرامی‌ها در میان مردم ارزیابی می‌کنند.
5. با ورود جمعیت جوان تحصیلکرده‌ای که دوره آموزش خود را به پایان رسانیده‌اند، بازارهای بحرانی کار، با میانگین نرخ بیکاری سالانه 15 درصد، با وضعیت نامناسبی روبرو می‌شود.
6. چون اکثر بیکاران منطقه کسانی هستند که آموزش متوسطه و عالی دارند، این افراد خواستار یافتن شغلی دولتی با مزایای آن هستند.
7. نرخ بیکاری در بین افرادی که تحصیلات رسمی ندارند و دارای شرایط لازم برای استخدام در بخش دولتی نیستند، پایین‌تر است.
8. زنان بیشتری به استخدام درمی‌آیند ولی این قشر آسیب‌پذیر است و این امر حاکی از محدودیت نقش آنها در بخش دولتی است.

تمرین 8. جمله‌های زیر را به روسی ترجمه نمایید:

1. وی کمک به دولت آرژانتین در رفع مشکلات اقتصادی را از برنامه‌های صندوق بین‌المللی پول اعلام کرد و بر همکاری با صندوق برای غلبه بر مشکلات تأکید کرد.
2. وی پیشرفت‌های صورت گرفته در آمریکای لاتین در دهه 90 را در بخش‌های حکومتی، مدیریت مالی و نیز توسعه انسانی مثبت خواند.
3. مقامات این دو سازمان می‌خواهند قبل از برگزاری نشست کشورهای اعطاکننده کمک‌های مالی ارزیابی خود را در این زمینه تکمیل کنند.
4. این گروه صنعتی با حدود 118000 نیروی کار در سراسر جهان، در تولید برق، حمل و نقل ریلی، کشتی‌سازی و مهندسی سهم است.
5. دولت آمریکا از کنگره این کشور 20 میلیارد برای تأمین مالی عملیات بازسازی کشور... درخواست کرده است.
6. در این گزارش بر تأثیر منفی جنگ‌ها و ناامنی در مناطق مختلف جهان به خصوص خاور میانه بر رشد اقتصادی تأکید شده است.
7. مقابله با اصلاحات اقتصادی باعث کند شدن آهنگ رشد اقتصادی در این

کشور در مقایسه با کشورهای دیگر شد.

8. از 6 میلیارد جمعیت جهان یک میلیارد نفر 80 درصد تولید ناخالص ملی جهان را در اختیار دارند، در صورتی که یک میلیارد نفر دیگر با درآمدهای کمتر از یک دلار در روز زیر خط فقر به سر می‌برند.

تمرین 9. متن 2 را با استفاده از واژه‌های مترادف واژه‌هایی که زیر آنها خط کشیده شده است، بخوانید و ترجمه کنید.

تمرین 10. مصاحبه زیر را ترجمه نمایید:

Как оценивает господин директор введение единой валюты в Европе?

ما ایجاد پول واحد را توسط کشورهای اروپایی موفقیت‌آمیز ارزیابی می‌کنیم. اروپایی‌ها باید یاد بگیرند که چگونه در وضعیت پول واحد زندگی کنند.

Что, по Вашему мнению, необходимо странам Ближнего Востока для достижения прогресса в экономике?

متنوع کردن اقتصاد، افزایش کارایی بخش خصوصی و بهبود سرمایه‌گذاری در دست یافتن به رشد اقتصادی در کشورهای خاور میانه ضروری است.

Некоторые страны, как известно, резко критикуют Фонд, утверждая, что Ваша организация применяет несправедливый подход при предоставлении помощи. Как господин директор прокомментировал бы подобные заявления?

صندوق بین‌المللی پول به انتقاداتها گوش می‌دهد. کشورها باید این مسئله را درک کنند که صندوق بین‌المللی پول به آنها کمک می‌کند. آنها با انجام اصلاحات و همکاری باید در رفع فقر بکوشند.

По утверждениям критиков, Фонд иногда навязывает свою политику некоторым странам, в то время как каждая из них имеет право решать, каким образом идти по пути прогресса. Что Вы можете сказать по этому поводу?

صندوق بین‌المللی پول کشورها را به پیشرفت مجبور نمی‌کند و مذاکرات با مقام‌های دولت‌ها برای ادامه موفقیت‌ها ادامه دارد. صندوق کشورها را به ایجاد شفافیت در فعالیت‌های آنها تشویق می‌کند. رئیس بانک جهانی همچنین شفافیت در فعالیت‌های اقتصادی هر کشور را در ارتقای کارایی آن کشور موثر دانست.

تمرین 11 . مطالب جهت مطالعه و بحث:

- 1- وظایف اصلی صندوق بین‌المللی پول.
- 2- وظایف اصلی بانک جهانی.

- 3- مهمترین مشکلات کشورهای خاور میانه و شمال آفریقا (طبق گزارش کارشناسان صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی).
- 4- مسئله بیکاری در کشورهای خاور میانه و شمال آفریقا.
- 5- تغییرات لازم جهت رویارویی با چالش‌های اقتصادی در کشورهای خاور میانه و شمال آفریقا.

تمرین 12. متن زیر را به فارسی ترجمه کنید:

Если говорить о траектории движения экономик в развивающихся странах, то она не свидетельствует о сокращении разрыва (شکاف) между этими странами и странами, развитыми в экономической, технической и технологической областях. Хотя экономическая отсталость развивающихся стран и преодолевается, но разрыв между ними и группой развитых стран не сокращается, а возрастает. По некоторым данным о распределении доходов между наиболее обеспеченной и беднейшей группой стран, разрыв между ними составлял 30:1 в 1960 году, 60:1 в 1990 году и 74:1 в 1997 году. Особенно это ощущается в области разработки и применения современных технологий. Технические и технологические инновации (نوآوری‌ها) сегодня притекают в развивающиеся страны из развитых стран, т.е. стран «другой цивилизации». К социально-экономическим разрывам, которые отличают развитые страны от развивающихся, добавился разрыв нового качества – разрыв в компьютерной информатизации экономики, или, по западной терминологии, «цифровой разрыв».

Однако неизбежное приобщение развивающихся стран к всемирному информационному пространству не делает это

пространство более широким. Неравный экономический потенциал и резко отличающийся жизненный уровень в развитых и развивающихся странах обладает способностью порождать скорее конфликты во взаимодействии, а не мирное согласие.

(Иран: диалог цивилизаций / Материалы научной конференции. М.: Муравей, 2003. С. 31-33.)

تمرین 13. خلاصه متن زیر را به فارسی بنویسید:

В XX столетии значительно увеличился прирост населения – его численность выросла почти в четыре раза: с 1,6 млрд человек в начале века до более 6,3 млрд в конце.

Экономически активное население включает занятых и ищущих работу, и это лишь основная часть ресурсов, поскольку остальное трудоспособное население учится, занято домашним хозяйством, служит в вооруженных силах и т.д. Экономически активного населения в 1999 году насчитывалось более 2,8 млрд человек, что составляло более 48% всего населения мира, в том числе мужчины – 60%, женщины – 40%.

Темпы прироста экономически активного населения снизились в среднем с 2,0% в 80-е годы до 1,6% в 90-е годы, что связано с некоторым замедлением темпов прироста населения в мире.

В развитых странах сосредоточено всего 16% экономически активного населения. Основная доля мировых трудовых ресурсов приходится на Юго-Восточную Азию (35%), Южную Азию (20%) и Тропическую Африку (10%).

Хотя развитые страны значительно уступают развивающимся по численности трудовых ресурсов, они опережают последние по качеству рабочей силы – общеобразовательному уровню, численности высококвалифицированных специалистов, мобильности рабочей силы.

Для развитых стран и большинства стран с переходной экономикой характерен высокий прирост занятого населения, получившего высшее и среднее специальное образование.

В развивающихся странах качество трудовых ресурсов во многом определяется в большей степени не наличием высшего и среднего образования, а уровнем грамотности. Велика доля неграмотных в трудоспособном населении стран Южной и Западной Азии и Тропической Африки. Низкий уровень грамотности населения многих стран тормозит технический прогресс. Уровень образования во многих развивающихся странах и по сей день остается ниже уровня образования, который был в крупнейших странах в 1870 году.

(Адаптировано по: Халевинская Е.Д. *Мировая экономика и международные отношения* М.: Экономистъ, 2004. С. 30, 169-172.)

Тесты تست

تست سه جوابی 1.

Тест 1. Выберите правильный вариант ответа:

1. علاوه بر نظارت بر نظام اقتصادی و سیستم بانکی در سطح جهان، مشاورات و اعطای اعتبارات به کشورهای عضو وظیفه کدام سازمان‌هایی است؟

ا - سازمان برنامه و بودجه

ب- صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی

ج- سازمان ورزش و تربیت بدنی

2. کارشناسان صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی خواستار اقدامات لازم در حل چه مشکلی شدند؟

۱ - مبارزه با تروریسم
ب - خلع سلاح عمومی و کامل
ج - ملحق شدن کشورهای منطقه خاور
میانه و شمال آفریقا به کاروان اقتصاد
جهانی

3. کشورهای منطقه خاور میانه و شمال
آفریقا دو سوم تولید ناخالص ملی خود
را از صادرات چه موادی تأمین می‌کنند؟

- ۱ - گاز طبیعی
- ب - نفت خام
- ج - مواد مخدر

4. طبق نظر کارشناسان کشورهای منطقه
خاور میانه و شمال آفریقا با چه مشکلی
روبرو هستند؟

- ۱ - کمبود مواد غذایی
- ب - رشد سریع جمعیت
- ج - رشد سریع صنعتی

5. روند خصوصی‌سازی در کشورهای منطقه
خاور میانه و شمال آفریقا چطور انجام
می‌گیرد؟

- ۱ - به ندرت
- ب - به سرعت
- ج - به کندی

6. کارشناسان یکی از دلایل این عدم موفقیت در رشد خصوصی‌سازی را چگونه ارزیابی می‌کنند؟

- ا - ترس دولتها از افزایش بیکاران و ناآرامی‌ها در میان مردم
- ب - مدرنیزه شدن اقتصاد کشور
- ج - افزایش فرصت‌های شغلی

تست سه جوابی 2.

Тест 2. Выберите правильный термин из трех вариантов, указанных в скобках:

1. امکانی که برای دریافت وام به مشتریان داده می‌شود یا مبلغ پیش‌بینی شده در بودجه برای مواردی معین
(1) - قرارداد؛ 2 - اعتبار؛ 3 - پرداخت)
2. عمل منحصر کردن مالکیت، حق امتیاز یا کالایی به شخص یا مؤسسه‌ای معین
(1) - انحصار؛ 2 - محاصره؛ 3 - خصوصی‌سازی)
3. حق انجام دادن یک فعالیت اقتصادی تنها به وسیله دولت
(1) - انحصار تولید؛ 2 - انحصار دولتی؛ 3 - انحصار بین‌المللی)
4. حالت نداشتن کار یا محروم شدن از شغل

- 1) - بی‌نظمی؛ 2 - بیگانگی؛ 3 -
 بیکاری)
5. عمل یا روند تبدیل مالکیت دولتی
 به مالکیت خصوصی
- 1) - آزادسازی؛ 2 - عادی‌سازی؛ 3 -
 خصوصی‌سازی)
6. فهرستی که در آن بهای برخی کالاها
 یا خدمات یا حقی که به شخص یا
 مؤسسه‌ای تعلق می‌گیرد نوشته شده است
 1) - تعریف؛ 2 - تعرفه؛ 3 - مالیات)
7. بهای مجموع کالا و خدمات تولید شده
 در یک کشور بر پایه بهای روز و پیش
 از کسر (вычет) هزینه‌های استهلاک
 (амортизация)
- 1) - تولید ناخالص ملی؛ 2 - تولید
 ناخالص داخلی؛ 3 - تولید جهانی)
8. آنچه یک شخص یا مؤسسه در مدت
 معین در برابر فروش کالا یا خدمات،
 یا به علت سرمایه‌گذاری به دست
 می‌آورد
- 1) - هزینه؛ 2 - پرداخت؛ 3 - درآمد)
9. عمل یا روند به کار گرفتن یا به
 کار گماره شدن معمولاً در برابر حقوق
 معین
- 1) - روی کار آمدن؛ 2 - انتخاب؛ 3 -
 استخدام)
10. بهای تعیین شده برای مقدار معینی
 از یک نوع کالا یا خدمات؛ میزان

1) - ارزش؛ 2 - نرخ؛ 3 -
سرمایه‌گذاری)

تست سه جوابی 3.

Тест 3. Заполните пропуски словами из списка, приведенного в конце текста:

مسأله تقسیم درآمد بین‌المللی را می‌توان با توجه به (1...) درآمد بین‌المللی روشن کرد. در اواخر قرن 20 درآمد سرانه کشورهای صنعتی در برخی موارد تا یکصد (2...) کشورهای فقیر بود. این ارقام گرچه شاید تصور روشنی را نشان ندهد، ولی در هر حال واقعیت تلخی است که ما را با مسایل دردناک (3) ... می‌سازد. بخشی از این درآمد کلان کشورهای صنعتی از تولید و بخشی از (4) ... به وجود می‌آید که هر دو تولید (5) ... ملی را تشکیل می‌دهند. این دو عامل بخشی بسیار (6...) در تولید ناخالص کشورهای فقیر دارد. در زمینه بازرگانی جهانی نیز وضع بهتر از (7...) درآمد نیست. کشورهای در حال توسعه به عنوان (8...) مواد خام فقط 15% (9) ... را که مصرف‌کننده می‌پردازد، به دست می‌آورند.

1. ا - ارقام و آمار؛ ب - برابر؛ ج - عدد

2. ا - بار؛ ب - تعداد؛ ج - برابر
3. ا - روبرو؛ ب - مقابله؛ ج -
چالش
4. ا - کشاورزی؛ ب - محصولات؛ ج -
خدمات
5. ا - خالص؛ ب - ناخالص؛ ج - مجموع
6. ا - زیاد؛ ب - اندک؛ ج - چشمگیر
7. ا - تقسیم؛ ب - تبدیل؛ ج -
تشخیص
8. ا - واردکننده؛ ب - خریدار؛ ج -
صادرکننده
9. ا - نرخ؛ ب - هزینه؛ ج - قیمت

Текст 1

متن 1

رئیس اداره روابط خارجی صندوق بین‌المللی پول با شرح مختصری از اهداف و فعالیت‌های صندوق گفت: صندوق بین‌المللی پول در سال 1945 پس از عضویت ایران، عراق و مصر و رسیدن به حد نصاب 29 کشور عضو آغاز به کار کرد.

در زمان حاضر تعداد اعضای آن به 184 کشور از جمله کشورهای منطقه خاور میانه و شمال آفریقا بالغ گردیده است. صندوق بین‌المللی پول از طریق گفت و شنود سازنده در زمینه سیاست‌های اقتصادی با مقام‌های مسئول، بانک مرکزی، بخش خصوصی و نمایندگان جامعه مدنی کشورهای عضو می‌کوشد تحولات اقتصادی، سیاست نرخ ارز و سیاست اقتصاد عمومی را مورد بررسی قرار دهد. پس از آن کارشناسان صندوق گزارش تهیه شده در مورد هر کشور را به شورای اجرایی صندوق با عضویت 24 نفر از جمله 8 عضو دائم ارائه می‌کنند.

صندوق پول عرب نیز در سال 1976 با سرمایه 250 میلیون دینار عربی (1 میلیارد دلار) در نشست شورای اقتصاد عرب در رباط تأسیس شد. ایجاد زیربنای نقدینگی برای تکمیل اقتصاد اعراب،

پیشبرد رشد اقتصادی در کشورهای عربی،
تصحیح ناهنجاری در بودجه‌های عمومی
کشورهای عربی، تسویه هزینه‌های جاری
کشورهای عضو در جهت تقویت فعالیت‌های
تجاری و تلاش برای تثبیت نرخ ارز
کشورهای عربی از اهداف تشکیل صندوق
پول عرب است.

همچنین دستیابی به قابلیت‌های صرف و
حواله ارز بین کشورهای عربی و هماهنگی
مواضع کشورهای عضو در برابر مشکلات
مالی و اقتصادی مهمترین اهداف صندوق
پول عرب را تشکیل می‌دهد.

به نظر کارشناسان صندوق بین‌المللی
پول، رشد اقتصادی در منطقه خاور میانه
و شمال آفریقا از دیگر مناطق در حال
رشد در جهان ضعیفتر است. علت این امر
دگرگونی ناهنجار اوضاع بازار نفتی و
رشد منفی کشورهای صادرکننده نفت طی سه
دهه گذشته است. از این رو میانگین رشد
در منطقه به علت ثبات نداشتن نرخ ارز
و نیز بالا بودن سطح هزینه‌های دولتی
نامیدکننده است. تعیین سیاست‌ها و
تشخیص اولویت‌های جامعه مالی و نقدینگی
بین‌المللی از سوی نشست‌های کارشناسی انجام
می‌پذیرد.

در این اجلاس‌ها عوامل عمده رشد و
سرمایه‌گذاری بهینه در جهت بهبود سطح
معیشت و نقش صندوق بین‌المللی پول در کمک
به کشورهای در حال توسعه جهت تحول به

سوی فرآیند آزادسازی تجارت مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد.

به پیش‌بینی کارشناسان، پیامدهای منفی نشست اخیر بر اجلاس‌های آینده تأثیر خواهد گذاشت و موضوع‌های جهانی‌سازی و انتقال سرمایه‌ها میان کشورها نیز محورهای اصلی مناقشات اجلاس‌های آینده را تشکیل خواهد داد. انتقال سرمایه‌ها و حرکت سریع آن موجب بروز مشکلات و بحران‌های اقتصادی معیشتی در سال‌های اخیر شده و از این رو صندوق بین‌المللی پول برای کمک به کشورهای کم‌درآمد جهت بهبود وضعیت مالی خود در مقابله با این بحران‌ها و نیز در جهت کاهش فقر و تقویت رشد در این کشورها اقدام می‌کند.

(دنیای اقتصاد، آذر 1383)

Словарь واژه‌نامه

مختصر	[moxtasar]	краткий
عضویت	[‘ozviyyat]	членство
حد نصاب	[hadd-e nesāb]	норма
گفت و شنود	[goftošenuḍ]	диалог
مدنی	[madani]	гражданский
جامعه مدنی	[jāme’e-ye madani]	гражданское общество
زیربنا	[zirbanā]	основа, фундамент
نقدینگی	[naqdinegi]	1) наличность;

		2) финансы;
		3) ликвидность
تصحیح	[tashih]	исправление, корректировка
ناهنجاری	[nāhanjāri]	неравномерность, неритмичность
بودجه	[budje]	бюджет
تسویه	[tasviyye]	урегулирование, сглаживание
تسویه	[tasviyye-ye hesāb]	расчеты (взаимные)
حساب		
هزینه	[hazine]	расход
دستیابی	[dastyābi]	доступ, достижение (напр., цели)
صرف	[sarf]	1) расход; 2) ассигнование
حواله	[havāle]	перевод (денежных средств)
منفی	[manfi]	отрицательный
رشد منفی	[rošd-e manf]	отрицательный прирост (баланс)
تشخیص	[tašxis]	выделение, определение
معیشت	[ma'īšat]	существование, образ жизни
وسایل	[vasāyel-e ma'īšat]	средства к существованию
معیشت		
فرآیند	[farāyand]	процесс
آزادسازی	[āzādsāzi]	либерализация
بروز	[boruz]	возникновение, появление
کم درآمد	[kamdarāmad]	с низким доходом, бедный

Комментарий

توضیحات

1. Глагол بودن (شدن) بالغ в зависимости от управления имеет разные значения: بالغ بودن چیزی – *«достигать (какой-либо величины)»*, بر بودن – *«превышать»*.

2. Причастия прошедшего времени часто используются в качестве определений. Примеры: گزارش تهیه شده - نتایج به دست آمده، 'подготовленный отчет'، درآمد حاصل شده از، 'достигнутые результаты'، 'доход, полученный от нефти' - نفت.

3. Слово بروز 'возникновение' в переводе на русский язык часто опускается: 'после войны' - پس از بروز جنگ، 'в результате кризиса' - نتیجه بروز بحران.

Упражнения تمرینها

تمرین 1. با استفاده از متن 1 عبارات زیر را تکمیل نمایید:

شرح...؛ حد...؛ در زمان...؛ از
 طریق...؛ بانک...؛ جامعة...؛ نرخ...؛
 گزارش...؛ شورای...؛ زیربنای...؛
 پیشبرد...؛ تصحیح...؛ بوجه های...؛
 تسویة...؛ تثبیت...؛ قابلیت های...؛
 هماهنگی...؛ مشکلات...؛ اوضاع...؛
 رشد...؛ به علت...؛ بالا بودن...؛
 تشخیص...؛ عوامل...؛ سرمایه گذاری...؛
 سطح...؛ آزادسازی...؛ موضوع های...؛
 انتقال...؛ بروز...؛ کشورهای...؛
 وضعیت...؛ کاهش... .

تمرین 2. عبارات زیر را در متن درس پیدا کنید:

После вступления Ирана, Ирака и Египта; путем конструктивного диалога; представители гражданского общества; общая экономическая политика; исполнительный комитет; создание финансовой основы; сглаживание шероховатостей; корректировка текущих расходов; стабилизация валютных курсов; координация позиций; перед лицом финансовых трудностей; отрицательный показатель роста; нестабильность валютных курсов; высокий уровень расходов; определение приоритетов; заседания экспертов; оптимальные капиталовложения; для улучшения благосостояния; сдвиг в сторону либерализации торговли; по прогнозам специалистов; стержень разногласий; движение капитала.

تمرین 3 . معنی واژه‌های زیر را به فارسی توضیح دهید:

جامعه مدنی؛ شورای اجرایی؛ زیربنای نقدینگی؛ بودجه؛ تثبیت نرخ ارز؛ حواله ارز؛ رشد منفی؛ سطح معیشت؛ آزادسازی تجارت؛ کشورهای کم درآمد.

Текст 2

متن 2

در حالی که سال جاری میلادی به پایان خود نزدیک می‌شود، مؤسسات تحقیقاتی و نشریات تخصصی برآوردهای خود را در باره عملکرد اقتصاد کشورها در سالی که گذشت، منتشر می‌کنند. این برآوردها گویای این است که در سال جاری اقتصاد ایالات متحده از نظر رشد اقتصادی پیشگام بوده، اقتصاد شرق

آسیا در پیوند با آمریکا پیش آمده ، اقتصاد کشورهای اروپایی به جز انگلیس ، اسپانیا و ایتالیا در حال سکون به سر برده اند و در کشورهای در حال توسعه نشانه ای از رشد اقتصادی به چشم نمی خورد .

گزارش رادیوی آلمان حاکی است اقتصاد جهان در اوایل سال جاری میلادی تحت تأثیر مطرح شدن احتمال جنگ قرار گرفت ، که اولین علامت منفی آن در بورس های مهم از نیویورک تا توکیو و فرانکفورت نمایان شد ، به طوری که ارزش اوراق سهام در بورس توکیو به پایین ترین سطح در بیست سال اخیر رسید . همچنین شاخص سهام داکس در فرانکفورت به کمترین حد در هفت سال گذشته سقوط کرد . در آمریکا نه تنها نگرانی از جنگ ، بلکه رسوایی های مالی در بورس نیویورک ، کاهش ارزش دلار ، افزایش ارقام بیکاری و عدم توازن شدید در ترانزنامه بازرگانی بر اقتصاد این کشور سایه انداخت .

اما دولت برای جلوگیری از رکود شدید اقتصاد ملی ساده ترین راه را انتخاب کرد و از میزان مالیات ها در سطح وسیع کاست . معهذاً تأثیر این اقدام دولت در اولین ماه های سال جاری چندان مثبت نبود و مردم شاید از بیم حملات تروریستی دیگر و یا ادامه جنگ با توجه به کسری بودجه 460 میلیاردی دولت ، چندان شوقی برای مصرف و یا سرمایه گذاری از خود نشان

ندادند. اما از نیمه دوم سال جهان شاهد رشد اقتصادی چشمگیر در آمریکا بود که تأثیر آن در بازار سهام نیویورک با افزایش هزار واحد برای اوراق بهادار صنایع و 30 درصد برای سهام نزدیک پیشگویی‌های بدبینانه را در مورد رکود اقتصادی آمریکایی بی‌ارزش ساخت. از طرف دیگر کسری ترانزنامه بازرگانی این کشور که به بیش از 5 درصد رشد ناخالص ملی رسید، تنها موجب نگرانی رییس بانک مرکزی آمریکا نیست و همزمان با کاهش ارزش دلار می‌تواند در سال آینده اقتصاد جهان را دچار مشکلاتی کند.

کارشناسان این رشد جهش‌وار اقتصاد آمریکا را به دلیل کسری بودجه و عدم توازن شدید در ترانزنامه بازرگانی یک رشد کاذب ارزیابی می‌کنند و با توجه به کاهش ارزش دلار آن را یک ریسک بزرگ می‌دانند. چون ضعف دلار به معنای قدرت یورو خواهد بود، ادامه این روند اقتصاد کشورهای اتحادیه پولی اروپا را با مشکل مواجه خواهد کرد. تنها 10 درصد افزایش یورو باعث 2 درصد رکود اقتصادی در این کشورها خواهد شد و چنانچه آمریکا برای کاهش ارزش قروض خود از ضعف دلار جلوگیری نکند، چرخ‌های اقتصادی اروپا پس از یک دوره رکود تازه به حرکت افتاده، متوقف می‌شود.

کسری بودجه 5 درصدی دولت در آمریکا امری است که در اتحادیه اروپا بر خلاف مقررات پیمان ماستریخت است. هر کدام از دولت‌های این اتحادیه که کسری بودجه آنها از 3 درصد تولید ناخالص ملی فراتر رود، جریمه می‌شوند. اما دولت‌های فرانسه و آلمان که مهم‌ترین کشورهای این اتحادیه هستند، از این مقررات در سال جاری هم سرپیچی کرده‌اند و حاضر به پرداخت جریمه هم نیستند.

وزیر اقتصاد آلمان این جریمه را به دلیل آنکه دولت با وجود رعایت تمام شرایط و پیشنهادات بروکسل، مجبور به افزایش کسری بودجه برای تأمین رفاه اجتماعی شهروندان شده، نمی‌پذیرد. اما نه تنها آلمان و فرانسه، بلکه حتی کشورهای مقرر ماستریخت را رعایت کرده‌اند، با ساختار زیربنایی اقتصاد ملی خود که مانعی برای رشد سریع اقتصادی است مشکل دارند. در حالی که برای پیشبرد این اصلاحات با مقاومت شدید اصناف کارگری روبرو هستند. مقاومت در برابر اصلاحات، باعث کند شدن آهنگ رشد اقتصادی در اروپا، در مقایسه با آمریکا شده است که به دلیل ساختار اقتصادی خود از دینامیک لازم برخوردار است.

(دنیای اقتصاد، آبان 1384)

Словарь

واژه نامه

نشریات	[našriyāt]	пресса, печатные издания
عملکرد	[amalkard]	операция, действия
بر آورد	[barāvord]	оценка, подсчет
گویای... بودن	[guyā-ye... budan]	говорить о чем-то
پیشگام	[pišgām]	передовой
پیوند	[peyvand]	связь
به جز	[be joz’]	кроме
سکون	[sokun]	покой, спокойствие
در حال سکون	[dar hāl-e sokun be sar bordan]	стоять на месте
به سر بردن	[be češm xordan]	бросаться в глаза
به چشم خوردن		
علامت	[alāmat]	признак
منفی	[manfi]	отрицательный
بورس	[burs]	биржа
نماین شدن	[namāyān šodan]	проявляться
بورس سهام	[burs-e sahhām]	фондовая биржа
اوراق سهام	[owrāq-e sahhām]	акции
رسوایی	[rosvāyi]	позор, бесчестье
رسوایی مالی	[rosvāyi-ye māli]	финансовый скандал
توازن	[tavāzon]	равновесие, баланс
تراز	[tarāz]	1) уровень; 2) баланс
ترازنامه	[tarāznāme]	баланс (ведомость)
ترازنامه	[tarāznāme-ye bāzargāni]	торговый баланс
بازرگانی		

رکود	[rokud]	застой
کاستن (کاه) (از)	[kāstan – kāh]	уменьшать, снижать
معهدا	[ma' hazā]	тем не менее
بیم	[bim]	страх
حملة (اقدام) تروریستی	[hamle-ye (eqdām-e) terroristi]	террористический акт
کسری	[kasri]	1) дефицит; 2) вычет
کسری بودجه	[kasri-ye buje]	бюджетный дефицит
شوق	[šowq]	энтузиазм
از خود نشان دادن	[az xod nešān dādan]	демонстрировать
واحد	[vāhed]	1) единица (измерения); 2) пункт
بازار سهام	[bāzār sahhām]	фондовый рынок
اوراق بهادار	[owrāq-e bahādār]	ценные бумаги
سهام نزدک	[sahhām-e nazdak]	акции NASDAQ
پیشگویی	[pišguyi]	предсказание, прогноз
بدبینانه	[badbināne]	пессимистичный
بی ارزش	[bi arzeš sāxtan]	обесценивать
همزمان	[hamzamān]	одновременно
دچار... بودن	[dočār-e... budan]	подвергаться
جهشوار	[jahešvār]	скачкообразный
کاذب	[kāzeb]	ложный, мнимый
ریسک	[risk]	риск
اتحادیه پولی	[ettehādiye-ye puli]	валютный альянс
قرض (قروض)	[qarz – qoruz]	долг(и)

پیمان	[peymān-e māstrixt]	Маастрихтские
ماستریخت		соглашения
جریمه	[jarime]	штраф
سرپیچی کردن	[sarpiči kardan]	уклоняться
(از)		
ساختار	[sāxtār]	структура
زیربنا	[zirbanā]	фундамент, основа
مقاومت	[moqāvemāt]	сопротивление
اصناف	[asnāf-e kārgarān]	(рабочие) профсоюзы
کارگری		
آهنگ رشد	[āhang-e rošd]	темпы роста
دینامیک	[dināmik]	динамика

Комментарий **توضیحات**

1. Финансовый термин ‘баланс’ в персидском языке передается несколькими словами: *تراز* (‘уровень’, ‘нивелир’), *ترازنامه* (‘баланс, балансовый отчет’), *ترازنه* (‘баланс’, ‘равновесие’). Эти термины имеют специфическое употребление в устойчивых словосочетаниях: *تراز بازرگانی* – ‘торговый баланс’, *تراز پزداختها* – ‘платежный баланс’, *تراز حساب جاری* – ‘баланс счета текущих операций’, *تراز کسری موازنه* – ‘дефицит баланса’.
2. Основные значения слова *واحد* в персидском языке – ‘единица’ (сущ.), ‘единый’ (прил.). В экономической терминологии *واحد صنعتی* – ‘пункт’ (бирж.), *واحد صنعتی* – ‘объект, предприятие’ (промышленное, часто в составе промышленного комплекса), а также нумератив для предприятий или объектов.

3. Slozhnopodchinenные predlozheniya s soyuзами در صورتی که صورتی *‘при том, что...’, ‘при этом’, ‘в то время как’* часто разбиваются на два предложения:

حتی کشورهای که مقررات ماستریخت را رعایت کرده اند، با ساختار زیربنایی اقتصاد ملی خود مشکل دارند. در حالی که برای پیشبرد این اصلاحات با مقاومت شدید اصناف کارگری روبرو هستند.

‘Даже страны, выполнившие требования Маастрихтских соглашений, испытывают трудности с фундаментальной структурой своей экономики. При том что в процессе осуществления реформ, [они] сталкиваются с мощным сопротивлением профсоюзов’.

В переводе на русский язык такие предложения лучше объединять:

‘Даже страны, выполнившие требования Маастрихтских соглашений, испытывают трудности с фундаментальной структурой своей экономики, сталкиваясь при этом в процессе осуществления реформ с мощным сопротивлением профсоюзов’.

Упражнения

تمرینها

تمرین 4. با استفاده از متن 2 عبارات زیر را تکمیل نمایید:

نشريات...؛	عملکرد...؛	علامت...؛
ارزش...؛	اوراق...؛	رسوایی‌های...؛
کاهش...؛	عدم...؛	ترازنامه...؛
میزان...؛	بیم...؛	کسری بودجه...؛

افزایش...؛ پیش‌گویی‌های...؛ 5 درصد...؛
دچار...؛ رشد...؛ ضعف...؛ قدرت...؛
اتحادیه...؛ رکود...؛ مقررات...؛
پرداخت...؛ رعایت...؛ تأمین...؛
ساختار...؛ مقاومت...؛ اصناف...؛
آهنگ...؛ دینامیک...

تمرین 5. عبارات زیر را در متن درس پیدا کنید:

Исследовательские учреждения; специальные издания; эти оценки свидетельствуют о том, что...; не наблюдалось признаков роста; первые негативные признаки проявились...; индекс упал до самого низкого уровня; сильный дисбаланс; финансовые скандалы; чтобы предотвратить застой в экономике; выбрали самый простой путь; снизили налоговые ставки; люди не проявили особого энтузиазма; вероятно, из страха перед новыми терактами; подскочили на тысячу пунктов; опровергли пессимистические прогнозы; беспокоит не только директора Центробанка...; скачкообразное развитие; расценивают как мнимый; считают очень рискованным; ослабление доллара означает усиление евро; европейский валютный альянс; «колесо» экономики, едва придя в движение после застоя, остановится; пятипроцентный бюджетный дефицит; противоречит Маастрихтским соглашениям; любая страна, где бюджетный дефицит превысит 3% от валового национального продукта; подвергается штрафу; уклонились от выполнения этого правила; не признает этот штраф; обеспечение социального благосостояния граждан; сопротивление реформам; вызвало снижение темпов экономического роста в Европе; по сравнению с Америкой, где налицо необходимая динамика; при своей структуре национальной экономики.

تمرین 6 . معنی واژه‌های زیر را به فارسی توضیح دهید:

نشریات تخصصی؛ بورس؛ اوراق سهام؛ شاخص سهام داکس؛ عدم توازن شدید در ترازنامه بازرگانی؛ رکود؛ کسری بودجه؛ بازار سهام؛ سهام نزدیک؛ کاهش یا افزایش ارزش دلار (یورو)؛ ضعف دلار به معنای قدرت یورو؛ رشد جهش‌وار؛ اتحادیه پولی اروپا؛ ساختار زیربنایی؛ اصناف کارگری؛ آهنگ رشد اقتصادی.

تمرین 7 . جمله‌های زیر را با واژه‌ای که زیر آن خط کشیده شده است شروع کرده، بازسازی نمایید:

1. میانگین رشد در منطقه به علت ثبات نداشتن نرخ ارز و نیز بالا بودن سطح هزینه‌های دولتی ناامیدکننده است.
2. مؤسسات تحقیقاتی و نشریات تخصصی برآوردهای خود را در باره عملکرد اقتصاد کشورها در سالی که گذشت، منتشر می‌کنند.
3. اقتصاد جهان در اوایل سال جاری میلادی تحت تأثیر مطرح شدن احتمال جنگ قرار گرفت، که اولین علامت منفی آن در بورس‌های مهم نمایان شد.
4. از نیمه دوم سال جهان شاهد رشد اقتصادی چشم‌گیر در آمریکا بود که تأثیر آن در بازار سهام نیویورک پیش‌گویی‌های

بدبینانه را در مورد رکود اقتصادی آمریکایی بی‌ارزش ساخت.

5. انتقال سرمایه‌ها و حرکت سریع آن موجب بروز مشکلات و بحران‌های اقتصادی معیشتی در سال‌های اخیر شده است.

6. کارشناسان این رشد جهش‌وار اقتصاد آمریکا را یک رشد کاذب ارزیابی می‌کنند که ادامه این روند اقتصاد کشورهای اتحادیه پولی اروپا را با مشکل مواجه خواهد کرد.

7. دولت‌های فرانسه و آلمان که مهم‌ترین کشورهای این اتحادیه هستند، از این مقررات در سال جاری هم سرپیچی کرده‌اند.

8. وزیر اقتصاد آلمان این جریمه را به دلیل آنکه دولت مجبور به افزایش کسری بودجه برای تأمین رفاه اجتماعی شهروندان شده، نمی‌پذیرد.

تمرین 8. متن زیر را با استفاده از واژه‌های مترادف واژه‌هایی که زیر آنها خط کشیده شده است، بخوانید و ترجمه کنید.

کشورهای در حال توسعه در سال جاری میلادی از روند رشد اقتصادی در جهان باز مانده‌اند.

از اینرو جای تعجب نیست که آنها در کنفرانس جهانی تجارت در مقابل کشورهای صنعتی غرب جبهه گرفتند. در این کنفرانس نه تنها مخالفان جهانی شدن

اقتصاد از سراسر جهان به دلیل تقسیم ناعادلانه رفاه اجتماعی دست به تظاهرات زدند، بلکه کشورهای در حال توسعه برای اولین بار هم‌صدا با یک دیگر در آن شرکت کردند.

یکی از مهمترین مسایل مورد اعتراض آنها سیاست کشاورزی کشورهای غربی بود. کشورهای در حال توسعه از کشورهای صنعتی به دلیل حمایت مالی همه جانبه از بخش کشاورزی خود، که موجب تخریب و نابودی بازار کشاورزی آنها می‌شود، شکایت دارند. اما کشورهای صنعتی غرب با وجود تمام وعده‌های خود تا کنون حاضر به هیچ تغییری در سیاست کشاورزی خود نیستند.

کنفرانس سازمان تجاری به خاطر این اختلافات نا فرجام ماند.

وزیر کشاورزی آلمان هیچ راه دیگری بجز ادامه دور مذاکرات بین‌المللی برای حل این اختلافات نمی‌بیند. وی معتقد است که باید برای حمایت از کشاورزان در کشورهای در حال توسعه امکانات بهتری در نظر گرفته شود. در صورتی‌که همایش سالانه صندوق بین‌المللی پول ثابت کرد که رسیدن به این هدف تا چه حد مشکل است.

در واقع هیچ تغییری در عدم توازن جهان ایجاد نشده است. رییس بانک جهانی در اعتراض با این عدم توازن گفت: هنوز گروه کوچکی ثروتهای زیادی دارند، در حالی که قشرهای وسیعی از مردم جهان در

تنگدستی به سر می‌برند. این جهانی است که توازن خود را به کلی از دست داده است.

رییس بانک جهانی کشورهای ثروتمند را نه تنها به کمک‌های عمرانی هدفمند در کشورهای در حال توسعه فراخواند، بلکه به افزایش کمک‌های مالی به این کشورها تأکید کرد. مشکل کار اینجاست که نه تنها در کشورهای صنعتی، بلکه در کشورهای در حال توسعه هم بودجه‌های سنگین تسلیحاتی مانعی برای سرمایه‌گذاری در بخش آموزش، راه و ترابری و بهداشت هستند.

قاره آسیا به پیشگامی چین در سال جاری میلادی شاهد رشد جهش‌وار بوده و این روند در سال آتی هم ادامه خواهد داشت. اما اقتصاد کشورهای آمریکای لاتین که در نیمه دوم سال جاری هم روند چندان مثبتی نداشت، در سال آینده با افق روشنتری روبروست.

Словарь

واژه‌های متن

باز ماندن	[bāz māndan]	отставать
جبهه	[jabhe]	фронт
وعده	[va'ede]	обещание
نا فرجام	[nāfarjām māndan]	оставаться незавершенным

ماندن		
عمرانی	[omrāni]	относящийся к благоустройству
هدفمند	[hadafmand]	целевой

تمرین 9 . مطالب جهت مطالعه و بحث:

1. صندوق پول عرب
2. علل ضعف رشد اقتصادی در کشورهای منطقه خاور میانه و شمال آفریقا
3. برآوردهای کارشناسان در مورد رشد اقتصادی در آمریکا
4. برآوردهای کارشناسان در مورد رشد اقتصادی در اروپا
5. پیمان ماستریخت

تمرین 10. متن زیر را به فارسی ترجمه کنید:

По мере вступления мировой экономики в новый год, экономисты с радостью отмечают, что самым мрачным прогнозам о судьбе экономики после терактов 11 сентября не было суждено воплотиться в реальность – ситуация в мировой экономике сегодня постепенно начинает приходить в норму.

Однако как определить, насколько активно будет идти этот процесс и какие страны он затронет в наибольшей степени? Сегодня аналитики не могут дать ответа на эти вопросы. В действительности в будущем нам придется столкнуться с целым рядом глобальных проблем, которые сегодня просто ускользают от глаз наблюдателей.

Еще несколько лет назад вопрос о будущем мировой экономики не вызывал затруднений: преобладала идея создания открытых товарных рынков. Однако удастся ли построить та-

кие рынки теперь? Не получится ли так, что страны Азии, Латинской Америки и Африки останутся в стороне от процессов интеграции мировой экономики? Можно ли, в принципе, создать такие государственные границы, которые, с одной стороны, были бы настолько открытыми, чтобы позволять свободное перемещение путешественников, товаров и капитала, а с другой – настолько закрытыми, чтобы стать надежной преградой на пути террористов? То, насколько успешно будут решены эти вопросы, в конечном итоге определит, станет ли следующий год началом новой эпохи процветания мировой экономики.

Введение жестких мер пограничного контроля уже нанесло серьезный ущерб как туристическим компаниям, так и фирмам, работающим с иностранными партнерами. Как защитить свои границы, не навредив при этом экономике? Путь решения этой проблемы может лежать в создании передовых технологий. Такие проекты уже разрабатываются, но их судьба находится в руках правительств, принимающих решение об объемах финансирования таможенных органов.

Определение путей будущего развития мировой экономики имеет огромное значение для нефтяных компаний. Дело в том, что крупные проекты в области энергетики, как правило, обходятся в миллионы долларов, причем их подготовка и проведение занимает десятки лет. Осуществление этих проектов несет в себе огромные риски, связанные с неопределенностью цен на нефть, политической нестабильностью в добывающих ее странах, а также с изменениями законодательства развитых стран-импортеров нефти.

Разумеется, с точки зрения экспертов, значение имеет и развитие политической ситуации, и то, как она будет влиять на развитие мировой экономики. По мнению специалистов, в том случае если будущее будет разворачиваться по пути углубления интеграции, это может привести к росту объемов добычи природного газа, связанному с переходом развивающихся стран на альтернативные источники энергии, а также с ростом мировых цен на нефть. В этом случае перед крупными нефтяными компаниями остро встанет вопрос, в какие именно сег-

менты рынка природного газа и альтернативных источников энергии им будет предпочтительней осуществлять инвестиции.

Для большинства развивающихся стран текущий год обещает стать еще одним годом стагнации. Этим странам все еще чрезвычайно сложно привлечь к себе внимание инвесторов. По утверждению экспертов, сегодня банкиры, наконец, поняли, что Международный валютный фонд не может решить все их проблемы.

*(Долгосрочный прогноз развития мировой экономики от Shell
//<http://www.finansy.ru>)*

تمرین 11. خلاصه متن زیر را به فارسی بنویسید:

Авторы некоторых экономических прогнозов отрицают возможность мирового экономического кризиса с серьезными социальными, экологическими и политическими последствиями. При этом упускается из виду (или игнорируется) тот факт, что осенью 1998 года на краю пропасти оказалась финансовая система самих США. Следовательно, такой кризис не так уж невероятен. Причем он способен не только затормозить, но и полностью приостановить глобализацию.

В XXI веке не должны превалировать ни концепция рынка, ни концепция государственного вмешательства. Миру нужна экономически и социально приемлемая модернизация. Ее новизна должна заключаться не в раздувании цен акций и не в усилении неравенства, а в развитии свободы, распространяющейся на все население планеты. Эксперты признают, что для обеспечения социально приемлемой модернизации в мировом масштабе необходимы научно-технический прогресс и общий экономический подъем. Причем важно, чтобы эти процессы вызвали не только рост ВВП, но и увеличивали продолжительность жизни населения, улучшали окружающую среду, сокращали безработицу и т.п.

Характерной особенностью мирового экономического развития является его неравномерность как во времени, так и в

пространстве. Это подтверждается рядом моментов. Во-первых, ножницами в динамике экономического роста между западом и большей частью юга и востока (за исключением Китая). Во-вторых, подавляющим господством США, которые в последние десятилетия взяли на себя роль локомотива мировой экономики. Сейчас на их долю приходится $\frac{1}{4}$ мирового производства продукции и оказания услуг, еще сильнее их позиции в финансовой сфере.

В настоящее время информационные технологии уже вызывают изменение связей между рынком и государством. Реакцией на данные обстоятельства стали призывы к сочетанию либерализации и приватизации с рациональным регулированием мировой экономики, созданию новой структуры финансов в глобальном масштабе, образованию Совета экономической безопасности. Сегодня многие дискуссии посвящены усилению существующих элементов глобального управления. По мнению некоторых экономистов, глобальное управление уже действует, и примером этому служит развитие Всемирной торговой организации.

*(Долгосрочный прогноз развития мировой экономики от Shell
//http:// www.finansy.ru)*

Тесты

تست

تست 1.

Тест 1. Заполните пропуски словами, производными от слов, приведенных в скобках:

نمونه:

در سال های اخیر با _____ (شکل
گرفتن) روند جهانی شدن زمینه های ورود

- کشورهای جنوب به _____ (فرا آمدن) جهانی فراهم آمد. در سال‌های اخیر با شکل‌گیری روند جهانی شدن زمینه‌های ورود کشورهای جنوب به فرآیند جهانی فراهم آمد.
1. در واقع جهانی شدن اقتصاد پدیده‌ای بسیار مهم، اساسی و تازه است که در تحلیل _____ (ساختن) و طبیعت نظم اقتصادی و سیاسی در دوران پس از جنگ سرد مورد تأکید قرار می‌گیرد.
  2. شاخص‌های ارزیابی همگرایی کشورهای جنوب با روندها و _____ (تصمیم گرفتن) سازمان جهانی بازرگانی، در حوزه اقتصاد جهانی است.
  3. یکی از _____ (ویژه) چنین نظام تازه‌ای، جهانی شدن اقتصاد و _____ (فشاردن) بیش از پیش عوامل اقتصادی برای باز کردن بازارهای ملی با هدف تشکیل یک بازار جهانی است.
  4. یکی از تحولات تازه در نظام بین الملل که از چندی پیش توجه _____ (پژوهش) را به خود جلب کرده است، _____ (گراییدن) کشورهای جنوب به فرایندها و _____ (ساختن و کردن) و ترتیبات جهانی است.
  5. دولت بزرگترین _____ (عرضه کردن) پول و بزرگترین _____ (مصرف کردن) آن در اقتصاد است.

6. اقتصاد مبتنی بر تولید و فروش نفت خام، به رغم تلاش‌های مثبتی که برای کاهش وابستگی دولت به _____ (درآمدن) نفتی جریان دارد، مشکل بزرگ زیربنای کشور است.
7. در جهان _____ (شتافتن) امروز، برای بهبود جایگاه _____ (توسعه یافتن) یک کشور، رشد شاخص‌های توسعه لازم، اما ناکافی است.
8. نخستین نتیجه این روند _____ (ناهنجار) اجتماعی، افزایش _____ (نارضایت) مردم و محسوس شدن شکاف طبقاتی برای مهاجران فقیر است.
9. این توسعه نامتوازن _____ (پی‌آمدن) بسیاری دارد که یکی از آنها حرکت سرمایه‌های موجود در مناطق _____ (توسعه نیافتن) به مناطق بیشتر _____ (توسعه یافتن) است.

تست 2.

Тест 2. В каждом пункте (1,2,3...) в трех предложениях (а, б, в) пропущено одно и то же слово, которое может иметь разные значения. Определите пропущенное слово:

1.

ا - در شرایطی که _____ رشد طبیعی جمعیت در شهر تهران به کمتر از یک

در صد رسیده است، در برخی مناطق این _____ بیش از 4 درصد است.

ب - برای مثال _____ باسوادی زنان در تهران برپایه آمارهای سال 80 نزدیک به 85 درصد بوده است.

ج - رییس جمهوری تداوم سیاست‌های شفاف‌سازی بودجه و یکسان‌سازی _____ ارز را از اهداف مهم لایحه بودجه برشمرد.

.2

ا - پیش‌بینی می‌شود که _____ رشد سرمایه‌گذاری کل در سال آینده به 7/9 درصد برسد.

ب - خوشبختانه می‌توانیم از _____ دولت در هشت ماه اول سال جاری با افتخار و امید سخن بگوییم.

ج - آنچه از ابتدای سال در چهار چوب برنامه توسعه به مرحله اجرا گذارده شد، نسبت به _____ اقتصادی ایران در چهار دهه گذشته تفاوت‌های عمده داشته است.

.3

ا - کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس باید روند کند یکپارچگی اقتصادی را _____ بخشند.

- ب - با اصلاح در مفاد قانون برنامه توسعه، فعالیت‌های اقتصادی با _____ بیشتری ادامه خواهد یافت.
- ج - تسهیلات ارزی به سرمایه‌گذاران بخش خصوصی طی سال جاری _____ یافته است.

.4

- ا - تعیین جایگاه بازرگانی خارجی و نقش آن در اقتصاد کشورهای در حال توسعه به _____ مهمترین وظایف دولت درآمده است.
- ب - در _____ تحقق اهداف رشد اقتصادی، رشد اشتغال بهبود خواهد یافت.
- ج - اجرای سیاست‌های بخش صنعت و سرمایه‌گذاری‌های _____ گرفته در این بخش شرایط مناسبی برای تداوم رشد این بخش فراهم نموده است.

.5

- ا - برخلاف عربستان سعودی و کویت، بازارهای _____ در 20 کشور دیگر عربی خلیج فارس هیچ انگیزه‌ای برای سرمایه‌گذاری ایجاد نمی‌کند.
- ب - واگذاری _____ دولت به شرکت‌های دولتی برای جلب مشارکت بخش‌های غیر دولتی در فعالیت‌های اقتصادی از جمله اهداف برنامه خصوصی‌سازی است.

ج - این دو سازمان با _____ مساوی 50 درصد، شرکت سرمایه‌گذاری جهانگردی را تأسیس کردند.

.6

ا - بورس فلزات نهادی است که در _____ نیروی کار و سرمایه نقش مهمی ایفا می‌کند.

ب - اصلاح نظام _____، بهبود ساختار توزیع از اهداف راه‌اندازی این نهاد است.

ج - شاخص‌های اقتصادی که بر _____ نفت اثر می‌گذارد در طول سال‌های فعالیت این سازمان دگرگون شده است.

تست سه‌جوابی 3.

Тест 3. Выберите правильный вариант ответа на вопрос:

1. چرا رشد اقتصادی در منطقه خاور میانه و شمال آفریقا از مناطق در حال رشد در جهان ضعیف‌تر است؟

- ا - به علت رشد منفی جمعیت
- ب - به علت دگرگونی ناهنجار اوضاع نفت
- ج - به علت سیاست‌های سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی

2. چه عواملی بر اجلاس‌های آینده صندوق بین‌المللی پول تأثیر خواهد گذاشت؟

- ا - تصمیمات مثبت اجلاس اخیر
- ب - روند آزادسازی اقتصاد
- ج - پیامدهای منفی اجلاس اخیر

3. دولت برای جلوگیری از رکود شدید چه اقداماتی به عمل آورد؟

- ا - از میزان مالیات‌ها کاست
- ب - میزان مالیات‌ها را افزایش داد
- ج - از میزان هزینه‌های دولت کاست

4. چرا مردم بعد از اقدامات دولت شوقی برای مصرف پول از خود نشان ندادند؟

- ا - از بیم آزادسازی تجارت
- ب - از بیم حملات تروریستی و ادامه جنگ
- ج - از بیم خصوصی‌سازی

5. چرا کارشناسان رشد جهش‌وار اقتصاد را یک رشد کاذب ارزیابی می‌کنند؟

- ا - به دلیل کسری بودجه و عدم توازن شدید در ترانزنامه بازرگانی
- ب - به دلیل افزایش ارزش دلار

ج - به دلیل پایین آمدن ارزش اوراق بهادار

6. چرا دولت‌های برخی از کشورهای اروپایی بر خلاف مقررات پیمان ماستریخت مجبور به افزایش کسری بودجه شدند؟

- ا - برای تأمین رفاه شهروندان
- ب - برای بازپرداخت قروض
- ج - برای بهینه کردن وضع اقتصادی

تست سه‌جوابی 4.

Тест 4. Выберите правильный термин из трех вариантов, указанных в скобках:

1. جایی برای دیدار بازرگانان و خرید و فروش نوع معینی کالا
(1 - بورس؛ 2 - نهاد؛ 3 - وزارت)

2. مجموعه پول نقد رایج در یک دستگاه مالی یا اقتصادی
(1 - اوراق سهام؛ 2 - اسکناس؛ 3 - نقدینگی)

3. منابع مالی و هزینه‌های پیش‌بینی شده برای یک دوره زمانی معین
(1 - کسری؛ 2 - بودجه؛ 3 - ترازنامه)

4. اوراق خزانة که قابل تبدیل به پول است

1) - اوراق کار؛ 2 - اوراق تجارتی؛ 3 -
اوراق بهادار)

5. سرمایه یک شرکت که غالباً به سهام
عادی، سهام ممتاز و سهام مؤخر تقسیم
می‌شود

1) - سررسید؛ 2 - سهام؛ 3 - برگه)

6. مرکز رسمی اوراق بهادار
1) - بازار اوراق بهادار؛ 2 - بازار
تجارتی؛ 3 - بازار روز)

Текст 1

متن 1

شاخصهای توسعه اجتماعی و اقتصادی در ایران

در این دوران که همه ملت‌های جهان برای رسیدن به ثبات و پیشرفت می‌کوشند، بی‌گمان توسعه‌یافتگی به عنوان یکی از بنیان‌های باثبات، در برنامه‌ریزی کشورها مورد نظر قرار می‌گیرد و این فراگرد جامع که در گرو دگرگونی‌های بنیادین در ساخت اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی است، به عنوان راهبرد و الگویی برای رفاه و بهروزی مطرح می‌شود. توسعه در همه جوامع باید این هدف‌های اساسی را پیگیری کند:

1. دسترسی بیشتر به امکانات تداوم بخش زندگی چون خوراک، مسکن، بهداشت و ...
  2. بالارفتن سطح زندگی، با افزایش درآمد، ایجاد زمینه اشتغال، آموزش بهتر و ...
  3. گسترش دامنه انتخاب‌های اقتصادی و اجتماعی افراد و ملت‌ها، با رهانیدن آنها از قید بردگی و وابستگی و ...
- به این ترتیب، مسایل تازه‌ای چون خودکفایی، عدالت اجتماعی، برابری و بهبود کیفیت زندگی همراه با رشد اقتصادی

در تعریف‌های توسعه مطرح شد و مفهوم تازه آن را پدید آورد.

در یک مفهوم توسعه اقتصادی تحول شاخص‌های اقتصادی در جامعه، از جمله افزایش تولید ناخالص ملی، رشد درآمد سرانه افراد، رشد برون‌داد محصولات، رشد سالانه بخش‌های اقتصادی (کشاورزی، صنعت، خدمات و...) است. به سخن دیگر، توسعه اقتصادی فرایندی است که در پرتو آن شالوده اقتصادی جامعه دگرگون می‌شود، به گونه‌ای که در فرآیند این تحول در درجه نخست، کاهش نابرابری اقتصادی و تغییر زمینه‌های تولید و توزیع و الگوی مصرف جامعه است.

توسعه اجتماعی توسعه‌ای است مبتنی بر نیازهای حیاتی و اجتماعی مشترک انسان‌ها، با اهدافی چون آزادی، امنیت، برابری، عدالت، صلح، انسجام و وحدت، فقرزدایی و بهبود تغذیه، بهداشت، مسکن، اشتغال و آموزش و پرورش و چگونگی گذراندن اوقات فراغت.

برپایه روش‌های اعلام شده از سوی برنامه توسعه سازمان ملل متحد، اجزای شاخص توسعه انسانی اینهاست: "امید به زندگی" به هنگام تولد، میزان باسوادی بزرگسالان، نسبت ترکیبی ثبت‌نام در دوره‌های ابتدایی و متوسطه و دبیرستان و تولید ناخالص داخلی سرانه بر پایه شاخص برابری توان خرید. پس از برآورد شاخص‌های یاد شده، سه نماگر ترکیبی:

امید به زندگی، شاخص آموزش و تولید ناخالص داخلی محاسبه می‌شود و شاخص توسعه انسانی هم میانگین غیر وزنی این سه شاخص است.

اجزای تشکیل‌دهنده شاخص توسعه انسانی در ایران در دهه 90 برسرهم رشد کرده است؛ هرچند رشد تربیت پزشک، خدمات بهداشتی، دسترسی به آب سالم و سیستم تخلیه آب و تولید ناخالص واقعی سرانه برجسته‌تر بوده است. همچنین با استناد به برخی دیگر از آمارهای موجود، کاهش میانگین رشد جمعیت، کاهش مرگومیر، افزایش نسبت نیروی کار زنان و عرضه کالری سرانه روزانه را می‌توان دلگرم‌کننده و نشان‌دهنده چشم‌اندازی روشن از روند توسعه انسانی و اجتماعی در آن دهه دانست.

اما باید با احتیاط بیشتری برخورد و تحلیل‌های منطقی‌تر ارائه کرد زیرا نخست، گسترش واقعیت‌هایی چون طلاق، مهاجرت خبگان، اعتیاد، ایدز، جرایم، قانونشکنی‌ها و ... به نگرانی‌ها در مورد توان اجتماعی و همبستگی جامعه دامن می‌زند؛ دوم، توزیع منابع و سازوکارهای توسعه در مکانهای متعدد نیز یکی از ضرورت‌های توسعه اجتماعی جامعه است، زیرا اگر چنین نباشد، فقط طبقات خاصی از جامعه می‌توانند از منابع و امکانات برخوردار شوند و بهره گیرند.

برای نشان دادن تصویری جامع‌تر از روند توسعه اجتماعی در استان‌های ایران باید توزیع منابع توسعه در سراسر کشور بررسی شود. برپایه آمار می‌توان استان‌های کشور را از لحاظ ضریب توسعه اجتماعی چنین رتبه‌بندی کرد: استان سیستان و بلوچستان دارای پایین‌ترین ضریب توسعه اجتماعی و استان تهران دارای بالاترین ضریب توسعه اجتماعی در کشور است. برای آسان شدن دسته‌بندی استان‌ها می‌توان آنها را به بخش‌های خیلی محروم، محروم، در حال توسعه، توسعه‌یافته و خیلی توسعه‌یافته دسته‌بندی کرد. بیشتر استان‌ها در مقایسه با استان‌های تهران و اصفهان، از نظر توسعه اجتماعی وضع چندان مطلوبی ندارند.

پیامدهای برخی از نابرابری‌های اجتماعی در استان‌ها عبارت است از مهاجرت‌های گسترده، باز نگشتن دانش‌آموختگان به زادگاه‌های محروم خود، تمرکز سرمایه‌ها در مناطق توسعه‌یافته و به دنبال آنها، انواع آلودگی‌ها و ترافیک سنگین، افزایش هزینه‌های زندگی، همچنان انواع جرم‌ها و انحراف‌های اجتماعی.

(اطلاعات سیاسی - اقتصادی، 211-212،

صفحه 146-152)

Словарь
واژه‌نامه

بی‌گمان	[bigomān]	без сомнения
توسعه‌یافتگی	[towse'e yāftegi]	уровень развития
فراگرد	[farāgard]	процесс
در گرو... بودن	[dar gerov-e... budan']	быть заложником, зависеть
بنیادین	[bonyādin]	фундаментальный
راهبرد	[rāhbord]	стратегия
الگو	[olgu]	схема
بهروزی	[behruzi]	благополучие
ساخت	[sāxt]	структура
تداوم‌بخش	[tadāvombaxš]	продолжительный
دامنه	[dāmane]	1) охват; 2) сфера, круг
رهانیدن	[rehānidan]	освобождать, избавлять
قید	[qeyd]	1) иго; 2) условие
بردگی	[bardegi]	рабство
درآمد سرانه	[darāmad-e sarāne]	доход на душу населения
برونداد	[borundād]	1) выход продукции; 2) объем производства
شالوده	[šālude]	основа
در پرتو	[dar partov-e]	благодаря (предлог)
کیفیت	[keyfiyat]	качество
فقرزدایی	[faqrzedāyi]	борьба с нищетой
تغذیه	[taqziye]	питание
برنامه توسعه (عمران)	[barnāme-ye towse'e (omrān-e) sāzmān-e melal]	Программа развития ООН (ПРО ООН)

سازمان ملل		
جزء - اجزا	[joz' – ajzā']	часть, составляющая
باسوادى	[bāsavādi]	грамотность
بزرگسال	[bozorgsāl]	взрослый
ثبتنام	[sabt-e nām]	регистрация
توليد	[towlid-e nāxāles-e	валовой внутренний
ناخالص	dāxeli]	продукт
داخلی		
توان خرید	[tavān-e xarid]	покупательная
		способность
برابری توان	[barābari-ye tavān-e	паритеты покупатель-
خرید	xarid]	ной способности
نماگر	[namāgar]	показатель, индекс
نماگر	[namāgar-e (nesbat-e)	рейтинг
(نسبت)	tarkibi]	
ترکیبی		
محاسبه کردن	[mohāsebe kardan]	рассчитывать
(را)	[mohāsebe šodan]	быть рассчитанным
محاسبه شدن		
شاخص توسعه	[šāxes-e towse'e-ye	индекс человеческого
انسانی	ensāni]	развития
غیر وزنی	[qeyr-e vazni]	без взвешивания
برسرهم	[bar sar ham]	в целом, в итоге
تخلیه	[taxliye]	очистка
با استناد	[bā estenād be...]	ссылаясь на...;
به		опираясь на...
مرگومیر	[margomir]	смертность
کالری	[kālori]	калория

دلگرم کننده	[delgarmkonande]	обнадеживающий
احتیاط	[ehtiyāt]	осторожность
نخبگان	[noxbegān]	избранные, цвет (чего-либо)
اعتیاد	[‘etiyād]	привычка, зависимость (наркотическая)
قانونشکنی	[qānunšekani]	нарушение закона
دامن زدن	[dāman zadan]	усиливать, обострять
بهره گرفتن	[bahre gereftan]	извлекать выгоду
(از)		
ضریب	[zarib]	индекс, коэффициент
رتبه بندی	[rotbebandi dastebandi]	классификация, ранжирование
دسته بندی		
رتبه بندی	[rotbebandi kardan]	классифицировать,
کردن	[dastebandi kardan]	ранжировать
آلودگی	[āludegi]	загрязнение
دانش آموخته	[dānešāmuxte]	образованный; человек, получивший образование
زادگاه	[zādgāh]	родина, место рождения
تمرکز	[tamarkoz]	концентрация
انحراف	[enherāf]	отклонение

Комментарий
توضیحات

1. индекс развития человеческого потенциала складывается из трех параметров:

1) долголетие как ожидаемая продолжительность предстоящей жизни - "امید به زندگی" به -

2) уровень образования как комбинация индекса грамотности взрослого населения и совокупной доли учащихся среди населения в начальных, средних и высших учебных заведениях - میزان باسوادی بزرگسالان, نسبت ترکیبی ثبتنام در دوره های ابتدایی و متوسطه و دبیرستان

3) уровень жизни - на базе реального ВВП на душу населения - تولید ناخالص داخلی واقعی - سرانه

Упражнения تمرینها

تمرین 1. با استفاده از متن 2 عبارات زیر را تکمیل نمایید:

فراگرد...؛ امکانات...؛ دامنة...؛
 درآمد...؛ برونداد...؛ الگوی...؛
 نیازهای...؛ بهبود...؛ اوقات...؛
 شاخص...؛ توان...؛ سه نماگر...؛
 برآورد...؛ تولید...؛ توسعه...؛
 اجزای...؛ خدمات...؛ سیستم...؛ تولید
 ناخالص...؛ کاهش...؛ عرضه...؛
 تحلیل‌های...؛ مهاجرت...؛
 سازوکارهای...؛ طبقات...؛ تصویری...؛

توزیع...؛ ضریب...؛ آسان شدن...؛
نابرابری‌های...؛ باز نگشتن...؛
تمرکز...؛ انواع...؛ هزینه‌های...

تمرین 2. عبارات زیر را در متن درس پیدا کنید:

Степень (уровень) социально-экономического развития; комплексный процесс, зависящий от кардинальных изменений; стратегия процветания; возможности для обеспечения долголетия; реальный ВВП на душу населения; обеспечение занятости; освобождение от рабства; улучшение качества жизни; паритеты покупательной способности; социальная справедливость; в первую очередь; снижение уровня экономического неравенства; схема потребления; жизненные потребности; проведение досуга; Программа развития ООН; составляющие индекса человеческого развития; ожидаемая продолжительность предстоящей жизни; комбинация индекса грамотности среди взрослого населения и...; совокупная доля; регистрация; рассчитываются три композитных показателя (рейтинг); доступ к чистой воде; система очистки воды; опираясь на некоторые другие статистические данные; ежедневное потребление в калориях на душу населения; с большой осторожностью следует анализировать; рост таких явлений как...; усиливает тревогу за потенциал общества; если этого не случится; лишь избранные слои общества; чтобы получить более полную картину; чтобы было легче составлять классификацию; нежелание получивших образование людей возвращаться в родные места; сосредоточение капитала в...; отклонения от социальных норм.

تمرین 3. معنی واژه‌های زیر را به فارسی توضیح دهید:

توسعه‌یافتگی؛ برنامه‌ریزی؛ عدالت اجتماعی؛ بهبود کیفیت زندگی؛ شاخص‌های اقتصادی؛ درآمد سرانه افراد؛ برونداد محصولات؛ شالوده اقتصادی جامعه؛ تولید ناخالص داخلی سرانه؛ توان خرید؛ تولید ناخالص واقعی سرانه؛ مرگومیر؛ عرضه کالری سرانه روزانه؛ مهاجرت نخبگان؛ اعتیاد؛ قانونشکنی؛ آلودگی هوا.

تمرین 4. جمله‌های زیر را با واژه‌ای که زیر آن خط کشیده شده است شروع کرده، بازسازی نمایید:

1. در این دوران که همه ملت‌های جهان برای رسیدن به ثبات و پیشرفت می‌کوشند، بی‌گمان توسعه‌یافتگی به عنوان یکی از بنیان‌های باثبات، در برنامه‌ریزی کشورها مورد نظر قرار می‌گیرد.

2. توسعه اقتصادی فرایندی است که در پرتو آن شالوده اقتصادی جامعه دگرگون می‌شود.

3. پس از برآورد شاخص‌های یاد شده، سه نماگر ترکیبی: امید به زندگی، شاخص آموزش و تولید ناخالص داخلی محاسبه می‌شود.

4. توزیع منابع و سازوکارهای توسعه در مکان‌های متعدد یکی از ضرورت‌های توسعه اجتماعی جامعه است، زیرا اگر چنین نباشد، فقط طبقات خاصی از جامعه

می‌توانند از منابع و امکانات برخوردار شوند و بهره‌گیرند.

5. آنچه از روند توسعه اجتماعی و اقتصادی در ایران برمی‌آید، بهبود محسوس بسیاری از شاخص‌های توسعه کشور در چند سال گذشته است.

6. به سبب توزیع نامناسب امکانات و منابع توسعه در بدنه جامعه، شکاف میان فقیرترین و غنی‌ترین استان‌ها ادامه دارد.

7. کشورهای توسعه یافته شناخته می‌شدند که اقتصاد ملی آنها توانایی لازم را برای تداوم بخشیدن به رشد سالانه تولید ناخالص ملی با نرخ‌های بالا داشت.

تمرین 5. به پرسش‌های زیر جواب بدهید:

1. آیا شاخص‌های اجتماعی ایران در سال‌های اخیر روندی فزاینده را نشان می‌دهد یا کاهش‌یابنده؟

2. آیا دگرگونی آشکاری در شاخص‌های اجتماعی ایران پدید آمده است؟

3. آیا افزایش یک یا چند شاخص به معنای توسعه اجتماعی کشور است؟

4. آیا تصویر مثبتی که آمارها ارائه می‌کند کافی است تا از بهبود کیفیت زندگی اجتماعی در ایران مطمئن شویم؟

5. آیا می‌توان گفت که کیفیت کارکرد نظام اجتماعی در ایران بهبود یافته است؟

تمرین 6. متن زیر را با استفاده از واژه‌های مترادف واژه‌هایی که زیر آنها خط کشیده شده است، بخوانید و ترجمه کنید.

شاخص‌های توسعه اقتصادی در ایران از دیدگاه اقتصادی توسعه عبارت است از تحول وضع اقتصادی در اثر بهبود بنیادهای اقتصادی - اجتماعی. شاخص‌هایی که بیشتر از این دیدگاه مورد نظر است عبارت است از: رشد تولید ناخالص داخلی، کاهش نسبت وابستگی، بهبود وضع توزیع درآمد، بهبود وضع اشتغال و کاهش بیکاری، رشد درآمد سرانه و ... . درآمد سرانه، درآمد حاصل از فعالیت زنان و نرخ فعالیت زنان در اقتصاد رو به افزایش نهاده و شاخص فقر نیز کاهش یافته است. می‌توان گفت که روند شاخص‌های اقتصادی ایران نسبت به گذشته بهبود یافته، اما ایران در مقایسه با کشورهای هم‌ردیف خود، در مرحله پایین‌تری است.

بانک جهانی در ارزیابی اوضاع اقتصادی کشورهای جهان، ایران را در رده کشورهای با اقتصاد متوسط رو به پایین قرار داده است. ناگفته نماند که روند توسعه اقتصادی ایران زمانی بهتر مشخص می‌شود که توزیع آن نیز برپایه برخی شاخص‌ها معین شود و از آنجا که برقراری توازن مستلزم رفع نابرابری‌های

فاحش در درآمد و ثروت افراد جامعه است، می‌توان با بررسی روند زمانی شاخص‌های گوناگون توزیع درآمد در کشور، عملکرد اقتصادی را در زمینه ايجاد توازن اقتصادی ارزیابی کرد.

بررسی بهره‌وری سرمایه در کشور نیز نشان می‌دهد که شاخص بهره‌وری سرمایه هم نسبت به سال پایه (1371) که 100 فرض شده، روندی نزولی داشته است.

برای محسوس شدن روند توسعه اقتصادی در ایران، مانند توسعه اجتماعی، به تفکیک استانها از این دیدگاه می‌پردازیم و سپس آنها را بررسی می‌کنیم. متغیرهای مورد توجه در این رتبه‌بندی عبارت است از: میزان اشتغال، میزان اشتغال صنعتی، میزان باسوادی شاغلان، نسبت وابستگی و... . ضریب توسعه‌یافتگی کشور را این‌گونه می‌توان رتبه‌بندی کرد: استان سیستان و بلوچستان در پایین‌ترین حد است و استان تهران در بالاترین حد توسعه قرار دارد و این اختلاف بیانگر توزیع نابرابر شاخص‌های اقتصادی در استان‌های کشور است.

بر اساس داده‌ها توسعه‌نیافتگی استان سیستان و بلوچستان به اندازه‌ای است که در این تقسیم‌بندی نمی‌گنجد. همان‌گونه که دیده می‌شود، تهران و اصفهان در این زمینه پیش‌تازند و یزد، سمنان و قم در رتبه‌های بعد قرار می‌گیرند. هرچند برخی نابرابری‌ها ممکن است به سبب استعداد

منطقه ای باشد, اما برنامه ریزی های اقتصادی و اجتماعی در سطح ملی, تا اندازه زیادی مایه این نابرابری هاست. چگونگی توزیع منابع اقتصادی و اجتماعی, هشداری است به متولیان ابعاد گوناگون توسعه که در توزیع خدمات و امکانات اجتماعی و اقتصادی بازانديشي کنند.

Словарь

واژه های متن

حاصل شدن	[hāsel šodan]	быть полученным
همردیف	[hamradif]	стоящий в одном ряду
رده	[rade]	ряд, линия
ناگفته	[nāgofte namānad]	следует также отметить, что
نماندکه		
فاحش	[fāheš]	1)чрезмерный; 2) вопиющий
از آنجا که	[az ānjā ke]	поскольку
بهره وری	[bahrevari]	продуктивность, производительность
فرض شدن	[farz šodan]	зд.: быть принятым за...
نزولی	[nozuli]	снижающийся
محسوس شدن	[mahsus šodan]	ощущаться
تفکیک	[tafkik]	разделение
متغیر	[motaqayyer]	переменная величина, показатель
تقسیم بندی	[taqsimbandi]	классификация
گنجیدن	[gonjidan – gonj]	вмещаться, вписываться

(گنج)		
پیش‌تاز	[pištāz]	передовой, аванградный
مایه... بودن	[māye... budan]	быть источником чего-либо
متولي	[motavalli]	попечитель, зδ.: ответственный за...
باز اندیشی کردن	[bāzandiši kardan]	пересматривать

تمرین 7. مطالب جهت بحث و مطالعه:

1. تعریف توسعه اجتماعی؛
2. تعریف توسعه اقتصادی؛
3. هدفهای توسعه اقتصادی و اجتماعی در جوامع جهان؛
4. اجزاء شاخص توسعه انسانی؛
5. تصویری از روند توسعه اجتماعی در ایران؛
6. تصویری از روند توسعه اقتصادی در ایران.

تمرین 8. متن زیر را از روسی به فارسی ترجمه کنید:

В течение довольно долгого времени среди моделей развития общества преобладали те, в которых основной акцент делался на экономический рост и пути его ускорения. Экономический рост измеряется как увеличение реального ВВП на душу населения. Понятия «экономический рост» и «развитие» рассматривались как идентичные, а усилия концентрировались на оптимизации материальной отдачи ресурсов. Сторонники этого

подхода считали, что достижение экономического роста как традиционная модель развития автоматически влечет за собой прогресс общества и человека.

Между тем развитие человека – это многосторонний процесс, а поэтому не может отражаться одним показателем, в частности ВВП на душу населения. Этот показатель отражает только производительность экономики или уровень доходов без учета качества и продолжительности жизни. В нем отсутствует информация по таким важным вопросам развития, как распределение доходов, нищета, окружающая среда, социологические факторы и пр. Для сравнения развития человека показатели дохода необходимо дополнить показателями, отражающими более широкие аспекты.

В этих целях в литературе предложены композитные показатели или рейтинги. Для более полной характеристики трудовых ресурсов используется индекс развития человеческого потенциала Программы развития Организации объединенных наций. Он строится из трех компонентов: уровень образования, уровень жизни (доход) и здоровье. Цель этого индекса – исследование уровня развития более широкое, чем основанное на одном лишь показателе бедности.

В частности, индекс человеческого развития дает общую оценку человеческого процесса и охватывает три параметра:

1) долголетие, измеряемое как ожидаемая продолжительность предстоящей жизни; 2) уровень образования – как комбинация индекса грамотности взрослого населения и совокупной доли учащихся среди населения в начальных, средних и высших учебных заведениях; 3) уровень жизни на базе реального ВВП на душу населения.

Доклад ПРООН свидетельствует, что среди 174 стран, для которых рассчитывался индекс человеческого развития, в большинстве из них увеличилась средняя продолжительность жизни, возрос удельный вес населения, получающего образование, наблюдались положительные тенденции в динамике ВВП. После 1990 года в некоторых странах снизились темпы развития в

результате экономического спада и распространения ВИЧ/СПИД.

Ранее считалось, что уровень жизни в стране может быть охарактеризован всего по одному параметру – ВВП на душу населения. Но это не отвечает действительности: ведь страны с одинаковым среднедушевым доходом могут по-разному использовать этот доход. Одни вкладывают средства в медицину и образование и тем самым повышают качество жизни своих граждан, другие ведут войны либо просто разворовывают деньги. В связи с этим ООН разработала два индекса нищеты – для развивающихся и для экономически развитых стран, с помощью которых определяются масштабы лишений, доля членов общества, которых блага прогресса обошли стороной. Исследования в области нищеты в развивающихся странах фиксируют внимание на таких проблемах, как голод, эпидемии (распространение болезней), неадекватность обеспечения услугами здравоохранения, отсутствие доступа к безопасной воде.

Эти показатели помогают определить место страны в современном мировом хозяйстве по соответствующим аспектам и имеют прямое отношение к оценке развития и благосостояния общества.

(Адаптировано по: (Халевинская Е.Д. Мировая экономика и международные отношения. М.: Экономистъ, 2004. С.30-33)

تمرین 9. متن زیر را به فارسی بازگویی کنید:

Как показал мировой опыт, существует очень высокая корреляция между уровнем внешнеэкономического либерализма и темпами экономического роста. Расчеты Гарвардского университета по 117 странам показали, что там, где за последнюю четверть века проводилась политика закрытой экономики, среднегодовой прирост ВВП в расчете на душу населения составил 0,7%, а в условиях политики открытой экономики – в 5 раз выше.

Объективная потребность в ускорении экономического развития заставила иранские правящие круги приступить к изменению своей экономической политики. Экономическая либерализация включала в себя в качестве одного из элементов использование иностранного капитала, либерализацию внешне-экономических связей. Иран стал выходить из кризиса, восстанавливая, в том числе и с помощью Запада, разрушенные во время восьмилетней войны с Ираком объекты.

Стало совершенно очевидным, что динамичность иранской экономики, которая сложилась к настоящему времени, зависит, главным образом, от связей с мировым рынком. И не только от условий экспорта иранской нефти, но не в меньшей степени от импортных поставок необходимых для промышленности компонентов и притока иностранных инвестиций. А для их привлечения необходим благоприятный политический и экономический климат.

Тесты

تست

تست سه جوابی 1.

Тест 1. Выберите правильный термин из трех вариантов, указанных в скобках:

1. رقمی که تغییر کیفیت را نسبت به رقم پایه (که معمولاً آن را 100 فرض می‌کنند) نشان می‌دهد (1 - کیفیت, 2 - مقدار, 3 - شاخص)
2. چگونگی ساختمان چیزی (1 - الگو, 2 - راهکار, 3 - رویکرد)
3. عددی که خاصیت معینی از یک ماده یا دستگاه را نشان می‌دهد و در شرایط معین مقدار آن ثابت است (1 - جدول, 2 - نمونه, 3 - ضریب)

4. پیشرفت اقتصادی و اجتماعی (1) - رشد, 2 - توسعه, 3 - گسترش)
5. وضع توانایی برآوردن نیازهای خود, بدون وابستگی به دیگران یا بهره‌گیری از آنان (1) - خودمختاری, 2 - خودکفایی, 3 - خودشناسی)
6. فن یا عمل تجهیز و به‌کارگیری نیروها و توانایی‌ها در جهت دستیابی به یک هدف (1) - کاربرد, 2 - دورنگا, 3 - راهبرد)
7. عمل یا فرایند تقسیم یا مرکب کردن بر اساس موضوع, جنس, کیفیت و مانند آنها (1) - بسته‌بندی, 2 - دسته‌بندی, 3 - علامتگذاری)

تست سه جوابی 2.

Тест 2. Заполните пропуски в тексте словами из списка, приведенного в конце текста:

کاهش آرام (1...) رشد جمعیت کشور در سال‌های 1346 تا 1357 و جهش تند آن در سال‌های پایانی دهه 70 گونه ویژه‌ای از (2...) جمعیتی برای کشور پدید آورده است چنان‌که 26 درصد جمعیت کشور در گروه (3...) کمتر از 15 سال, 69 درصد در گروه 15 تا 65 سال و 5 درصد در گروه 65 سال و بیشتر هستند.

کاهش جمعیت زیر 15 در سال‌های اخیر که مبنای (4...) ضریب جوانی جمعیت است امتیازی انکارناپذیر به شمار می‌آید. اما نباید از نظر دور داشت که جمعیت 69

درصدی 15 تا 65 ساله که جمعیت (5...)

کشور به حساب می‌آید و مبنای محاسبه اشتغال و بی‌کاری است، باری سنگین بر دوش کشور است که سال‌ها ادامه خواهد یافت و در صورت اشتباه در (6...)

آینده جمعیت تشدید خواهد شد.

دولت آینده باید سازوکارهایی پیدا کند که بتوانند (7...) نیازهای حیاتی و گوناگون قشر عظیم جمعیت بالقوه فعال باشد که فوری‌ترین این نیازها اشتغال و درآمد است. اگر دولت بخواهد به هر قیمت ممکن (8...) ایجاد کند، ممکن است چنان عواقب سویی داشته باشد که به بنیان‌های اقتصادی کشور (9...) جدی زده شود.

دولت حق ندارد به بهانه ایجاد اشتغال، (10...) تولید را افزایش دهد و فضای اقتصاد کشور را غیر اقتصادی کند.

1. ا - سود، ب - بهره، ج - نرخ؛

2. ا - ترکیب، ب - نظام، ج -

ترتیب؛

3. ا - کاری، ب - ویژه، ج - سنی؛

4. ا - مقایسه، ب - محاسبه، ج -

برآورد؛

5. ا - فعال، ب - بازنشسته، ج -

نام‌برده؛

6. ا - کارگذاری، ب - سیاست‌گذاری،

ج - برگزاری؛

7. ا - رفع , ب - رضایت , ج - پاسخگو؛
8. ا - شغل , ب - توان خرید , ج - تأسیسات؛
9. ا - فشار , ب - آسیب , ج - بهبود؛
10. ا - مؤسسات , ب - اشکال , ج - هزینه ها .

تست 3.

Тест 3. Заполните пропуски словами, производными от слов, приведенных в скобках:

1. برپایه الگوی برنامه عمران ملل متحد شاخص توسعه کشورها بر اساس ترکیب ناهموزن چهار محور "امید به زندگی به هنگام تولد , میزان _____ (سواد) بزرگسالان , نرخ ترکیبی نسبت ثبتنام در سه مقطع ابتدایی , متوسطه و عالی و _____ (سر) تولید ناخالص داخلی" مشخص می‌شود .

2. اگر میزان توسعه‌یافتگی تنها برپایه درآمد سرانه _____ (برآوردن) می‌شود , کشوری چون کویت که درآمد سرشار نفتی و جمعیت 2 میلیونی دارد از ژاپن و حتی آمریکا توسعه‌یافته‌تر به شمار می‌آید .

3. این واقعت _____ (نشان دادن) این است که دست کم یازده کشور در حال توسعه دیگر , در این مدت سرعت و

شتاب توسعه‌یافتگی‌شان بیش از ایران بوده است.

4. با همه تلاش‌هایی که برای برپایی عدالت اجتماعی انجام پذیرفته، طبقه متوسط بسیار _____ (حجم) و طبقات تهی‌دست بسیار _____ (شمار) اند.

5. علت این وضع تحقق نیافتن _____ (خصوصی ساختن) واقعی است که مدیران دولتی بزرگترین مانع آن بوده‌اند.

6. در کشور ما این ضریب تغییر _____ (چشم گرفتن) نیافته و همچنان در حد دهه 70 باقی مانده است.

Экономика Ирана
اقتصاد ایران

Урок 4
درس چهارم

Текст 1

متن 1

از سال 1340 که بنگاه پتروشیمی (بعدها به شرکت ملی صنایع پتروشیمی تغییر نام داد) مأمور نصب ماشین آلات خریداری شده جهت تولید پی وی سی در شهر کرج شد تا کنون صنعت پتروشیمی در ایران تحولات و دگرگونی‌های فراوانی را پشت سر گذاشته است. تحولاتی را که رفته‌رفته این صنعت عظیم را به صنعت اول کشور تبدیل می‌کند.

اگر به دقت اطراف خود را نگاه کنیم متوجه می‌شویم که کارکرد محصولات صنعت پتروشیمی چیست. از حشره‌کش گرفته تا قاب تلویزیون و کامپیوتر، انواع پلاستیک‌ها، اسباب‌بازی‌ها، الیاف مصنوعی، کودهای شیمیایی، انواع چسب‌ها، لوازم بهداشتی، داروها، شوینده‌ها، انواع پارچه و لباس و صدها نوع محصول دیگر از همین میزان تولید محصولات صنعت پتروشیمی به دست می‌آید. میزان تولید محصولات صنعت پتروشیمی در پایان برنامه سوم به 35 میلیون تن در سال می‌رسید و پیش‌بینی

می‌شود که در سال 1394 به 65 میلیون تن در سال دست یابیم. این میزان تولید باعث می‌شود که ایران از تولید جهانی به بیش از 2/4 درصد برسد. حال آنکه این رقم در حال حاضر زیر یک درصد است. همچنین سهم ما از صادرات جهانی نیز به 5/5 درصد خواهد رسید. این ارقام زمانی نمود بیشتری پیدا می‌کند که بدانیم میزان ارزش افزوده محصولات پتروشیمی در مقایسه با صادرات مواد خام (مشخصاً گاز) چه میزان خواهد بود.

به عنوان مثال قیمت متوسط انواع پلی‌پروپیلن بین 700 - 650 دلار به ازاء هر تن و پلی‌اتیلن گونه سبک فیلم 670 - 650 دلار به ازاء 2 تن در بازار آسیا است. با مشاهده و مقایسه این ارقام و قیمت‌ها تصور پیش می‌آید که این میزان تولید محصولات صنعت پتروشیمی یعنی 35 میلیون تن در سال نیز کم است. چرا که با وجود چنین بازار مستعدی و نیز مزیت نسبی کشور ما از جهت دسترسی آسان به خوراک مجتمع‌ها و ... میزان تولید محصولات پتروشیمی با کمی همت به رقم بالایی خواهد رسید.

صادرات محصولات نهایی پتروشیمی یک طرف قضیه است. اما از طرف دیگر به راه‌اندازی تمامی طرح‌های در دست اجرای پتروشیمی در کشور باعث رونق صنایع پایین دستی، اشتغال‌زایی، صادرات این نوع

محصولات و در نتیجه صرفه‌جویی از خروج ارز و ارزآوری برای کشور خواهد شد. ذخایر محدود نفتی باعث شده که شعار اصلی دولت گسترش هرچه بیشتر صادرات غیر نفتی باشد. اینکه بتوانیم میزان تولید محصولات غیر نفتی را افزایش دهیم، از اهداف مهم استراتژیک دولت بوده و کماکان ادامه دارد. اما با شنیدن محصولات غیر نفتی بلافاصله کالاهایی مانند فرش، لوازم الکترونیکی و ... در ذهن متصور می‌شود.

در واقع محصولات پتروشیمی خود به نوعی محصولات مستقل از نفت محسوب می‌شوند و این صنعت می‌تواند مستقل از تحولات نفت عمل کند. نمونه بارز کشورهای که این مهم را به انجام رسانیده‌اند ژاپن، تایلند، کره و ایتالیا هستند که بدون در اختیار داشتن ذخایر نفت خام، صنعت پتروشیمی قوی‌ای در اختیار دارند. اما بین تولید نفت خام و میزان تولید محصولات صنعت پتروشیمی قطعاً رابطه‌ای وجود دارد. وزارت نفت برای استقلال هرچه بیشتر صنعت پتروشیمی از نفت خام تدبیری اندیشیده است به نام پارس جنوبی. پروژه عظیم "پارس جنوبی" مدت‌ها است که در صدر خبرها است. اهمیت این میدان عظیم گازی از آنجا بیشتر روشن می‌شود که بدانیم خوراک اصلی صنعت پتروشیمی گاز طبیعی است. بنابراین با تزریق گازهای خروجی از این میدان عظیم به طرح‌های

پتروشیمی استقلال این صنعت عظیم از نفت خام بیش از پیش خواهد شد. تحولات قیمت نفت خام قطعاً بر قیمت محصولات پتروشیمی تأثیر می‌گذارد. برای مستقل شدن از تأثیرگذاری قیمت نفت خام باید توجه داشت که توسعه منابع گازی کشور اعم از پارس جنوبی در این زمینه مؤثر است. ما برای پنج سال سوم و پس از آن به منابع گازی تکیه کردیم نه خوراک حاصل از نفت.

ناگفته پیداست که دستیابی به این هدف، کشور را از حوادث و تحولات جهانی مصون نگاه می‌دارد چرا که دائم در این نگرانی نخواهیم بود که قیمت نفت آیا بالاتر از رقم موجود در بودجه است یا پایین‌تر؟ توسعه صنعت پتروشیمی ما را از تحولات جهان مصون نگاه خواهد داشت. (دنیای اقتصاد، ضمیمه هفتگی شماره 214، 30 شهریور 1382)

Словарь

واژه‌نامه

بنگاه	[bongāh]	1) учреждение; 2) предприятие
تغییر نام دادن	[taqyir-e nām dādan]	переименовывать
مأمور... بودن (شدن)	[ma'mur-e... budan (šodan)]	быть ответственным за что-либо

خریداری کردن (از)	[xaridāri kardan] [xaridāri šodan]	закупать быть закупленным
خریداری شدن (از) نصب	[nasb]	1) установка; 2) монтаж
پی وی سی	[pivisi]	поливинилхлорид (ПВХ)
کارکرد	[kār kard]	1) продуктивность; 2) выработка
حشره کش	[hašarekoš]	инсектицид
پلاستیک‌ها	[pelāstikhā]	пластмассы
اسباب بازی	[asbābbāzi]	игрушка
الیاف مصنوعی	[alyāf-e masnu'I]	искусственное волокно
شوینده	[šuyande]	моющее средство
نمود	[na(o)mud]	1) явление, феномен; 2) внешний вид
نمود پیدا کردن	[namud peydā kardan]	представляться важным
ارزش افزوده	[arzeš-e afzude]	добавленная стоимость
پلی پروپیلن	[polipropilen]	полипропилен
به ازاء	[be azā']	за, взамен (<i>предлог</i>)
پلی اتیلن	[polietilen]	полиэтилен
گونه سبک فیلم	[gune-ye sabok-e film]	пленка из полиэтилена низкой плотности
تصور پیش می آید	[tasavvor piš miāyad]	представляется, что
چرا که	[čerā ke]	союз: потому что
مستعد	[mosta'edd]	1) склонный к...; 2) го- товый; 3) способный

خوراک	[xorāk]	1) сырье; 2) расход, потребление
همت	[hemmat]	усилия
محصولات نهایی	[mahsulāt-e nehāyi]	конечная продукция
قضیه (قضایاء)	[qaziye – qazāyā’]	1) проблема, тезис; 2) событие, случай
به راه اندازی	[(be) rāh andāzi]	ввод в строй, пуск
تمامی	[tamāmi]	все
صنایع پایین دستی	[sanāye’-e pāyin dasti]	обрабатывающая промышленность
اشتغال زایی	[ešteqālzāyi]	создание рабочих мест
صرفه جویی	[sarfejuyi]	экономия
ارز آوری	[arzāvary]	приток денежных средств
کماکان	[kamākān]	по-прежнему
ذهن	[zehn]	1) память; 2) ум, рассудок
متصور شدن	[motasavvar šodan]	представляться, воз- никать в воображении
قطعاً	[qat’an]	решительно
صدر	[sadr]	1) глава, председатель; 2) заголовок
تزریق	[tazriq]	1) вливание; 2) закачивание (напр., газа)
تکیه کردن (به)	[tekye kardan]	опираться на...
مصون	[masun]	защищенный, неприкосновенный
دائم	[dā’em]	1) постоянный; 2) постоянно
مصون نگاه	[masun negāh dāštan]	защищать, оберегать

Комментарий

توضیحات

1. اشتغال زایی - 'создание рабочих мест'. Полуаффикс زادن (زاییدن) глагола ОНВ образован от ز ا ОНВ глагола (زاییدن) - 'рождать'. ОНВ ز а выступает в роли второго компонента сложных слов со значением 'порождающий, производящий': اشتغال ز ا - 'создающий рабочие места', تورم ز ا - 'вызывающий инфляцию'.
2. تمامی - 'все'. Ставится перед определяемым словом и присоединяется к нему изафетом.
3. Прилагательное مهم - 'важный' в последнее время стало употребляться как существительное со значением 'важный момент, важная проблема': کشورایی که این مم - 'страны, которые поняли эту важную проблему [осознали важность этой проблемы]'.

Упражнения

تمرینها

تمرین 1. با استفاده از متن 1 عبارات زیر را تکمیل نمایید:

بنگاه ...؛	نصب ...؛	تولید ...؛
کارکرد ...؛	میزان ...؛	جنگ ...؛

تولید...؛ در حال...؛ ارزش...؛ در
 مقایسه با...؛ متر...؛ گاز...؛ به
 عنوان...؛ قیمت...؛ پلی اتیلن...؛ به
 ازاء...؛ بازار...؛ مزیت...؛ جهت...؛
 خوراک...؛ محصولات...؛ یک طرف...؛ به
 راه اندازی...؛ طرح های...؛
 صرفه جویی...؛ ذخایر...؛ شعار...؛
 صادرات...؛ محصولات...؛ مستقل از...؛
 نمونه...؛ پروژه...؛ در صدر...؛
 تزریق...؛ تحولات...؛ قیمت...؛ مستقل
 شدن از...؛ منابع...؛ دستیابی به...؛
 رقم . . . .

تمرین 2. عبارات زیر را در متن درس پیدا کنید:

Обязанность была возложена на...; монтаж приобретенного оборудования; претерпела многочисленные изменения; производство ПВХ, внимательно оглядеться по сторонам; продуктивность нефтехимической промышленности; начиная с инсектицидов и кончая...; искусственное волокно; эта цифра представляется особенно важной, когда...; прогнозируемый уровень производства; менее одного процента; эти показатели становятся особенно наглядными...; по цене 650 долларов за 2 тонны; представляется, что и этот объем невелик; при наличии рынка, обладающего большим потенциалом; сырье для промышленных комплексов; с небольшими усилиями будет доведен до более высоких показателей; конечный продукт; проекты, находящиеся в стадии внедрения; создание рабочих мест; экономия на оттоке валюты и притоке денежных средств; одной из важнейших целей правительства было и остается то, что...; упоминание о ненефтяном экспорте ассоциируется с коврами; может

функционировать независимо от изменений в нефтяной отрасли; ярким примером являются страны, претворившие в жизнь эту важную идею; не имея запасов сырой нефти; между двумя отраслями несомненно существует связь; правительство запланировало проект; об этом давно кричат все газеты; на протяжении третьего пятилетнего плана; опирались на газовые ресурсы, а не на нефтяные; нельзя не отметить; перестанет зависеть от преобразований в мире; не будем постоянно волноваться о том, что... .

تمرین 3 . معنی واژه‌های زیر را به فارسی توضیح بدهید:

صنعت پتروشیمی؛ ماشین‌آلات؛ برنامه پنج‌ساله؛ صادرات جهانی؛ ارزش افزوده؛ محصولات پتروشیمی؛ مواد خام؛ محصولات نهایی؛ اشتغال‌زایی؛ ارزآوری؛ صادرات غیر نفتی؛ میدان گازی؛ تحولات قیمت نفت؛ خوراک حاصل از نفت.

Текст 2

متن 2

میدان گازی پارس جنوبی بزرگترین میدان گازی شناخته شده جهان بوده و در خلیج فارس در مرز ایران و قطر قرار گرفته است. ذخایر میدان گازی پارس جنوبی معادل 464 تریلیون فوت مکعب گاز و 17 میلیارد بشکه میعانات گازی برآورده شده است. این رقم معادل 8% کل ذخایر جهان و در حدود 50% ذخایر

شناخته شده ایران است. ذخایر گاز ایران بالغ بر 812 میلیارد فوت مکعب برآورد شده که این میزان معادل 15% مجموع ذخایر دنیا است.

با این وجود میزان صادرات گاز ایران نسبت به حجم ذخایر آن فوق‌العاده اندک و این صادرات عملاً محدود به بازار ترکیه است. در مقابل، ایران از ترکمنستان گاز وارد می‌کند که فزونی حجم این واردات، ایران را عملاً در موقعیت واردکننده خالص گاز طبیعی قرار می‌دهد.

از زمان کشف میدان عظیم گاز پارس جنوبی در سال 1988 ایران در کنار تلاش برای استخراج هر چه بیشتر گاز، در تدارک دستیابی به بازارهای صادرات گاز نیز بوده است. بهره‌برداری از این میدان به صورت فازهای مستقل با برداشت روزانه یک میلیارد فوت مکعب برنامه‌ریزی شده است.

طرح توسعه فاز اول پارس جنوبی در
یک نگاه

طرح توسعه فاز اول این میدان گازی طی قراردادی به تاریخ 18 فوریه 1998 به شرکت پتروپارس حول و عملاً از ابتدای سال 1999 آغاز شد. در مارس سال 2003 تمامی واحدهای پشتیبانی پالایشگاه در حال کار بوده و راه‌اندازی واحدهای اصلی پالایش آغاز شد.

این طرح شامل کلیه تأسیسات ساحلی و فراساحلی مورد نیاز، جهت راه اندازی یک فاز از طرح توسعه میدان گازی پارس جنوبی و تصفیه گاز و میعانات گازی و نهایتاً تولید محصولات زیر طراحی و اجرا شده است:

- تولید روزانه 920 میلیون فوت مکعب گاز تصفیه شده برای مصارف خانگی و صنعتی؛

- تولید روزانه 40000 میعانات گازی قابل صادرات؛

- تولید روزانه 200 تن گوگرد جامد به شکل دانه های ریز.

اجزای اصلی تأسیسات فراساحلی و ساحلی (خشکی) عبارتند از: مجموعه پایه ها و عرشه ها، پلهای رابط، 5 کیلومتر خط لوله 18 اینچ زیر دریا، 10 کیلومتر خط لوله 32 اینچ زیر دریا، 3/8 کیلومتر خط لوله 30 اینچ زیر دریا، واحد دریافت و جداسازی، واحدهای تصفیه گاز، واحدهای یکنواختسازی میعانات گازی، واحدهای جداسازی و جامدسازی گوگرد و انبار مکانیزه، واحد تصفیه آبهای سطحی، صنعتی و فاضلاب، تأسیسات پشتیبانی شامل واحدهای تولید برق، آب شیرین، بخار، هوای فشرده و نیتروژن، سیستم های مخبرات.

حوزه پارس جنوبی نقش قابل توجهی را در اقتصاد کشور از دیدگاه‌های مختلف ایفا می‌کند که به دو مورد از آنها اشاره می‌کنیم:

1. دیدگاه اشتغال‌زایی: تنها در فاز اول حوزه پارس جنوبی به طور میانگین حدود 5685 نفر در ماه اعم از کارگر، کارشناس و مدیر به کار گرفته شده‌اند که این رقم با اجرای فازهای بعدی و راه‌اندازی کامل حوزه پارس جنوبی افزایش خواهد یافت.

2. کسب تجربه فنی در صنایع فراساحلی به زعم بسیاری از کارشناسان فاز یک پارس جنوبی، یک دانشکده فنی و کاربردی است چرا که با به‌کارگیری توأم تخصص کارشناسان داخلی و خارجی امکان آموزش و انتقال تکنولوژی ساخت و توسعه صنایع فراساحلی برای متخصصان داخلی فراهم آمده است و متخصصان داخلی ضمن برخورد از تجربیات انحصاری این صنعت از شرکت‌های خارجی و کسب آن، در حال حاضر در بسیاری از بخش‌های صنایع فراساحلی به عنوان رقیب شرکت‌های خارجی در منطقه‌های پیمانکاری ساخت و توسعه صنایع مذکور محسوب شده و این روند منجر به رشد و تعالی کشور در راستای خودکفایی صنعت فراساحلی خواهد شد.

(اطلاعات، 16 دسامبر 2003، صفحه 18)

Словарь

واژه‌نامه

شناخته شده	[šenāxte šode]	разведанный
مکعب	[moka'ab]	кубический
میعانات گازی	[maya'ānāt-e gāzi]	газовый конденсат
حجم	[hajm]	объем
فزونى	[fozuni]	увеличение
تدارك	[tadārok]	подготовка
دستیابی	[dastyābi]	доступ
بهره برداری (از)	[bahrebardāri]	эксплуатация (промышленная)
فاز	[fāz]	фаза
برداشت	[bardāšt]	выработка, добыча
محول شدن	[mohavval šodan]	быть возложенным, порученным
واحد پشتیبانی	[vāhed-e poštibāni]	обслуживающие предприятия
ساحلی	[sāheli]	наземный
فرا ساحلی	[farāsāheli]	оффшорный, материковый
صنایع فرا ساحلی	[sanāye'-e farāsāheli]	шельфовые разработки
تصفیه	[tasfiye]	очистка, обработка, рафинирование
مصارف خانگی	[masāref-e xānegi]	бытовые нужды
گوگرد	[gugerd]	сера
جامد	[jāmed]	твердый
به شکل دانه های ریز	[be šekl-e dānehā-ye riz]	гранулированная
گوگرد به شکل دانه های ریز	[gugerd be šekl-e dānehā-ye riz]	комовая сера

پایه و عرشه	[pāye va arše]	возвышение, плат- форма, палуба
دریافت و جداسازی	[daryāft va jodāsāzi]	ловушка для конденсата
یکنواختسازی میعانات گازی	[yeknavāxtsāzi-ye maya'ānāt-e gāzi]	стабилизация конденсата
جداسازی و جامدسازی	[jodāsāzi va jāmedsāzi-ye gugerd]	регенерация и грануляция серы
گوگرد فاضلاب	[fāzelāb]	сточные воды
بخار	[boxār]	пар
هوای فشرده	[havā-ye fešorde]	сжатый воздух
نیترژن	[nitrožen]	азот
به زعم	[be za'm-e]	по мнению
کاربردی	[kārbordi]	прикладной
توأم	[tow'am]	сочетающийся,
توأم با...	[tow'am bā...]	в сочетании
توأم شدن (با)	[tow'am šodan]	сочетаться
رقیب	[raqib]	конкурент, соперник
انحصاری	[enhesāri]	монопольный, исключительный
پیمانکار	[peymānkār]	подрядчик
تعالی	[ta'āli]	возвышение
رشد و تعالی	[rošd-o ta'āli]	развитие

تمرین 4. با استفاده از متن 2 عبارات زیر را تکمیل نمایید:

میدان گازی...؛ این رقم...؛ به صورت...؛ برداشت...؛ واحدهای...؛ تأسیسات...؛ تصفیه...؛ میعانات...؛ مصارف...؛ میعانات گازی...؛ گوگرد...؛ پل‌های...؛ خط لوله...؛ اجزای...؛ انبار...؛ هوای...؛ حوزه...؛ به طور...؛ اعم از...؛ راه اندازی کامل...؛ کسب...؛ به زعم...؛ دانشکده...؛ به‌کارگیری...؛ انتقال...؛ برخورد از...؛ به عنوان...؛ در راستای... .

تمرین 5. عبارات زیر را در متن درس پیدا کنید:

Крупнейшее разведанное месторождение в мире; запасы газового конденсата оцениваются в 17 млрд баррелей; эксплуатация месторождения по фазам; ежедневная выработка; проект разработки месторождения; в соответствии с контрактом; возложен на...; работали вспомогательные предприятия и установки; газовый конденсат, предназначенный для экспорта; на промышленные и бытовые нужды; основные составляющие; очистка промышленных и сточных вод; производство пресной воды; не только для нефтегазовой отрасли; получили рабочие места как рабочие, так и специалисты и сотрудники руководящего звена; приобретение опыта в области техники; по мнению многих специалистов; технические и прикладные «университеты»; с применением совместного опыта отечественных и иностранных специалистов; передача технологий строительства и производства в области шельфовых разработок; сталкиваясь с уникальным опытом и перенимая его у иностранных фирм; могут конкурировать с фирмами-подрядчиками.

تمرین 6. معنی واژه‌های زیر را به فارسی توضیح دهید:

برداشت روزانه؛ واحدهای پشتیبانی؛ واحدهای اصلی؛ تأسیسات ساحلی و فراساحلی؛ تصفیه گاز؛ مصارف خانگی و صنعتی؛ تصفیه آب‌های سطحی، صنعتی و فاضلاب؛ واحدهای تولید برق؛ صنایع فراساحلی؛ کاربردی؛ انتقال تکنولوژی؛ پیمانکار.

تمرین 7. جملات زیر را با استفاده از فعل مجهول یا بر عکس بازسازی نمایید:

1. اما با شنیدن محصولات غیر نفتی بلافاصله کالاهایی مانند فرش، لوازم الکترونیکی و ... در ذهن متصور می‌شود.
2. چون مبلغ ساخت بالا است و نیاز به سرمایه‌گذاری دارد قرار بود که حکومت کشور ما با حکومت عراق موضوع را مطرح کنند و اگر مورد توافق قرار گرفت منابع مالی آن از محل کمک 300 میلیون دلاری کشور ما به عراق تأمین شود.
3. اگر ما صنایع پتروشیمی را توسعه دهیم سهم ما در اپک کاهش می‌یابد، اگر ما نفت خام تولید و آن را استخراج نکنیم خوراک برای پتروشیمی ایجاد نخواهد شد.

4. آنچه که همراه نفت خام از چاه‌ها خارج می‌شود خوراک پتروشیمی را شامل می‌شود اعم از مایعات گازی اتان و ... بنابراین این هر چه تولید نفت افزایش یابد خوراک پتروشیمی نیز بالا می‌رود یعنی برای پتروشیمی مزیت نسبی ایجاد می‌شود.

5. انتقال لوله 5085 متری به دریا نیز نه تنها به سرعت کار افزوده بلکه منجر به اجرای عملیات دقیق کنترل کیفی شده است که کیفیت کار را بالا برده است.

6. برای انتقال لوله به حوزه پارس جنوبی از 194 مخزن هوای فشرده با لنگرهای ویژه برای نگاه داشتن لوله در عمق 2 متری کف دریا استفاده شده است تا تلاطم امواج باعث آسیب رسیدن به لوله نشود.

7. شرکت تأسیسات دریایی ایران با توجه به قرارداد منعقد با شرکت پتروپارس یک خط لوله 18 اینچی به طول 5085 متر را تولید کرد و به منطقه پارس جنوبی انتقال داد.

8. با توجه به زمینه‌سازی‌های فنی صورت گرفته توسط شرکت مهندسی می‌توانیم از این فن‌آوری برای عملیات اجرایی مختلف استفاده کنیم.

تمرین 8. مصاحبه زیر را ترجمه نمایید:

Существуют ли в Персидском заливе трубопроводы протяженностью в пять километров?

این حرکت یک حرکت نو است. فقط در کشورهای چون استرالیا یا خلیج مکزیک مشابه این عمل با طول‌های بسیار کمتر انجام شده است. کلاً چنین حرکتی در جهان بی‌سابقه است.

По Вашей оценке, была ли какая-то экономия с точки зрения времени осуществления проекта и затрат?

دیدگاه حرکتی مجموعه این بود که برای انجام پروژه‌های بعد بتوانیم از این امکانات استفاده کنیم یعنی وقتی سایت آماده‌ای در اختیار ما باشد. به هر حال این عمل سرمایه‌گذاری است که می‌توان در پروژه‌های بعد از آن استفاده کرد.

Господин инженер, насколько Вы лично как директор фирмы-подрядчика удовлетворены работой вашей компании? Не могли бы Вы также разъяснить, были ли, на Ваш взгляд, соблюдены все необходимые стандарты и с какими основными трудностями пришлось столкнуться при осуществлении проекта?

اجرای بعضی عملیات در خشکی باعث افزایش کیفیت کار می‌شود چراکه هم کشف نقص و عیب‌ها ساده است و هم رفع آنها. در زمینه استاندارد نیز باید اشاره کنم اصولاً کار در دریا بدون رعایت

استاندارد بی‌معنی است و هر پیمانکار مجبور به رعایت استانداردها است. پس توضیح در مورد استاندارد بودن کار ضرورتی ندارد. کاملاً مشخص است که در صورت عدم رضایت از عملکرد شرکت در اجرای پروژه‌های مشابه، کارهای بعدی به این شرکت واگذار نمی‌شود. البته در ابتدای کار مشکلاتی نیز وجود داشت که از آن جمله باید به عدم همکاری شریک خارجی در انتقال تکنولوژی اشاره کنم که منجر به قطع همکاری با شریک خارجی شد. کسب تجربیات زمان‌بر بود و بر زمان اجرای این پروژه تأثیر گذاشت ولی تجارب کسب شده قابل استفاده در پروژه‌های آتی است.

تمرین 9. مطالب جهت بحث و مطالعه:

1. تاریخ صنایع پتروشیمی در ایران
2. وضع صنایع پتروشیمی ایران در حال حاضر
3. مهمترین میدان‌های گازی در ایران و بهره‌برداری از آنها
4. چشم‌انداز توسعه صنایع نفت و گاز در ایران

تمرین 10. متن زیر را از روسی به فارسی ترجمه کنید:

Проблема энергообеспечения является одной из основных как для каждой страны в отдельности, так и для всего мира в целом. Непосредственное отношение к ней имеют страны – экспортеры нефти, среди которых можно выделить группу, оказавшую огромное влияние на развитие как нефтяной промышленности, так и всего мирового энергетического комплекса. Это страны ОПЕК (Организации стран – экспортеров нефти), возникшей в 1960 году, в состав которой входят Венесуэла, Алжир, Иран, Ирак, ОАЭ, Ливия, Кувейт, Катар, Саудовская Аравия, Мексика, Габон, Нигерия, Индонезия.

Впервые эти страны заявили о себе в 1971-1973 годах, в период нефтяного кризиса, когда ситуация на мировом рынке нефти кардинально изменилась в их пользу. До этого времени они были практически бесправны. Но в силу сложившихся обстоятельств им удалось взять власть в свои руки и освободиться от зависимости.

Начало 70-х годов можно охарактеризовать как «поворотный пункт» в истории борьбы стран – членов ОПЕК за свою экономическую независимость против господства международного нефтяного картеля. В связи с ростом издержек производства цены стали опережать средние издержки, что изменило положение стран-продавцов в лучшую сторону. Осознав эти изменения, страны-производители оказались в состоянии навязать свои условия игры международным нефтяным компаниям и странам-импортерам, заставив их поднять цены на нефть до уровня цен на конкурентные виды топлива. В последующие годы странам – членам ОПЕК удалось достигнуть цели, поставленной ими при создании организации.

Страны, входящие в ОПЕК, принадлежат к разным группировкам. Ряд стран традиционно выступают за установление цен на возможно более высоком уровне. Другие выступают за умеренную политику. Страны – экспортеры нефти поняли, что, регулируя объемы добычи, они могут контролировать цены на нефть. При этом страны – импортеры нефти, а в ряде случаев и нефтяные монополии, делали все,

чтобы не дать ОПЕК сдерживать рост предложения нефти. В своем давлении на ОПЕК страны – импортеры нефти использовали и используют объективные расхождения между членами ОПЕК по вопросу о расширении добычи нефти.

Периоды, в течение которых участникам организации удавалось проводить единую политику, чередовались с резким ослаблением дисциплины в рамках ОПЕК, когда страны-участницы наращивали уровень добычи и экспорта для удовлетворения своих нужд.

Отражением такого положения стало то ослабевающее, то усиливающееся влияние ОПЕК на рынок и связанные с этим колебания цен. Ключевым фактором, определяющим ситуацию не только в ОПЕК, но на мировом рынке в целом остается политика Саудовской Аравии – крупнейшего в мире производителя и экспортера жидкого топлива.

(www.gasonline.ru/oil)

تمرین 11. متن زیر را به فارسی بازگویی کنید:

Рост цен на нефтепродукты превысил рост цен на сырую нефть, способствуя увеличению прибылей от нефтепереработки во всех основных центрах переработки нефти. Спрос на нефть в этот период остался без изменений. Низкий уровень спроса в Европе был возмещен сильным ростом спроса в Азии и Северной Америке, частично ускоряемым переходом к нефти с других видов топлива в Японии и США. По прогнозам, увеличение спроса в Китае должно замедлиться, в особенности если цены на нефть сохранятся на высоком уровне.

Такие факторы, как высокие цены на нефть, запасы нефти и нефтепродуктов и наличие свободных мощностей, требуют принятия срочных решений. Текущие цены на нефть сохранились на высоком уровне, поддерживаемые низким уровнем запасов, высоким спросом, связанным с погодными условиями и

беспокойством по поводу восстановления экономики в Ираке. В дальнейшем наличие риска перерывов в поставках нефти будет держать свободные мощности на пределе возможностей.

Производители убеждены, что устойчивый рост поставок сырой нефти окажет влияние на формирование цены на нее. Тем не менее, несмотря на усилия производителей, их действия имели до сих пор весьма ограниченный успех.

Несмотря на то, что данные о производстве и наличии свободных мощностей очень важны, тем не менее они недостаточны для окончательных выводов о сбалансированности рынка. Некоторые производители имеют предварительно созданные запасные мощности в глубоководной зоне вблизи от потребительских рынков, другие обеспечили запасы мощностей на земле, способные обеспечить увеличение добычи. Недавние меры, принятые для удержания равновесия на рынке, могут увеличить способность НПЗ эффективно регулировать размеры минимального уровня операционных запасов.

Рынок входит в период, характеризующийся усиливающейся неуверенностью, низким уровнем запасов нефти, а также ограниченным количеством свободных мощностей и морских транспортных перевозок. Это обстоятельство ограничивает гибкость системы и ее способность быстро реагировать на неизвестные и изменяющиеся условия. В то же время не следует забывать, что производители готовы увеличить добычу, и запасы, в случае необходимости принятия мер для сбалансирования рынка, остаются доступными.

(www.gasonline.ru/oil)

Тесты

تست

تست سه جوابی 1.

Тест 1. Выберите правильный термин из трех вариантов, указанных в скобках:

1. ماده اولیه مورد نیاز (1 - صفحه, 2 - خوراک, 3 - تولیدات)
2. امکان پدید آوردن شغل (1 - فقرزدایی, 2 - تشنجزدایی, 3 - اشتغالزایی)
3. دقت در مصرف چیزی برای پیشگیری از تلف شدن آن و برای بهره‌گیری بیشتر و بهتر از آن (1 - بهره‌جویی, 2 - بهره‌برداری, 3 - صرفه‌جویی)
4. وضع یا کیفیتی که موجب به دست آمدن ارز می‌شود (1 - جمع‌آوری, 2 - ارزآوری, 3 - ارزیافت)
5. وضع یا کیفیتی که مسلزم مصرف کردن ارز (1 - ارزبری, 2 - مصرف, 3 - فروش ارز)
6. دارای کاربرد و قابل بهره‌گیری برای انجام کاری (1 - کاربرد, 2 - کارآمد, 3 - کاربردی)
7. یکی از دو طرف پیمان (قرارداد) که انجام دادن کاری را در زمان معین و در برابر دریافت مبلغ معین بر عهده دارد (1 - پیامبر, 2 - پیمانکار, 3 - پیمان شکن)

تست سه‌جوابی 2.

Тест 2. Заполните пропуски в тексте словами, приведенными в конце текста:

صنعت پتروشیمی با رشد توسعه خود باعث (1...) صنایع داخلی نیز خواهد شد. شرکتهایی که در چند سال اخیر در زمینه ساخت طرح‌های مختلف پتروشیمی همکاری نموده اند، بدون شک صاحب تجاربی شده‌اند که حتی (2...) این تجارب به خارج از مرزهای کشور امکان دارد. ساخت انواع برج‌ها، مدل‌های حرارتی و ... از یک طرف و همکاری اینگونه شرکتهای با شرکتهای خارجی در زمینه (3...) این واحدها باعث (4...) فناوری به داخل کشور خواهد شد. (5...) ذکر شده چنان است که به راحتی نمی‌توان کنار آنها گذاشت. در خبرهای منتشر شده آمده است که واگذاری طرح‌های پتروشیمی به (6...) داخلی باعث کاهش 30 درصدی هزینه‌ها شده است. با دقت در این امر می‌توان (7...) گرفت که صنعت پتروشیمی کشور موتور رشد و شکوفایی صنایع داخلی خواهد شد. از طرف دیگر شاهد تلاش عظیم دولت برای مبارزه با بیکاری و صرف مخارج عظیم جهت (8...) هستیم و صنایع پتروشیمی با توانایی بالا چه در شرکتهای داخلی و چه در منطقه و محل اجرای طرح‌های عظیم امکان ایجاد چنین فرصتهایی را داشته که باز هم شاهد (9...) در هزینه‌های بسیاری باشیم.

1. ا - رشد و شکوفایی, ب - رکود, ج - عدم رشد.
2. ا - ورود, ب - صدور, ج - خرید.
3. ا - متوقف ساختن, ب - راه اندازی, ج - پالایش.
4. ا - انتقال, ب - حفظ, ج - نیاز.
5. ا - نارسایی‌ها, ب - پیامدها, ج - مزیت‌ها.
6. ا - صاحب‌نظران, ب - سیاستمداران, ج - پیمانکاران.
7. ا - سود, ب - نتیجه, ج - جشن.
8. ا - طرح‌ریزی, ب - رقابت‌پذیری, ج - اشتغالزایی.
9. ا - افزایش هزینه‌ها, ب - صرفه‌جویی, ج - بهره‌جویی.

تست 3.

Тест 3. В каждом пункте (1,2,3...) в трех предложениях (а, б, в) пропущено одно и то же слово, которое может иметь разные значения. Определите пропущенное слово:

1.
  - ا - تلاش برای معادل‌سازی بازار از سوی اوپک _____ می‌شود که نرخ رشد تولید در دیگر نقاط تولیدی جهان افزایش یابد.
  - ب - وضع مالیاتی سنگین بر تولیدات نفتی _____ کاهش رفاه مصرف‌کنندگان می‌شود

و قیمت انرژی‌ها بیش از حد معمول آن تعیین می‌شود.

ج - تنظیم اصلاح عرضه و تعیین بهای نفت در حد معقول می‌تواند _____ اعتمادسازی در بازار نفت شود.

2.

ا - ضروری است که کشورهای عضو اوپک دست به تغییراتی در ساختار این سازمان و چگونگی تصمیم‌گیری و مدیریت آن بزنند زیرا _____ این است که سیاست‌های دهه 70 و 80 دیگر نمی‌تواند پاسخگوی نیازهای امروزه باشد.

ب - _____ دیگر، ناتوانی اعضای اوپک در بهره‌گیری از شرایط مناسب مالی است.

ج - این روند در مواجهه با _____ های منطقه در نیمه دهه 1990 متوقف شد.

3.

ا - ذخایر نفتی، امنیت از جهت _____ نفت و تولید آن در آینده و اطمینان از بهره‌برداری از این ذخایر را فراهم می‌آورد.

ب - همه چالش‌ها و موارد یاد شده، مباحثی است که در چند دهه گذشته _____ نداشته یا دستکم به آنها توجهی نشده است.

ج - با این _____ برخی کارشناسان می‌گویند که قراردادهای خرید گاز در مقابل امتیاز توسعه میادین نفتی مطلوب ایران نیست.

4.

ا - محصولات _____ این طرح پتروشیمی اتیلن، پروپیلن، سوخت مایه، بنزینو... هستند.

ب - اعزام هیئت اقتصادی به منظور از سرگیری مذاکرات برای رسیدن به توافق صدور گاز حاکی از ادامه امیدهای جدی طرفین برای رسیدن نتیجه _____ در این زمینه است.

ج - به خاطر انجام عملیات در خشکی هزینه‌ها به شدت کاهش یافت و استفاده از تجاربی که با آن می‌توانیم علاوه بر بالا بردن کیفیت _____ پروژه، هزینه‌های جاری را کاهش دهیم، بسیار مطلوب است.

5.

ا - هند _____ خرید سالانه پنج میلیون تن گاز مایه طبیعی امتیاز توسعه میدان نفتی "جفیر" و بخشی از میدان "یادآوران" را از ایران دریافت کرده است.

ب - با امضای قرارداد شرکت نفت دولتی چین _____ خرید گاز به مدت 25 سال اجازه فعالیت در میدان نفتی

"یادآوران" را خواهد داشت که ذخایر قابل برداشت آن سه میلیارد بشکه برآورد می‌شود.

ج - برآوردها حاکی است پاکستان _____ ترانزیت گاز ایران به هند سالانه حدود 600 میلیون دلار درآمد خواهد داشت.

6.

ا - اعضای اوپک نتوانسته‌اند در شرایطی که درآمد مناسب داشته‌اند، درآمدهای خود را به شیوه‌ای درست به اقتصاد خود _____ کنند.

ب - ضرورت _____ گاز به چاه‌های نفت، مصارف کارخانه‌های شیرین کردن آب، صنایع ذوب‌آهن و تولید برق از جمله دلایل افزایش نیازهای کشورهای خاور میانه به واردات گاز طبیعی می‌باشد.

ج - اهالی شهرستان‌ها مجبورند برای _____ واکسن به شهرهای بزرگ بروند.

Энергетика
ایجاد بازار برق

چند سال پیش بازار برق در کشور با هدف تنظیم مناسبات و رقابت در صنعت برق و تسهیل مشارکت بخش خصوصی در تولید برق تشکیل گردید. معنای حرکت بازیگران در این بازار، آییننامه خرید و فروش برق در شبکه برق کشور است که توسط وزیر نیرو ابلاغ شد. در این بازار نهادهایی مانند مرکز، بازار، خریداران و فروشندگان نقش داشته و هیأت تنظیم بازار سعی می‌کند تا ضمن نظارت بر اجرای آییننامه به مشکلات احتمالی رسیدگی نماید.

موضوع تشکیل بازار در صنعت برق به بحث تجدید ساختار در صنایع زیربنایی برمی‌گردد. صنایع زیربنایی به دلیل اینکه بازدهی اقتصادی مناسبی نداشته در حیاطة کار دولت قرار گرفته بود. از سال 1970 تحولاتی در دنیا اتفاق افتاد که تولید برق را از حالت غیراقتصادی به گونه‌ای درآورد که بخش خصوصی توانایی سرمایه‌گذاری در این صنعت را پیدا کرد. از جمله مهمترین شرایط سیاسی فروپاشی نظام شوروی سردار نظام سوسیالیستی در دنیا بود. با این فروپاشی ایده برنامه‌ریزی متمرکز زیر سؤال رفت و

ایده تخصیص منابع از طریق بازار پررنگ شد. بعد از آن، شرایط اقتصادی از جمله بحران بدهی‌های کشورهای در حال توسعه به کشورهای توسعه یافته سبب شد کشورهای پیشرفته برای پرداخت وام خواستار ایجاد تحولات اساسی در صنایع زیربنایی کشورهای عقبمانده شوند. و مهمترین شرایط به وجود آمده در سطح دنیا به مسایل فنی باز می‌گشت که از جمله پیشرفتهای جدید در فناوری، نوآوری، تکنولوژیکی و افزایش امکان انتخاب، بحث رقابت جهانی و سازمان تجارت جهانی و محدودیتهای مالی دولت برای سرمایه‌گذاری بود. مجموعه این شرایط باعث شد که دولتها از سال 1970 به فکر تجدید ساختار در صنعت برق برسند. در این میان شرایط خاص کشورها باعث شد که تجدید ساختار در کشورهای توسعه یافته بیشتر به سمت افزایش کارایی و ایجاد حق انتخاب برای مشتری و برقراری رابطه منطقی بین سرمایه‌گذاری و ریسک حرکت کند در حالی که در کشورهای در حال توسعه بحث تجدید ساختار عمدتاً به مشکلات مالی و محدودیتهای منابع مالی باز می‌گشت.

یکی از دلایل تجدید ساختار در صنعت برق ناتوانی در محاسبه قیمت تمام شده هر کیلووات ساعت تولید برق از روشهای مختلف بود. برای محاسبه قیمت تنها نرخ بازگشت سرمایه برای کل سرمایه‌گذاری را در نظر می‌گرفتند، اما با ایجاد روشهای

جدید و تکنولوژی‌های نو در زمینه ساخت نیروگاه‌های کوچک، برقراری ارتباط بین نیروگاه‌ها و مدیریت آنها با ساختار مجتمع گذشته دیگر امکان‌پذیر نبود.

تجدید ساختار پروسه‌ای است که ابتدا از رقابتی کردن تولید شروع می‌شود. با پشت سر گذاشتن مراحل تشکیل بازار عمده‌فروش و رقابتی کردن عرضه در نهایت مرحله آخر مصرف‌کننده نهایی برای خرید برق حق انتخاب را پیدا خواهد کرد. تجدید ساختار برق ابتدا از انگلستان شروع شد که هم اکنون در مرحله رقابت خرده‌فروشی و دادن اجازه حق انتخاب به مشتری قرار دارد. کشورهای نروژ، شیلی، ایالت کالیفرنیا در آمریکا، کره، ژاپن و حتی کشورهای آفریقایی نیز وارد این میدان شده‌اند.

شروع کار صنعت برق در ایران به صورت انحصار فردی بود و بعد دولتی شد اما اینکه چه عواملی موجب شد که از دولتی شدن به سمت تجدید ساختار در حال حرکت است اول به بحث تکنولوژی برمی‌گردد.

تکنولوژی به صورت خواسته یا نخواستہ در حال ورود به ایران است. در بازار برق نباید بر روی دولتی یا خصوصی بودن تکیه کرد، در این بازار مالکیت مهم نیست و اگر دولت سود را ببرد شاید خیلی بهتر باشد. هم اکنون بازار از چندین فروشنده و تنها یک خریدار به نام شرکت

توانیر تشکیل شده است که در آینده نزدیک مجموعه ای از خریداران نیز به آن اضافه خواهد شد.

(ابرار اقتصادی, 27 آذر 1383)

Словарь

واژه نامه

حرکت	[harekat]	действие, поступок
بازیگر	[bāzigar]	игрок, актер
آیین نامه	[āyinnāme]	устав, инструкция, положение
تجدید ساختار	[tajdidsāxtār]	1) реконструкция; 2) реструктуризация
باز گشتن , برگشتن (به)	[bāz gaštan]	зд.: сводиться к...
صنایع زیربنایی	[sanāye ² -e zirbanāyi]	тяжелая промышленность
بازدهی	[bāzdehi]	1) отдача; 2) выплата
در حیاطه ... قرار گرفت	[dar hayāte-ye... qarār gereftan]	попасть в поле зрения
فروپاشی	[forupāši]	распад
سرمدار... بودن	[sarmadār-e ... budan]	проводить линию (политику)
برنامه ریزی متمرکز	[barnāmerizi-ye motamarkez]	централизованное планирование
تخصیص	[taxsis]	ассигнование
پررنگ	[porrang]	яркий, зд. важный
بدهی	[bedehi]	долг, задолженность
وام	[vām]	заем

عقبمانده	[aqabmānde]	отсталый
فناوری	[fanāvāri]	технология
نوآوری	[nowāvāri]	инновация
سازمان تجارت جهانی	[sāzmān-e tejārat-e jahāni]	Всемирная торговая организация (ВТО)
کارایی	[kārayi]	эффективность, производительность
منطقی	[manteqi]	логичный
عمدتاً	[omdatan]	в целом, в общем
ناتوانی	[nātavāni]	неспособность
قیمت تمام شده	[qeymat-e tamām šode]	цена производства, цена производителя
کیلووات ساعت	[kilovāt sā'at]	киловатт/час
مدیریت	[modiriyyat]	администрация, менеджмент
رقابتي کردن	[raqābati kardan]	сделать конкурентоспособным
پشت سر گذاستن (را)	[pošt-e sar gozāštan]	проходить (через что-либо)
عمده فروشی	[omdeforuši]	оптовая торговля
خرده فروشی	[xordeforuši]	розничная торговля
خواسته یا نخواستہ	[xāste yā naxāste]	волей-неволей
سود	[sud]	прибыль, процент

Комментарий **توضیحات**

1. В современной персидской экономической терминологии выделяются следующие основные термины для характеристики

промышленности: صنایع زیربنایی – *‘тяжелая промышленность’*, صنایع پایین دستی – *‘обрабатывающая промышленность’* (в статистических справочниках – صنعت), صنایع دستی – *‘ручные промыслы, кустарное производство’*, صنایع تبدیلی – *‘перерабатывающая промышленность’*, صنایع معدنی – *‘добывающая промышленность (сырьевые отрасли)’*, صنعت برق – *‘производство электроэнергии’*, صنعت نیرو – *‘энергетика’*.

2. فناوری *‘технология’*. В текстах встречается также вариант فناوری. Такое написание объясняется тем, что многие ошибочно считают слово فناوری образованным по модели полуаффиксации: существительное فن – *‘техника’* + полуаффикс آوری – производный от ОНВ глагола آوردن. Между тем существительное فناوری образовано от слова فناور, поэтому знак «мадде» над буквой «алеф» не ставится. То же относится к существительному نوآوری *‘инновация’*, образованному по модели: прилагательное نو – *‘новый’* + суффикс اور + интерфикс ا.

3. در حال (دست) چیزی بودن – букв. *‘находиться в состоянии чего-либо’*. С помощью этой конструкции передается действие, совершающееся в течение определенного отрезка времени в настоящем или прошедшем времени.

Примеры: مجتمع در دست ساختمان است – *‘комплекс строится’*,

– طرح احداث پالایشگاه در دست اجرا است – *‘проект строительства НПЗ находится в стадии реализации’*,

صنعت برق به سمت تجدید ساختار در حال حرکت است - 'электроэнергетика движется к реструктуризации'

4. [tavānir] تو انیر - سازمانی که تولید و انتقال نیرو و انرژی را مدیریت می‌کند. نام سازمان - اختصار، حاصل از کوتاه کردن عبارت [towlid va enteqāl-e niru] - 'تولید و انتقال انرژی'.

Упражнения تمرینها

تمرین 1. با استفاده از متن 1 عبارات زیر را تکمیل نمایید:

تنظیم...؛ تسهیل...؛ حرکت...؛
آیین‌نامه...؛ هیأت...؛ مشکلات...؛
تجدید...؛ صنایع...؛ بازدهی...؛
انگیزه...؛ حالت...؛ توانایی...؛
فروپاشی...؛ سرمایه‌ریزی...؛ بحران...؛
پرداخت...؛ کشورهای...؛ نواروی...؛
امکان...؛ رقابت...؛ محدودیت‌های...؛
شرایط...؛ افزایش...؛ ایجاد...؛
برقراری...؛ قیمت...؛ نرخ...؛
ساخت...؛ ساختار...؛ رقابتی کردن...؛
بازار...؛ مصرف‌کننده...؛ مرحله...؛
انحصار...؛ به صورت... .

تمرین 2. عبارات زیر را در متن درس پیدا کنید:

Регулирование отношений и конкуренции; создание льготных условий для участия частного сектора; основанием для действий акторов служит...; группа регулирования рынка; не будучи экономически рентабельной...; распад социалистической системы; идея централизованного планирования оказалась под вопросом; на первый план вышла идея рыночной экономики; кризис задолженности развивающихся стран; инновационные технологии; ВТО; в сумме все эти условия; пришли к мысли о реструктурировании рынка электроэнергии; предоставление права выбора клиенту; сбалансированность капиталовложений и рисков; ограниченные финансовые ресурсы; неспособность рассчитать цену производства за 1 квт/час; норма отдачи на вложенные средства; установление связей при старых структурах; конкурентоспособность производства; пройдя через стадию создания оптового рынка; конечный потребитель; в силу каких факторов; новые технологии проникают в страну так или иначе; нельзя делать акцент на частный или государственный характер собственности; единственный покупатель в лице организации «Таванир».

تمرین 3. معنی واژه‌های زیر را به فارسی توضیح دهید:

هیأت تنظیم بازار؛ تجدید ساختار؛ صنایع زیربنایی؛ برنامه‌ریزی متمرکز؛ تخصیص منابع از طریق بازار؛ بحران بدهی‌های کشورهای در حال توسعه؛ نواروی تکنولوژیکی؛ رقابت جهانی؛ سازمان تجارت جهانی؛ افزایش کارآیی؛ حق انتخاب برای مشتری؛ رابطه منطقی بین سرمایه‌گذاری و

ریسک؛ نرخ بازگشت سرمایه؛ بازگشت سرمایه برای کل سرمایه‌گذاری؛ مدیریت؛ رقابتی کردن تولید؛ مصرف‌کننده نهایی؛ انحصار فردی؛ دولتی شدن.

تمرین 4. متضاد واژه‌های زیر را با اضافه پیشوند "غیر" یا "عدم" بنویسید و به روسی ترجمه کنید:

نمونه: اخلاقی ← غیر اخلاقی, رضایت ← عدم رضایت
انسانی؛ توازن؛ دولتی؛ رسمی؛ اجرای تعهد؛ قانونی؛ اقتصادی؛ شفاف؛ کفایت؛ خالص؛ معمولی؛ تخصصی؛ ممکن؛ مجاز؛ عملی؛ مستقیم؛ رشد؛ قابل انکار؛ تجاری؛ قابل قبول؛ دخالت؛ قابل تبدیل؛ قابل بازگشت؛ نقدی؛ قابل درک؛ قابل اجرا؛ قابل مشاهده؛ قابل مقایسه؛ کارایی.

تمرین 5. جمله‌های زیر را با واژه‌ای که زیر آن خط کشیده شده است شروع کرده، بازسازی نمایید:

1. معنای حرکت بازیگران در این بازار، آیین‌نامه خرید و فروش برق در شبکه برق کشور است که توسط وزیر نیرو ابلاغ شد.
2. صنایع زیربنایی به دلیل اینکه بازدهی اقتصادی مناسبی نداشته در حیاطه کار دولت قرار گرفته بود.

3. از سال 1970 تحولاتی در دنیا اتفاق افتاد که تولید برق را از حالت غیراقتصادی به گونه‌ای درآورد که بخش خصوصی توانایی سرمایه‌گذاری در این صنعت را پیدا کرد.

4. شرایط اقتصادی از جمله بحران بدهی‌های کشورهای در حال توسعه به کشورهای توسعه یافته سبب شد کشورهای پیشرفته برای پرداخت وام خواستار ایجاد تحولات اساسی در صنایع زیربنایی کشورهای عقبمانده شوند.

5. از جمله پیشرفت‌های جدید در فناوری، نوآوری تکنولوژیکی و... بود که مجموعه این شرایط باعث شد که دولت‌ها از سال 1970 به فکر تجدید ساختار در صنعت برق برسند.

6. یکی از دلایل تجدید ساختار در صنعت برق ناتوانی در محاسبه قیمت تمام شده هر کیلووات ساعت تولید برق از روش‌های مختلف بود که مجمع بودن کل تولید، انتقال و عرضه برق این محاسبه را امکان‌پذیر کرده بود.

7. هم اکنون بازار برق از چندین فروشنده و تنها یک خریدار به نام شرکت توانیر تشکیل شده است که در آینده نزدیک مجموعه‌ای از خریداران نیز به آن اضافه خواهد شد.

تمرین 6. مصاحبه زیر را ترجمه نمایید:

Можно предположить, что с созданием энергетического рынка минимальная цена на электроэнергию должна снизиться. В некоторых странах это уже произошло. А каковы перспективы в нашей стране?

این کاهش در خیلی از کشورهای دنیا اتفاق افتاده است، اما در ایران چون مدت زمان کمی از شروع به کار بازار برنمی‌گردد نمی‌توان تأثیر آن را حس کرد. ضمن اینکه برقی که در ایران مصرف می‌شود یارانه‌ای است و بیش از 90 درصد از هزینه‌ها از مصرف‌کننده گرفته نمی‌شود. بنابراین آنچه در آینده شاهد آن خواهیم بود کاهش هزینه‌های تولید برق است. اما این اثر را تنها در کاسته شدن از میزان یارانه‌های دولتی خواهیم دید نه در پول پرداختی توسط مصرف‌کننده.

Скажется ли создание энергетического рынка на прибылях электростанций? Каким может быть это влияние?

بر اساس مفاد آیین‌نامه خرید و فروش در بازار برق، یک نوسان قیمت در آیین‌نامه پیش‌بینی شده و با تعیین کف قیمت نیروگاه‌ها تنها می‌توانند با اختلاف بیش یا کمتر از 5 درصد از قیمت اصلی، قیمت‌های خود را اعلام کنند.

Как Вы считаете, когда отечественный потребитель получит право выбора на энергетическом рынке? Все ли

смогут выбирать, или это будет касаться только отдельных потребителей?

برنامه‌ریزی در این خصوص هنوز روی کاغذ نیامده است اما ذهنی وجود دارد و ایدآل در بازار برق ایجاد حق انتخاب برای مشتری ایرانی است. اما به هر حال در انتها مصرف‌کنندگان طبقه‌بندی خواهند شد، یعنی هر مشتری حق انتخاب پیدا نمی‌کند.

Выйдут ли на энергетический рынок частные и зарубежные компании, и, если это возможно, то когда это может произойти?

بحث بین‌المللی شدن این بازار هم مطرح است و به عنوان مثال برای شروع کار می‌توان این بازار را در بین کشورهای عضو سازمان اکو به وجود آورد. اما به نظر می‌رسد که به خاطر خصوصیات فرهنگی که در کشور وجود دارد از جمله مقاومت در برابر تغییر، تحول و نوآوری در جامعه این حرکت تدریجی انجام خواهد شد. آنچه مهمتر از خصوصی شدن یا بین‌المللی شدن بازار است کارکردهای این بازار در شفافیت قیمت‌ها، ایجاد اشتغال، جذب فکرهای جدید و رقابتی شدن کالاهای ایرانی در بازارهای جهانی است.

واژه‌ها

یارانه [yāgāne] субсидия
کف [kaf] зд. минимальный уровень

تمرین 7. خلاصه متن زیر را بنویسید:

مدیر عامل شرکت ملی گاز ایران گفت: با اصلاح شبکه انتقال گاز کشور توزیع گاز طبیعی به مصرفکنندگان بهبود می‌یابد. با ایجاد شبکه شطرنجی در شبکه توزیع گاز کشور امکان تأمین گاز یک شهر یا استان از چند مرکز انتقال میسر می‌شود.

اجرای طرح‌های توسعه خطوط انتقال گاز طبیعی همزمان با اجرای طرح‌های توسعه منابع گاز در حال انجام است و با تکمیل برخی طرح‌ها، 75 میلیون متر مکعب به ظرفیت خطوط انتقال گاز کشور در سال آینده افزوده می‌شود.

هزینه سرمایه‌گذاری خطوط انتقال گاز طبیعی بسیار سنگین است به طوری که برای احداث یک کیلومتر خط انتقال گاز طبیعی به بیش از 10 میلیارد ریال سرمایه‌گذاری نیاز است.

مدیر عامل شرکت ملی گاز ایران علت اصلی قطع گاز که در برخی استان‌ها رخ داده بود را مصرف بیش از پیش عنوان کرد.

مدیر عامل شرکت ملی گاز ایران با اشاره به اینکه مجموعه انتقال و توزیع گاز کشور 90 هزار کیلومتر است و مراکز تولید تا مصرف فاصله زیادی دارد، بروز برخی مشکلات فنی را محتمل دانست و

افزود: کارکنان شرکت ملی گاز ایران در روزهای بحرانی توانستند با تلاش شبانه‌روزی در حل این مشکل تسریع کنند. تأمین گاز طبیعی در حال انجام است و احداث مخازن ذخیره‌سازی گاز در کشور می‌تواند از بروز بحران در مواقعی جلوگیری کند. احداث دو مخزن گاز طبیعی در دست مطالعه است، اما احداث این دو مخزن با ظرفیت کل 15 تا 20 میلیون متر مکعب نقش مهمی در کلان کشور ایفا خواهد کرد.

مدیر عامل شرکت ملی گاز ایران تعداد روستاهایی را که در سال گذشته تحت پوشش گاز طبیعی قرار گرفتند 300 روستا عنوان کرد.

در زمان حاضر سهم گاز طبیعی در تأمین انرژی اولیه به 45 درصد افزایش یافته است، در حالی که این رقم برای پایان سال آینده، 51 درصد پیش‌بینی شده بود. مدیر عامل شرکت ملی گاز ایران در خصوص طرح‌های صادرات گاز گفت: مذاکران کلی در خصوص این طرح‌ها در حال انجام است.

Словарь واژه‌ها

شدن میسر شدن [moyassar] осуществляться
مخزن (مخازن) [maxzan-maxāzen] хранилище
کلان [kalān] огромный, значительный
در کلان کشور в масштабах всей страны

تمرین 8. مطالب جهت مطالعه و بحث:

1. ایجاد بازار برق در ایران: تاریخچه و چگونگی
2. ایجاد بازار برق در ایران: چشم انداز در سطح داخلی و خارجی
3. اهمیت ایجاد بازار برق برای پیشرفت اقتصاد کشور
4. صنایع برق در ایران

تمرین 9. جمله‌های زیر را از روسی به فارسی ترجمه کنید:

1. Генеральный директор «Исполнительной дирекции программы организации инвестиций в оздоровление окружающей среды» заявил, что основной проблемой инвестирования в нетрадиционную энергетику является неотлаженность механизма вложений в окружающую среду и их возврата.
2. Группа отечественных специалистов готовит проект закона об использовании возобновляемых источников энергии. Документ находится на стадии обсуждения, и главной сложностью является создание механизма расчетов с владельцами возобновляемых источников энергии за произведенную ими электроэнергию.
3. Если будет принято постановление правительства о правилах оптового рынка электроэнергии, то свободный рынок электроэнергии сможет заработать до конца года.
4. В соответствии с энергетической реформой от 5 до 15% продаваемой электроэнергии планируется реализовывать по нерегулируемым ценам.
5. В ближайшее время будет обсуждаться схема приватизации оптовых генерирующих компаний, и если ее одобряют, то эта схема будет вынесена на обсуждение совета директоров компании.

6. Развитие систем распределения газа предполагается осуществлять в соответствии с концепцией участия крупнейших компаний в газификации и на основе генеральных схем газоснабжения и газификации территорий.

7. Представляется целесообразной разработка специальной программы, в которой будут определены механизмы решения вопросов комплексного использования, хранения и реализации сырья и сформулированы научные критерии ранжирования месторождений.

8. Речь идет не о том, чтобы добыть газ и продать его отечественным потребителям и на экспорт, а о том, чтобы организовать комплекс газохимических предприятий, способных производить и реализовывать продукцию с высокой добавленной стоимостью.

تمرین 10. متن زیر را از روسی به فارسی ترجمه کنید:

Министерство энергетики предложило правительству установить «вилки» тарифов для каждой монополии. Это означает, что в течение ближайших двух лет цены на электроэнергию будут расти гораздо медленнее, чем цены на газ и железнодорожные перевозки. В следующем году темпы роста тарифов будут соответствовать уровню инфляции, что означает остановку роста тарифов в реальных ценах.

Генеральный директор компании прокомментировал данное решение правительства следующим образом: «Предложенные цифры для нас жесткие, тем не менее, они правильные».

В связи с принятым решением на первый план выходит проблема субсидирования. Суть ее заключается в том, что промышленные предприятия, оплачивая электроэнергию по высоким электротарифам, субсидируют часть стоимости электроэнергии для населения. Это не только тормозит подъем промышленности, но и в конечном итоге приводит к падению

уровня жизни граждан, поскольку из-за него увеличивается себестоимость товаров и услуг для населения.

Неудивительно, что крупные промышленные предприятия стремятся выйти на государственный оптовый рынок электрической энергии (мощности), чтобы освободиться от участия в субсидировании населения и покупать электроэнергию по значительно более низкой цене. Когда предприятия выходят на этот рынок, нагрузка по субсидированию на другие промышленные предприятия увеличивается. В связи с этим складывается ситуация, когда одни предприятия получают электроэнергию по низким ценам оптового рынка, а другие оплачивают ее по высоким тарифам и дотируют часть стоимости энергии для населения.

На заседании правительства министр экономики и финансов высказался за постепенную ликвидацию субсидирования по программе, которая в настоящее время разрабатывается в его министерстве.

Суть предложений сводится к тому, что процесс ликвидации субсидирования будет проходить поэтапно. Для начала предлагается легализовать субсидирование и придать ему максимальную открытость и прозрачность. В итоге крупные промышленные предприятия будут иметь четкое представление о том, сколько они платят за население. Специалисты считают, что после легализации механизмов субсидирования стимулы крупных промышленных потребителей и новых энергоснабжающих организаций к уходу с розничных рынков и выходу на оптовый исчезнут.

(www.finansy.ru)

واژه ها

возобновляемый [tajdidšavande] تجدید شونده

инфляция [tavarrrom] تورم

себестоимость (единицы продукции) [bahā-ye vāhed] بهای

واحد

легализовать [qānuni kardan] قانونی کردن

постановление [mosavvabe] مصوبه

تمرین 11. متن زیر را به فارسی بازگویی کنید:

В ходе встречи было отмечено, что в энергодиалоге на сегодняшний день удалось достичь ряда результатов. Среди них, в частности, можно назвать инвестиции в страну со стороны европейских компаний. Обе стороны намерены разработать механизмы, обеспечивающие определенные гарантии европейским инвесторам. В свою очередь, наши компании через несколько лет смогу выйти на европейский рынок с равными правами доступа.

Еще одно важное направление энергодиалога – заключение долгосрочных контрактов на поставки газа. На сегодняшний день стороны четко определили масштабы и содержание этих контрактов.

Кроме того, генеральный директор Еврокомиссии по энергетике и транспорту обратил внимание на необходимость обеспечения безопасности морских перевозок. По его словам, в Европе глубоко обеспокоены этой проблемой, поскольку 90% европейских энергоносителей импортируется морским путем. Евросоюз обратился к нашей стране с просьбой помочь в совершенствовании международных правил безопасности морских перевозок, отметил генеральный директор Еврокомиссии по энергетике и транспорту. По его словам, на сегодняшний день в этом вопросе стороны определили общие позиции.

Еще одним важным направлением энергодиалога является энергоэффективность, и Евросоюз имеет большой опыт в этой области. Обе стороны понимают необходимость сближения позиций с целью глобального управления спросом на рынке. «Мало иметь общие правила, надо также иметь общую точку зрения на перспективы эволюции спроса на энергоносители в Европе и во всем мире», – подчеркнул он.

В перспективе стороны должны создать интегрированное энергетическое сообщество, которое сможет по разумным ценам удовлетворять спрос всех потребителей. Это весьма серьезная задача, решение которой потребует обсуждений и весьма кропотливой работы.

(www.finansy.ru)

Тесты

تست

تست سه جوابی 1

Тест 1. Заполните пропуски в тексте словами, приведенными в конце текста:

اقتصاد مبتنی بر (1...) یارانه، با شیوه‌های حساب نشده و گاهی عجیب، دولت را به صورت دستگاهی برای (1...) درآمدهای نفتی در میان جمعیتی انبوه درآورده است. تا کنون میزان یارانه‌ها در بودجه هر سال بیشتر می‌شود و حتی بیشتر سالها، مجلس نیز میزان یارانه‌ها را در (2...) بودجه پیشنهادی دولت، افزایش می‌دهد. اکنون دولت علاوه بر 30 هزار میلیارد ریال یارانه کالاهای اساسی، نزدیک به 11 میلیارد دلار (3...) یارانه سوخت می‌کند. اکنون بهای (4...) هر لیتر بنزین محصول داخل طبق ارقام رسمی اعلام شده از سوی وزارت نفت هر لیتر 300 تومان و بهای (4...) بنزین وارداتی هر لیتر نزدیک به 450 تومان است. اما در شرایطی که هر لیتر آب آشامیدنی در بطری در تهران 130 تومان

(5...) می‌شود, دولت بنزین را به بهای 80 تومان (5...) می‌کند.

چالش‌های کشور در اقتصاد مبتنی بر یارانه بسیار گسترده‌تر از (6...) یارانه برای کالاهای اساسی و سوخت است. نزدیک به 8 سال است که دولت در عمل به ارز هم یارانه می‌پردازد. رییس‌جمهور هم در یک سخنرانی عمومی (7...) مسئولان بانک مرکزی گفت که بهای واقعی دلار 2200 تومان است و دولت با تشکیل بازار ارز - بخوانید عرضه دلارهای نفتی - بهای آن را در سطح 880 تومان (8...) است.

- 1- ا - توصیف, ب - توزیع, ج - توضیح
- 2- ا - پروژه‌ها, ب - مخارج, ج - لوايح
- 3- ا - از طریق, ب - صرف, ج - جهت
- 4- ا - تمام شده, ب - نسبی, ج - اوراق بهادار
- 5- ا - تقاضا, ب - پیشنهاد, ج - عرضه
- 6- ا - خرید, ب - پرداخت, ج - برداشت
- 7- ا - از قول, ب - به بهانه, ج - در جواب
- 8- ا - بالابرده, ب - پایین آورده, ج - ثابت نگه داشته

تست سه جوابی 2.

Тест 4. Выберите правильный термин из трех вариантов, указанных в скобках:

1. قیمت کالایی پس از محاسبهٔ حمل، انبارداری، بسته‌بندی، هزینه‌های دیگر (1 - قیمت پایه، 2 - قیمت تمام شده، 3 - قیمت اسمی)
  2. عمل یا فرایند فروختن کالایی در کمیت زیاد (1 - عمده‌فروشی، 2 - دادوستد، 3 - فروش)
  3. عمل یا فرایند فروش کالا در مقدار مورد نیاز مصرف‌کنندگان (1 - خرده‌کاری، 2 - خرده‌گیری، 3 - خرده‌فروشی)
  4. عمل یا فرایند پدید آوردن چیزی نو، به ویژه روش‌های فنی یا کاربردهای صنعتی تازه (1 - فناوری، 2 - فراوری، 3 - نوآوری)
  5. جاها یا وسیله‌هایی که از آنها می‌توان پول فراهم کرد (1 - منابع طبیعی، 2 - منابع مالی، 3 - منابع انسانی)
  6. پولی که شخص یا مؤسسه‌ای برای استفادهٔ موقت از شخص یا مؤسسه‌ای گرفته است (1 - وام، 2 - هزینه، 3 - قرارداد)
  7. آنچه هر کس ملزم به پرداخت آن باشد (1 - محصول، 2 - بدهی، 3 - بازگشت)
- تست سه جوابی 3.**

Тест 3. Выберите правильный вариант ответа на вопрос:

1. چرا صنایع زیربنایی درحیطه کار دولت قرار گرفت؟
ا - به دلیل اینکه بازدهی اقتصادی مناسبی نداشت
ب - به دلیل اینکه بازدهی اقتصادی مناسبی داشت
ج - به دلیل ساختار مناسب در صنایع برق

2. ایده تخصیص منابع از طریق بازار کی پررنگ شد؟
ا - پس از جنگ دوم جهانی
ب - پس از جنگ سرد
ج - پس از فروپاشی نظام سوسیالیستی

3. چرا کشورهای توسعه یافته خواستار ایجاد تحولات اساسی در صنایع زیربنایی کشورهای عقب مانده شدند؟
ا - به دلیل بحرانهای سیاسی
ب - به دلیل بحران بدهیها
ج - به دلیل رشد سریع جمعیت در کشورهای توسعه نیافته

4. در کشورهای در حال توسعه بحث تجدید ساختار به چه مسایلی باز می‌گردد؟
ا - به ایجاد حق انتخاب برای مشتری
ب - مشکلات مالی و محدودیتهای منابع مالی
ج - به افزایش کارایی

5. تجدید ساختار برق ابتدا از کدام

کشور شروع شد؟

ا - فرانسه

ب - نروژ

ج - انگلستان

6. اکنون بازار برق در ایران از چند

خریدار تشکیل شده است؟

ا - شرکتهای خصوصی

ب - شرکتهای دولتی

ج - شرکت توانیر

Текст 1

متن 1

نقش بیمه در اقتصاد کشور

در سال 1316 قانون بیمه از تصویب نمایندگان مجلس شورای ملی گذشت. این قانون مشتمل بر 36 ماده و 3 فصل معاملات بیمه، فسخ و بطلان و مسئولیت بیمه‌گر بود.

در نخستین ماده قانون بیمه از بیمه چنین تعریفی ارائه شده است:

"ماده 1 - بیمه عقدی است که به موجب آن یک طرف تعهد می‌کند در ازاء پرداخت وجه یا وجوهی از طرف دیگر در صورت وقوع یا بروز حادثه، خسارت وارده بر او را جبران نموده یا وجه معینی بپردازد. متعهد را بیمه‌گر، طرف تعهد را بیمه‌گذار، وجهی را که بیمه‌گذار به بیمه‌گر می‌پردازد حق بیمه و آنچه را که بیمه می‌شود موضوع بیمه نامند."

چند سال پیش راهکارهای 18 گانه توسعه صنعت بیمه برای شکوفایی اقتصاد کشور، از طریق ارائه پوشش‌های بیمه‌ای گوناگون و مناسب برای رفع نگرانی سرمایه‌گذاران و افزایش رفاه خانواده‌ها، تدوین و ابلاغ شد.

نخستین راهکار در مجموعه این راهکارها ارتقای تبلیغات بیمه‌ای بود که با فرهنگسازی بیمه ارتباط مستحکمی دارد. در این راهکار از همکاران صنعت بیمه تقاضا شده بود که تبلیغات بیمه‌ای باید به نحوی صورت گیرد که موجبات افزایش آگاهی آحاد مردم را نسبت به جنبه تأمینی بیمه فراهم کند. مهمترین هدف در قالب این برنامه، کاهش تدریجی تصدی دولت در بیمه‌های بازرگانی از طریق واگذاری سهام شرکت‌های دولتی به بخش خصوصی است. انتظار می‌رود که فضای یکسان و شفاف برای رقابت در بازار بیمه فراهم شود. از مهمترین محورهای راهکارهای 18 گانه تأسیس مؤسسات خصوصی بود. خوشبختانه روند تأسیس مؤسسات خصوصی بسیار مناسب بوده و تا کنون 6 شرکت بیمه خصوصی مجوز فعالیت دریافت کرده‌اند. تغییر نظام نظارتی صنعت بیمه از نظارت تعرفه‌ای به نظارت غیرتعرفه‌ای و فنی است که در آن فضا به جای کنترل نرخ و بیمه‌نامه، صلاحیت فنی مدیران و توان مالی شرکت‌های بیمه برای ایفای تعهداتشان بررسی و نظارت می‌شود. به این صورت اختیارات شرکت‌های بیمه برای رقابت به صورت گسترده‌ای افزایش می‌یابد و تأثیر تعیین‌کننده‌ای بر تعمیم و توسعه بیمه خواهد داشت. تنوع بخشی خدمات بیمه‌ای و عرضه پوشش‌های جدید بیمه‌ای منطبق با نیاز جامعه، به ویژه

برنامه‌های دولت برای گسترش سرمایه‌گذاری و رشد اقتصادی کشور، هدف دیگری است که در برنامه توسعه صنعت بیمه لازم است دنبال شود.

لايحه تأسيس صندوق بیمه حوادث طبیعی مثل زلزله و سیل نیز به هیأت وزیران تقدیم شده که با تصویب و اجرای آن هزینه سنگین اما ناکافی که هر سال از این بابت به دولت تحمیل می‌شود از طریق سازوکار بیمه‌ای بین عموم جامعه توزیع خواهد شد. از اقدامات مهم دیگری که در صنعت بیمه باید انجام شود گسترش فعالیت در بیمه‌های پایه مثل درمان، حادثه و عمر است که بتواند تا جایی که ممکن است نقش خود را در تأمین اجتماعی ایفا کند. یکی از تحولات تعیین‌کننده در صنعت بیمه کشور تصویب آیین‌نامه جدید سرمایه‌گذاری و ابلاغ آن به شرکت‌های بیمه بوده است با این هدف که زمینه حضور هر چه گسترده‌تر شرکت‌های بیمه در بازار سرمایه فراهم شود و توان مالی شرکت‌های بیمه نیز از طریق درآمدهای سرمایه‌گذاری ارتقا یابد. در حال حاضر مشکل رایج خدمات بیمه‌ای تا حد نسبتاً قابل قبولی حل شده است اما هنوز هم افراد جامعه به این بخش توجه لازم را مبذول نمی‌دارند. به نظر می‌رسد که کلید اصلی حل این مشکل هم در جمله معروف "بیمه کالایی فروختنی است نه خریدنی" و هم در درجه توسعه‌یافتگی کل اقتصاد

جامعه نهفته است. در واقع بسط و گسترش بیمه نیاز به یک کار فرهنگی طولانی مدت و فرهنگسازی در جامعه دارد.

Словарь واژه نامه

متشکل بودن (از)	[motašakkel budan]	состоять из...
ماده	[mādde]	статья (договора)
فسخ	[fasx]	аннулирование
بطلان	[botlān]	недействительность
تعریف	[ta'rif]	определение (дефиниция)
عقد	[‘aqd]	1) обязательство; 2) заключение (договора)
وجه (وجوه)	[vajh – vojuh]	сумма, деньги, средства
خسارت	[xasārat]	ущерб
خسارت وارد آوردن	[xasārat vāred āvordan]	наносить ущерб
جبران	[jobrān]	компенсация
جبران کردن (را)	[jobrān kardan]	компенсировать
بیمه گر	[bimegar]	страховщик
بیمه گزار	[bimegozār]	страхователь
بیمه شده	[bime šode]	застрахованный
حق بیمه	[haq-e bime]	страховая премия (взнос)
موضوع بیمه	[mowzu'-e bime]	объект страхования
پوشش های	[pušēš-e bime]	страховое покрытие

بیمه ای		
ارتقا	[erteqā]	повышение
مستحکم	[mostahkam]	прочный
تقاضا کردن	[taqāzā kardan]	просить, требовать
آگاهی	[āgāhi]	осведомленность, сознательность
آحاد	[āhād]	все
تصدی	[tasaddi]	руководство
سهام	[sahhām]	акции
مجوز	[mojavvez]	разрешение, лицензия
بیمه نامه	[bimenāme]	страховой полис
صلاحیت	[salāhiyyat]	компетенция
توان مالی	[tavān-e māli]	зд.: финансовые ресурсы
ایفای تعهد	[ifā-ye ta'hodāt]	исполнение обязательств
اختیارات	[extiyārāt]	полномочия
تعمیم	[ta'mim]	распространение
تنوع بخشی	[tanavvo'baxši]	диверсификация
منطبق بودن (با)	[montabeq budan]	соответствовать, совпадать
لایحه (لوايح)	[lāyehe – lavāyeh]	проект (закона)
صندوق بیمه حوادث طبیعی	[sanduq-e bime-ye havādes-e tabi'I]	Фонд страхования от стихийных бедствий
زلزله	[zelzele]	землетрясение
سیل	[seyl]	сель
از این بابت	[az in bābat]	в этом отношении
بیمه های پایه	[bime-ye pāye]	личное страхование

بیمه درمان	[bime-ye darmān]	медицинское страхование
بیمه حادثه	[bime-ye hādese]	страхование от несчастных случаев
بیمه عمر	[bime-ye omr]	страхование жизни
تا جای که ممکن است تأمین اجتماعی	[tā jā-yi ke momken ast] [ta'min-e ejtemā'i]	насколько возможно социальное обеспечение
قابل قبول	[qābel-e qabul]	приемлемый
نهفته بودن	[nahofte budan]	быть скрытым
بسط	[bast]	расширение, развитие
بسط دادن (یافتن) (را)		развивать(ся)

Комментарий

توضیحات

1. شورای ملی – مجلس شورای ملی – название иранского парламента до Исламской революции.
2. ایفا کردن – ‘исполнять’. Наиболее распространенное употребление этого глагола: نقش ایفا کردن – ‘играть роль’, تعهدات را ایفا کردن – ‘исполнять обязательства’.
3. Причастия долженствования (или будущего времени) часто используются в современном общественно-политическом стиле: پذیرفتنی – ‘приемлемый’ (ср. قابل قبول), فروختنی – ‘неуничтожимый’, بین نرفتنی – ‘продаваемый’, دستنیافتنی – ‘покупаемый’ – خریدنی, ‘недостижимый’ и т.п.

Упражнения

تمرین‌ها

تمرین 1. با استفاده از متن 1 عبارات زیر را تکمیل نمایید:

راهکارهای...؛ پوشش‌های...؛ رفع...؛
تبلیغات...؛ آگاهی...؛ جنبه...؛
کاهش...؛ واگذاری...؛ مؤسسات...؛
مجوز...؛ نظام...؛ نظارت...؛ کنترل...؛
صلاحیت...؛ توان...؛ ایفای...؛
اختیارات...؛ تأثیر...؛ تنوع بخشی...؛
عرضه...؛ صندوق...؛ عموم...؛
بیمه‌های...؛ آیین‌نامه...؛ رایه...؛
حد...؛ کلید...؛ کار... .

تمرین 2. عبارات زیر را در متن درس پیدا کنید:

Страховое дело; виды страхового покрытия; чтобы ликвидировать опасения инвесторов; улучшение семейного благосостояния; расширение рекламной деятельности в области страхования (пропаганды страхования); создание культуры страхования; создать предпосылки для оповещения всего населения; характер страхового обеспечения; постепенное снижение степени государственного регулирования; передача акций государственных компаний частному сектору; однородное и транспарентное пространство; конкуренция на страховом рынке; лицензия на ведение деятельности; система страхового надзора; финансовые ресурсы страховых компаний; расширяются полномочия страховых компаний; диверсификация страховых услуг; предложение новых покрытий рисков, отвечающих нуждам общества; тяжелые, но все же недостаточные расходы,

лежащие на плечи государства; насколько это возможно; принятие новой инструкции; повысится за счет доходов от инвестиций; в более или менее приемлемом виде; ключ к решению этой проблемы.

تمرین 3 . معنی واژه‌های زیر را به فارسی توضیح دهید:

معاملات بیمه؛ مسئولیت بیمه‌گر؛ حق بیمه؛ موضوع بیمه؛ صنعت بیمه؛ پوشش‌های بیمه‌ای؛ تبلیغات بیمه‌ای؛ فرهنگسازی بیمه؛ نظارت تعرفه‌ای؛ نظارت غیر تعرفه‌ای؛ بیمه‌نامه؛ خدمات بیمه‌ای؛ صندوق بیمه حوادث طبیعی؛ بیمه‌های پایه؛ تأمین اجتماعی.

تمرین 4. جمله‌های زیر را با واژه‌ای که زیر آن خط کشیده شده است شروع کرده، بازسازی نمایید:

1. نخستین راهکار در مجموعه این راهکارها ارتقای تبلیغات بیمه‌ای بود که با فرهنگسازی بیمه ارتباط مستحکمی دارد.
2. لایحه تأسیس صندوق بیمه حوادث طبیعی به هیئت وزیران تقدیم شده که با تصویب آن هزینه سنگین دولت از طریق سازوکارهای بیمه‌ای بین عموم جامعه توزیع خواهد شد.
3. امیدواریم که آیین‌نامه بیمه‌های اعتباری که تقاضاهای بسیاری برای آن بوده است هرچه زودتر در شورای عالی

بیمه تصویب و به شرکتهای بیمه ابلاغ شود.

4. مهمترین زمینه مساعد کاهش ریسکهای سرمایه‌گذاری در ایران است که بیمه می‌تواند نقش بسیار اساسی در این امر بر عهده بگیرد.

5. اگر تمهیداتی برای جبران پیامدهای آن اندیشیده نشود ممکن است که موجبات نابودی بنیان خانواده را همراه با گسترش بحران‌های روانی و اجتماعی در جامعه فراهم آورد.

6. اگر خودرو پیشرفته طی حادثه‌ای به جان و مال اشخاص ثالث خسارت وارد کند و در صورتی که خودرو فاقد بیمه شخص ثالث باشد، سرپرست خانواده اگر توانایی مالی جبران آن را از طریق مجموعه دارایی‌هایی که در طول زندگی به دست آورده داشته باشد، باید قسمت اعظم را صرف پرداخت غرامت کند.

تمرین 5. متن زیر را با استفاده از مترادف واژه‌هایی که زیر آن خط کشیده شده است، بخوانید و ترجمه نمایید:

در سال 1345 طرح بیمه اجباری حوادث شخص ثالث وسایل نقلیه موتوری به کمیسیون‌های مربوطه ارجاع شد. مالکین وسایل نقلیه موتوری زمینی ملزم به جبران خسارت مالی و جانی وارده به اشخاص در تصادفات رانندگی شدند.

در سال 1348 هیأت دولت آییننامه اجرایی بیمه شخص ثالث را در 19 ماده تصویب کرد. در این آییننامه 6 تعرفه در مورد انواع خودرو پیشبینی شده بود. در برخی از کشورها اتحادیه‌های بیمه‌گران مبادرت به تولید مجموعه تبلیغات می‌کنند که توصیه می‌کنیم در ایران شرکت‌های بیمه با راهبردی بیمه مرکزی در این امر مشارکت جدی‌تر داشته باشند.

تصور می‌کنیم مجموعه اقدامات مشخص نیز وجود دارد که شرکت‌های بیمه باید با هدف ترغیب مردم به خرید بیمه انجام بدهند و این اقدامات، جزیی از فرایند ارائه خدمات بیمه را تشکیل می‌دهد. با نگاهی اجمالی می‌توان به برخی از این اقدامات اشاره کرد:

اگر متن بیمه‌نامه‌ها ساده و در خور فهم عموم و در قالب‌های مناسب برای مردم تهیه شود بیمه‌گذاران بالقوه و بالفعل رغبت بیشتری به مطالعه آن و در نتیجه، آگاه شدن از حقوق و تعهدات متقابل خود و شرکت بیمه پیدا خواهند کرد که همین امر باعث می‌شود تا در زمان بررسی و پرداخت خسارت‌ها، با علم بر این حقوق و تعهدات، انتظارات نامعقول از شرکت‌های بیمه نداشته باشند.

در این صورت از حجم دعاوی در دادگاه‌ها و هم از حجم نارضایتی بیمه‌گذاران از شرکت‌های بیمه کاسته

خواهد شد که این امر می‌تواند در تعمیق فرهنگ کمک مؤثری باشد. نیاز به مجموعه سازوکارهای بیمه برای رسیدگی مطلوب به شکایات بیمه‌گزاران و به ویژه بیمه‌گزاران کوچک کاملاً مشهود است. هر چند که بیمه مرکزی ایران واحدی برای رسیدگی به شکایات بیمه‌ای دارد اما چه بهتر آنکه خود شرکت‌های بیمه در قالب یک اقدام علمی، سازوکارهایی گسترده‌تر برای رسیدگی مطلوب‌تر به شکایات بیمه‌ای آنها به ویژه شکایات بیمه‌ای خانواده‌هایی که از امکانات مالی و زمانی چندانی برای شکایات خود برخوردار نیستند، فراهم کنند.

در بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته این سازوکارها با هدف حمایت از این بیمه‌گزاران وجود دارند و اتحادیه‌های بیمه‌گران آنها را اداره می‌کنند. با وجودی که اشخاص حقوقی و به ویژه واحدهای تجاری و تولیدی بزرگ امکانات مالی پیگیری خسارات خود را دارند، اما به دلیل بی‌اطلاعی از جنبه‌های فنی این امر، در عمل نمی‌توانند تصویری واقعی از حقوق خود داشته باشند تا دستکم در برخی موارد برایشان روشن شود که خسارت مورد مطالبه آنها چندان هم بر حق نیست. در کشورهای توسعه‌یافته به جز کارشناسان خسارت که مراقب منافع شرکت بیمه در برابر کلاه‌برداری‌های احتمالی در دریافت خسارت هستند، کارشناسان

مستقلی وجود دارند که با هدف حمایت از حقوق بیمه‌گذاران خرده‌پا در فرایند بررسی خسارت فعالیت می‌کنند. امید است که با توجه به تدوین و تصویب مجموعه مقرراتی در زمینه فعالیت‌های ارزیابی خسارت که صورت گرفته است، در آینده شاهد اثرات مثبت این حرکت در توسعه فعالیت‌های بیمه‌ای باشیم.

Словарь واژه‌های متن

بیمه اجباری	[bime-ye ejbāri]	обязательное страхование
بیمه شخص ثالث	[bime-ye šaxs-e sāles]	страхование граждан- ской ответственности автомобилистов
ارجاع شدن	[erjā' šodan]	быть переданным на рассмотрение
مالکین	[mālekin]	собственники
وسایل نقلیه	[vasāyel-e naqliye]	транспортные средства
ملزم به... بودن	[molzam be... budan]	быть обязанным
خسارت مالی و جانی	[xasārat-e māli-vo jāni]	материальный ущерб
تصادف رانندگی	[tasādof-e rānandegi]	дорожно-транспортное происшествие
تعرفه بیمه	[ta'refe-ye bime]	страховой тариф (ставка)
ارجاع شدن	[erjā' šodan]	быть порученным, переданным на рассмотрение

مبادرت کردن (به)	[mobāderat kardan]	приступать к чему-либо
توصیه کردن	[towsiye kardan]	рекомендовать
ترغیب	[tarqib]	поощрение
درخور ... بودن	[darxor-e...budan]	подходить, соответствовать чему-либо
درخور فهم عموم	[darxor-e fahm-e omum]	доступный (общему пониманию)
بالفعل	[belfe'1]	реальный
دعوا - دعاوی	[da'vā – da'āvi]	спор(ы)
اشخاص حقوقی	[šaxs-e hoquqi]	юридическое лицо
پیگیری کردن (را)	[peyگیری kardan]	расследовать
مورد مطالبه	[mowred-e motālebe]	требуемый, запрашиваемый
به حق	[be haqq]	1) правомочный; 2) по праву
مراقب ... بودن	[moqāreb-e ... budan]	следить за чем-либо
کلاهبرداری	[kolāhbardāri]	мошенничество
خرده پا	[xordepā]	мелкий

تمرین 6. عبارات زیر را در متن درس پیدا کنید:

Проект закона об обязательном страховании гражданской ответственности автомобилистов; владельцы транспортных средств; возмещение материального ущерба; коротко можно перечислить; общедоступные для понимания; знание своих прав и обязанностей; выплаты по возмещению ущерба; не

ожидали бы от страховых компаний слишком многого; количество претензий (заявлений) в судах; недовольство страхователей страховыми компаниями; комплекс механизмов страхования для обеспечения положительных результатов рассмотрения жалоб; неосведомленность о техническом характере; не смогут иметь реальное представление о своих правах; требуемое возмещение; не так уж справедливо; следят за соблюдением интересов страховых компаний.

تمرین 7. مصاحبة زیر ترجمه نماید:

Недавно Высший экономический совет одобрил повышение ставки страхования на 10%. Это событие вызвало широкий отклик как в прессе, так и среди специалистов. Однако, как стало известно, ряд страховых компаний начал повышать ставку еще до принятия постановления Высшего экономического совета. Не могли бы Вы прокомментировать, считается ли это нарушением и какие меры будут приняты в отношении этих компаний?

از زمانی که این افزایش تصویب و ابلاغ شده است اگر شرکتی پیش از این تاریخ در نرخ بیمه نامه ثالث افزایش اعمال کند باید مابه التفاوت افزایش را به شخص باز پس دهد. علاوه بر این به آن شرکت بیمه ای یا نمایندگی تذکر خواهد شد. چنانچه شرکت های بیمه قبل از مصوبه شورای عالی اقتصادی اقدام به افزایش قیمت بیمه نامه شخص ثالث کرده باشد بر اساس قانون اقدام آنها جرم تلقی شده و مبلغ اضافی باید مسترد شود.

Куда можно обратиться с жалобой на страховую компанию, повысившую ставку страхования до принятия постановления Совета?

اگر شرکت بیمه‌ای بدون اذن قانون نسبت به دریافت مابه‌التفاوت و یا افزایش قیمت اقدام کرده باشند مردم می‌توانند به مراجع قضایی ذی‌صلاح برای استرداد اموال خود اقدام کنند.

Но ведь часть страховых компаний являются государственными, а ряд других частными. Жалобы на них надо подавать в одну инстанцию или в разные?

مردم برای شکایت از شرکتهای بیمه دولتی می‌توانند به دیوان عدالت اداری مراجعه کنند و برای شکایت از بیمه‌های خصوصی به دادگستری و دادگاه‌های عمومی مراجعه کنند.

А если появятся жалобы по поводу самого постановления? Будут ли они каким-либо образом рассматриваться и где?

چنانچه شکایتی در زمینه مصوبه شورای عالی اقتصادی نیز به دیوان ارسال شود در دستور کار قرار خواهد گرفت و دیوان بررسی خواهد کرد که شورای اقتصادی مجاز به افزایش قیمت بیمه‌نامه‌ها بوده یا نه.

Словарь

واژه‌ها

- ما به التفاوت [mabehettafāvot] разница, разность
باز پس دادن [bāz pas dādan] возвращать, отдавать назад
جرم [jorm] преступление
مسترد شدن [mostaredd] быть возвращенным, отданным назад
اذن [ezn] разрешение
ذی صلاح [zisalāh] компетентный
استرداد [esterdād] выдача, возврат

تمرین 8. مطالب جهت مطالعه و بحث:

1. انواع بیمه
2. وضع بیمه در ایران کنونی
3. قوانین بیمه در ایران
4. تاریخچه صنعت بیمه در ایران

تمرین 9. متن زیر را از روسی به فارسی ترجمه کنید:

Законодательную базу правового регулирования национального страхового рынка заложил Закон Российской Федерации «Об организации страхового дела в Российской Федерации» от 27 ноября 1992 года, вступивший в силу 12 января 1992 года с учетом его последующих дополнений и изменений. В это же время был создан Росстрахнадзор – федеральная служба России по надзору за страховой деятельностью, которой переданы контрольные функции за отечественным страховым рынком.

Указом президента от 29 января 1992 года государственные и муниципальные страховые предприятия преобразуются в акционерные страховые общества закрытого и открытого типа и в страховые товарищества с ограниченной

ответственностью. Каждое такое общество обрело статус юридического лица, т.е. получило право на проведение страховых операций.

Среди почти трех тысяч страховых организаций, действующих на страховом рынке Российской Федерации, преобладают относительно «молодые» небольшие компании. Государственные страховые организации пока играют в страховом бизнесе ведущую роль.

Деятельность страховых компаний в настоящее время направлена на дальнейший поиск своего сегмента рынка потребителей страховых услуг, нацелена на обслуживание как организаций, так и отдельных граждан. Среди юридических лиц основными потребителями страховых услуг являются промышленные предприятия, торговые фирмы, сельскохозяйственные предприятия и сфера услуг.

В 1996 году Правительством РФ было принято постановление «О первоочередных мерах по развитию рынка страхования в Российской Федерации», которым предусматривался ряд мер по совершенствованию налогового законодательства, связанного со страховым бизнесом, а также участие международных финансовых организаций по поддержанию рынка страхования в России. В последующие годы был решен ряд проблем по созданию эффективной защиты имущественных интересов граждан и юридических лиц.

В настоящее время в соответствии с Концепцией развития страхования в Российской Федерации ставятся новые задачи дальнейшего развития страхового дела в стране, такие как стархование рисков от промышленных аварий, авиакатастроф, масштабных стихийных бедствий и др.

(Басаков М.И. «Страхование: 100 экзаменационных ответов: Экспресс-справочник для студентов вузов. – 2-е изд., исправ. и доп. Ростов н/Д: Издательский центр «МарТ», 2004. С.26-27)

Тесты

تست

تست سه جوابی 1

Тест 1. Заполните пропуски в тексте словами из списка, приведенного в конце текста:

در مورد یک نکته اصلی (1...) تبلیغ خدمات بیمه‌ای با تبلیغ سایر کالاها باید گفت: تبلیغ خدمات بیمه‌ای (2...) تبلیغات دیگر کالاها و خدمات که صرفاً معطوف به محصولی معین از شرکتی مشخص است، می‌تواند (3...) معرفی یک محصول بیمه‌ای خاص، ارزش و ضرورت بیمه را در فرایند زندگی اقتصادی و اجتماعی جامعه نشان بدهد. به عبارت دیگر، اینکه مردم ضرورت (4...) در زندگی پرمخاطره امروز را درک کنند نوع دیگری از تبلیغ بیمه را می‌طلبد. در این تبلیغ، برای مثال خانواده‌ها باید از این مطلب (5...) شوند که هر چند پیشرفتهای فناوری، رفاه فراوانی برای انسان امروزی به ارمغان آورده اما همین پیشرفتهای در دل خود (6...) دارد. به نظر می‌رسد شرکت‌های بیمه کشور روی این نوع (7...) نیاز به کار بیشتری دارند. لازم است به همراه بیمه مرکزی ایران که در این زمینه فعالیت‌هایی داشته و ادبیاتی نیز تولید کرده، چنین ادبیاتی را با هدف (8...) به مردم راجع به ارزش بیمه تولیدکننده، در اختیار جامعه قرار دهند.

1. ا - تفاوت, ب - مقایسه, ج - مقابله
2. ا - با وجود, ب - به استثنای, ج - برحلاف
3. ا - کمتر از, ب - بیشتر از, ج - فراتر از
4. ا - پنهان شدن, ب - بیمه شدن, ج - فرار کردن
5. ا - آگاه, ب - درک, ج - فهم
6. ا - مزایایی, ب - خطراتی, ج - زیان‌هایی
7. ا - خطرات, ب - اقدامات, ج - تبلیغات
8. ا - اطلاع‌رسانی, ب - امداد رسانی, ج - گازرسانی.

تست سه جوابی 2.

Тест 2. Выберите правильный термин из трех вариантов, указанных в скобках:

1. قراردادى است میان بیمه‌گر یا متهد که به موجب آن تعهد می‌کند در برابر دریافت وجهی به نام حق بیمه مبلغ

- معینی را در صورت بروز حادثه به بیمه‌گذار بپردازد. (1 - مجوز, 2 - بیمه, 3 - توافق‌نامه)
- 2.** شخص یا مؤسسه‌ای که کارش بیمه کردن است, شرکت متعهد در قرارداد بیمه در برابر بیمه‌گذار. (1 - بیمه‌گذار, 2 - بیمه شده, 3 - بیمه‌گر)
- 3.** کسی که جان یا مالش را نزد بیمه‌گر بیمه می‌کند, شخص ذینفع در تعهد بیمه‌گر در قرارداد بیمه. (1 - بیمه‌گذار, 2 - بیمه‌نامه, 3 - شخص ثالث)
- 4.** قرارداد کتبی که میان بیمه‌گر و بیمه‌گذار نوشته شده و در آن شرایط و حقوق دو طرف معلوم گردیده است. (1 - پیمان, 2 - بیمه‌نامه, 3 - اعلامیه)
- 5.** مجموعه فعالیت‌هایی که در جهت ایجاد هواداری یا مخالفت نسبت به چیزی یا کسی انجام می‌گیرد. (1 - تبلیغات, 2 - آگهی, 3 - اطلاع‌رسانی)
- 6.** مجموعه فعالیت‌ها یا پیش‌بینی‌هایی که برای گذران زندگی و رفاه افراد جامعه (بویژه ساخوردگان, از کارافتادگان و بیکاران) در نظر گرفته می‌شود. (1 - تأمین جانی, 2 - تأمین اجتماعی, 3 - تأمین مالی)

7. نوشته‌ای برای ارائه به یک هیأت
تصمیم‌گیری (1 - پرسشنامه, 2 -
مصوبه, 3 - لایحه)

8. میزان سود پول در برابر کل مبلغ
بیمه (1 - نرخ بهره, 2 - نرخ
برابری, 3 - نرخ بیمه)

تست سه جوابی 3.

Тест 3. Заполните пропуски словами, производными от слов, приведенных в скобках:

1. به دنبال تلاش‌های صورت گرفته تمامی
(دست اندر کار داشتن) اجرایی مربوطه,
عملیات بیمه درمانی روستاییان و عشایر
پایان یافت.

2. (پوشیدن) خدمات تأمین بیمه اجتماعی
به روستاییان علاوه بر حمایت مستقیم از
این نیروی فعال و تولیدگر جامعه, موجب
کاهش تنش‌های روحی, روانی در محیط‌های
کار و خانواده این افراد خواهد شد.

3. عدم توجه جدی به روستاها که نقش
(تعیین کردن) در آرامش, ثبات و امنیت
ملی دارند, می‌تواند منشاء ایجاد معضلات
چشمگیر اجتماعی, اقتصادی و سیاسی باشد.

4. بر اساس مصوبات موجود, صندوق بیمه
اجتماعی روستاییان و عشایر در مجموع
(قابل) تحت پوشش قرار دادن حدود 20
میلیون نفر از جمعیت روستایی کشور را
دارد.

5.5. دو سوم بیمه (از کار افتادن) در خارج از محیط کار، فوت، بیکاری و... از سوی دولت برای هر (بیمه شدن) پرداخت می‌شود.

6. با فعالیت 1200 واحد (کارگذاشتن) خصوصی فعال در کشور می‌توان امیدوار بود که تمامی $3/5$ میلیون خانوار روستایی و عشایری کشور تا پایان سال تحت پوشش بیمه اجتماعی قرار گیرند.

7. دولت مکلف است شرکتهای بیمه دولتی را پس از اصلاح ساختار، بر اساس برنامه (زمان بستن) مشخص و طبق آیین‌نامه‌ای که به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، به بخش خصوصی واگذار کند.

Текст 1

متن 1

بانک و بانکداری در ایران

پس از پیروزی انقلاب اسلامی سه تغییر ویژه در بانکداری ایران صورت گرفت: (1) قانون ملی شدن بانکها تصویب شد؛ (2) بانکها در هم ادغام شدند؛ (3) عملیات بانکی بدون ربا قانونی شد. این تغییرات مبتنی بر مقدمه قانون اساسی ایران است که در بخش اقتصادی آن (فصل چهارم و اصل چهل و چهار) این موضوع تصریح شده است. در اصل چهل و چهارم قانون اساسی مالکیت بر سه پایه قرار گرفته: مالکیت دولتی، مالکیت تعاونی و مالکیت خصوصی. بانکداری مشمول نوع مالکیت دولتی شده است.

بر پایه این قوانین در سال 1358 (هـ ش) شورای انقلاب اسلامی، تمامی بانکها، اعم از ایرانی یا خارجی، را ملی اعلام کرد. این شیوه بانکداری شیوه نو بود و به یک معنا پراکندگی سازمانی از میان می‌رفت و روابط بانکها با بانک مرکزی دگرگون می‌شد. همه بانکها مجری سیاست واحدی بودند و در همه زمینه‌های اقتصادی به گونه‌ای هماهنگ عمل می‌کردند. و در عرصه‌های اجتماعی، کشاورزی و صنعتی با

دولت هماهنگ بودند. نظام بانکداری موظف بود زمینه تولید را تغییر و سرمایه را افزایش دهد تا به هدف خود برسد.

نظام بانکداری می‌بایست: (1) استقلال اقتصادی و پولی را تأمین کند تا زمینه تولید مستقل فراهم شود؛ (2) ارزش پول را جدا از درآمد نفتی در نظر بگیرد تا با اتکا به تولید داخلی، جامعه را از مصرف‌گرایی بازدارد و مانع رشد تورم شود؛ (3) باید شرایطی ایجاد کند که همه مردم به طور یکسان به امکانات مالی دست یابند؛ (4) باید برای آیندگان امکانات اقتصادی فراهم نماید و این تنها با رشد تولید که زمینه رشد اقتصاد است، امکان‌پذیر است... (6)

بانک‌ها باید با کشورهای اسلامی ارتباط داشته باشند و در پی ایجاد یک اقتصاد مقتدر در قلمرو جهان اسلام باشند.

به این ترتیب، پس از انقلاب بانک‌ها برای حفظ حقوق و سرمایه‌های ملی و به‌کار انداختن چرخ‌های تولید در هم ادغام شدند. این بانک‌ها وظیفه داشتند که سپرده‌های مردم را تضمین کنند، با دیگر سازمان‌های کشور هماهنگ باشند، فعالیتشان را به سمت اداری و انتفاعی اسلامی سوق دهند. در شیوه جدید بانکداری، مالکیت مشروع پذیرفتنی بود و این اصل نقش اساسی در اداره بانک‌ها و اقتصاد کشور داشت.

نحوه اداره بانکها به صورت لایحه قانونی در سال 1358 (هـ ش) تصویب و به بانکهای ملی شده اعلام شد. به موجب ماده 3 آن مجمع عمومی با حضور وزیر صنایع و معادن، وزیر بازرگانی، وزیر مسکن و شهرسازی، وزیر کشاورزی و رئیس سازمان برنامه تشکیل شد و این مجمع بر کار بانکها و مدیران آنها نظارت داشت. بالاترین مقام اجرایی و اداری بانک مدیر عامل آن بود که شورای عالی و مجمع عمومی بانکها او را انتخاب می‌کردند. تأسیس بانک مرکزی در ایران. با توسعه بانکداری در ایران و تصویب قوانین جدید، بانک ملی ایران دارای اختیارات زیادی برای هدایت و نظارت بر بانکها شد. اما در عمل معلوم شد که این اختیارات برای نظارت بر بانکداری ایران کافی نیست و بانک ملی نیز نمیتواند عامل اجرای آن باشد. زیرا بانک ملی یک بانک بازرگانی بود و به صورت رقیب بانکهای دیگر درآمده بود، در حالی که اختیارات ویژه داشت. این تناقض سدی در برابر بانکداری ایران بود. از یک طرف بانک ملی وظیفه نگهداری حسابهای دولتی، اجرای سیاست ارزی، اعتباری و پولی، نظارت بر کار بانکها، حق انحصاری نشر اسکناس و حفظ منافع ملی را، که وظیفه بانک دولتی بود بر عهده داشت، از طرف دیگر مؤسسه انتفاعی بود که در پی توسعه اعتبار و

تحصیل حداکثر سود بود. بنابراین می‌بایست یکی از این دو وظیفه از بانک ملی جدا شود. سرانجام پس از چهار سال مطالعه لایحه "اساسنامه پولی و بانکی ایران" در سال 1337 (هـ ش) تهیه شد و در سال 1339 (هـ ش) به صورت قانون درآمد. پس از تصویب این قانون، بانک مرکزی ایران از مرداد سال 1339 (هـ ش) رسماً کار خود را آغاز کرد و پس از قریب هفتاد سال از آغاز فعالیت بانکی در ایران، مؤسسه مستقلی برای هدایت سیاست‌های پولی و بانکی کشور به وجود آمد. بانک ملی ایران نیز به صورت بانک تجارتي دولتي باقی ماند.

بانک مرکزی، بانکی دولتی، و نگهدارنده حساب‌های دولتی بود و وظیفه آن اجرای سیاست پولی و اعتباری، حفظ ارزش پول ملی، نگهداری ذخایر طلا و ارز کشور، حفظ موازنه ارزی کشور، تنظیم مقررات معاملات ارزی، افتتاح حساب جاری نزد بانک‌های خارجی، نگهداری حساب بانک‌های داخلی و خارجه، اجرای موافقتنامه بازرگانی در معاملات بین‌المللی، اجرای معاملات ارزی، اعطای وام به دولت، صدور اوراق قرضه و خرید و فروش آن بود. در ماده 35، ارکان بانک مرکزی مشخص شده بود که رئیس کل آن به پیشنهاد وزیر دارایی و هیئت وزیران انتخاب می‌شد.

طبق ماده 18 قانون عملیات بانکی بدون ربا (1362)، نام بانک مرکزی ایران به بانک مرکزی جمهوری اسلامی تغییر کرد و بر اساس ماده 2 این قانون، بانک مرکزی می‌باید بر حسن اجرای نظام پولی و اعتباری کشور، طبق مصوبات هیئت وزیران، نظارت داشته باشد و در امور مالی و پولی و بانکی کشور دخالت و نظارت کند.

(منیژه ربیعی رودسری / بانک و بانکداری در ایران. - تهران: دفتر پژوهش‌های فرهنگی، 1380)

Словарь
واژه‌نامه

بانکداری	[bānkdāri]	банковское дело
ادغام	[edqām]	слияние
در هم	[dar ham edqām šodan]	сливаться
ادغام شدن		
ربا	[rebā]	процент
مقدمه	[moqaddame]	предисловие, преамбула
تعاون	[ta'āvon]	кооперация
تعاونی	[ta'āvoni]	кооперативный
به یک	[be yek ma'nā]	однозначно
معنا		
مجری ...	[mojri-ye... budan]	выполнять
بودن		
موظف بودن	[movazzaf budan]	быть обязанным
مصرفگرایی	[masrafgerāyi]	чрезмерное потребление

بازداشتن (را)	[bāzdāštan]	сдерживать, удерживать
تورم	[tavarrom]	инфляция
آیندگان	[āyandegān]	будущие поколения
مقتدر	[moqtader]	сильный
سپرده	[seporde]	вклад (денежный)
انتفاعی	[entefā'i]	прибыльный, доходный
سوق دادن (را, به)	[sowq dādan]	направлять, побуждать, стимулировать
مشروع	[mašru']	законный
مدیر عامل	[modir-e 'āmel]	директор, директор-распорядитель
اختیارات	[extiyārāt]	полномочия
هدایت	[hedāyat]	руководство, управление
تناقض	[tanāqoz]	противоречие, диспропорция
سد	[sadd]	1) препятствие; 2) плотина
حساب	[hesāb]	счет
نگهداری	[negahdāri-ye hesāb]	обслуживание счета
حساب		
حق انحصاری	[haqq-e enhesāri]	эксклюзивное право
تحصیل	[tahsil]	получение
ذخایر طلا	[zahāyer-e talā]	валютный запас
موازنه	[movāzene-ye arzi]	валютный баланс
ارزی		
معاملات	[mo'āmelāt-e arzi]	сделки по валютным операциям
ارزی		
افتتاح	[eftetāh]	открытие (зд.: счета)
حساب جاری	[hesāb-e jāri]	текущий счет

اعطای وام	[e'tā-ye vām]	предоставление займа
اوراق	[owrāq-e qarze]	облигации
قرضه		
رکن	[rokn – arkān]	столп, основа; мн.: руководство
(ارکان)		
رئیس کل	[ra'is-e koll]	председатель (Центрального банка)
حسن اجرا	[hosn-e ejrā]	надлежащее исполнение
مصوبه	[mosavvabe]	постановление

Комментарий

توضیحات

- بانکها , 'am(m) az 'независимо от...'. – اعم از – в данном контексте словосочетание از اعم можно переводить 'будь то...' или с парными союзами 'как... так': 'بانکی، *будь то иранские или иностранные*', 'как иранские, так и иностранные банки'.
- حساب نزد بانک – 'счет в банке'. Запомните, что в этом словосочетании всегда используется отыменный предлог نزد *nazd-e* – 'около, при (ком-либо, чем-либо)'.
- Модальные слова میباید и میبایست используются исключительно в книжно-литературной речи. Приставка می в этих формах не несет видо-временную функцию, но подчеркивает необходимость или обязательность выполнения того или иного действия.

Упражнения

تمرینها

تمرین 1. با استفاده از متن 1 عبارات زیر را تکمیل نمایید:

ملی شدن...؛ عملیات...؛ مقدمه...؛
 مالکیت...؛ مجری...؛ نظام...؛
 ارزش...؛ رشد...؛ اقتصاد...؛ به کار
 انداختن...؛ سپرده های...؛ لایحه...؛
 بانک های...؛ مقام...؛ مدیر...؛
 عامل...؛ اختیارات...؛ نگهداری...؛
 سیاست...؛ حق...؛ نشر...؛ مؤسسه...؛
 تحصیل...؛ هدایت...؛ ذخایر...؛
 موازنه...؛ معاملات...؛ حساب...؛
 اعطای...؛ اوراق...؛ حسن...؛
 مصوبات... .

تمرین 2. عبارات زیر را در متن درس پیدا کنید:

В соответствии с преамбулой Конституции; банки подпадают под государственную собственность; все банки, как иранские, так и иностранные; был ликвидирован разброс в организационном плане; все банки проводили единую политику; банковская система; удерживать общество от чрезмерного расходования средств; обеспечить одинаковые финансовые возможности; это возможно только при условии роста производства; идти в ногу с исламским миром; запустить производственные циклы; гарантировать вклады населения; направлять свою деятельность в соответствии с исламскими нормами управления и получения прибыли; собственность должна была признаваться по закону; министр промышленности и природных ресурсов; министр жилищного и городского строительства; председатель организации планирования; национальный банк имел широкие полномочия; на практике выяснилось, что...; банк не может осуществлять эти функции; стал конкурентом другим банкам; обслуживание счетов государства; монопольное право на выпуск банкнот;

был ориентирован на получение максимальной прибыли; доходное предприятие; требовалось освободить банк от одной из этих функций; почти через 70 лет после начала банковской деятельности в стране; денежная и кредитная политика; разработка положений о валютных сделках; открытие текущих счетов в иностранных банках; выполнение торговых соглашений в области международных сделок; предоставление займов правительству; выпуск, продажа и покупка облигаций; были определены руководящие органы; надлежащее функционирование денежной и кредитной системы; в соответствии с постановлениями кабинета министров.

تمرین 3 . معنی واژه‌های زیر را به فارسی توضیح بدهید:

بانکداری؛ ملی شدن بانکها؛ ادغام؛
مقدمه قانون؛ مالکیت دولتی؛ مالکیت
تعاونی؛ مالکیت خصوصی؛ نظام بانکداری؛
ارزش پول؛ مصرف‌گرایی؛ تورم؛ سپرده؛
نگهداری حسابها؛ سیاست ارزی، اعتباری
و پولی؛ مؤسسه انتفاعی؛ بانک مرکزی؛
ذخایر طلا؛ موازنه ارزی؛ معاملات ارزی؛
حساب جاری؛ اعطای وام؛ اوراق قرضه.

Текст 2

متن 2

تأسیس بانکهای جدید

پس از پیروزی انقلاب در سال 1357 (هـ ش) اساسنامه "بانک اسلامی" تصویب شد. در اساسنامه آمده بود که بانکی به صورت شرکت سهامی عام، به منظور احیای

اقتصاد سالم در کشور تأسیس شود. هدف از تأسیس این بانک اجرای کلیه عملیات بانکی با حفظ موازین شرعی بود. بدین منظور بانک با پرداخت وام بدون بهره برای مسکن مستضعفان و کمک به امور تولیدی، بازرگانی، کشاورزی، معدنی، به شیوه مضاربه، آغاز به کار کرد. به صورت مزارعه نیز به امور صادراتی، تشویق و تقویت مؤسسه‌ها و شرکت‌های صادراتی وارداتی کمک مالی کرد. مرکز بانک اسلامی در تهران و مدت فعالیت آن نامحدود بود.

اساسنامه بانک اسلامی با اجازه رهبر انقلاب و پس از تأیید بانک مرکزی ثبت شد و سهام آن عرضه گردید. اما چون همزمان بانک‌ها نیز ملی اعلام شده بود، در سال 1358 (هـ ش) این بانک به "سازمان اقتصاد اسلامی" تغییر نام داد.

عملیات بانکی بدون ربا. یکی از اقدامات مهم در بانکداری ایران حذف بهره از عملیات بانکی بود. این اقدام به نام عملیات بانکی بدون ربا مطرح شد. در نظام بانکداری بدون ربا قصد این بود که با حذف بهره، سرمایه در شهرهای مختلف پخش شود. زیرا درآمد نفتی در تهران و چند شهر بزرگ به مصرف می‌رسید و تمرکز سبب بالارفتن نرخ بهره می‌شد. با حذف بهره و در اختیار گرفتن بازرگانی خارجی بانک فرصت می‌یافت تا

برای نیل به رشد اقتصادی سرمایه‌گذاری کند.

موضوع حذف بهره از شبکه بانکی و قانون عملیات بانکی بدون ربا در سال 1362 (هـ ش) در مجلس شورای اسلامی تصویب شد و شورای نگهبان، پس از تأیید، آن را به دولت ابلاغ کرد.

به موجب قانون، تسهیلات پرداختی بانکها بر اساس معاملات مختلف، عبارت است از: مشارکت مدنی، مشارکت حقوقی، سرمایه‌گذاری مستقیم، مضاربه، اجاره به شرط تملیک، فروش اقساطی مواد اولیه، سلف، خرید دین، قرض‌الحسنه، جعاله، مزارعه و مساقات.

جعاله عبارت است از التزام شخص به ادای عوض (مبلغ) معینی در مقابل انجام عمل مشخص.

در جعاله طرفی که عمل را انجام می‌دهد "عامل" و طرفی که پرداخت عوض یا اجرت یا کارمزد را تعهد می‌کند "جاعل" یا "کارفرما" و مبلغ پرداختی به عامل را "جعل" یا "عوض" می‌نامند و چنانچه قسمتی از خدمت وسیله شخص ثالثی انجام شود، عامل ثانوی (پیمانکار ثانوی) نامیده می‌شود.

بر مبنای آیین‌نامه اجرایی بانکداری بدون ربا، بانکها می‌توانند در "جعاله" به عنوان عامل یا عندالاقضاء به عنوان جاعل عمل کنند و بر این اساس بانک به منظور برقراری تسهیلات برای

گسترش و توسعه امور تولیدی درخواست متقاضیانی را که به فعالیت‌های مختلف تولیدی و خدماتی اشتغال داشته و یا قصد شروع آن را داشته باشند، در چهارچوب "جعاله" مورد بررسی و قبول قرار می‌دهد.

بانک کشاورزی. با اعلام طرح ادغام بانک‌ها، بانک کشاورزی از ادغام بانک تعاون کشاورزی، مؤسسه‌های اعتباری وابسته به وزارت کشاورزی و عمران روستایی به وجود آمد. اعتبار بانک کشاورزی به صورت روزمره صرف هزینه‌های بخش کشاورزی شد.

(منیژه ربیعی رودسری / بانک و بانکداری در ایران. - تهران: دفتر پژوهش‌های فرهنگی، 1380)

Словарь واژه‌نامه

شرکت سهامی	[šerkat-e sahhāmi]	акционерное общество
شرکت سهامی عام	[šerkat-e sahhāmi-ye 'āmm]	акционерное общество открытого типа
احیا	[ehyā]	возрождение
بهره	[bahre]	1) прибыль, доход; 2) процент
مسکن	[maskan]	жилье
مضاربه	[mozārebe]	мозаребе (вид банковского кредита)
مزارعه	[mozāre'e]	мозареэ (вид банковского кредита)
حذف	[hazf]	изъятие, исключение
نرخ بهره	[nerx-e bahre]	процентная ставка

نیل (به)	[neyl]	достижение (чего-либо)
تسهيلات	[tashilāt]	1) льготы; 2) средства (денежные)
تسهيلات بانكى	[tashilāt-e bānki]	1) банковские услуги; 2) ссуды
پرداختى	[pardāxti]	выплачиваемый
اجاره	[ejāre]	аренда
تمليك	[tamlik]	передача в собственность
اجاره به شرط تمليك	[ejāre be šart-e tamlik]	аренда с условием по- следующей передачи в собственность
قسط (اقساط)	[qest – aqsāt]	1) доля, часть; 2) взнос
فروش اقساطى	[foruš-e aqsāti]	продажа в рассрочку
سلف	[salaf]	салаф
دين	[deyn]	долг, обязательство, задолженность
قرض الحسنه	[qarzolhasane]	беспроцентный заем
جعاله	[je'āle]	1) плата; 2) вознагра- ждение
مساقات	[mosāqāt]	мосагат (вид банков- ского кредита)
التزام	[eltezām]	обязательство, взятие на себя обязательства
عوض	[avaz]	возмещение
اجرت	[ojrat]	1) плата; 2) заработная плата; 3) вознагражде- ние (за труд)
كارمزد	[kārmozd]	заработная плата
عامل	[‘āmel]	1) агент; 2) уполномо- ченный
كارفرما	[kārfarmā]	1) наниматель; 2) рабо- тодатель
ثانوى	[sānavi]	1) вторичный; 2) повторный

پیمانکار	[peymānkār-e sānavi]	субподрядчик
ثانوی		
عند الاقتضاء	[endaleqtezā]	в случае необходимости
متقاضی	[motaqāzi]	заявитель, лицо, обращающееся за кредитом

Комментарий

توضیحات

1. Виды банковских кредитов. مضاربه – ‘мозаребе’ или ‘мудароба’ предусматривает прямое или косвенное участие банка в торговых сделках либо в производстве. Аналогичные операции в земледелии называются مزارعه – ‘мозареэ’, в садоводстве – مشاقات ‘мосагат’. В этих сделках банк предоставляет кредит, а клиент организует производство. سلف ‘салаф’ – сделка по купле-продаже товара (урожая, продукции предприятия) с оплатой авансом до сбора урожая или до выпуска продукции и получения прибыли. جعاله ‘джеале’ – подрядное соглашение на работу в производстве или сфере услуг.

تمرین 4. با استفاده از متن 1 عبارات زیر را تکمیل نمایید:

شرکت...؛   احیای...؛   موازین...؛
 پرداخت...؛   امور...؛   عملیات...؛
 نرخ...؛   حذف...؛   نیل... به...؛
 تسهیلات...؛   مشارکت...؛
 سرمایه‌گذاری...؛   فروش...؛   خرید...؛
 ادای...؛   شخص...؛   پیمانکار...؛
 آیین‌نامه...؛   درخواست... .

تمرین 5. عبارات زیر را در متن درس پیدا کنید:

В форме акционерного общества открытого типа; осуществление всех банковских операций с соблюдением законов шариата; выплата беспроцентных ссуд; оказывая финансовую помощь; срок деятельности был не ограничен; акции были выставлены на продажу; отмена процента в банковских операциях; цель заключалась в том, что...; капитал распределялся по различным городам; обусловило рост банковского процента; банк получал возможность вкладывать средства с целью достижения экономического роста; кредиты, выплачиваемые банком по различным сделкам; индивидуальное партнерство; партнерство с юридическими лицами; аренда с условием последующей передачи в собственность; продажа в рассрочку; выкуп долгов; сторона, выполняющая операцию; сторона, берущая на себя обязательство по выплате вознаграждения или заработной платы; если часть работы выполняется третьим лицом; устав банка; по мере необходимости; принимает и рассматривает заявки; заявители, имеющие намерение начать какую-либо деятельность в сфере производства или услуг; благоустройство (развитие) сельской местности, банковский капитал.

تمرین 6. معنی واژه‌های زیر را به فارسی توضیح دهید:

شرکت سهامی؛ شرکت سهامی عام؛ شرکت سهامی خاص؛ موازین شرعی؛ مضاربه؛ مزارعه؛ اساسنامه بانک؛ عملیات بانکی بدون ربا؛ نرخ بهره؛ تسهیلات پرداختی بانکها؛ مشارکت مدنی؛ مشارکت حقوقی؛ سرمایه‌گذاری مستقیم؛ اجاره به شرط تملیک؛ فروش اقساطی؛ سلف؛ قرض الحسنه؛ جعاله؛ پیمانکار ثانوی.

تمرین 7. جمله‌های زیر را با واژه‌ای که زیر آن خط کشیده شده است شروع کرده، بازسازی نمایید:

1. این تغییرات مبتنی بر مقدمه قانون اساسی ایران است که در بخش اقتصادی آن این موضوع تصریح شده است.

2. بالاترین مقام اجرایی و اداری بانک مدیر عامل آن بود که شورای عالی و مجمع عمومی بانک‌ها او را انتخاب می‌کردند.

3. بانک ملی وظیفه نگهداری حساب‌های دولتی، اجرای سیاست ارزی، اعتباری و پولی را که وظیفه بانک دولتی بود بر عهده داشت.

4. در ماده 35، ارکان بانک مرکزی مشخص شده بود که رئیس کل آن به پیشنهاد وزیر دارایی و هیئت وزیران انتخاب می‌شد.

5. بانک به منظور برقراری تسهیلات برای گسترش و توسعه امور تولیدی درخواست متقاضیانی را که به فعالیت‌های مختلف تولیدی و خدماتی اشتغال داشته باشند، در چهارچوب "جعاله" مورد بررسی و قبول قرار می‌دهد.

6. سهم سپرده‌های مدت‌دار افزایش یافت که این تغییر در ترکیب نقدینگی بخش خصوصی بیانگر افزایش تمایل مردم به نگهداری سپرده‌های خود به صورت بلندمدت بود.

7. دو درصد از سهم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص کاسته و به همین میزان بر حجم سپرده‌های مردم نزد بانکها افزوده شد که کاهش مزبور طی دو دهه اخیر بی‌سابقه بوده است.

8. سرمایه‌گذاری در صنایع از اهداف بانک صنعت و معدن است که بانک در این خصوص توانسته است در راه تحقق یک برنامه پنج‌ساله گام‌های مثبتی بردارد.

واژه‌ها

[moddatdār] срочный (о вкладе) مدت‌دار

[maskuk] в виде монет مسکوک

تمرین 8. متن زیر را با استفاده از واژه‌های مترادف واژه‌هایی که زیر آنها خط کشیده شده است، بخوانید و ترجمه کنید.

بازخوانی برنامه اولیه دولت که در زمان معرفی وزیر پیشنهادی به مجلس شورای اسلامی ارائه گردید، مؤید این است که پاره‌ای از راهکارهای مطرح شده به طور مستقیم و غیرمستقیم معطوف به نظام بانکی و ساختار مالی و پولی کشور است. به‌ویژه آنکه در صدر راهکارهای بهبود وضعیت اقتصادی به کاهش تورم و نرخ سود بانکی با هدف افزایش قدرت خرید مردم و تقویت تولید به عنوان سیاست محوری دولت اشاره می‌رود. همچنین رفع موانع تولید داخلی و امکان‌پذیری تولید رقابتی با تکیه بر نوآوری

فناوری، تقویت و حمایت از صنایع کوچک و صنایع تبدیلی و دیگر ابزارهای لازم مورد توجه قرار دارد که نزدیکترین راه ممکن احیای مجدد سیاست اعطای تسهیلات تکلیفی بانکی است در حالی که در سالهای اخیر دولت و مجلس بر کاهش اینگونه تسهیلات و حذف تدریجی آنها به میزان 10 درصد سالیانه برای ایجاد رقابتپذیری بانکها و استقلال نظام بانکی همت ورزیده اند.

دولت کنونی در ابتدای پیدایش خود بر ایجاد ثبات اقتصادی از طریق اعمال سیاستهای پولی، بهره مالی و ارزی و تجاری مناسب تأکید و اعلام کرد که از توسعه صندوقهای قرض الحسنه همراه با قانونمندی حمایت می‌کند و البته باید درآمدهای مالیاتی از بانکها، شرکتهای دولتی و شرکت ملی نفت افزایش یابد. خلاء بعدی در برنامه اولیة دولت، سکوت معنادار در برابر شکلگیری بانکهای خصوصی، آزادسازی بازارهای مالی و پولی، توسعه مؤسسات مالی و اعتباری نیمه خصوصی - نیمه عمومی و احتمال فعالیت بانکهای خارجی است که میتواند استنباط مخالف جدی دولت با آنها برداشت کرد.

واژه‌های متن

[dar sadr-e] во главе در صدر

[tabdili] перерабатывающий تبدیلی

[xalā] – вакуум, пустота خلاء

استنباط [estembāt] – вывод, заключение

تمرین 9. جمله‌های زیر را از روسی به فارسی ترجمه نمایید:

1. Так называемые «бумаги участия» утверждаются бюджетным законом, выпускаются Центральным банком и распространяются через систему коммерческих банков.
2. Главную задачу перевода банковской системы на исламские принципы путем максимального привлечения денежных средств населения на производственные нужды нельзя считать выполненной.
3. Доля промышленности в сумме кредитов частному сектору сократилась, в то время как доля сферы услуг повысилась.
4. Принципы работы банков не привели к мобилизации капитала, способного обеспечить активизацию предпринимательской деятельности.
5. При банках созданы инвестиционные компании, которые в последнее время активно покупают акции приватизируемых предприятий.
6. Центральный банк одобрил создание частного банка, число акционеров которого составило 700 тысяч человек, однако создание частных банков до сих пор находится под вопросом.
7. Создание частных банков, идущее вразрез с конституционной нормой, еще раз показывает способность режима применять нормы, оптимальные с точки зрения государственных интересов.
8. Центральный банк использует для регулирования движения капитала, в частности, уровень ставок по депозитам и кредитам.
9. Реформаторам почти удалось ввести единый валютный курс, попытки установления которого предпринимались прежним правительством.

10. Несмотря на то что использование так называемого официального курса в расчетах за дотационные товары не отменено, прочие расчеты, включая бюджетные, переведены на рыночный курс.

تمرین 10. تعاریف واژه‌های زیر را بخوانید و یاد بگیرید:

بَرَات (بَرَوَات) (вексель) - در معاملات امروز نوشته‌ای است که به موجب آن شخص به دیگری دستور می‌دهد که مبلغی را در وجه یا به حواله‌کرد او یا شخص ثالث بپردازد.

پَس‌اَنَدَاز (сбережения) - پولی که از صرفه‌جویی در هزینه‌ها اندوخته شده است. **حَوَالَه** - نوشته‌ای که در آن از مخاطب خواسته شده است تا پول یا مالی را به آورنده نوشته بپردازد.

چَک - نوشته‌ای است که به موجب آن صادرکننده تمام یا قسمتی از وجوهی را که نزد بانک دارد دریافت یا به دیگری واگذار می‌کند، و از اسناد بسیار مهم بانکی به حساب می‌آید.

سُفْتَه (вексель, долговое обязательство) - سندی که به موجب آن یکی (متعهد) پرداخت پولی را در سررسید معین به دیگری تعهد می‌کند.

مَزَارَعَه - عقدی که در آن مالک زمینی را برای کشت در اختیار کشاورز می‌گذارد و در عوض بخشی از محصول آن را برای خود بر می‌دارد.

مضاربه - معامله‌ای که در آن یکی مالی را به دیگری می‌دهد تا با آن کسب یا تجارت کند و سود بر اساس قرار قبلی میانشان تقسیم می‌شود.

تمرین 11. مطالب جهت بحث و مطالعه:

1. نظام بانکداری در ایران: حال و چگونگی و چشم انداز
2. بانکها در ایران
3. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و وظایف آن
4. انواع تسهیلات پرداختی بانکها

تمرین 12. متن زیر را از روسی به فارسی ترجمه کنید:

Вскоре после революции кредитно-банковская система Ирана перешла на исламские основы. Согласно вступившему в силу в 1984 году Закону о банковских операциях без взимания процента, изданному после национализации банков и их включения Конституцией в государственный сектор, все банки принадлежат государству или исламским фондам и работают на беспроцентной основе. Неоднократно предпринимались попытки изменения этого закона, причем не столько с точки зрения исламских принципов работы, сколько законодательного решения на создание частных банков. Принципы работы банков по текущим операциям аналогичны обычным банкам. Исламские принципы привлечения срочных инвестиционных вкладов и кредитования в виде партнерства, мозаребе, мозарее, джеале и пр. достаточно адаптировались к экономическим условиям и создают трудности в основном при работе с иностранными компаниями. Форма беспроцентных ссуд используется не толь-

ко для расчетных операций, но и для привлечения беспроцентных депозитов и кредитования.

Чтобы привлечь вкладчиков, банки могут, согласно ст. 6, выплачивать различные премии как в денежном, так и в материальном выражении. Сейчас подобные выплаты имеют в основном денежную форму. В качестве вознаграждения банки могут также предоставить вкладчикам скидки. При выделении беспроцентной ссуды берется небольшое вознаграждение за работу банка, для кооперативов и производственных компаний – в размере 1,5%, для отдельных лиц – 1%.

Помимо ссуд на продажу в рассрочку, финансирование по типу партнерства (мошарекят) является наиболее распространенной формой банковской деятельности, при которой банк получает прибыль не в виде процента, а за участие в совместных инвестиционных проектах. Сделки по типу мозаребе предусматривают прямое или косвенное участие банка в торговых сделках либо производстве. Аналогичные операции в садоводстве называются мосагат, в земледелии – мозарее. При мозаребе банк лишь предоставляет кредит, а клиент реализует производство. Прибыль делится исходя из соотношения капитал-труд. Для импортных операций сотрудничество банков с частным сектором на условиях мозаребе запрещено.

Участие в операциях по типу мошарекят означает для банка не только кредитование, но и прямое инвестирование, а предприятия, в которые банки инвестируют средства, попадают под действие Коммерческого кодекса и рассматриваются как один из видов компаний.

Закон о банковских операциях без «риба» закрепил проведенную в июне 1979 года национализацию всех иностранных и частных банков и передачу их в руки государства. Такой законодательный запрет на деятельность частных банков, совмещенный с переводом банков на исламские принципы работы, на долгие годы стал рассматриваться как соответствующий исламским нормам. После национализации банковская система была реорганизована, за счет слияния банки стали укрупненными

ми. Более двух десятков коммерческих банков были преобразованы в восемь: Национальный банк (ملی), Экспортный банк (رفاه), Банк благоустройства рабочих (صادرات), Банк военных (سپاه), Торговый банк (کارگران), Народный банк (ملت), Банк внешней торговли (تجارت خارجی), Банк Исламская экономическая организация (تجارت).

(Ульченко Н.Ю., Мамедова Н.М. Особенности экономического развития современных мусульманских государств (на примере Турции и Ирана). М.: ОАО «Издательский дом «Городец», 2006. С. 137-139)

Тесты

تست

تست سه جوابی 1.

Тест 1. Заполните пропуски в тексте словами из списка, приведенного в конце текста:

بانک مرکزی (1...) به حفظ سپرده های مردم در بانکها است و باید با تدبیر و دورانیشی عمل کند. از این رو هر وقت احساس (2...) کند, باید دست به اقدام فوری بزند. اما مطلوب آن است که این اقدامات ریشه ای باشد. یعنی اگر قبل از (3...) فعالیت شرکت های سرمایه گذاری, حدود کار و فعالیت آنها دقیقاً روشن باشد, آن وقت نظام بانکی هم می داند که باید در این شرکتها (4...) شود یا خود را از آنها دور نگهدارد.

در نظام بانکی کشور ما چیزی به نام (5...) لا اقل در محاسبات بانکی در داخل کشور, وجود ندارد. آنچه وجود دارد به

اسم سود مشارکت است. مهم این است که نظام بانکی، با جمع آوری (6...) مردم و سرمایه‌گذاری آنها در امور تولیدی، از طریق اعطای (7...) بانکی، به توسعه اقتصادی کشور کمک کند. در عین حال، سود معقول و منطقی نیز به دست آورد و بین سپرده‌گذاران یا شرکای بانک (8...) کند.

- 1 - ا - مجبور؛ ب - موظف؛ ج - قرار
- 2 - ا - خوشحالی؛ ب - رضایت؛ ج - خطر
- 3 - ا - منع؛ ب - اجازه؛ ج - اقدام
- 4 - ا - رقیب؛ ب - مشاور؛ ج - شریک
- 5 - ا - بهره؛ ب - قیمت؛ ج - نرخ
- 6 - ا - سهام؛ ب - سپرده‌ها؛ ج - اوراق مشارکت
- 7 - ا - تشهیلات؛ ب - اعتبارات؛ ج - وام‌ها
- 8 - ا - تشخیص؛ ب - توصیف؛ ج - توزیع

تست سه جوابی 2.

Тест 2. Заполните пропуски словами, производными от слов, приведенных в скобках:

1. برای آنکه مردم تشویق به (سرمایه گذاشتن) شوند، تضمین حد اقل سود سالانه در نظر گرفته شده است.
2. مسایل دیگری هم مطرح است، از جمله توجه به توسعه اقتصادی کشور و (سود آوردن) فعالیتهایی که نظام بانکی برای آنها تسهیلاتی اعطا می‌کند.
3. بانک ملزم است پول مردم را در رشته‌هایی که احتمال بالاترین سود مشروع را دارد، به کار اندازد و از فعالیت در رشته‌های مخاطره آمیز (خود داشتن).
4. اگر شرکت‌های سرمایه‌گذاری درآمدها و سرمایه‌های سرگردان را هدایت کنند در (کاستن) نقدینگی سرگردان جامعه مؤثرند.
5. فعالیت شرکت‌های سرمایه‌گذاری نباید مخرّب و (زیان رساندن) در کار بانک‌ها باشد، بلکه باید مکمل آن باشد.
6. گزینه دیگری که (پیش رفتن) دولت قرار دارد، افزایش دوباره نرخ بهره بانکی است که یک سال پیش با تصمیم شورای پول و اعتبار به اجرا درآمد.
7. اجرای این طرح در صورتی (موفقیت آمیختن) خواهد بود که نرخ تورم نیز به کمتر از ده درصد برسد.
8. اگر دولت نتواند برای مهار تورم چاره‌ای پیدا کنند، ناچار خواهد شد با (عقب نشستن) از طرح خود، بار دیگر نرخ سود تسهیلات را به رقم قبلی (برگشتن).

تست 3.

Тест 3. В каждом пункте (1,2,3...) в трех предложениях (а, б, в) пропущено одно и то же слово, которое может иметь разные значения. Определите пропущенное слово:

1.

أ. افزایش نرخ تورم، دولت را بر سر دوراهه قرار داده است که یا _____ بانکها را افزایش دهد یا زیان بانکها را بپردازند.

ب. بانک مرکزی میزان _____ کوتاه مدت را که در پایین ترین حد خود از سال 1958 تا کنون می باشد، در حو کنونی خود برای مدت طولانی حفظ خواهد کرد.

ت. مهمترین سیاستهای دولت برای تشویق سرمایه عبارت است از برقراری فضای امن برای سرمایه گذاری از راه کاهش کسری بودجه و تورم، تثبیت ارزش پول ملی و پایین آوردن نرخ _____.

2.

أ. پرداخت تسهیلات ارزان قیمت نه تنها _____ برای بانکها نخواهد داشت، بلکه مبالغی نیز برای آن هزینه ایجاد خواهد کرد.

ب. رئیس مرکز پژوهشهای مجلس گفت: کاهش _____ بانک به کنترل تورم منجر می شود.

ت. دولت موظف است با اجرای اصلاحات ساختاری و بهبود بهره وری نظام بانکی به

نحوی اقدام کند که امکان کاهش نرخ _____
سپرده‌ها فراهم آید.

3.

أ. بانکها در قبال پرداخت وام نه تنها
درآمدی نخواهد داشت بلکه _____ را به
رایگان و با پرداخت هزینه‌هایی در
اختیار مشتریان می‌گذارد.

ب. دولت به جای کاهش نرخ سود _____
بانکی باید راهی برای کاهش نرخ تورم
پیدا کند.

ت. بیشترین _____ در قالب عقد فروش
اقساطی با رقمی معادل 146 میلیارد ریال
به هموطنان کرمانشاهی پرداخت شد.

4.

أ. از دولت خواسته شده است تا ضمن
افزایش کارآیی نظام بانکی کسری بودجه
سالانه خود را از طریق _____ برخی از
ردیف‌های بودجه‌ای کاهش دهد.

ب. با توسعه بانکداری الکترونیک در
کشور باید عملیات فیزیکی بانکها _____
شود و عملیات الکترونیک جایگزین آن
شود.

ت. _____ سود بازرگانی در مورد کالاهای
وارداتی برخوردار از فناوری‌های
پیشرفته که امکان تولید آنها در کشور
وجود ندارد را باید بخشی از سیاست‌های
تازه دولت دانست.

Текст 1

متن 1

بررسی سیاست‌های سرمایه‌گذاری در ایران

سرمایه‌گذاری به عنوان یک متغیر کلیدی که با دیگر متغیرهای اقتصادی در تعامل است، همواره در مباحث رشد اقتصادی مطرح بوده و به هنگام گزینش راهبردها و سیاست‌های توسعه‌ای مورد توجه قرار می‌گیرد. روشن است که دولت‌ها با سیاست‌های مناسب، می‌توانند فضا را برای جذب و هدایت سرمایه‌گذاری مساعد سازند؛ اما در بیشتر کشورهای در حال توسعه نه تنها رغبت چندانی به سرمایه‌گذاری وجود ندارد بلکه بهره‌برداری مناسبی نیز از آن نمی‌شود. در ایران نیز همچون دیگر کشورهای در حال توسعه سهم سرمایه‌گذاری در تولید ناخالص ملی چشمگیر نیست.

نرخ رشد سرمایه‌گذاری در صنعت ایران در سال‌های اخیر نشان می‌دهد که توجه بیشتر معطوف به سرمایه‌گذاری تولیدی بوده است. تشکیل سرمایه‌های صنعتی با روند افزایشی عاملی است که می‌تواند فرایند شکل‌گیری و رشد تولید ناخالص ملی را استمرار بخشد. سهم رو به گسترش صنعت در صادرات غیرنفتی کشور نشان می‌دهد که اقتصاد ایران به سوی صنعتی شدن پیش

رفته است ولی هنوز با کشورهای صنعتی و کشورهای آسیای خاوری فاصله بسیار دارد. با توجه به افق آینده و اهمیتی که رشد صادرات غیر نفتی خواهد داشت، صادرات صنعتی باید مهمترین نقش را بازی کند.

با توجه به بررسی‌های انجام شده، اقتصاد کشور در سال‌های اخیر پویایی بیشتری داشته است و به علت نوسان‌های مثبت بهای نفت، بهبود وضع مالی دولت و مزاد تراز حساب جاری، ثبات نرخ ارز، مهار تورم و فروکش کردن انتظارات تورم‌زا، بازنگری در قوانین مالیاتی و تصویب بازسازی و نوسازی صنایع و... توانسته است به گونه‌ای نسبی زمینه رونق سرمایه‌گذاری بویژه سرمایه‌گذاری صنعتی را فراهم سازد.

روی هم رفته این روند در پرتو ثبات نسبی فضای اقتصادی، پشتیبانی از بخش خصوصی و تأمین نیازهای ارزی و ریالی و واحدهای تولیدی و جلب اعتماد عمومی برای سرمایه‌گذاری پدید آمده است. گذشته از سیاست‌های کلی اعمال شده، کنترل و هدایت اعتبارات، ایجاد و گسترش مؤسسات مالی و مشوق‌های سرمایه‌گذاری صنعتی و معدنی در کشور در چهارچوب هفت سرفصل عمده شامل مشوق‌های مالیاتی، گمرکی، مالی، سرمایه‌گذاری خارجی، مناطق آزاد تجاری - صنعتی، مناطق ویژه اقتصادی و مشوق‌های زیربنایی در پوشش

شرکتهای صنعتی در افزایش سرمایه‌گذاری مؤثر بوده است. اما در روند پویایی اقتصادی ایران همواره کاستی‌ها و مشکلاتی بر سر راه سرمایه‌گذاری وجود دارد که در این خصوص می‌توان به نبود بازار سرمایه‌گذاری مناسب و ضعف ساختار بورس اوراق بهادار، دخالت دولت، نبود بسترهای اطلاعاتی برپایه تکنولوژی و مکانیسم سیستماتیک و نظام‌مند برای پشتیبانی مالی از کارآفرینان به عنوان نقش‌آفرینان در عرصه سرمایه‌گذاری و ... اشاره کرد.

بررسی‌های انجام شده در زمینه سرمایه‌گذاری‌ها در بخش صنعت و معدن در سال‌های اخیر نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری بخش دولتی در این بخش نتوانسته است در راستای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی گام بردارد و حتی روند سرمایه‌گذاری بخش خصوصی را کند کرده است. نرخ ارز نیز اثر منفی بر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در صنعت و معدن داشته است.

گفتنی است که باید اقدامات بیشتری برای رونق سرمایه‌گذاری در بخش صنعت انجام گیرد که در این زمینه می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- گسترش خصوصی‌سازی و محترم شمردن مالکیت خصوصی در افزایش کارایی و رقابت‌پذیری؛
- خصوصی‌سازی نظام بانکی و بیمه کشور برای افزایش رقابت‌پذیری در این بخش و

- فراهم کردن فضای مناسب برای سرمایه‌گذاری؛
- طراحی نظام بانکی الکترونیک به منظور کاهش هزینه‌های معاملاتی؛
  - تنظیم سیاست‌های تجاری به منظور افزایش توان رقابتی صنایع داخلی در عرصه بین‌المللی؛
  - تسهیل ورود سرمایه‌های خارجی به بازار سرمایه کشور از راه بررسی شیوه‌های گوناگون سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و ارزیابی آثار مثبت و منفی آن با توجه به وضع خاص هر بخش؛
  - رفع موانع غیرتعرفه‌ای و کاهش تعرفه‌های وارداتی برای کالاهای واسطه‌ای و سرمایه‌ای و تکنولوژیک به منظور افزایش رقابت‌پذیری؛
  - کنترل پدیده قاچاق کالا و سرمایه؛
  - توسعه کمی و کیفی زیرساخت‌ها، توسعه و تعمیق بازارهای مالی و ایجاد نهادهای توسعه‌ای؛
  - توجه دولت به موضوع مالکیت معنوی و دادن تضمین به سرمایه‌گذاران در راستای پشتیبانی از دانش فنی؛
  - از میان برداشتن موانع قانونی که در حال حاضر مانع حضور و توسعه مستمر بخش خصوصی در مشارکت در توسعه زیرساخت‌ها و منابع بزرگ و بخش مالی اقتصادی است.

Словарь
واژه نامه

تعامل	[ta'āmol]	взаимодействие
در تعامل	[dar ta'mol budan]	взаимодействовать
بودن		
گزینش	[gozineš]	выбор
راهبرد	[rāhbord]	стратегия
هدایت	[hedāyat]	регулирование
فضایی برای	[fazā-yi barā-ye	инвестиционный
سرمایه گذاری	sarmāyegozāri]	климат
رغبت	[raqbat]	1) стремление; 2) спрос
سرمایه گذاری	[sarmāyegozāri-ye	продуктивные
تولیدی	towlidi]	инвестиции
صادرات غیر	[sāderāt-e qeyr-e nafti]	ненефтяной экспорт
نفتی		
افق	[ofoq]	горизонт
صنعتی شدن	[san'ati šodan]	индустриализация
پویایی	[puyāyi]	динамика, динамизм
تراز	[tarāz]	баланс, сальдо
مازاد تراز	[māzād-e tarāz]	положительное сальдо
تراز حساب	[tarāz-e hesāb-e jāri]	баланс счета текущих операций
جاری		
مازاد تراز	[māzād-e tarāz-e	положительное сальдо
حساب جاری	hesāb-e jāri]	счета текущих операций
مهارد	[mahār]	обуздание

فروکش کردن	[forukeš kardan]	1) спадать, убывать; 2) спад
تورمزا	[tavarromzā]	вызывающий инфляцию
انتظارات	[entezārāt-e tavarromzā]	инфляционные ожидания
تورمزا		
بازنگری	[bāznegari]	пересмотр
قوانین	[qavānin-e māliyāti]	налоговое законодательство
مالیاتی		
نوسازی	[nowsāzi]	обновление
گذشته از	[gozašte az]	помимо, кроме
مشوق	[mošavveq]	стимул
سرفصل	[sarfasl]	важное изменение, поворотный пункт
مناطق آزاد تجاری - صنعتی	[manāteq-e āzād-e tejāri va san'ati]	свободные торгово-промышленные зоны
پوشش	[pušeš]	поддержка
همواره	[hamvāre]	постоянно
کاستی	[kāsti]	1) уменьшение; 2) потери, убытки
نبود	[nabud]	отсутствие
بسترهای اطلاعاتی	[bastarhā-ye ettelā'āti]	базы данных, информационные каналы
نظاممند	[nezāmmand]	систематический
کارآفرین	[kārāfarin]	работодатель, создающий новые рабочие места
نقش آفرین	[naqšāfarin]	действующее лицо
نرخ ارز	[nerx-e arz]	курс валюты
گفتنی است	[goftanist]	следует отметить

کارایی	[kārāyi]	прибыльность, эффективность
توان رقابتی رقابتپذیری	[tavān-e raqābati, raqābatpaziri]	конкурентоспособность
بازار سرمایه	[bāzār-e sarmāye]	рынок капитала
سرمایه‌گذاری مستقیم	[sarmāyegozārihā-ye mostaqim]	прямые инвестиции
واسطه‌ای کالاهای	[vāseteyi] [kālāhā-ye sarmāyeyi]	промежуточный инвестиционные товары
سرمایه‌ای کالاهای واسطه‌ای	[kālāhā-ye vāseteyi]	промежуточные товары
کمی	[kami]	количественный
کیفی	[keyfi]	качественный
زیرساخت	[zirsāxt]	инфраструктура
مالکیت معنوی	[mālekiyat-e ma'navi]	интеллектуальная собственность
دانش فنی	[dāneš-e fanni]	ноу-хау

**Словарь
توضیحات**

1. Термин **مازاد** **تراز** имеет также значение ‘сальдо’: **تراز** – ‘положительное сальдо’.
2. **نبود** – ‘отсутствие’. Неологизм, не зафиксированный в словарях.

3. آفرین *āfarin* – полуаффикс, образующий неологизмы со значением ‘порождающий, создающий’. کار آفرین ‘работодатель’ (создающий рабочие места), نقش آفرین ‘действующее лицо’ (создающий роль).

Упражнения تمرینها

تمرین 1. با استفاده از متن 1 عبارات زیر را تکمیل نمایید:

متغیر...؛   گزینش...؛   هدایت...؛
 نرخ...؛   فرایند...؛   سهم...؛
 صادرات...؛   افق...؛   بررسی‌های...؛
 نوسان‌های...؛   وضع...؛   مازاد...؛
 ثبات...؛   مهار...؛   فروکش کردن...؛
 بازدهی...؛   قوانین...؛   تأمین...؛
 واحدهای...؛   جلب...؛   مشوق‌های...؛
 پوشش...؛   ضعف...؛   اوراق...؛
 بسترهای...؛   مکانیسم...؛   هزینه‌های...؛
 اثر...؛   گسترش...؛   محترم شمردن...؛
 افزایش...؛   نظام بانکی...؛   توان...؛
 اتحادیه‌های...؛   تسهیل...؛   ارزیابی...؛
 مواع...؛   تعرفه‌های...؛   کالاهای...؛
 پدیده...؛   توسعه...؛   نهادهای...؛
 مالکیت...؛   از میان برداشتن... .

تمرین 2. عبارات زیر را در متن درس پیدا کنید:

Одна из ключевых составляющих; в выборе стратегии развития; создать благоприятный климат для привлечения и

регулирования инвестиций; во многих странах нет особого стремления; создание промышленного капитала и его рост; растущая доля; экономика продвинулась в направлении индустриализации; с учетом дальнейших перспектив; активный баланс; обуздание инфляции; снижение инфляционных ожиданий; пересмотр налогового законодательства; создание доверия к инвестициям; контроль и управление кредитами; в рамках семи основных направлений; фундаментальное стимулирование по поддержке промышленных компаний; в процессе динамического развития экономики; слабая организация биржи ценных бумаг; отсутствие базы данных; систематизированный механизм финансовой поддержки работодателей, играющих большую роль в сфере инвестиций; тормозила процесс инвестирования в частный сектор; признание значения частной собственности в увеличении производительности и конкурентоспособности; снижение расходов на операционные сделки; разработка электронной банковской системы; создание льготных условий для ввоза иностранного капитала; прямые инвестиции; оценка отрицательных и положительных сторон влияния с учетом конкретной ситуации в каждом секторе; снижение импортных тарифов на промежуточные и инвестиционные товары; расширение инфраструктуры в качественном и количественном отношении; создание фондов развития; предоставление гарантий иностранным инвесторам в области поддержки «ноу-хау»; снятие законодательных барьеров.

تمرین 3 . معنی واژه‌های زیر را به فارسی توضیح بدهید:

متغیرهای اقتصادی؛ هدایت سرمایه‌گذاری؛ نرخ رشد سرمایه‌گذاری؛ صادرات غیرنفتی؛ صنعتی شدن؛ نوسان‌های مثبت بهای نفت؛ مازاد تراز حساب جاری؛ مهار تورم و فروکش کردن انتظارات تورم‌زا؛ بازدهی سرمایه‌گذاری‌های جان‌شین؛

نیازهای ارزی و ریالی؛ مشوق‌های سرمایه‌گذاری صنعتی و معدنی؛ مناطق آزاد تجاری - صنعتی؛ مناطق ویژه اقتصادی؛ بورس اوراق بهادار؛ نظام بانکی الکترونیک؛ تعرفه‌های وارداتی؛ کالاهای واسطه‌ای و سرمایه‌ای و تکنولوژیک؛ مالکیت معنوی؛ دانش فنی.

Текст 2

متن 2

در بیشتر کشورها میزان سودی که سرمایه‌گذار خارجی با عنوان حق‌الامتياز به ازای در اختیار گذاشتن فناوری می‌تواند از کشور خارج کند مشخص می‌شود تا او نتواند در اختیار گذاشتن فناوری را ابزار چپاول صنعتگران و اقتصاد آن کشور قرار دهد. در این زمینه ماده 15 قانون جدید سرمایه‌گذاری مقرر داشته است که پرداخت‌های مربوط به اقساط اصل تسهیلات مالی سرمایه‌گذاران خارجی و هزینه‌های مربوط، قراردادهای حق اختراع، دانش فنی، کمک‌های فنی و مهندسی، اسامی و علائم تجاری، مدیریت و قراردادهای مشابه در چهارچوب سرمایه‌گذاری خارجی بر اساس مصوبات هیأت و تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی، قابل انتقال به خارج است.

یکی از کارهایی که سرمایه‌گذاران خارجی (بیشتر شرکت‌های چند ملیتی) در کشورهای میزبان با علاقه و تأکید انجام

می‌دهند آموزش نیروی کار است. سرمایه‌گذاران خارجی وقتی در یک کشور در حال توسعه فعالیت را آغاز می‌کنند کارگران خود را آموزش می‌دهند و حتی پس از آموزش فن، آموزش را ادامه می‌دهند تا ایشان بتوانند با ماشین‌های جدید کار کنند و دوره‌های ویژه‌ای برای آموزش‌های پیشرفته کادر مدیریت و متخصص ترتیب می‌دهند و مدارس حرفه‌ای داخلی برپا می‌کنند.

پس از نیم‌سده قانون جدیدی جایگزین قانون سرمایه‌گذاری خارجی کشور شده است و بر اثر پافشاری‌ها و انتقادهای پیاپی اهل فن، دگرگونی مناسبی در آن پدید آمده است. برای نمونه، دولت‌های خارجی مجاز شده‌اند که در ایران سرمایه‌گذاری کنند و "سرمایه" به‌جای "شخص" در شناسایی سرمایه‌گذاری خارجی ملاک قرار گرفته است که ایرانیان ساکن خارج از کشور یا دیگر ایرانیان دارای ارز با منشاء خارجی هم اگر سرمایه را از خارج آورده باشند به عنوان سرمایه‌گذار خارجی شناخته می‌شوند؛ ولی تا رسیدن به قانون لازم فاصله زیادی وجود دارد.

برای بیشترین بهره‌گیری از توان فنی و مهندسی، تولیدی، صنعتی و اجرایی کشور، دستگاه‌های اجرایی موظفند در مورد همهٔ معاملات از پیمانکاران و سازندگان ایرانی در چارچوب رتبه‌بندی سازمان برنامه و بودجه دعوت کنند و با رعایت

قانون، امکان بیشترین بهره‌گیری از توان فنی و مهندسی کشور را در همه معاملات، با شرایط یکسان ارزی و ریالی برای پیمانکاران، مشاوران و تولیدکنندگان داخلی و خارجی فراهم سازند. سهامداران شرکت پیمانکاری ایرانی، لزوماً ایرانی نیستند و چه بسا شرکت مزبور گرچه ایرانی است ولی در واقع یک شرکت مشترک و حاصل همکاری مشترک ایرانی و خارجی باشد. بنابراین راه برای پشتیبانی از سرمایه‌گذاری خارجی در جهت فعالیت در بخش خدمات فنی و مهندسی در خارج از کشور به‌ویژه در کشورهای پیرامون ایران نیز باز است.

سرمایه‌گذار خارجی می‌تواند فناوری را به شکل غیر نقدی به ایران وارد کند. به‌طور کلی آورده غیر نقدی می‌تواند به صورت ماشین‌ها و تجهیزات، ابزارها و قطعات یدکی، قطعات منفصله و مواد اولیه و افزونی و کمکی، حق اختراع، دانش فنی، اسامی و علائم تجاری و خدمات تخصصی باشد. در واقع، امروزه دانش فنی کالایی مورد معامله است و می‌تواند به‌عنوان آورده غیر نقدی پذیرفته شود.

نکته‌ای که جلب نظر می‌کند سرمایه‌گذاری در بخش خدمات به منظور صدور به خارج است. برای نمونه اجازه داده شده است سرمایه‌گذار خارجی اقدام به مشارکت در قالب شرکت خدماتی فنی و مهندسی در ایران کند و به بستن قرارداد

و شرکت در مناقصه‌های بین‌المللی به‌عنوان پیمانکار بپردازد.

می‌دانیم که جابجایی و انتقال بین‌المللی دانش فنی اشکال گوناگون دارد: برای نمونه، جریان کتاب‌های فنی و مجلات و دیگر نشریات، حرکت مردم میان کشورها، از جمله مهاجرت (همچون فرار مغزها)، مسافرت‌های آموزشی دانشجویان و کادر فنی، استخدام کارشناسان خارجی، توافق راجع به حق اختراع و اکتشاف، گرفتن پروانه و دانش فنی. بیشتر این موارد از راه سرمایه‌گذاری نیز تحقق می‌یابد.

پذیرش سرمایه‌گذاری خارجی باید سبب رشد اقتصادی، ارتقاء فناوری، افزایش کیفیت تولیدات، افزایش فرصت‌های شغلی و افزایش صادرات شود. در حال حاضر این وظیفه هیأت ناظر بر سرمایه‌گذاری خارجی است که با توجه به پیچیدگی‌های موجود در گزینش نوع سرمایه‌ای که به کشور وارد می‌شود به دو امر مهم یعنی انتقال فناوری بویژه فناوری جدید و بالا و کارآمد و نیز جذب آن فناوری در کشور و هدایت تولیدات ایرانی به بازارهای جهانی توجه کند.

(اطلاعات سیاسی - اقتصادی، شماره 602-

502 / صفحه 142-149)

Словарь
واژه‌نامه

میزان سود	[mizān-e sud]	уровень дохода
حق الامتياز	[haqqolemtiyāz]	роялти
به ازای	[be azā-ye]	предлог: взамен
چپاول	[čapāvōl]	грабеж
اصل	[asl]	основная сумма, капитал
صنعتگر	[san'atgar]	промышленник
حق اختراع	[haqq-e exterā']	право на изобретение
علايم تجاری	[alāyem-e tejāri]	торговые марки
مصوبه	[mosavvabe]	постановление
وزير	[vazir-e eqtesādi va	министр экономики и
اقتصادی و	dārāyi]	финансов
دارایی		
کشورهای	[kešvarhā-ye mizbān]	страны-реципиенты
میزبان		
شرکت چند	[šerkat-e čandmelliyati]	транснациональная корпорация
ملیتی		
کشورهای	[kešvarhā-ye mizbān]	страны-реципиенты
میزبان		
دوره های	[dowrehā-ye āmuzeši]	курсы обучения
آموزشی		
کادر	[kādr]	кадр
کادر مدیریت	[kādr-e modiriyat]	управленческие кадры
مدرسه	[madrased-ye ha(e)rfeyi]	ремесленное училище
حرفه ای		
برپا کردن	[barpā kardan]	организовывать, устраивать
جایگزین... .	[jāygozin-e ... šodan]	заменять

شدن	[pāfešāri]	1) настойчивость
پافشاری		2) сопротивление
اهل فن	[ahl-e fann]	специалисты в
		технических областях
مجاز بودن	[mojāz budan]	быть допущенным,
		допустимым
شناسایی	[šenāsāyi]	признание
دستگاه	[dastgāh-e ejrāyi]	исполнительные
اجرایی		органы
رتبه بندی	[rotbebandi]	ранжирование
ملاک	[melāk]	критерий
توان فنی	[tavān-e māli]	финансовые ресурсы
توان اجرایی	[tavān-e ejrāyi]	административные
		ресурсы
سهامدار	[sahhāmdār]	акционер
چه بسا	[če bāsā]	как часто, как много
شرکت مشترک	[šerkat-e moštarak]	совместное
		предприятие
پیرامون	[pirāmun]	соседний
حاصل	[hāsel]	результат
غیر نقدی	[qeyr-e naqdi]	безналичный
آوردۀ غیر	[āvorde-ye qeyr-e naqdi]	инвестиции в
نقدی		неденежной форме
قطعات یدکی	[qata'āt-e yedaki]	запасные части
منفصله	[monfasele]	отдельный
قطعات	[qata'āt-e monfasele]	узлы и агрегаты
منفصله		
مواد افزونی	[mavādd-e afzuni va	дополняющие
و کمکی	komaki]	материалы
بستن	[bastan(-e qarārdād)]	заключение (договора)

(قرارداد)		
مناقصه	[monāqese]	тендер
فرار مغزها	[farār-e maqzhā]	утечка мозгов
پروانه	[parvāne]	1) лицензия 2) патент
هیأت ناظر	[hey'at-e nāzer bar	Комиссия по надзору
بر	sarmāyegozāri-ye	за иностранными
سرمایه گذاری	xāreji]	инвестициями
خارجی		
پیچدگی	[pičidegi]	трудность

Комментарий

توضیحات

1. В значении 'доход' используются следующие термины: درآمد (доход, прибыль) – 'годовой доход', سود (доход на вложенный капитал) – 'доход, прибыль' (سود سرمایه).
2. میزبان – 'хозяин'. Примеры употребления в общественно-политической и экономической терминологии: کشور میزبان همایش – 'страна-хозяйка конференции', کشورهای میزبان سرمایه گذاریها – 'реципиенты'.
3. فناوری: правильное написание فناوری.

تمرین 4. با استفاده از متن 1 عبارات زیر را تکمیل نمایید:

علایم . . . ؛	حق . . . ؛	ابزار . . . ؛
آموزش . . . ؛	کشورهای . . . ؛	شرکت های . . . ؛
اهل . . . ؛	مدارس . . . ؛	آموزش های . . . ؛
ارز . . . ؛	ایرانیان . . . ؛	شناسایی . . . ؛

توان...؛ دستگاه‌های...؛ رتبه‌بندی...؛
 رعایت...؛ شرایط...؛ سهامداران...؛
 خدمات...؛ آورده...؛ قطعات...؛
 مواد...؛ کالایی...؛ شرکت در...؛
 فرار...؛ مسافرت‌های...؛ استخدام...؛
 گرفتن...؛ ارتقاء...؛ افزایش...؛
 هیأت... .

تمرین 5. عبارات زیر را در متن درس پیدا کنید:

Сумма дохода, который инвестор может вывезти в виде роялти; орудие для ограбления промышленников; в статье 15 Закона оговаривается, что...; соответствующие издержки; контракты о праве на изобретение; торговые марки и брэнды; могут быть переведены за рубеж; обучение рабочей силы; специальные курсы повышения квалификации управленческих кадров; под влиянием критики и по настоянию специалистов в технических областях; иностранные государства получили разрешение; критерием определения «иностранного инвестора» стало...; другие лица, имеющие валюту из иностранных источников; еще далеко до...; максимальное использование инженерно-технического потенциала страны; для получения возможно большей прибыли; исполнительные органы обязаны; в рамках ранжирования Организации планирования и бюджета; при равных валютных и риаловых условиях; акционеры иранских фирм – подрядчиков; деятельность в области предоставления инженерно-технических услуг; сумма, ввозимая в неденежной форме; в настоящее время «ноу-хау» является товаром – предметом сделок; интересно, что...; заключать контракты и участвовать в международных тендерах в качестве подрядчика; передача «ноу-хау»; утечка мозгов; стажировки студентов и технических кадров; получение лицензий и патентов; найм иностранных специалистов;

повышение качества продукции; задача Комиссии по надзору за иностранными инвестициями заключается в том...; с учетом существующих трудностей; выбор типа иностранных инвестиций; высокие технологии; вывод иранской продукции на мировые рынки.

تمرین 6 . معنی واژه‌های زیر را به فارسی توضیح بدهید:

حق الامتیاز؛ تسهیلات مالی
سرمایه‌گذاران؛ حق اختراع؛ اسامی و علائم
تجاری؛ شرکت‌های چند ملیتی؛ توان فنی و
مهندسی، تولیدی، صنعتی و اجرایی کشور؛
شرایط یکسان ارزی و ریالی؛ سهامدار؛
شرکت مشترک؛ به شکل غیر نقدی؛ مناقصه؛
فرار مغزها؛ پروانه.

تمرین 7 . جمله‌های زیر را با واژه‌ای که زیر آن خط کشیده شده است شروع کرده، بازسازی نمایید:

1. تشکیل سرمایه‌های صنعتی با روند افزایشی عاملی است که می‌تواند فرایند شکل‌گیری و رشد تولید ناخالص ملی را استمرار بخشد.

2. با توجه به افق آینده و اهمیت که رشد صادرات غیر نفتی خواهد داشت، صادرات صنعتی باید مهمترین نقش را بازی کند.

3. باید اقدامات بیشتری برای رونق سرمایه‌گذاری در بخش صنعت انجام گیرد

که در این زمینه می‌توان به موارد زیر اشاره کرد.

4. میزان سودی که سرمایه‌گذار خارجی با عنوان حق‌الامتياز به ازای در اختیار گذاشتن فناوری می‌تواند از کشور خارج کند مشخص می‌شود.

5. یکی از کارهایی که سرمایه‌گذاران خارجی (بیشتر شرکت‌های چند ملیتی) در کشورهای میزبان با علاقه و تأکید انجام می‌دهند آموزش نیروی کار است.

6. در حال حاضر این وظیفه هیأت ناظر بر سرمایه‌گذاری خارجی است که به دو امر مهم یعنی انتقال فناوری بالا و کارآمد و نیز جذب آن فناوری در کشور و هدایت تولیدات ایرانی به بازارهای جهانی توجه کند.

7. وزارت صنایع چندین شهرک صنعتی در کشور برپا کرده است که در آنها به دارندگان پروانه راه‌اندازی پروژه‌های صنعتی، زمین به بهای ناچیزی واگذار می‌کند.

8. صندوق توسعه صنعتی بیش از 50 درصد کل هزینه‌های پروژه را تأمین می‌کند که سرمایه‌گذاران می‌توانند یک تا دو سال پس از بهره‌برداری، به بازپرداخت این وام اقدام کنند.

تمرین 8. با استفاده از حروف ربط توی پرانتز جمله بسازید:

1. این هدف به اندازه کافی مورد تأکید است. در بند الف ماده 2 قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی مورد توجه قرار گرفته است (بی آنکه).
2. اینکه سرمایه‌گذار خارجی در قالب طرح، دانش فنی را با خود بیاورد و سپس با خود ببرد، از نظر دانش فنی و انتقال فناوری چیزی به ما نخواهد افزود. می‌دانیم آن طرح چگوده اجرا شده است (بی آنکه).
3. محدودیت‌های بسیار مانند بالا بودن نرخ مالیات‌ها، لزوم گرفتن مجوزهای گوناگون در صنایع بخش خصوصی، بالا بودن نرخ بهره بانکی و قوانین سخت بانکی برای دریافت وام، عوارض گمرکی بالا وجود دارد. سهم صنایع بخش خصوصی در درآمد ملی بالاتر از صنایع بخش دولتی بوده است (گرچه).
4. در بازار سهام پاکستان خدمات مشورتی نیز داده می‌شود. دستکم ده تن از مدیران شناخته شده در زمینه سرمایه‌گذاری در بازار سهام خدمات مشورتی ارائه می‌کنند (به گونه‌ای که).
5. در این سال‌ها ماشین‌ها و ابزارهای صنعتی برای مناطق محروم و عقب مانده کشور از بخشودگی عوارض و مالیات فروش و دیگر هزینه‌های واردات کالا

برخوردارند. مشابه آنها در در داخل تولید نمی‌شود (مشروط بر اینکه).

6. روند سرمایه‌گذاری در بخش صنعت نوسان‌هایی داشته است. اما در سال‌های اخیر سهم این بخش از سرمایه‌گذاری‌های انجام شده بیش از دیگر بخش‌های اقتصادی بوده است (هر چند).

7. مورد پیشنهادی برای تولید قرار است زیر پوشش یک حق اختراع در هند قرار گیرد. باید اطمینان حاصل شود که طرف هندی آزاد است تا آن مورد را حتی پس از سپری شدن مدت قرارداد همکاری بدون پرداخت اضافی تولید کند (در صورتی که).

8. تا حد ممکن نباید هیچ منعی برای صادرات به همه کشورهای و نیز مانعی در راه بهره‌گیری از نام‌های تجاری خارجی برای تولیدات به منظور فروش داخلی وجود داشته باشد. اعتراضی به گذاشتن نام‌های تجاری مذکور روی تولیدات صادراتی نیست (هر چند).

تمرین 9. متن زیر را با استفاده از واژه‌های مترادف واژه‌هایی که زیر آنها خط کشیده شده است، بخوانید، ترجمه کنید و خلاصه متن زیر را بنویسید:

سرمایه‌گذاری بوعلی در اولین قدم در بورس تهران برای هر سهم 420 ریال نقدی می‌پردازد

شرکت سرمایه‌گذاری بوعلی در بهمن ماه 1379 و با هدف پیشتازی و ایفای نقش فعال در بازار سرمایه فعالیت خود را در قالب یک مؤسسه سرمایه‌گذاری آغاز نمود. با توجه به مطالعات انجام گرفته در خصوص چگونگی فعالیت در بازار سرمایه و با استفاده از توانمندی‌های علمی و تخصصی مدیران و کارشناسان خود، شرکت در مرحله اول اقدام به سرمایه‌گذاری در بورس اوراق بهادار تهران با هدف کسب بازده منطقی نموده تا از این طریق هدف نهایی شرکت را محقق سازد. گزارش حاضر به نتایج حاصل از عملکرد شرکت در سال مالی منتهی به 82/6/31 پرداخته تا با ارائه آن به مجمع محترم صاحبان سهام، راهنمود و راهنمایی‌های آنان راهگشای فعالیت‌های آتی شرکت باشد.
تاریخچه شرکت:

شرکت خدمات سرویس بوعلی (سهامی خاص) در تاریخ 1362/10/12 تحت شماره 50621 با موضوع فعالیت سرویس و تعمیر کلیه لوازم پزشکی و آزمایشگاهی در اداره ثبت شرکتها و مؤسسات غیر تجاری تهران به ثبت رسیده سپس در دهه هفتاد راکد شد و در سال 1379 با تغییر موضوع فعالیت مجدداً شروع به فعالیت نمود. طبق مصوبه مجمع فوق‌العاده مورخ 1379/9/20 صاحبان سهام شرکت، نام شرکت به توسعه و

سرمایه‌گذاری بوعلی (سهامی خاص) و موضوع فعالیت آن به سرمایه‌گذاری تغییر داده شد و متعاقباً به موجب مصوبه مجمع عمومی فوق‌العاده مورخ 1380/4/31 صاحبان سهام شرکت، نام فعلی آن به سرمایه‌گذاری بوعلی (سهامی خاص) تغییر یافته است. همچنین پیرو مجمع عمومی فوق‌العاده مورخ 1382/5/8 نوع شرکت از سهامی خاص به سهامی عام تبدیل گردید و اساسنامه‌ای مشمول بر 78 ماده و 14 تبصره تصویب و جایگزین اساسنامه قبلی گردید. شرکت در تاریخ 1382/6/24 در سازمان بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شد. مرکز اصلی شرکت در تهران است.

موضوع فعالیت شرکت:

موضوع فعالیت شرکت عبارت است از سرمایه‌گذاری و مشارکت در شرکتها و طرح‌ها و واحدهای تولیدی و صنعتی، بازرگانی، خدماتی و نیز مبادرت به هرگونه عملیات‌های مالی، پولی، بازرگانی و نیز خرید و فروش کالا و سهام در داخل و خارج از کشور و نیز سرمایه‌گذاری در املاک و ساختمان.

شرکت برای نیل به اهداف خود می‌تواند به عملیات زیر مبادرت نماید:

1- تشکیل انواع شرکت و مبادرت به هرگونه مشارکت اعم از حقوقی یا مدنی و غیره.

- 2- تغییر ساختار شرکت‌های موضوع سرمایه‌گذاری جهت عرضه و فروش از طریق بورس اوراق بهادار و یا سایر طرق.
- 3- مبادرت به خرید و فروش هرگونه اموال اعم از منقول و غیر منقول نیز انجام عملیات بازرگانی مرتبط با موضوع فعالیت شرکت.
- 4- استفاده از تسهیلات مالی و اعتباری بانکها و مؤسسات اعتباری از طریق ترهین اموال و دارایی‌های منقول و غیر منقول و سهام شرکت‌های تابعه و وابسته و سایر طرق.
- 5- تشویق و تسهیل امر سرمایه‌گذاری و عقد قرارداد جهت اداره پرتفوی سهام (پرتفوی گردانی).
- 6- خرید و فروش و پذیره‌نویسی سهام شرکت‌های تولیدی و خدماتی و بازرگانی و غیره.
- 7- خرید و فروش اوراق بهادار.
- 8- انجام و ارائه خدمات کارگزاری سهام در سازمان بورس اوراق بهادار از طریق ایجاد مؤسسه کارگزاری و با اخذ نمایندگی کارگزاری در سازمان بورس اوراق بهادار.
- 9- اخذ هرگونه نمایندگی مرتبط با موضوع فعالیت شرکت و تعیین و ایجاد شعبه و اعطای نمایندگی در داخل و خارج از کشور.
- 10- انتشار اوراق مشارکت و انواع اوراق مشارکت مشاع.

11- اخذ موافقت اصولی به منظور اجرای طرح‌های تولیدی جدید و یا توسعه و تکمیل کارخانجات تولیدی موجود و تشکیل شخصیت حقوقی لازم برای این امر.

Словарь
واژه‌نامه

بازده	[bāzdeh]	1) выход (продукции); 2) доход по ценным бумагам
سال مالی	[sāl-e māli]	финансовый год
منتهی	[montahi]	оканчивающийся
جمع صاحبان سهام	[majma'-e sāhebān-e sahhām]	собрание акционеров
شرکت سهامی خاص	[šerkat-e sahhāmi-ye xāss]	акционерное общество закрытого типа
راكد شدن	[rāked šodan]	быть приостановленным
موضوع فعالیت	[mowzu'-e fe'āliyat]	предмет деятельности
متعاقباً	[mota'āqeban]	затем, вслед за...
مشمول بر...	[moštamel-e...budan]	содержать, включать
بودن تبصره	[tabsere]	примечание
مبادرت کردن (به)	[mobāderat kardan]	приступать к чему-либо
املاك	[amlāk]	имущество
اموال منقول	[amvāl-e manqul]	движимое имущество
اموال غير منقول	[amvāl-e qeyr-e manqul]	недвижимое имущество
ترهين	[tarhin]	зalog, ипотека

شرکت‌تابعه و وابسته	[šerkat-e tābe'e va vābaste]	дочерняя компания
پرتفوی سهام پذیره نویسی	[portfoy-e sahhām] [pazirenevisi]	портфель акций 1) подпись под обязательством 2) подписка на акции
کارگزاری	[kārgozāri]	1) агентство (по банковским или торговым операциям) 2) управление
نماینده‌گی کارگزاری در بورس	[namāyandegi-ye kārgozāri dar burs]	брокерские услуги
اخذ	[axz]	1) взимание, получение 2) принятие, взятие
مشاع	[mošā']	1) общий (об имуществе) 2) общее имущество
شخصیت حقوقی	[šaxsiyyat-e hoquqi]	юридическое лицо

تمرین 10 مصاحبه زیر را ترجمه نمایید:

Господин начальник управления, недавно стало известно, что банк готов вложить значительную сумму в иностранной валюте в сельскохозяйственные проекты. Не могли бы Вы подробнее рассказать, куда и с какой целью планируется вкладывать эти средства?

تسهیلات ارزی به منظور انتقال دانش فنی روز دنیا، ایجاد و توسعه واحدهای تبدیلی وابسته به محصولات کشاورزی و سایر صنایع وابسته پرداخت می‌شود. متقاضی که از منابع ارزی استفاده می‌کند، می‌تواند از محل درآمد حاصل از

صادرات، اقساط تسهیلات دریافتی را
بپردازد.

Существует ли какая-то конкретная программа
кредитования, и на чем она основана?

برای استفاده از این تسهیلات دو خط
اعتباری عمده وجود دارد. خط اعتباری
بانک توسعه اسلامی برای طرح‌های صنایع
تبدیلی و وابسته به بخش کشاورزی در نظر
گرفته شده است که نیاز به خرید
ماشین‌آلات از خارج از کشور دارند.
متقاضیانی که تولیدات آنها صادراتی
بوده، می‌توانند از محل ارز حاصل از
صادرات بدهی خود را تسویه نمایند. دومین
خط اعتبارات ارزی را از محل صندوق ذخیره
ارزی می‌توان معرفی کرد. این تسهیلات به
منظور استفاده از فناوری‌های جدید جهت
دسترسی به دانش روز دنیا، فعال نمودن
واحدهای صنعتی و کشاورزی نیمه‌فعال و
راکد، ایجاد اشتغال‌زایی مناسب، ارائه
محصولات با فناوری نوین و گسترش صادرات
محصولات کشاورزی، در نظر گرفته شده و به
متقاضیات پرداخت می‌شود.

Каковы плюсы и минусы этой программы
капиталовложений, и какое влияние она может оказать на
сельское хозяйство?

اعطای این اعتبارات و تسهیلات، باعث
کسب اعتبار خارجی برای بانک‌های داخلی
شده و از سویی دیگر در بین
سرمایه‌گذاران داخلی ایجاد اطمینان
می‌کند و همین‌طور ورود ماشین‌آلات خارجی و
دانش فنی آنها می‌تواند الگوی مناسب

برای صنعتگران داخلی باشد. از دیگر اثرات این اعتبارات اعطایی افزایش صادرات و کاهش واردات، استفاده بهینه از تولیدات، اشتغال‌زایی، ارتقای کیفیت محصولات داخلی و دستیابی به دانش روز دنیا را می‌توان برشمرد.

Есть ли какой-либо лимит для кредитования конкретных проектов, и предпринимаются ли меры для покрытия рисков?

برای اعطای تسهیلات سقفی تعیین نشده است. فقط طرح‌هایی با ارزش بیش از 25 میلیون دلار بایستی از بانک مرکزی مجوز لازم را دریافت کنند. برای پوشش ریسک‌های سرمایه‌گذاری، بانک کشاورزی از وجود 1200 نفر از کارشناسان در زمینه‌های مختلف بهره می‌برند و اعطای تسهیلات در صورت داشتن شرایط قابل قبول و توجهات فنی، مالی و اقتصادی طرح‌های ارائه شده امکان‌پذیر است.

تمرین 11. متن زیر را از روسی به فارسی ترجمه کنید:

Если попытаться в сжатом виде перечислить факторы, на которых базируется экономический рост, то к ним следует отнести уровень научно-технического прогресса, капитальные вложения, численный и качественный состав рабочей силы, систему организации и функционирования рыночного механизма, географическую среду. Было бы неправильным приписывать абсолютный приоритет какому-либо из названных факторов. Однако инвестиционный процесс занимает все же особое место в экономическом развитии. Так, инвестиции, взятые как запас произведенного основного капитала, материализуют в себе результаты НТП, а понимаемые как

процесс вовлечения в производство свободных ресурсов, создают для НТП материальную базу. Качественные характеристики рабочей силы и ее использование также становятся одновременно и средством, и объектом для капиталовложений. Расходы государства, например, на образование – это капиталовложения в людские ресурсы, расходы студента на получение образования в частном учебном заведении – инвестиции в собственность на квалификацию. Внешнюю миграцию специалистов некоторые называют «утечкой мозгов». Это же явление допустимо считать экспортом человеческого капитала с целью восстановления равновесия в соответствующих нормах прибыли. Инвестиционный подход к функциональной оценке многих экономических процессов получил сегодня широкое распространение.

Уже в течение нескольких лет Всемирный банк осуществляет стратегию развития, которая направлена на борьбу с бедностью и обеспечение устойчивых темпов роста. В «Докладе о мировом развитии – 2005: улучшение инвестиционного климата в интересах всех слоев населения» определяется новая стратегическая цель. Основная идея доклада заключается в следующем. Снижение затрат и инвестиционных рисков – каждодневная забота самих компаний, заинтересованных в получении возможно большей прибыли. Однако на государство возлагается ключевая роль в формировании инвестиционного климата, по своему влиянию благоприятного для всех слоев населения. Именно органы государственного управления создают такой режим для инвестиций, который приобщает к результатам развития не только компанию, но и работников, и потребителей. Главное условие осуществления этой цели – устранение ограничений для развития конкуренции, а основное средство – производительные инвестиции.

(В.П. Цуканов «Особенности инвестиционного процесса в Иране»//Двадцать пять лет исламской революции в Иране. Сборник статей. М.: Институт востоковедения РАН, 2005, с.72-73)

تمرین 12. متن زیر را به فارسی بازگویی کنید:

Летом 2002 года после двухлетнего обсуждения в меджлисе и Наблюдательном Совете был принят новый закон о привлечении иностранных инвестиций. 10 июня 2002 г. его окончательно утвердил Совет по определению целесообразности, и с 28 июля 2002 г. он вступил в силу. Конечно, новый закон еще не полностью удовлетворяет западным стандартам и условиям рыночной экономики. Но для исламской страны это прогрессивный шаг в сторону привлечения крупных капиталовложений. Принятие нового закона не отменило действие закона 1975 г. о создании Организации по инвестиционному, экономическому и технологическому содействию (ОИЭТС), а также положений закона 1931 г., запрещающего иностранному инвестору иметь в собственности землю.

Сред нескольких органов, занимающихся вопросами привлечения и использования иностранного капитала, главным и регулирующим является Министерство экономики и финансов. В его составе находится ОИЭТС, которую возглавляет заместитель министра экономики и финансов. Он же одновременно является председателем Комитета по привлечению и защите иностранных инвестиций.

Разработка инвестиционной политики в Иране возложена на Высший Совет по инвестициям, членами которого являются главы ведущих экономических министерств страны – экономики и финансов, сельского хозяйства, промышленности, иностранных дел, Планово-бюджетной организации.

ОИЭТС считает приоритетными инвестиции, направляемые в экспортные производства. Она оказывает поддержку только тем инвесторам, проекты которых будут приносить доход в валюте. Для иностранных компаний поддержка ОИЭТС является определенной гарантией сохранности инвестиций, предусмотренных Законом о привлечении и защите иностранных инвестиций в Иране.

Иностранный партнер, готовый инвестировать в иранскую экономику, сначала должен найти себе иранского партнера. Затем иранский и иностранный участники совместного проекта

получают в соответствующем министерстве «установочную» лицензию и заключают «базовое соглашение». Официальным разрешением для создания совместного предприятия является только постановление Кабинета министров.

Основными условиями для привлечения иностранного капитала, обеспечивающими инвестору разрешение на деятельность, являются способность инвестиций пробудить экономический рост, повышение технического уровня, увеличение занятости населения и рост экспорта. Как и в других странах, иранское законодательство в качестве одного из условий выдвигает отсутствие угрозы национальной безопасности, экологическую безопасность.

Сохранилось достаточно много ограничений на ввоз капитала. Иностранный капитал не может привлекаться в те отрасли народного хозяйства, в которых запрещена деятельность частных национальных компаний, поскольку иностранные инвестиции не должны стать препятствием национальному производству. Запрещены прямые инвестиции иностранного правительства. Не разрешается привлечение иностранного капитала в сферу услуг, в частности, в торговлю и банковскую систему. Процентное соотношение продукции, производимой с привлечением иностранного капитала, не должно превышать 25% от общей продукции отрасли и 35% в каждой подотрасли. Но для инвестиций в экспортные производства эти нормы не обязательны.

Форма и цель деятельности совместного предприятия не должны противоречить нормам ислама. Не разрешается также создание предприятий со 100%-ным иностранным капиталом.

В новом законе расширен раздел о правах иностранных инвесторов в ИРИ, гарантирована защита новых форм инвестирования, которые не предусматривались законом 1955 г. Принципиально новым является положение о том, что закон обеспечивает равные гарантии всем инвесторам, а в случае национализации гарантирует компенсацию. Отличается и само понятие компенсаций. Если в законе 1955 г. речь шла о «справедливой» выплате, которую каждая сторона могла понимать (после революции) по-своему, то закон 2002 г.

گارانتیрует یرپлату ګомпенсаций ګна основе реальной рыночной стоимости.

По новому закону перевод یرприбыли из Ирана осуществляется в твердой валюте. Если закон 1955 г. разрешал перевод یرприбыли, полученной в результате экспорта продукции, произведенной на предприятии с участием иностранного капитала, хотя на практике осуществлялся и перевод یرприбыли, полученной от деятельности на внутреннем рынке, то новый закон возможность перевода такой یرприбыли через иранские банки сделал правовой нормой.

(Н.Ю. Ульченко, Н.М. Мамедова «Особенности экономического развития современных мусульманских государств (на примере Турции и Ирана)» М.: ОАО «Издательский дом «Городец», 2006, с. 214-217)

تست
تست

تست سه جوابی 1

تست 1. Заполните пропуски в тексте словами из списка, приведенного в конце текста:

این کشور منطقه می‌توان گفت که فاقد هرگونه منابع طبیعی است و نیروی انسانی (1...), تنها دارایی این کشور به شمار می‌آید. این کشور با بهره‌گیری از توانایی (2...) نوآوری‌های نازہ با افزایش سطح آموزش توانسته است در ساخت ابزارهای الکترونیک رتبه سوم را در جهان به دست آورد. این کشور یکی از بهترین (3...) در زمینه تکنولوژی‌های برتر در میان اقتصادهای منطقه به شمار می‌رود. این کشور به (4...) رشد بالای اقتصادی و صنعتی در ردیف صادرکنندگان بسیاری از کالاهای الکترونیک است. اقتصاد پیشرو,

(...5) ماهر، ثبات سیاسی و حضور کارخانه‌های معروف (...6)، همچنان به تداوم همکاری‌های فنی در این کشور می‌انجامد. هدف سیاست‌های دولت (...7) مدرن‌سازی تجهیزات، بهبود تکنولوژیک، به روز کردن ساختار، جلوگیری از (...8) بیش از اندازه، ایجاد روابط مناسب بین کار و مدیریت است. مهمترین سیاست‌های حمایتی دولت عبارت است از دادن (...9) مالیاتی ویژه برای ایجاد و توسعه واحدهای کوچک و متوسط. همچنان مالیات‌ها و عوارض گمرکی، به گونه بسیار چشمگیر در جهت (...10) موانع جذب سرمایه‌گذاری به صنایع بخش خصوصی در همه شاخه‌ها تغییر کرده است.

- 1 - ا - جوان؛ ب - جویای کار؛ ج - آموزش‌دیده
- 2 - ا - جذب؛ ب - فرار؛ ج - رفع
- 3 - ا - سرمایه‌گذاران؛ ب - کارآفرینان؛ ج - نقش‌آفرینان
- 4 - ا - باعث؛ ب - علت؛ ج - موجب
- 5 - ا - نیروی برق؛ ب - نیروی کار؛ ج - نیروی انسانی
- 6 - ا - تکمیلی؛ ب - انحصاری؛ ج - چندملیتی

- 7 - ا - تشدید؛ ب - تشویق؛ ج - تشخیص
- 8 - ا - مبارزه؛ ب - مقایسه؛ ج - رقابت
- 9 - ا - مشوقها؛ ب - معیارها؛ ج - ملاکها
- 10 - ا - ایجاد؛ ب - رفع؛ ج - حذف

تست سه جوابی 2

Тест 2. Выберите правильный вариант ответа на вопрос:

1. سهم سرمایه‌گذاری در تولید ناخالص ایران...
 ا - چشمگیر است؛
 ب - چشمگیر نیست؛
 ج - قابل ملاحظه است
2. سهم رو به گسترش صنعت در صادرات غیر نفتی ایران نشان می‌دهد که اقتصاد ایران به سوی صنعتی شدن...
 ا - عقب مانده است؛
 ب - پیشرفته است؛
 ج - جلو رفته است
3. در دوند پویایی اقتصادی ایران همواره... بر سر راه سرمایه‌گذاری وجود دارد.
 ا - موفقیت‌ها؛
 ب - مزایا؛
 ج - کاستی‌ها و مشکلات

4. چرا در بیشتر کشورها میزان سودی که سرمایه‌گذار خارجی با عنوان حق‌الامتیاز به ازای در اختیار گذاشتن فناوری می‌تواند از کشور خارج کند مشخص می‌شود؟
ا- تا او نتواند در اختیار گذاشتن فناوری را ابزار چپاول صنعتگران و اقتصاد آن کشور قرار دهد؛

ب - تا او بتواند در اختیار گذاشتن فناوری را ابزار چپاول صنعتگران و اقتصاد آن کشور قرار دهد؛

ج - تا او نتواند در اختیار گذاشتن فناوری را ابزار پیشرفت اقتصاد آن کشور قرار دهد.

5. سرمایه‌گذاران خارجی وقتی که در یک کشور در حال توسعه فعالیت را آغاز می‌کنند، به چه کارهایی می‌پردازند؟
ا - کارگران خارجی را آموزش می‌دهند؛
ب - سرمایه‌گذاران خارجی را آموزش می‌دهند؛

ج - کارگران خود را آموزش می‌دهند؛

6. ایرانیان ساکن خارج از کشور یا دیگر ایرانیان دارای ارز با منشاء خارجی اگر سرمایه را از خارج آورده باشند به عنوان ... شناخته می‌شوند.

ا - سرمایه‌گذار داخلی؛

ب - سرمایه‌گذار خارجی؛

ج - سرمایه‌گذار مقیم خارج از کشور

7. برای بیشترین بهره‌گیری از توان فنی و مهندسی، تولیدی، صنعتی و اجرایی کشور، دستگاه‌های اجرایی موظفند ...

- ا - از پیمانکاران ایرانی دعوت کنند؛
 ب - از پیمانکاران در چارچوب خارجی دعوت کنند؛
 ج - از اشخاص ثالث دعوت کنند
8. سهامداران شرکت پیمانکاری ایرانی، لزوماً ...
 ا - ایرانی هستند؛ ب - بی طرف هستند؛
 ج - ایرانی نیستند
9. امروزه دانش فنی کالایی ... است
 ا - مورد معامله؛
 ب - مورد بحث؛
 ج - مورد مطالعه
1. بیشتر اشکال انتقال دانش فنی از راه ... تحقق می‌یابد.
 ا - تبادل؛
 ب - معامله؛
 ج - سرمایه‌گذاری

تست سه جوابی 3

Тест 2. Выберите правильный термин из трех вариантов, указанных в скобках:

1. نوعی خرید کالا یا خدمات از راه دعوت فروشندگان به ارائه ارزانترین بهای ممکن (ا - مناقشه؛ ب - مناقصه؛ ج - مصادره)
2. مالی که می‌توان آن را از جایی به جایی برد (ا - اموال غیر منقول؛ ب - اموال شخصی؛ ج - اموال منقول)
3. افزایش پول در یک کشور به طوری که کالا یا خدمات لازم در برابر آن موجود

- نباشد و اقتصاد کشور نتواند آن پول را به گردش درآورد (ا - فساد؛ ب - تورم؛ ج - رشوه)
4. بنگاه یا نهادی که قانون آن را به رسمیت شناخته است (ا - شخص حقوقی؛ ب - شخص حقیقی؛ ج - شخص ثالث)
5. شخصی یا نهادی که امکانات تازه برای اشتغال افراد پدید می‌آورد (ا - کارفرما؛ ب - نقش‌آفرین؛ ج - کارآفرین)
6. تغییر متنوب یک کمیت؛ حرکت رفت و برگشتگی پی در پی به پیش و پس... (ا - انحراف؛ ب - نوسان؛ ج - سقوط)
7. تفاوت میان بهای صادرات و واردات یک کشور؛ (حسابداری) نابرابری میان ستون بدهکار و بستانکار (ا - تراز؛ ب - کسری؛ ج - معادل)
8. سودمندی، اثربخشی (ا - کاربرد؛ ب - فراوری؛ ج - کارایی)

Текст 1

متن 1

ساختار واردات در ایران

در دوره پانزده ساله واردات به لحاظ ارزشی $5/2$ برابر صادرات غیرنفتی بوده که نسبت به دوره قبل بهبود وضع بر اثر افزایش صادرات غیرنفتی را نشان می‌دهد. همچون گذشته، کسری $222/7$ میلیارد دلاری بازرگانی خارجی را درآمد نفت با صدور $1/86$ میلیارد تن به ارزش $252/8$ میلیارد دلار پوشانیده است.

با توجه به تعریف کالاهای سرمایه‌ای، افزایش سهم این کالاها در واردات به لحاظ نظری، می‌تواند بر دگرگونی ساختار واردات از راه افزایش تولید داخلی و افزایش صادرات مؤثر باشد ولی این تأثیر گاه بسیار اندک و حتی از نگاه دیگری وارونه این انتظار است. با وجود افزایش صادرات غیرنفتی به سبب بیشتر شدن واردات، نه تنها کسری بازرگانی خارجی کاهش نیافت، بلکه بیشتر نیز شده است. ترکیب کیفی واردات به گونه دقیق‌تر نیازمندی کشور به تولیدات خارجی را نشان می‌دهد. در سالهای 82-1368 واردات با ارزشی نزدیک به 272 میلیارد دلار شامل: $116/0$ میلیارد دلار ماشین‌آلات و

لوازم حمل و نقل؛ مواد شیمیایی به ارزش 33/5 میلیارد دلار؛ مواد خوراکی، حیوانات زنده به ارزش کمابیش 31 میلیارد دلار؛ آهن و فولاد به ارزش 28/2 میلیارد دلار بوده و چهار گروه از واردات پیش گفته برسر هم نزدیک به 77 درصد کل واردات این دوره را تشکیل داده است. اما با توجه به بسیاری از اقلام وارداتی، هنوز واردات ایران دارای چنین ساختاری غیر منطقی است. اینگونه ساختار واردات، با توجه به صادرات غیرنفتی ایران از یک سو اتکای تعیین‌کننده واردات به صادرات نفت را نشان می‌دهد، و از سوی دیگر تأثیر اندک این واردات بر صنعتی کردن کشور و رفع نیازهای داخلی ایران از تولیدات داخلی را آشکار می‌سازد. صادرات غیرنفتی ایران در اوج خود در سال 1383 به ارزش 6/8 میلیارد دلار شامل تولیدات پتروشیمی با 67 درصد (یا صدور مواد اولیه نیمه فرآوری شده کانی)، کشاورزی با 19/7 درصد و صنایع دستی و فرش با 4/5 درصد بوده است.

با آنچه گفته شد، می‌توان نتیجه گرفت که ایران در سایه عوامل داخلی و بیرونی نتوانسته است از تله تقسیم کار بین‌المللی استعماری رها شود. برخی از این عوامل عبارت بوده است از: چیرگی دلالی و واسطه‌گری، نه فعالیت تولیدی در

اقتصاد کشور؛ گستردگی فساد مالی و اداری؛ تأثیر اندک مالیات‌ها در تقویت تولید داخلی و جلوگیری از فعالیت‌های اقتصادی غیرتولیدی؛ خودکامگی در به‌کار بستن نظریه‌های توسعه وارداتی و به‌کارگیری کارشناسان اقتصادی غیرمسئول؛ پاسخگو نبودن کارکنان و مدیران در سطوح گوناگون در باره عملکردشان؛ فرار سرمایه‌های انسانی و مادی از کشور و از بخش‌های تولیدی به غیرتولیدی در داخل؛ گسترش فردگرایی و سودپرستی و نادیده گرفته شدن منافع ملی و منافع نظام و ضرورت همبستگی ملی برای توسعه.

برخی راهکارها:

- چون توسعه خودبه‌خود ممکن نیست، دخالت آگاهانه و مسئولانه و پیگیرانه دولت در اقتصاد و هدایت آن، با تقویت بخش خصوصی و تعاونی و تولیدگرا و همبستگی سه بخش مزبور.
- جایگزینی مدیران پشتیبان واردات، واسطه‌گری و سفته‌بازی با مدیران پشتیبان تولید داخلی؛ مدیرانی که نیازهای وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، نهادها و بنگاه‌های زیر سرپرستی خود را از داخل برطرف کنند، هرچند این کار با هزینه بالاتر و کیفیت پایین‌تر و انجام دادن آن زمان‌برتر از به‌کارگرفتن تولیدات خارجی باشد. البته، این به معنای تداوم تولید و فروش محصولات پرهزینه و نامرغوب

داخلی نیست. به کار گرفتن محصولات داخلی باید با فشارهای گوناگون مالی، پولی، حقوقی و نظارتی به تولیدکنندگان داخلی برای رساندن تولیداتشان به وضعیتی قابل مقایسه با تولیدات خارجی در زمانی معین همراه باشد.

- تبدیل واردکنندگان و توزیع‌کنندگان کنونی کالاها، از هواداران تولیدات خارجی به تولیدات داخلی. وضع انواع مالیات‌ها برای کاهش سود این‌گونه فعالیت‌ها که بی‌ضابطه و بی‌ضرورت در اقتصاد ایران و بویژه پس از جنگ رشد نامعقول داشته، بسیار ضروری است.

- کاهش سود بسازوبفروشی‌ها تا حد سود سرمایه‌های تولیدی. این میسر نمی‌شود مگر هنگامی که خرید و فروش زمین، خانه، مغازه، مستغلات و مراکز تجاری و اداری از صورت کاری برای به دست آوردن سود انحصاری، نه رقابتی، خارج شود تا در شرایط رقابتی، عرضه و تقاضا بتوانند همدیگر را پاسخگو دهند و پس‌اندازها در درجه نخست به تولید صنعتی و کشاورزی گرایش پیدا کنند.

- تقویت جدی تولیدکنندگان واقعی، نه آنان که از راه‌های گوناگون و از جمله راه‌اندازی صنعت، خصوصی‌سازی، دریافت وام‌های ارزی و ریالی کلان

بانکی برای تولید، ثروت‌های بی‌حساب می‌اندوزند و تولید تنها بهانه و ابزاری برای ثروت‌اندوزی آنهاست. در این راستا، ایجاد تشکلهای کارگری و مصرف‌کنندگان برای جایگزین کردن مصرف کالاهای داخلی با کالاهای خارجی از راه بهبود کیفیت و کاهش هزینه تمام شده تولیدات داخلی ضرورت دارد.

- هر تولیدکننده باید بتواند تراز ارزی مثبت (مقایسهٔ ارزشی کالاهای تولیدی با ارزش‌آوری صدور کالاهای مزبور) داشته باشد. با صدور بخشی از محصول، هم نیازهای وارداتی هر واحد تأمین می‌شود و هم ارز مصرفی اولیه و ارز مورد نیاز برای به روز کردن ماشین‌ها و تجهیزات تأمین می‌شود.

دانستن اینکه از راه تولید و صادرات هرچه بیشتر، واردات مصرفی هر چه کمتر، بهره‌گیری هر چه کمتر از درآمد نفت برای هزینه‌های مصرفی، آسیب‌پذیری اقتصادی و اجتماعی کاهش می‌یابد؛ دانستن اینکه نداشتن کسری در بودجه، تراز بازرگانی و تراز پرداخت‌های کشور سرنوشت‌ساز است و گرنه تورم، بیکاری، فقر و ناخرسندی عمومی پدید می‌آید و در پی آن نافرمانی ملی و خروج بهمن‌وار سرمایه مادی و انسانی از کشور رخ می‌دهد، برای همگان ضرورت دارد و برای جلوگیری از چنین وضعی همه مدیران، شهروندان و طبقات اجتماعی، بویژه دانایان باید مسئولانه و نه در

چهارچوب منافع فردی، خانگی، گروهی، جناحی، منطقه‌ای و ... عمل کنند.
 (اطلاعات سیاسی - اقتصادی، شماره 22-219، صفحه 108-113)

**Словарь
واژه‌نامه**

تعریف	[ta'rif]	определение, дефиниция
نظری	[nazari]	теоретический
وارونه... بودن	[vārune-ye...budan]	выворачивать наизанку, зд. опровергать
برنامه عمرانی	[barnāme-ye omrāni]	план развития
قلم (اقلام)	[qalam – aqlām]	статья (товара)
اقلام وارداتی	[aqlām-e vāredāti]	статьи импорта
اوج	[owj]	зенит
نیمه فرآوری شده	[nimefarāvāri šode]	полупереработанный
کانی	[kāni]	минеральный
در سایه	[dar sāye-ye]	1) благодаря 2) под эгидой
تله	[tale]	ловушка, западня
استعماری	[este'māri]	колониальный
چیرگی	[čiregi]	ловкость, смелость
دلالی، واسطه‌گری	[dallāli, vāsetegari]	посредничество
فساد	[fasād]	коррупция
گسترده‌گی	[gostardegī]	распространение
خودکامگی	[xodkāmegī]	свокорыстие, эгоизм

سرمایه های انسانی و مادی	[sarmāyehā-ye ensāni va mādi]	человеческий капитал и материальные ресурсы
فردگرایی	[fardgerāyi]	индивидуализм
سودپرستی	[sudparasti]	корыстолюбие
نادیده گرفتن (را)	[nādidе gerefтан]	игнорировать
همبستگی	[hambastegi]	солидарность, сплоченность
راهکار	[rāhkār]	альтернатива, путь решения
خودبه خود	[xod be xod]	автоматический
آگاهانه	[āgāhāne]	сознательный
تولیدگرا	[towlidgarā]	производительный
سفته بازی	[softebāzi]	ажиотаж (на бирже), биржевая спекуляция
زیر سرپرستی	[zir-e sarparasti]	подотчетный
زمان بر	[zamānbar]	затратный по времени
پرهزینه	[porhazine]	затратный
نامرغوب	[nāmarqub]	некачественный
هوادار	[havādār]	сторонник
وضع (قانون و ...)	[vaz’]	введение (закона)
ضابطه (ضوابط)	[zābete-zavābet]	1) порядок 2) правило 3) категория
بی ضابطه	[bizābete]	беспорядочный
بساز و بفروشی	[besāz-o beforuši]	строительство и продажа зданий
اصل و سود سرمایه	[asl-o sud-e sarmāye]	основной капитал и проценты

سود سرمایه	[sud-e sarmāye]	доход на вложенный капитал
میسر کردن (شدن) (را)	[moyassar kardan (šodan)]	осуществлять(ся)
مگر (اینکه)	[magar (inke)]	за исключением того случая, если; если не... (союз)
هم دیگر را پاسخگو بودن	[hamdigar rā pāsoxgu budan]	соответствовать друг другу
گرایش	[gerāyeš]	тенденция
سود انحصارگری مستغلات	[sud-e enhesārgari] [mostaqallāt]	монопольная прибыль недвижимое имущество
کلان	[kalān]	огромный
پسانداز	[pasandāz]	сбережения
اندوختن (اندوز)	[anduxtān – anduz]	накапливать
ثروت اندوزی	[sarvatanduzi]	накапливание богатств
بهانه	[bahāne]	предлог, повод
تشکل	[tašakkol]	организация, формирование, объединение
هزینه تمام شده	[hazine-ye tamām šode]	себестоимость
به روز کردن (را)	[be ruz kardan]	модернизировать
آسیب پذیری	[āsibpaziri]	уязвимость
سرنوشت ساز	[sarneveštsāz]	судьбоносный
وگرنه	[vagarna]	иначе, в противном случае
هزینه تمام	[hazine-ye tamām šode]	1) конечная стоимость

شده		2) основные затраты
نافرمانی	[nāfarmāni]	неповиновение
بهمن و ار	[bahmanvār]	лавинообразный, повальный
جناح	[janāh]	1) фракция 2) крыло

Комментарий

توضیحات

1. Союз مگر (اینکه , آنکه) - сложный союз 'за исключением того случая, если..., если только не..'. Следует помнить, что в придаточных предложениях с этим союзом глагол всегда используется в аористе в положительной форме. Пример: من حرف نمی‌زنم مگر شما اجازه بدهید 'Я не буду говорить, если только вы мне не разрешите'.

Упражнения

تمرینها

تمرین 1. با استفاده از متن 1 عبارات زیر را تکمیل نمایید:

نسبت به دوره...؛ وارد کردن...؛
 انباشت...؛ توان...؛ به لحاظ...؛
 ساختار...؛ وارونه...؛ کسری...؛
 لوازم...؛ برنامه‌های...؛ اقلام...؛
 اتکای...؛ تأثیر...؛ مواد اولیه...؛ در
 سایه...؛ تله...؛ چیرگی...؛ گستردگی...؛
 به کار بستن...؛ فرار...؛ گسترش...؛
 نادیده گرفته شدن...؛ ضرورت...؛
 توسعه...؛ دخالت...؛ جایگزینی...؛
 فروش...؛ فشارهای...؛ گوناگون...؛
 وضعیتی...؛ رشد...؛ سود...؛ به دست
 آوردن...؛ راه اندازی...؛ دریافت...؛

ثروت‌های...؛ تشکلهای...؛ بهبود...؛
کاهش...؛ ارزآوری...؛ ارز...؛ به روز
کردن...؛ آسیب‌پذیری...؛ خروج...؛
منافع... .

تمرین 2. عبارات زیر را در متن درس پیدا کنید:

Импорт превысил нефтяной экспорт в 5 раз; доходы от нефти покрывали дефицит внешнеторгового баланса; с учетом определения инвестиционных товаров; не оправдывает ожиданий; качественный состав импортных товаров; четыре группы вышеперечисленных товаров; общий объем импорта; опора импорта в основном на нефтяной экспорт; ярко демонстрирует; удовлетворение внутренних потребностей за счет внутреннего производства; в период наивысшего роста; минеральное полупереработанное сырье; из всего сказанного можно сделать вывод; в силу внешних и внутренних причин; вырваться из сетей; посреднические хитросплетения; повсеместная коррупция в области финансов и управления; применение теорий развития импорта в корыстных целях; тот факт, что чиновники самых различных эшелонов власти не несут ответственности за свои действия; утечка человеческого капитала и материальных ресурсов; игнорирование национальных интересов; самопроизвольное развитие; сознательное, ответственное и последовательное вмешательство государства в руководство экономикой; подведомственные им учреждения; хотя это и будет осуществляться при больших расходах и затратах по времени, а качество при этом может быть ниже; это не означает, что надо продолжать выпуск затратной и некачественной продукции; станет сравнимой с зарубежной продукцией; введение различных налогов с целью снижения нормы прибыли от такого рода деятельности; беспорядочно и не нужно; это осуществимо только в том случае, если...; перестанет быть формой деятельности с целью получения монопольной прибыли; спрос и предложение будут соответствовать друг

другу; только предлог для накопления богатств; создание объединений рабочих и потребителей; снижение конечных затрат внутреннего производства; положительное валютное сальдо; валюта первой необходимости; осознание того, что...; как можно меньше расходовать нефтяные поступления на потребительские нужды; бездефицитный бюджет имеет для страны судьбоносное значение; повальное бегство материальных средств и человеческого капитала из страны.

تمرین 3 . معنی واژه‌های زیر را به فارسی توضیح بدهید:

ساختار واردات؛ مصرف ملی؛ کسری بازرگانی خارجی؛ ترکیب کیفی واردات؛ اقلام وارداتی؛ واردات گمرکی؛ تقسیم کار بین‌المللی؛ فساد مالی و اداری؛ توسعه خودبه‌خود؛ زمان‌بر؛ محصولات پرهزینه؛ برگشت سرمایه؛ بسازوبفروشی؛ مستغلات؛ تشکلهای کارگری؛ هزینه تمام شده تولیدات داخلی؛ تراز ارزی؛ ارز مصرفی اولیه؛ تراز پرداختها؛ سفته‌بازی.

Текст 2

متن 2

تعیین شاخص تولید و صادرات کالا در مناطق آزاد

استفاده از ارزش افزوده محصولات تولیدی با کوشش برای به دست آوردن

بازار جهانی می‌تواند سرمایه‌گذاری در مناطق آزاد کشور را توجیه نماید. توجه به این امر می‌تواند در بیشتر موارد فرایندهای تولید را ارتقا داده و فعالیت‌های انجام شده مترتب بر آن نظیر بازاریابی، تولید طراحی، آزمایش محصولات را گسترش داده و نیاز به انجام تحقیقات و امکانات را روشن سازد.

در این باره فراهم نمودن تسهیلات ویژه و اعطای امتیاز به صادرکنندگان کالا که از محل ارزش افزوده اقدام به تولید کالا در مناطق آزاد می‌نماید، تشویق این قبیل تولیدکنندگان و ایجاد انگیزه برای انجام سرمایه‌گذاری برای تولید از اهمیت خاصی برخوردار است.

به همین منظور در مناطق آزاد و به ویژه در منطقه آزاد چابهار تولیدکنندگان و سرمایه‌گذاران می‌توانند با استفاده از مزایا و تسهیلات قانونی فعالیت به تولید و پردازش صادرات و سرمایه‌گذاری در زمینه‌های مختلف صنعتی و تولیدی پردازند و از مزایای موجود بهره‌مند گردند.

صادرات کالا از مناطق آزاد

صادرات کالا از مناطق آزاد کشور به دو طریق صورت می‌گیرد. 1- نوع اول صدور کالاهای تولیدی داخل کشور از طریق مناطق آزاد به خارج کشور است که عیناً صادر می‌شود و موکول به رعایت مقررات

عمومی صادرات و واردات کشور است. این نوع از صادرات در بند 4 ماده 9 مقررات صادرات و واردات و امور گمرکی مناطق آزاد تجاری - صنعتی آمده است. 2- نوع دوم از صادرات کالا از طریق مناطق آزاد که در اینجا مدنظر ما است، صدور کالاهای تولید شده در مناطق آزاد کشور است که تابع ضوابط و مقررات تعیین شده توسط سازمان‌های مناطق آزاد در کشور است که در نهایت سادگی و با کمترین تشریفات انجام می‌شود.

صدور و خروج کالا از منطقه طبق مقررات و به روش زیر انجام می‌شود:

1 صدور کالاهای ساخته شده در منطقه به خارج از کشور یا دیگر مناطق آزاد کشور اعم از آنکه مواد اولیه به کار رفته در آن از داخل کشور و یا از خارج و یا از دیگر مناطق کشور تأمین شده باشد، مجاز می‌باشد.

2 ورود کالاهای تولید شده در منطقه به سایر نقاط کشور در حد ارزش افزوده به اضافه ارزش مواد اولیه داخلی به کار رفته در آن از پرداخت حقوق گمرکی و سود بازرگانی معاف می‌باشد و تنها حقوق گمرکی و سود بازرگانی مواد اولیه و قطعات وارداتی به کار رفته در کالای یادشده دریافت خواهد شد.

3 ورود کالاهای خارجی (اعم از کالای مصرفی، مواد اولیه و ماشین‌آلات و سایر کالاها) که عیناً از منطقه به سایر نقاط کشور ارسال می‌شود، مجاز است ولی ترخیص آن با رعایت مقررات عمومی صادرات و واردات و مقررات گمرکی کشور خواهد بود.

4 صدور کالاهای داخلی از منطقه به خارج کشور که عیناً صادر می‌شود موقوف به رعایت مقررات عمومی صادرات و واردات کشور است.

5 خروج کالاهایی که از سایر نقاط کشور به منظور تعمیر یا تکمیل به صورت موقت به منطقه وارد می‌شوند و پس از تکمیل یا تعمیر به کشور اعاده می‌شوند مجاز و تابع تشریفات مقرر در قانون امور گمرکی می‌باشند و به بابت ارزش دستمزد عملیات تعمیر یا تکمیل از حقوق گمرکی و سود بازرگانی معاف بوده ولی قطعات و قسمت‌ها و لوازم تعویض یا اضافه شده که منشأ خارجی داشته باشند، مشمول حقوق گمرکی و سود بازرگانی بر اساس مقررات عمومی صادرات و واردات کشور می‌باشند.

6 اعاده عین کالاهای وارده خارجی به خارج از کشور یا اعاده کالاهای وارده از سایر نقاط کشور به داخل کشور، با اجازه سازمان منطقه مجاز است.

7 خروج موقت کالا از منطقه به منظور تعمیر یا تکمیل در خارج یا در سایر

- نقاط کشور (به استثنای کالاهایی که از سایر نقاط کشور به منطقه وارد شده است) با مجوز قبلی سازمان مجاز است.
- 8 صدور گواهی مبدأ برای کالاهایی که از منطقه صادر می‌شود.
- 9 - صدور کالا در نهایت سادگی و با کمترین تشریفات صورت خواهد گرفت.
- 10 تأیید مانیفست وسایل نقلیه برای کالاهای صادراتی به مقصد کشورهای خارجی در منطقه.
- 11 تنظیم اظهارنامه صادراتی برای ثبت آماری صادرات کالای ساخته شده در منطقه به خارج از کشور.
- 12 دم تودیع سپرده ارزی برای صادرات کالاهای ساخته شده از منطقه.
- (دنیای اقتصاد, 27 آذر 1382)

Словарь واژه‌نامه

مترتب بر	[motaratteb bar]	вытекающий, проистекающий
بازاریابی	[bāzāryābi]	поиски рынка или рынков сбыта
امتياز	[emtiyāz]	привилегия, льгота
محل	[mahall]	статья (бюджета)
از محل	[az mahall-e]	за счет чего-то
پردازش	[pardāzeš]	переработка
عیناً	[eynan]	подлинно, объективно
موکول بودن (به)	[mowkul budan]	быть обусловленным

بند	[band]	пункт (документа)
ماده	[mādde]	статья (документа)
مدنظر گرفتن (بودن)	[madd-e nazar gereftan]	предусматривать
تابع... بودن	[tābe'e...budan]	подчиняться, подлежать
سادگی	[sādegi]	простота
تشریفات	[tašrifāt]	процедуры
حقوق گمرکی	[hoquq-e gomroki]	таможенные сборы
سود	[sud-e bāzargāni]	торговая пошлина
بازرگانی معاف شدن (از)	[ma'āf šodan]	быть освобожденным (от налогов и т.д.)
ترخیص	[tarxis]	очистка (таможенная)
اعاده	[eā'de]	возвращение, восстановление
اعادة کالا	[eā'de-ye kālā]	реэкспорт
به بابت	[be bābat-e]	в счет чего-то, за что-то
دستمزد	[dastmozd]	заработная плата
تعویض	[ta'viz]	1) замена 2) возмещение
عین	[eyn]	оригинал, подлинник
قبلی	[qabli]	предварительный
گواهی	[govāhi]	свидетельство, удостоверение, сертификат
گواهی مبدأ	[govāhi-ye mabda']	свидетельство о происхождении (например, груза)
مانیفست	[mānifest]	манифест, декларация
مانیفست	[mānifest-e vasāyel-e]	транспортная

وسایل نقلیه	naqliye]	декларация
اظهارنامه صادراتی	[ezhārnāme-ye sāderāti]	экспортная декларация
تودیع	[towdi’]	отдача на хранение, депонирование

Комментарий

توضیحات

1. В экономической терминологии часто используется предлог *از محل* *az mahall-e* ‘за счет чего-либо’: *پرداخت از محل اعتبار* – ‘платеж с аккредитива’; *ارزش افزوده از محل اعتبار* – ‘за счет добавленной стоимости’ и т.д.
2. Производные, образованные от имен существительных с прибавлением суффикса *ی* (*yā-ye masdari*), могут выступать в качестве причастий настоящего времени: *تولیدی* – ‘производимый’, *پیشنهادی* – ‘предлагаемый’, *ورودی* – ‘импортируемый’. Аналогично наряду с причастиями прошедшего времени, образованными от сложных глаголов (*وارد شده* – ‘импортированный’) в роли таких причастий могут выступать производные, образованные от именной части сложного глагола с суффиксом *ه* –e: *وارده* – ‘импортированный’, *صادره* – ‘экспортированный’. Их следует отличать от прилагательных, образованных от имен существительных с суффиксом *ات*: *وارداتی* – ‘импортный’, *صادراتی* – ‘экспортный’.

تمرین 4. با استفاده از متن 2 عبارات زیر را تکمیل نمایید:

به دست آوردن...؛ فعالیت‌های...؛
اعطای...؛ از محل...؛ ایجاد...؛
مناطق...؛ تسهیلات...؛ پردازش...؛
موکول به...؛ مقررات...؛ امور...؛
تابع...؛ در نهایت...؛ کمترین...؛
صدور...؛ مواد اولیه...؛ به اضافه...؛
حقوق...؛ سود...؛ قطعات...؛ کالای...؛
ارزش...؛ لوازم...؛ منشأ...؛
اعادة...؛ خروج...؛ مجوز...؛ گواهی...؛
مانیفست...؛ ثبت...؛ عدم تودیع...

تمرین 5. عبارات زیر را در متن درس پیدا کنید:

В большинстве случаев; плановое производство; за счет добавленной стоимости; создание стимулов для капиталовложений; переработка экспортных товаров; подпадают под действие общих правил; этот вид экспорта зафиксирован в п. 4 статьи 9; подчиняются нормам, установленным организациями свободных торгово-экономических зон; с максимально упрощенными процедурами; разрешен экспорт товаров; освобождается от таможенных пошлин и налога на торговые операции; импортные узлы и агрегаты, применяемые в производстве товаров; для ремонта и усовершенствования; временно ввозимые на территорию СЭЗ; после ремонта возвращаются в страну; с учетом стоимости ремонта и усовершенствования (модернизации); возврат оригинала товаров; свидетельство о происхождении товара; с предварительного разрешения; подтверждение транспортной декларации; для статистического учета; запрет на депонирование валютных вкладов.

تمرین 6. معنی واژه‌های زیر را به فارسی توضیح بدهید:

بازاریابی؛ تولید طراحی؛ آزمایش محصولات؛ پردازش صادرات؛ مناطق آزاد تجاری - صنعتی؛ تشریفات؛ حقوق گمرکی؛ سود بازرگانی؛ کالای مصرفی؛ ترخیص؛ قطعات و قسمت‌ها و لوازم تعویض یا اضافه شده؛ گواهی مبدأ؛ مانیفست وسایل نقلیه؛ اظهارنامه صادراتی؛ ثبت آماری صادرات؛ عدم تودیع سپرده ارزی.

تمرین 7. جمله‌های زیر را با واژه‌ای که زیر آن خط کشیده شده است شروع کرده، بازسازی نمایید:

1. امکاناتی در خصوص حجم واردات کالاهای تولیدی در مناطق آزاد به داخل که در حال حاضر در قالب ارزش افزوده عمل می‌شود، وجود دارد.
2. نوع دوم از صادرات کالا از طریق مناطق آزاد که در اینجا مدنظر ما است، صدور کالاهای تولید شده در مناطق آزاد کشور است.
3. این میسر نمی‌شود مگر هنگامی که خرید و فروش زمین، خانه، مغازه، مستغلات و مراکز تجاری و اداری از صورت کاری برای به دست آوردن سود انحصاری، نه رقابتی، خارج شود.
4. جایگزینی مدیران پشتیبان واردات با مدیران پشتیبان تولید داخلی

ضروری است، هرچند این کار با هزینه بالاتر و کیفیت پایینتر از به‌کارگرفتن تولیدات خارجی باشد.

5. صدور کالاهای ساخته شده در منطقه به خارج از کشور یا دیگر مناطق آزاد کشور اعم از آنکه مواد اولیه به کار رفته در آن از داخل کشور و یا از خارج و یا از دیگر مناطق کشور تأمین شده باشد، مجاز می‌باشد.

6. فقر، بیکاری، گرانی، فرار سرمایه انسانی و مادی از کشور، تداوم وابستگی به درآمد نفت در شمار مشکلاتی است که دیگر نمی‌توان پدید آمدن آنها را تصادفی دانست.

7. در میان همه ساختارها و نهادهای اقتصادی ایران که بدون شناخت آنها، کاربرد هرگونه تئوری و نظریه اقتصادی برای توسعه ایران ناکارآمد خواهد بود، بازرگانی خارجی دارای جایگاه ویژه است.

8. نکته دیگری که بازرگانی خارجی نمی‌تواند خود به خود موجب توسعه کشورهای در حال توسعه شود، وجود ساختارهای نیرومند ضدتولیدی در این کشورها است.

تمرین 8. با استفاده از حروف ربط توی پرانتز جمله بسازید:

1. این کشور فقط در پی امنیت تأمین انرژی برای خود است. در آن صورت

- همکاری‌های چندجانبه انرژی به تعویق خواهد افتاد. (اگر)
2. اینگونه پروژه‌ها از نظر اقتصادی مفید است. تقاضای انرژی بویژه تقاضای نفت و گاز و قیمت انرژی باید همواره افزایش یابد. (برای اینکه)
3. ایران هیچگاه مستعمره نبوده است. شکستهای نظامی و تحمیل قراردادهای گلستان و ترکمنچای شرایطی در روابط خارجی ایران پدید آورد که آنرا می‌توان نیمه مستعمره شدن نامید. (با اینکه)
4. به سبب نبود شبکه حمل و نقل، این نفوذ در آغاز محدود بود. تا اواخر سال‌های زمامداری رضاشاه صادرات غیرنفتی ایران 94 درصد هزینه واردات ایران را پوشش می‌داد. (به گونه‌ای که)
5. در سطح کشورها بازرگانی بین‌المللی و حرکات سرمایه به حال خود رها می‌شود. در بیشتر موارد پیشرفت اقتصادی کشورهای مترقی آثار زیانباری بر کشورهای توسعه‌نیافته خواهد گذاشت. (اگر)
6. در سایه به کارگیری نظریه نوکلاسیک سیاست‌های تعدیل، کشورهای ثروتمند، ثروتمندتر و کشورهای فقیر، فقیرتر شده‌اند. نسبت درآمد گروه نخست

به گروه دوم در سال 1997 740 به یک شده است. (به گونه ای که)

7. دولت توسعه گر تولیدی می تواند اعتماد و مشارکت شهروندان را جلب کند. می تواند بازرگانی خارجی از نوع دوم را تحقق بخشد. (اگر)

8. بازرگانی خارجی از دو مقوله واردات و صادرات تشکیل می شود. چون صادرات نفت دارای شرایط ویژه ای است که نمی توان آنرا با صادرات معمولی کالاها سنجید، بازرگانی خارجی ایران را به دو بخش واردات و صادرات غیر نفتی تقسیم می کنیم. (گرچه)

9. این دو کشور باید به منظور جلب سرمایه های خارجی به یکسری اصلاحات پیچیده مالی، پولی و قانونی دست بزنند. یک جو اقتصادی پایدار را ایجاد می کنند. (تا اینکه)

تمرین 9. مصاحبه زیر را ترجمه کنید:

В последнее время, как известно, снижение экспорта несколько замедлилось. С чем, по Вашему мнению, это связано, и какие меры приняли в этом направлении правительство и комитет по ценообразованию?

صادرات هم اکنون نسبت به بحرانی که از چند سال پیش به بعد ایجاد شد، رفته رفته بهتر می شود. مخصوصاً در ده ماهه اول سال جاری نسبت به مدت مشابه سال قبل، اکثر کالاها رشد دارند. در مورد کالاها هر جا که اشکالی بود، در کمیته

قیمت‌گذاری رسیدگی کردیم. مثلاً 30 تا 40 قلم کالای کشاورزی از قبیل خرما و نخود را آماده کردیم که پیمان آن را کمتر کنیم. میزان تعهدی را که صادرکنندگان می‌خواهند بسپارند، با توجه به وضع بازار جهانی و قیمت تمام شده، معقول‌تر کردیم.

Какие льготы планируется предоставить производителям – экспортерам товаров, и как конкретно они будут осуществляться?

دولت اجازه داد از ارزش صادرات هر کالایی مثلاً در کشاورزی 30 درصد ارزش حاصل از صادرات مال خود صادرکننده باشد. آن چه مربوط به بقیه کالاها است، صادرکنندگان می‌توانند 50 درصد ارزش صادرات را در اختیار گیرند. حالا وزارت صنایع در مورد کالاهایی که به آنها اولویت تشخیص می‌دهد، 50 درصد مابقی را از سهمیه خود پرداخت می‌کند.

Известно, что в настоящее время остро стоит вопрос о поддержке нефтегазового экспорта, в частности, товаров традиционного производства. Какие меры меджлис и правительство предусматривают в этом направлении, и что предпринимается в отношении стимулирования традиционного экспорта?

در باره فرش مجلس احساس کرد که نیاز به حمایت دارد. ما چند سال پیش به رقم 1/6 میلیارد دلار صادرات فرش رسیدیم که بالاترین سطح صادرات سالانه فرش بود.

حدود 3 میلیون نفر بافنده فرش وجود دارند که از این راه امرار معاش و زندگی می‌کنند. منتها به صادرکننده امکان داده می‌شود که با ارزی که حاصل کرده‌اند با تصمیم خود کالاهای مجاز را وارد کند.

Проблема сбалансированности экспорта и импорта имеет, как всегда, большое значение. Что Вы можете сказать о планах меджлиса в этом направлении? Как планируется использовать валюту, полученную в результате экспорта товаров и услуг?

استفاده از ارز حاصل از صادرات باید حساب و کتاب داشته باشد، در سیستم ثبت و ضبط بشود. در مقابل، کالاهای مختلف وارداتی را باید تعرفه‌بندی کرد. همچنین باید به آن کالاها که می‌خواهیم بیشتر وارد شود، اولویت و امتیاز بیشتری بدهیم. واقعاً باید این کار را کرد یعنی واردات در مقابل 5 میلیارد دلار صادرات را که در قانون برنامه پیش‌بینی شده را عملی کرد.

واژه‌ها

ценнообразование [qeymatgozāri] قیمت‌گذاری

квота [sahmiyye] سهمیه

учет (фин.) [hesāb-o ketāb] حساب و کتاب

تمرین 1. متن زیر را از روسی به فارسی ترجمه کنید:

По мере интернационализации мирового хозяйства и развития мировой торговли все большее значение приобретает регулирование внешнеторговых отношений на многосторонней

основе. Именно многостороннее регулирование в ходе длительных переговоров позволяет добиваться согласования различных интересов и сглаживания возникающих экономических противоречий в XXI веке.

С одной стороны, регулирование международной торговли на межнациональном уровне обеспечивается посредством двусторонних и многосторонних соглашений и договоров о координации торговой политики по снижению таможенных тарифов, сокращению тарифных барьеров вплоть до выработки единой таможенной, экономической и валютной политики. Такие соглашения лежат в основе интеграционных процессов.

С другой стороны, регулирование международной торговли обеспечивается комплексом международных кодексов, конвенций и соглашений, инструментами реализации которых являются международные торговые организации.

Кроме того, значительное влияние на международную торговлю оказывают ТНК, на долю которых в зависимости от рынка приходится от 60 до 80% международного товарообмена.

Процесс международной экономической интеграции обусловлен развитием и углублением международного разделения труда. Это движение от простого обмена товарами к устойчивой масштабной международной торговле товарами и услугами, к интернациональному перемещению капиталов и созданию новых производств, к тесной производственной и научно-технической кооперации, к совместному ведению производства и управлению.

В результате национальные экономики «проникают» друг в друга. Очевидной становится интернационализация хозяйственной жизни, когда переплетаются разные фазы научно-технической, производственной, инвестиционной, финансово-коммерческой деятельности. Экономическая взаимозависимость стран и народов становится ощутимой реальностью.

(www.finansy.ru)

Тесты

تست

تست سه جوابی 1

Тест 1. Заполните пропуски в тексте словами, приведенными в конце текста:

کالاهای تولید یا پردازش شده در مناطق آزاد هنگام ورود به سایر نقاط کشور به میزان ارزش افزوده و ارزش مواد اولیه داخلی و قطعات داخلی به کار رفته در آن مجاز و تولید داخلی محسوب خواهد شد و از (1...) حقوق ورودی (2...) خواهد بود. مناطق آزاد (3...) نسبت به ثبت و (4...) کشتی‌های بین‌المللی اقدام نمایند. محدوده آبی مناطق آزاد که قلمرو آن به تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد رسید از (5...) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی برخوردار خواهد بود. در زمینه گسترش ارتباطات علمی با مراکز آموزشی و تحقیقاتی معتبر بین‌المللی وزارتخانه‌های مربوطه در چهارچوب (6...) و مقررات قانونی نسبت به صدور (7...) جهت ایجاد دانشگاه‌های خصوصی در مناطق آزاد اقدام می‌نمایند.

1. ا - پردازش؛ ب - پرداخت؛ ج - بازپرداخت
2. ا - رها؛ ب - آزاد؛ ج - معاف

3. ۱ - موظف؛ ب - مکلف؛ ج - مجاز
4. ۱ - ترخیص؛ ب - تفتیش؛ ج -
ترمیم
5. ۱ - اختیارات؛ ب - امتیازات؛ ج -
احتیاجات
6. ۱ - ضوابط؛ ب - رتبه‌بندی؛ ج -
تعرفه‌بندی
7. ۱ - پروانه؛ ب - گواهی‌نامه؛ ج -
مجوز

تست 2

Тест 2. Заполните пропуски словами, производными от указанных в скобках:

1. هدف از ایجاد مناطق آزاد تجاری، _____ (زمینه ساختن) برای فراهم آمدن شرایط افزایش تولید و (راه یافتن) به بازارهای جهانی بر پایه رقابت آزاد است.
2. به عنوان اولین نکته در تحلیل _____ (دادن) جدول 1 می‌توان به این نکته اشاره کرد که این منطقه در جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی کمترین موفقیت را داشته است.
3. انتخاب چند هدف مشخص و همسو با ساختار مناطق آزاد تجاری - صنعتی می‌توانست در شکل‌گیری

- انتظارات _____ (واقع، دیدن) از آنها موثر باشد.
4. تولیدات و صادرات کالا و خدمات به منظور _____ (ارز آوردن) برای اقتصاد ملی، مستلزم تحقق عواملی مانند ایجاد زیربنای لازم برای تولید، جذب سرمایه و انتقال دانش فنی و مدیریت است.
5. مناطق آزاد در رقابت با مناطق آزاد کشورهای همجوار بایستی شرایط لازم برای ایجاد _____ (انگیزش) لازم در سرمایه‌گذاران خارجی فراهم آورند.
6. شاید با _____ (کوچک ساختن) مناطق آزاد بتوان تأسیسات لازم را هرچه بیشتر و سریعتر پدید آورد.
7. در دوران ساسانیان وظیفه (گرد آوردن) مالیات‌ها از جمله عوارض گمرکی برعهده یکی از سازمان‌های دولتی به نام "دیوان" بود.
8. این تعرفه کالاها را _____ (بخش بستن) می‌کند یعنی نخست به کالاهای طبیعی، سپس به کالاهای _____ (نیمه ساخته شدن) و در پایان به کالاهای (ساخته شدن) می‌پردازد.

تست 3

Тест 2. В каждом пункте (1,2,3...) в трех предложениях (а, б, в) пропущено одно и то же слово, которое может иметь разные значения. Определите пропущенное слово:

1.

а - مناطق _____ صادرات همواره نقش عمده‌ای در توسعه صادرات صنعتی کشورهای موفق عهده‌دار بوده است.
ب - کالاهای تولید یا _____ شده در هنگام ورود به سایر نقاط کشور، تولید داخلی محسوب می‌شود.
ج - دولت از درآمد حاصل از صادرات و _____ کالا در این مناطق، بودجه مصرفی را جبران می‌کند.

2.

а - در تایوان تقریباً مجموع صادرات صنعتی از تسهیلات مربوط به معافیت و استرداد _____ گمرکی برخوردار بوده‌اند.
ب - تضمین _____ صاحبان سرمایه‌های خارجی در زمینه‌های تأمین شرایط امنیت سرمایه از جمله مسایلی هستند که مانع ایجاد فضای کاملاً مناسب برای جلب سرمایه‌های خارجی می‌شود.
ج - مبادلات کالا از کلیه _____ ورودی، عوارض و مالیات معاف می‌شود.

3.

а - این امر سبب می‌شود تا انتظاراتی که از مناطق آزاد می‌رود،

مبتنی بر اهدافی باشد که برای آنها _____ می‌شود.

ب - _____ بازرگانی خارجی ایران در گذشته در پرتو کار و تلاش شهروندان و اشتغال به کشاورزی و صنایع دستی، خوب بود.

ج - در 1307 نخستین قانون گمرکی ایران با هدف اصلی ایجاد درآمد برای دولت _____ شد.

4.

ا - در جذب سرمایه‌های خارجی تسهیل مراحل عملیاتی و اجرایی، _____ مجوزهای مربوط به سرمایه‌گذاری خارجی ضرورت دارد.

ب - دولت برای تأمین کسری تجارت همواره ناگزیر از افزایش _____ نفت می‌شد.

ج - بر پایه این قانون ورود کالاهای گوناگون مجاز و _____ گواهینامه کالا بی‌محدودیت اعلام شد.

5.

ا - در ادامه اقداماتی که باید مورد توجه قرار گیرد حذف _____ در بازارهای تولید و توزیع خدمات مطرح می‌شود.

ب - بازرگانی خارجی در _____
دولت درآمد و ساختار بازرگانی خارجی
شکل دیگری گرفت.

ج - در بیستم اردیبهشت 1321, قانون
اصلاح بخشی از مقررات قانون _____
تجارت خارجی به تصویب رسید.

Ключи к упражнениям کلید تمرین‌ها

کلید تمرین 7 (درس 1)

9. مشاورات و اعطای اعتبارات به کشورهای عضو صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی علاوه بر نظارت در نظام اقتصادی و سیستم بانکی در سطح جهان، وظیفه این دو سازمان است.

10. در اغلب این کشورها مشکل دیگر این است که بین سی تا پنجاه و پنج درصد از تولیدات ملی در انحصار دولت است در حالی که رقم بیکاری از پانزده درصد تجاوز می‌کند.

11. روند خصوصی‌سازی در کشورهای منطقه با وجود تلاش بعضی از دولت‌ها به کندی انجام می‌گیرد و در بعضی موارد حتی متوقف شده است.

12. ترس دولت‌های وقت از تبعات عدم موفقیت یعنی افزایش بیکاران و ناآرامی‌ها در میان مردم از طرف کارشناسان یکی از دلایل این عدم موفقیت ارزیابی می‌شود.

13. جمعیت جوان تحصیلکرده‌ای که دوره آموزش خود را به پایان رسانیده‌اند، وارد بازار کار می‌شود و بازارهای جبرانی کار، با میانگین نرخ بیکاری سالانه 15 درصد با وضعیت نامناسبی روبرو می‌شود.

14. کسانی که اکثر بیکاران منطقه هستند، آموزش متوسطه و عالی دارند و از این رو خواستار یافتن شغلی دولتی با مزایای آن هستند.

15. در بین افرادی که تحصیلات رسمی ندارند و دارای شرایط لازم برای استخدام در بخش دولتی نیستند، نرخ بیکاری پایینتر است.

16. این امر که زنان بیشتری به استخدام درمی‌آیند ولی این قشر آسیب‌پذیر است حاکی از محدودیت نقش آنها در بخش دولتی است.

کلید تمرین 7 (درس 2)

9. ثبات نداشتن نرخ ارز و نیز بالا بودن سطح هزینه‌های دولتی علت میانگین رشد ناامیدکننده در منطقه است.

10. برآوردهای مؤسسات تحقیقاتی و نشریات تخصصی در باره عملکرد اقتصاد کشورها در سالی که گذشت، منتشر شدند.

11. اولین علامت منفی آنکه اقتصاد جهان در اوایل سال جاری میلادی تحت تأثیر مطرح شدن احتمال جنگ قرار گرفت، در بورس‌های مهم نمایان شد.

12. تأثیر رشد اقتصادی چشم‌گیر در آمریکا که جهان از نیمه دوم سال شاهد آن بود، پیشگویی‌های بدبینانه را در مورد رکود اقتصادی آمریکایی بی‌ارزش ساخت.

13. بروز مشکلات و بحران‌های اقتصادی و معیشتی در سال‌های اخیر به موجب انتقال سرمایه‌ها و حرکت سریع آن بوده است.
14. ادامه رشد جهش‌وار اقتصاد آمریکا که کارشناسان این روند را یک رشد کاذب ارزیابی می‌کنند، اقتصاد کشورهای اتحادیه پولی اروپا را با مشکل مواجه خواهد کرد.
15. مهم‌ترین کشورهای این اتحادیه دولت‌های فرانسه و آلمان هستند، که از این مقررات در سال جاری هم سرپیچی کرده‌اند.
16. دلیل آنکه وزیر اقتصاد آلمان این جریمه را نمی‌پذیرد، این است که دولت مجبور به افزایش کسری بودجه برای تأمین رفاه اجتماعی شهروندان شده است.

کلید تمرین 4 (درس 3)

8. در این دوران که همه ملت‌های جهان برای رسیدن به ثبات و پیشرفت می‌کوشند، بی‌گمان توسعه‌یافتگی به عنوان یکی از بنیان‌های باثبات، در برنامه‌ریزی کشورها مورد نظر قرار می‌گیرد.
9. توسعه اقتصادی فرایندی است که در پرتو آن شالوده اقتصادی جامعه دگرگون می‌شود.
10. پس از برآورد شاخص‌های یاد شده، سه ناگر ترکیبی: امید به زندگی، شاخص

آموزش و تولید ناخالص داخلی محاسبه می‌شود.

11. توزیع منابع و سازوکارهای توسعه در مکانهای متعدد نیز یکی از ضرورت‌های توسعه اجتماعی جامعه است، زیرا اگر چنین نباشد، فقط طبقات خاصی از جامعه می‌توانند از منابع و امکانات برخوردار شوند و بهره‌گیرند.

12. توسعه شبکه‌ای به هم پیوسته و متشکل از مجموع محصولات و درآمدها است که با توجه به منابع داخلی و با در نظر گرفتن وابستگی متقابل با دیگر کشورها، مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

13. آنچه از روند توسعه اجتماعی و اقتصادی در ایران برمی‌آید، بهبود محسوس بسیاری از شاخص‌های توسعه کشور در چند سال گذشته است.

14. به سبب توزیع نامناسب امکانات و منابع توسعه در بدنه جامعه، شکاف میان فقیرترین و غنی‌ترین استان‌ها به گونه‌ای نسبی همچنان ادامه دارد.

15. روند بهبود برخی شاخص‌ها در یک کشور به معنای ورود آن کشور به عرصه توسعه‌یافتگی نیست.

16. کشورهای توسعه یافته شناخته می‌شدند که اقتصاد ملی آنها توانایی لازم را برای تداوم بخشیدن به رشد سالانه تولید ناخالص ملی با نرخ‌های بالا داشت.

17. برنامه‌های توسعه دست‌آوردی را که از آنها انتظار می‌رفت، یعنی رشد فزاینده سطح زندگی مردمان، نداشت.

کلید تمرین 7 (درس 4)

1. اما با شنیدن محصولات غیر نفتی بلافاصله کالاهایی مانند فرش، لوازم الکترونیکی و ... را در ذهن متصور می‌کنیم.

2. چون مبلغ ساخت بالا است و نیاز به سرمایه‌گذاری دارد قرار بود که حکومت کشور ما با حکومت عراق موضوع را مطرح کنند و اگر آن را مورد توافق قرار بدهد منابع مالی آن را از محل کمک 300 میلیون دلاری کشور ما به عراق تأمین کند.

3. اگر صنایع پتروشیمی توسعه یابد سهم ما در آپک کاهش می‌یابد، اگر نفت خام تولید و استخراج نشود خوراک برای پتروشیمی ایجاد نخواهد شد.

4. آنچه که همراه نفت خام از چاه‌ها خارج می‌شود خوراک پتروشیمی را شامل می‌شود اعم از مایعات گازی اتان و ... بنابراین هر چه تولید نفت را افزایش دهیم خوراک پتروشیمی نیز بالا می‌رود یعنی ما برای پتروشیمی مزیت نسبی را ایجاد می‌کنیم.

5. انتقال لولة 5085 متری به دریا نیز نه تنها به سرعت کار افزوده بلکه منجر به اجرای عملیات دقیق کنترل کیفی شده است که کیفیت کار بالا رفته است.
6. برای انتقال لوله به حوزة پارس جنوبی از 194 مخزن هوای فشرده با لنگرهای ویژه برای نگاه داشتن لوله در عمق 2 متری کف دریا استفاده کرده ام تا تلاطم امواج باعث آسیب رسیدن به لوله نشود.
7. با توجه به قرارداد منعقد شده با شرکت پتروپارس یک خط لولة 18 اینچی به طول 5085 متر توسط شرکت تأسیسات دریایی ایران تولید شد و به منطقه پارس جنوبی انتقال یافت.
8. با توجه به زمینه سازی های فنی که شرکت مهندسی ایجاد کرده است، می شود از این فن آوری برای عملیات اجرایی مختلف استفاده کرد.

کلید تمرین 8 (درس 4)

1. استقلال صنعت پتروشیمی از نفت خام با تزریق گازهای خروجی از این میدان عظیم به طرح های پتروشیمی بیش از پیش خواهد شد.
2. ژاپن، تایلند، کره و ایتالیا که این مهم را به انجام رسانیده اند، نمونه بارز کشورهای هستند که بدون در اختیار

داشتن ذخایر نفت خام، صنعت پتروشیمی قوی‌ای در اختیار دارند.

3. وجود چنین بازار مستعدی و نیز مزیت نسبی کشور ما از جهت دسترسی آسان به خوراک مجتمع‌ها و ... باعث می‌شود که میزان تولید محصولات پتروشیمی با کمی همت به رقم بالایی برسد.

4. به جهت توانایی و قابلیت‌های شرکت پتروپارس، مدیریت اجرای فاز یک حوزه گازی پارس جنوبی به عهده این شرکت است که از جمله شرکت‌های پیمانکار داخلی در صنایع نفت و گاز محسوب می‌شود.

کلید تمرین 5 (درس 5)

8. آیین‌نامه خرید و فروش برق در شبکه برق کشور که توسط وزیر نیرو ابلاغ شد معنای حرکت بازیگران در این بازار است.

9. دولت صنایع زیربنایی را به دلیل اینکه بازدهی اقتصادی مناسبی نداشته، در حیاطه کار قرار داده بود.

10. بخش خصوصی از سال 1970 که تحولاتی در دنیا اتفاق افتاد توانایی سرمایه‌گذاری در صنعت تولید برق را پیدا کرد.

11. بجران بدهی‌های کشورهای در حال توسعه به کشورهای توسعه یافته از جمله شرایط اقتصادی بود که سبب شد کشورهای پیشرفته برای پرداخت وام خواستار ایجاد تحولات

اساسی در صنایع زیربنایی کشورهای عقبمانده شوند.

12. مجموعه شرایط از جمله پیشرفت‌های جدید در فناوری، نوآوری تکنولوژیکی و... باعث شد که دولت‌ها از سال 1970 به فکر تجدید ساختار در صنعت برق برسند.

13. مجمع بودن کل تولید، انتقال و عرضه برق، محاسبه قیمت تمام شده هر کیلووات ساعت تولید برق از روش‌های مختلف را امکان‌پذیر کرده بود که ناتوانی در این محاسبه یکی از دلایل تجدید ساختار در صنعت برق بود.

14. مجموعه‌ای از خریداران نیز به بازار برق که هم اکنون از چندین فروشنده و تنها یک خریدار به نام شرکت توانیر تشکیل شده است درآینده نزدیک اضافه خواهند شد.

کلید تمرین 4 (درس 6)

1. ارتقای تبلیغات بیمه‌ای که با فرهنگسازی بیمه ارتباط مستحکمی دارد، نخستین راهکار در مجموعه این راهکارها بود.

2. با تصویب لایحه تأسیس صندوق بیمه حوادث طبیعی که به هیئت وزیران تقدیم شده، هزینه سنگین دولت از طریق

سازوکارهای بیمه‌ای بین عموم جامعه توزیع خواهد شد.

3. تقاضاهای بسیاری برای آیین‌نامه بیمه‌های اعتباری بوده است که امیدواریم هرچه زودتر در شورای عالی بیمه تصویب و به شرکت‌های بیمه ابلاغ شود.

4. بیمه می‌تواند نقش بسیار در کاهش ریسک‌های سرمایه‌گذاری در ایران که مهمترین زمینه مساعد است را، بر عهده بگیرد.

5. تهیداتی باید برای جبران پیامدهای آن اندیشیده شود وگرنه ممکن است موجبات نابودی بنیان خانواده را همراه با گسترش بحران‌های روانی و اجتماعی در جامعه فراهم آورد.

6. غرامت صرف پرداخت جبران حادثه‌ای که خودرو پیشرفته به جان و مال اشخاص ثالث وارد کند در صورتی که خودرو فاقد بیمه شخص ثالث باشد و سرپرست خانواده توانایی مالی جبران آن را از طریق مجموعه دارایی‌هایی که در طول زندگی به دست آورده داشته باشد، قسمت اعظم این دارایی‌ها خواهد شد.

کلید تمرین 7 (درس 7)

9. در بخش اقتصادی مقدمه قانون اساسی ایران موضوع تغییرات مبتنی بر آن تصریح شده است.

10. شورای عالی و مجمع عمومی بانکها مدیر عامل یعنی بالاترین مقام اجرایی و اداری بانک را انتخاب می‌کردند.
11. وظیفه بانک دولتی نگهداری حسابهای دولتی، اجرای سیاست ارزی، اعتباری و پولی بود که بانک ملی آن را بر عهده داشت.
12. رئیس کل بانک مرکزی به پیشنهاد وزیر دارایی و هیئت وزیران انتخاب می‌شد که این امر در ماده 35 ارکان بانک مرکزی مشخص شده بود.
13. درخواست متقاضیانی که به فعالیتهای مختلف تولیدی و خدماتی اشتغال دارند، در چهارچوب "جعاله" به منظور برقراری تسهیلات برای گسترش و توسعه امور تولیدی مورد بررسی و قبول بانک قرار می‌گیرد.
14. تغییر در ترکیب نقدینگی بخش خصوصی یعنی افزایش سهم سپرده‌های مدت‌دار بیانگر افزایش تمایل مردم به نگهداری سپرده‌های خود به صورت بلندمدت بود.
15. کاهش دو درصد از سهم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص و افزایش حجم سپرده‌های مردم نزد بانکها به همین میزان، طی دو دهه اخیر بی‌سابقه بوده است.
16. بانک صنعت و معدن در خصوص سرمایه‌گذاری در صنایع که یکی از اهداف آن است توانسته است در راه تحقق یک برنامه پنج‌ساله گام‌های مثبتی بردارد.

کلید تمرین 7 (درس 8)

9. عاملی که می‌تواند با روند افزایشی فرایند شکل‌گیری و رشد تولید ناخالص ملی را استمرار بخشد، تشکیل سرمایه‌های صنعتی است.

10. رشد صادرات غیر نفتی افق آینده و اهمیتی خواهد داشت که با توجه به آن صادرات صنعتی باید مهمترین نقش را بازی کند.

11. در زمینه اقدامات بیشتری که باید برای رونق سرمایه‌گذاری در بخش صنعت انجام گیرد می‌توان به موارد زیر اشاره کرد.

12. سرمایه‌گذار خارجی با عنوان حق‌الامتیاز به ازای در اختیار گذاشتن فناوری می‌تواند سودی از کشور خارج کند که میزان آن مشخص می‌شود.

13. آموزش نیروی کار یکی از کارهایی است که سرمایه‌گذاران خارجی (بیشتر شرکت‌های چند ملیتی) در کشورهای میزبان با علاقه و تأکید انجام می‌دهند.

14. هیأت ناظر بر سرمایه‌گذاری خارجی در حال حاضر این وظیفه را دارد که باید به دو امر مهم یعنی انتقال فناوری بالا و کارآمد و نیز جذب آن فناوری در کشور و هدایت تولیدات ایرانی به بازارهای جهانی توجه کند.

15. در چندین شهرک صنعتی که وزارت صنایع آنها را در کشور برپا کرده است زمین به بهای ناچیزی به دارندگان پروانه راه اندازی پروژه های صنعتی واگذار می شود.

16. سرمایه گذاران می توانند یک تا دو سال پس از بهره برداری پروژه ای که بیش از 50 درصد کل هزینه های آن را صندوق توسعه صنعتی تأمین می کند، به بازپرداخت وام اقدام کنند.

کلید تمرین 8 (درس 8)

9. این هدف بی آنکه در بند الف ماده 2 قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی مورد توجه قرار گیرد، به اندازه کافی مورد تأکید است.

10. اینکه سرمایه گذار خارجی در قالب طرح، دانش فنی را با خود بیاورد و سپس با خود ببرد، بی آنکه بدانیم آن طرح چگونه اجرا شده است، از نظر دانش فنی و انتقال فناوری چیزی به ما نخواهد افزود.

11. گرچه محدودیت های بسیار مانند بالا بودن نرخ مالیات ها، لزوم گرفتن مجوزهای گوناگون در صنایع بخش خصوصی، بالا بودن نرخ بهره بانکی و قوانین سخت بانکی برای دریافت وام، عوارض گمرکی بالا وجود دارد، اما سهم صنایع بخش خصوصی در

درآمد ملی بالاتر از صنایع بخش دولتی بوده است.

12. در بازار سهام پاکستان خدمات مشورتی نیز داده می‌شود به گونه‌ای که دستکم ده تن از مدیران شناخته شده در زمینه سرمایه‌گذاری در بازار سهام خدمات مشورتی ارائه می‌کنند.

13. در این سالها ماشین‌ها و ابزارهای صنعتی برای مناطق محروم و عقب مانده کشور، مشروط بر اینکه مشابه آنها در داخل تولید نشود، از بخشودگی عوارض و مالیات فروش و دیگر هزینه‌های واردات کالا برخوردارند.

14. هر چند روند سرمایه‌گذاری در بخش صنعت نوسان‌هایی داشته، اما در سال‌های اخیر سهم این بخش از سرمایه‌گذاری‌های انجام شده بیش از دیگر بخش‌های اقتصادی بوده است.

15. مورد پیشنهادی برای تولید قرار است زیر پوشش یک حق اختراع در هند قرار گیرد. باید اطمینان حاصل شود که طرف هندی آزاد است تا آن مورد را حتی پس از سپری شدن مدت قرارداد همکاری بدون پرداخت اضافی تولید کند (در صورتی که).

16. هر چند تا حد ممکن نباید هیچ مانعی برای صادرات به همه کشورهای و نیز مانعی در راه بهره‌گیری از نام‌های تجاری خارجی برای تولیدات به منظور فروش داخلی

وجود داشته باشد، اعتراضی به گذاشتن نام‌های تجاری مذکور روی تولیدات صادراتی نیست.

کلید تمرین 7 (درس 9)

9. در حال حاضر در خصوص حجم واردات کالاهای تولیدی در مناطق آزاد به داخل امکاناتی وجود دارد که در قالب ارزش افزوده عمل می‌شود.

10. در اینجا صدور کالاهای تولید شده در مناطق آزاد کشور مدنظر ما است که نوع دوم از صادرات کالا از طریق مناطق آزاد است.

11. هنگامی که خرید و فروش زمین، خانه، مغازه، مستغلات و مراکز تجاری و اداری از صورت کاری برای به‌دست آوردن سود انحصاری، نه رقابتی، خارج می‌شود، این امر میسر می‌شود.

12. هرچند جایگزینی مدیران پشتیبان واردات با مدیران پشتیبان تولید داخلی با هزینه بالاتر و کیفیت پایین‌تر از به‌کارگرفتن تولیدات خارجی باشد، این کار ضروری است.

13. اعم از آنکه مواد اولیه به کار رفته در تولید کالا از داخل کشور و یا از خارج و یا از دیگر مناطق کشور تأمین شده باشد، صدور کالاهای ساخته شده در

منطقه به خارج از کشور یا دیگر مناطق آزاد کشور مجاز می‌باشد.

14. در شمار مشکلاتی که دیگر نمی‌توان پدید آمدن آنها را تصادفی دانست، فقر، بیکاری، گرانی، فرار سرمایه انسانی و مادی از کشور، تداوم وابستگی به درآمد نفت است.

15. بازرگانی خارجی در میان همه ساختارها و نهادهای اقتصادی ایران که بدون شناخت آنها، کاربرد هرگونه تئوری و نظریه اقتصادی برای توسعه ایران ناکارآمد خواهد بود، دارای جایگاه ویژه است.

16. وجود ساختارهای نیرومند ضدتولیدی در کشورهای در حال توسعه نکته دیگری است که بازرگانی خارجی نمی‌تواند خود به خود موجب توسعه این کشورها شود.

کلید تمرین 8 (درس 9)

10. اگر این کشور فقط در پی امنیت تأمین انرژی برای خود باشد، در این صورت همکاری‌های چندجانبه انرژی به تعویق خواهد افتاد.

11. برای اینکه تقاضای انرژی بویژه تقاضای نفت و گاز و قیمت انرژی همواره افزایش یابد، اینگونه پروژه‌ها از نظر اقتصادی مفید است.

12. با اینکه ایران هیچگاه مستعمره نبوده است، شکستهای نظامی و تحمیل قراردادهای گلستان و ترکمنچای شرایطی در روابط خارجی ایران پدید آورد که آنرا می‌توان نیمه مستعمره شدن نامید.
13. به سبب نبود شبکه حمل و نقل، این نفوذ در آغاز محدود بود به گونه‌ای که تا اواخر سال‌های زمامداری رضاشاه صادرات غیرنفتی ایران 94 درصد هزینه واردات ایران را پوشش می‌داد.
14. اگر در سطح کشورها بازرگانی بین‌المللی و حرکات سرمایه به حال خود رها شود، در بیشتر موارد پیشرفت اقتصادی کشورهای مترقی آثار زیانباری بر کشورهای توسعه‌نیافته خواهد گذاشت.
15. در سایه به کارگیری نظریه نوکلاسیک سیاست‌های تعدیل، کشورهای ثروتمند، ثروتمندتر و کشورهای فقیر، فقیرتر شده‌اند، به گونه‌ای که نسبت درآمد گروه نخست به گروه دوم در سال 1997 740 به یک شده است.
16. دولت توسعه‌گر تولیدی، اگر بتواند اعتماد و مشارکت شهروندان را جلب کند، می‌تواند بازرگانی خارجی از نوع دوم را تحقق بخشد.
17. گرچه بازرگانی خارجی از دو مقوله واردات و صادرات تشکیل می‌شود، ولی چون صادرات نفت دارای شرایط ویژه‌ای است که نمی‌توان آنرا با صادرات معمولی کالاها

سنجید، بازرگانی خارجی ایران را به دو بخش واردات و صادرات غیرنفتی تقسیم می‌کنیم.

18. این دو کشور باید به منظور جلب سرمایه‌های خارجی به یکسری اصلاحات پیچیده مالی، پولی و قانونی دست بزنند، تا اینکه یک جو اقتصادی پایدار را ایجاد کنند.

Ключи к тестам

کلید تست‌ها

کلید تست‌های درس 1

سه	تست	سه	تست	سه	تست
	جوابی 3		جوابی 2		جوابی 1
	1 - ا		1 - 2		1 - ب
ج	2 - ج		2 - 1		2 - ج
ا	3 - ا		3 - 2		3 - ب
ج	4 - ج		4 - 3		4 - ب
ب	5 - ب		5 - 3		5 - ج
ب	6 - ب		6 - 2		6 - ا
ا	7 - ا		7 - 1		
ج	8 - ج		8 - 3		
ج	9 - ج		9 - 3		
			10 - 2		

کلید تست‌های درس 2

تست 4	تست 3	تست 2	تست 1
1 - 1	1 - ب	1	1 - ساختار

3 - 2	ج - 2	نرخ	2 - تصمیم گیری
2 - 3	ا - 3	2 - عملکرد	3 - ویژگی ها , فشارها
3 - 4	ب - 4	3 - سرعت	4 - پژوهشگران , گرایش , سازوکارها
2 - 5	ا - 5	4 - صورت	5 - عرضه
1 - 6	ب - 6	5 - سهام	6 - کننده , مصرف کننده
		6 - بازار	7 - درآمد
			8 - شتابنده , توسعه یافتگی
			9 - ناهنجاری , نارضایتی
			9 - پی آمدها , توسعه یافته , توسعه نیافته

کلید تست های درس 3

تست سه	تست سه	تست سه جوابی 1
جوابی 2	تست 3	ا . 3
1 - بی سوادی , سرانه	1 - ج	ب . 1
2 - برآورد	2 - ا	ت . 3
3 - نشان دهنده	3 - ج	ث . 2
4 - کم حجم ,	4 - ب	ج . 2
	5 - ا	ح . 3
	6 - ب	خ . 2

- 7 - ج پر شمار
 8 - ا - 5
 9 - ب خصوصی سازی
 10 - ج 6 - چشم گیر

کلید تست‌های درس 4

تست 3	تست 1	سه جوابی
1 - باعث	1 - 2	سه جوابی 2
2 - واقعیت	1 - 3	1 - 1
3 - وجود	2 - 3	2 - 2
4 - نهایی	2 - 4	3 - 3
5 - به ازاء	1 - 5	3 - 4
6 - تزریق	3 - 6	1 - 5
	2 - 7	3 - 6
		5 - ج
		6 - ج
		7 - ب
		8 - ج
		9 - ب

کلید تست‌های درس 5

تست 3	تست 2	تست 1	سه جوابی
1 - ا	1 - 2	1 - 1	سه
2 - ج	2 - 1	2 - 2	تست
3 - ب	1 - 2	3 - 3	سه
4 - ب	3 - 3	3 - 4	تست
5 - ج	3 - 4	2 - 5	سه
6 - ج	2 - 5	1 - 6	تست
	1 - 6		سه

2 - 7

1 - 7

8 - ج

کلید تست‌های درس 6

تست 3	تست 2	تست 1
1 -	سه جوابی 2	سه جوابی 1
دست‌اندرکاران	1 - 2	1 - ب
2 - پوشش	2 - 3	2 - ج
3 - تعیین‌کننده	3 - 1	3 - ج
4 - قابلیت	4 - 2	4 - ب
5 - از کار	5 - 1	5 - ا
افتادگی، بیمه	6 - 2	6 - ب
شده	7 - 3	7 - ج
6 - کارگذاری	8 - 3	8 - ا
7 - زمانبندی		

کلید تست‌های درس 7

تست سه	تست 2	تست 3
جوابی 1	1 -	1 - بهره
1 - ب	سرمایه‌گذاری	2 - سود
2 - ج	2 - سود آور	3 -
3 - ب	بودن	تسهیلات
4 - ج	3 - خودداری	4 - حذف
5 - ا	کند	
6 - ب	4 - کاهش	
7 - ا	5 - زیان	
8 - ج	رساننده	
	6 - پیشروی	
	7 - موفقیت‌آمیز	

8 - عقب‌نشینی،
برگردانند

کلید تست‌های درس 8

تست سه جوابی 3	تست سه جوابی 2	تست سه جوابی 1
1- ب	1- ا	1- ج
2- ج	2- ب	2- ا
3- ب	3- ج	3- ج
4- ا	4- ا	4- ب
5- ج	5- ج	5- ب
6- ب	6- ب	6- ج
7- ا	7- ا	7- ب
8- ج	8- ج	8- ج
	9- ا	9- ا
	10- ج	

کلید تست‌های درس 9

تست 3	تست 2	تست سه جوابی 1
1- پردازش	1- زمین‌سازی، راه‌یابی	1- ب
2- حقوق	2- داده‌ها	2- ج
3- وضع	3- واقع‌بینانه	3- ج
4- صدور	4- ارزآوری	4- ا
5- انحصار	5- انگیزه	5- ب
	6- کوچک‌سازی	6- ا
	7- گردآوری	7- ج
	8- بخش‌بندی، نیمه	

ساخته شده , ساخته شده

Персидско-русский словарь
واژه‌نامه فارسی به روسی

آ, ا

اجاره	[ejāre]	аренда
اجاره به شرط تملیک	[ejāre be šart-e tamlik]	аренда с условием последующей передачи в собственность
اجرت	[ojrat]	плата, заработная плата, вознаграждение (за труд)
احتیاط	[ehtiyāt]	осторожность
احیا	[ehyā]	возрождение
اخذ	[axz]	1) взимание, получение; 2) принятие, взятие
ادغام	[edqām]	слияние
ارزآوری	[arzāvary]	приток денежных средств
ارزش افزوده	[arzeš-e afzude]	добавленная стоимость
آزادسازی	[āzādsāzi]	либерализация
از خود نشان دادن	[az xod nešān dādan]	демонстрировать
از محل	[az mahall-e]	за счет чего-то
اسباببازی	[asbābbāzi]	игрушка
استخدام	[estexdām]	найм
به ~ درآمدن	[be estexdām darāmadan]	наниматься, поступать на работу
استعماری	[este'māri]	колониальный
استنباط	[estembāt]	вывод, заключение
استهلاک	[estehlāk]	амортизация, износ
آسیبپذیر	[āsibpazir]	уязвимый

اشتغال	[ešteqāl]	занятость
اشتغال زایی	[ešteqālzāyi]	создание рабочих мест
استهلاك	[estehlāk]	амортизация
اصلاحات	[eslāhāt]	реформа
اصناف	[asnāf-e kārgarān]	(рабочие) профсоюзы
کارگری اظہارنامہ	[ezhārnāme-ye sāderāti]	экспортная декларация
صادراتی اعادہ	[eā'de]	возвращение, восстановление
اعتبار	[‘etebār]	1) кредит; 2) контракт
اعتیاد	[‘etiyād]	привычка, зависимость (наркотическая)
اعطا	[‘etā]	предоставление
اعطا کردن	[‘etā kardan]	предоставлять
(را، به) اعطای وام	[‘etā-ye vām]	предоставление займа
اغلب	[aqlab]	зачастую, преимущественно
افتتاح	[eftetāh]	открытие (зд.: счета)
افق	[ofoq]	горизонт
اقلام	[aqlām-e vāredāti]	статьи импорта
وارداتی		
اکثرا	[aksaran]	в большинстве
آگاهانہ	[āgāhāne]	сознательный
التزام	[eltezām]	обязательство, взятие на себя обязательства
الگو	[olgu]	схема, образец
آلودگی	[āludegi]	загрязнение
الیاف	[alyāf-e masnu’i]	искусственное волокно
مصنوعی		

انباشت	[ambāšt]	накопление
امتياز	[emtiyāz]	привилегия, льгота
املاك ,	[amlāk] [amvāl]	имущество
اموال		
اموال غير منقول	[amvāl-e qeyr-e manqul]	недвижимое имущество
اموال منقول	[amvāl-e manqul]	движимое имущество
انبار	[ambār]	склад
انتفاعی	[entefā'i]	прибыльный, доходный
انحراف	[enherāf]	отклонение
انحصار	[enhesār]	монополия
انحصاری	[enhesāri]	монопольный, исключительный
اندوختن (اندوز)	[anduxtān – anduz]	накапливать
اوج	[owj]	зенит
اوراق	[owrāq-e bahādār]	ценные бумаги
بهدار		
اوراق سهام	[owrāq-e sahhām]	акции
اوراق قرضه	[owrāq-e qarze]	облигации
آهنگ رشد	[āhang-e rošd]	темпы роста
اهل فن	[ahl-e fann]	специалисты в технических областях
آيندگان	[āyandegān]	будущие поколения
آيننامه	[āyinnāme]	устав, инструкция, положение

ب

با استناد	[bā estenād be...]	ссылаясь на...; опираясь на...
به		
بازار	[bāzār]	рынок
بازار	[bāzār-e sarmāye]	рынок капитала
سرمایه		
بازار	[bāzār-e sahhām]	фондовая биржа
سهام		
بازاریابی	[bāzāryābi]	поиски рынка или рынков сбыта
بازاندیشی	[bāzandiši kardan]	пересматривать
کردن		
بازداشتن	[bāzdāštan]	сдерживать, удерживать
(را)		
بازده	[bāzdeh]	1) выход (продукции); 2) доход по ценным бумагам
بازدهی	[bāzdehi]	отдача, выплата
بازماندن	[bāz māndan]	отставать
بازنگری	[bāznegari]	пересмотр
بازیگر	[bāzigar]	игрок, актер
باسوادی	[bāsavādi]	грамотность
بالغ بر...	[bāleq budan]	превышать
بودن		
بانک جهانی	[bānk-e jahāni]	Всемирный банк
بانکداری	[bānk-dāri]	банковское дело
بخار	[boxār]	пар
بخش خصوصی	[baxš-e xosusi]	частный сектор
بدبینانه	[badbināne]	пессимистичный
بدنه	[badane]	корпус
بدهی	[bedehi]	долг
برات (بروات)	[barāt – baravāt]	вексель

بر آورد	[barāvord]	оценка, подсчет
برپا کردن	[barpā kardan]	организовывать, устраивать
برداشت	[bardāšt]	выработка, добыча
بردگی	[bardegi]	рабство
برسرهم	[bar sar ham]	в целом, в итоге
برنامه ریزی	[barnāmerizi-ye	централизованное
متمرکز	motamarkez]	планирование
برنامه توسعه (عمران)	[barnāme-ye towse'e (omrān-e) sāzmān-e melal]	Программа развития ООН (ПРО ООН)
سازمان ملل برنامه عمرانی	[barnāme-ye omrāni]	план развития
بروز	[boruz]	появление, проявление
برونداد	[borundād]	1) выход продукции; 2) объем производства
بساز و بفروشی	[besāz-o beforuši]	строительство и продажа зданий
بسترهای اطلاعاتی	[bastarhā-ye ettelā'āti]	базы данных, каналы информации
بنیادین	[bonyādin]	фундаментальный
بند	[band]	пункт (документа)
بنگاه	[bongāh]	учреждение
بودجه	[budje]	бюджет
بورس	[burs]	биржа
به چشم خوردن	[be češm خوردan]	бросаться в глаза
بهای واحد	[bahā-ye vāhed]	себестоимость (единицы продукции)
به ازاء	[be azā']	за, взамен (<i>предлог</i>)
به بابت	[be bābat-e]	в счет чего-то, за что-то

به راه اندازی	[be rāh andāzi]	ввод в строй, пуск
به روز کردن (را)	[be ruz kardan]	модернизировать
به هر رو	[be har ru]	в любом случае, как бы то ни было
بهره	[bahre]	1) прибыль, доход; 2) процент
بهره برداری	[bahrebardāri]	эксплуатация
بهره وری	[bahrevari]	(промышленная) продуктивность, производительность
بهره گرفتن (از)	[bahre gereftan]	извлекать выгоду
به زعم	[be za'm-e]	по мнению
به شکل دانه های ریز	[be šekl-e dānehā-ye riz]	гранулированный
به عبارت دیگر	[be ebārat-e digar]	другими словами
بهمین وار	[bahmanvār]	лавинообразный
به یک معنا	[be yek ma'nā]	однозначно
بهینه	[behine]	оптимальный
بهینه کردن (را)	[behine kardan]	оптимизировать
بی ارزش ساختن	[bi arzeš sāxtan]	обесценивать
بی سابقه	[bisābeqe]	беспрецедентный
بی ضابطه	[bizābete]	беспорядочный
بیکاری	[bikari]	безработица
بی گمان	[bigomān]	без сомнения
بیم	[bim]	страх

پ

پافشاری	[pāfešāri]	1) настойчивость; 2) сопротивление
پایه و عرشه	[pāye va arše]	возвышение, платформа, палуба
پذیره نویسی	[pazirenevisi]	1) подпись под обязательством; 2) приобретение акций, подписка на акции
پرتفوی سهام	[portfoy-e sahhām]	портфель акций
پرداختی	[pardāxti]	выплачиваемый
پردازش	[pardāzeš]	переработка
پررنگ	[porrang]	важный
پروانه	[parvāne]	1) лицензия; 2) патент
پرهزینه	[porhazine]	затратный
پشت سر	[pošt-e sar gozāštan]	проходить (через что- либо)
گذاستن (را)		
پلی اتیلن	[polietilen]	полиэтилен
پلاستیکها	[pelāstikhā]	пластмассы
پلی پروپیلن	[polipropilen]	полипропилен
پوشش	[pušēš]	поддержка
پویایی	[puyāyi]	динамика, динамизм
پیرامون	[pirāmun]	соседний
پیشبرد	[pišbord]	осуществление
پیشتاز	[pištāz]	передовой, авангардный
پیشگام	[pišgām]	передовой
پیشگویی	[pišguyi]	предсказание, прогноз
پیمانکار	[peymānkār]	подрядчик
پیمانکار	[peymānkār-e sānavi]	субподрядчик
ثانوی		
پیوند	[peyvand]	связь
پی وی سی	[pivisi]	поливинилхлорид (ПВХ)

ت

تابع . . .	[tābe'e...budan]	подчиняться, подлежать
بودن		
تعامل	[ta'āmol]	взаимодействие
در تعامل	[dar ta'āmol budan]	взаимодействовать
بودن		
تبدیلی	[tabdili]	обрабатывающая
تبصره	[tabsere]	примечание
تبعات	[taba'āt]	последствия
تجاوز کردن	[tajāvoz kardan]	превышать
(از)		
تجدید ساختار	[tajdidsāxtār]	реструктуризация
تجدیدشونده	[tajdidšavande]	возобновляемый
تحصیل	[tahsil]	получение
تحصیلکرده	[tahsilkarde]	образованный
تخصیص	[taxsis]	ассигнование
تخلیه	[taxliye]	очистка
تدارک	[tadārok]	подготовка
تداوم بخش	[tadāvombaxš]	продолжительный
تراز	[tarāz]	1) баланс; 2) уровень; 3) сальдо
تراز حساب	[tarāz-e hesāb-e jāri]	баланс счета текущих операций
جاری		
ترازنامه	[tarāznāme]	1) балансовый отчет; 2) актив и пассив
ترازنامه	[tarāznāme-ye	торговый баланс
بازرگانی	bāzargāni]	

ترخيص	[tarxis]	очистка (таможенная)
ترهين	[tarhin]	залог, ипотека
تزيق	[tazriq]	вливание
تسويه	[tasviyye]	урегулирование,
تسهيلات	[tashilāt]	сглаживание 1) льготы; 2) средства (денежные)
تسهيلات بانكى	[tashilāt-e bānki]	1) банковские услуги; 2) ссуды
تشخيص	[tašxis]	выделение, определение
تشریفات	[tašrifāt]	процедуры
تشكل	[tašakkol]	организация, формирование, объединение
تصحیح	[tashih]	исправление,
تصفیه	[tasfiye]	корректировка очистка, обработка, рафинирование
تصور پیش می آید	[tasavvor piš miāyad]	представляется, что
تعاونی	[ta'āvoni]	кооперативный
تعاون	[ta'āvon]	кооперация
تعرفه	[ta'rofe]	тариф
تعرفه های گمرکی	[ta'rofehā-ye gomroki]	таможенные тарифы
تعریف	[ta'rif]	определение, дефиниция
تعویض	[ta'viz]	1) замена; 2) возмещение
تغذیه	[taqziye]	питание
تفکیک	[tafkik]	разделение

تقسیم بندی	[taqsimbandi]	классификация
تقلیل	[taqlil]	снижение, уменьшение
تکيه کردن	[taqlil dādan – yāftan]	снижать(ся)
(به)	[tekye kardan]	опираться на...
تله	[tale]	ловушка, западня
تمرکز	[tamarkoz]	концентрация
تمليك	[tamlik]	передача в собственность
تناقض	[tanāqoz]	противоречие
توازن	[tavāzon]	равновесие, баланс
توان خرید	[tavān-e xarid]	покупательная способность
توان رقابتي	[tavān-e raqābati]	конкурентоспособность
توجيه	[towjih]	1) толкование; 2) ориентация
توديع	[towdi’]	отдача на хранение, депонирование
تورم	[tavarrom]	инфляция
تورم زا	[tavarromzā]	вызывающий инфляцию
توسعه يافتگی	[towse’e yāftegi]	уровень развития
توأم	[tow’am]	сочетающийся,
توأم با...	[tow’am bā...]	в сочетании
توأم شدن	[tow’am šodan]	сочетаться
(با)		
تولیدگرا	[towlidgarā]	производительный
توليد	[towlid-e nāxāles-e	валовый внутренний
ناخالص	dāxeli]	продукт
داخلي		

ثانوی	[sānavi]	вторичный, повторный
ثبت نام	[sabt-e nām]	регистрация
ثروت اندوزی	[sarvatanduzi]	накапливание богатств

ج

جایگزین... شدن	[jāygozin-e ... šodan]	заменять
جداسازی و جامدسازی	[jodāsāzi va jāmedsāzi-ye gugerd]	регенерация и грануляция серы
گوگرد	[jabhe]	фронт
جبهه	[jarime]	штраф
جریمه	[joz' – ajzā']	часть, составляющая
جزء - اجزا (به) جزء	[(be) joz']	кроме
جعاله	[je'āle]	плата, вознаграждение
جناح	[janāh]	1) фракция; 2) крыло
جویندگان کار	[juyandegān-e kār]	нуждающиеся в работе
جهشوار	[jahešvār]	скачкообразный

چ

چپاول	[čapāvol]	грабеж
چرا که	[čerā ke]	потому что (союз)
چک	[ček]	чек
چیرگی	[čiregi]	ловкость, смелость

ح

حاصل شدن	[hāsel šodan]	быть полученным
حد نصاب	[hadd-e nesāb]	норма
حذف	[hazf]	изъятие, исключение, отмена
حرکت	[harakat]	действие, поступок
حساب	[hesāb]	счет
حساب جاری	[hesāb-e jāri]	текущий счет
حسن اجرا	[hosn-e ejrā]	надлежащее исполнение
حشره کش	[hašarekoš]	инсектицид
حق اختراع	[haqq-e exterāʾ]	право на изобретение
حق الامتياز	[haqqolemtiyāz]	роялти
حقوق گمرکی	[hoquq-e gomroki]	таможенные сборы
حمله	[hamle-ye terroristi]	террористический акт
تروریستی		
حواله	[havāle]	перевод (денежных средств)

خ

خرده فروشی	[xordeforuši]	розничная торговля
خواستہ یا نخواستہ	[xāste yā naxāste]	волей-неволей
خود به خود	[xod be xod]	автоматический
خود کامگی	[xodkāmegi]	своекорыстие, эгоизм
خوراک	[xorāk]	1) сырье; 2) расход, потребление
خریداری کردن	[xaridāri kardan]	покупать
خصوصی سازی	[xosusisāzi]	приватизация
خلاء	[xalā]	вакуум, пустота

د

دامن زدن	[dāman zadan]	усиливать, обострять
دامنه	[dāmane]	1) охват; 2) сфера, круг
دانش آموخته	[dānešāmuxte]	образованный (человек)
دانش فنی	[dāneš-e fanni]	ноу-хау
دچار... شدن	[dočār-e... šodan]	подвергаться чему-либо
درآمد سرانه	[darāmad-e sarāne]	доход на душу населения
در بعضی موارد	[dar ba'zi mavāred]	в некоторых случаях
در پرتو	[dar partov-e]	благодаря (<i>предлог</i>)
در حال سکون	[dar hāl-e sokun be sar bordan]	стоять на месте
به سر بردن	[dar hayāte-ye... qarār gereftan]	попасть в поле зрения
در حیاطه		
... قرار گرفتن		
در سایه	[dar sāye-ye]	1) благодаря; 2) под эгидой
در صدر	[dar sadr-e]	во главе
در گرو... بودن	[dar gerov-e... budan']	быть заложником, зависеть
در هم ادغام شدن	[dar ham edqām šodan]	сливаться
دریافت و جداسازی	[daryāft va jodāsāzi]	ловушка для конденсата
دستمزد	[dastmozd]	заработная плата
دسته بندی	[dastebandi]	классификация
دستیابی	[dastyābi]	доступ, достижение
دلالی	[dallāli]	посредничество

دلگرمکننده	[delgarmkonande]	обнадеживающий
دوره های آموزشی	[dowrehā-ye āmuzeši]	курсы обучения
دولت های وقت دین	[dowlathā-ye vaqt] [deyn]	правительства того времени долг, обязательство, задолженность
دینامیک	[dināmik]	динамика

ذ

ذخایر طلا	[zahāyer-e talā]	валютный запас
ذهن	[zahn]	1) память; 2) ум, рассудок

ر

راکد شدن	[rāked šodan]	быть приостановленным
راه اندازی	[rāhandāzi]	ввод в строй, пуск
راهبرد	[rāhbord]	стратегия
راهکار	[rāhkār]	альтернатива, путь решения
ربا	[rebā]	процент
رتبه بندی	[rotbebandi kardan]	классифицировать
کردن رده	[rade]	ряд, линия
رسوایی	[rosvāyi]	позор, бесчестье
رشد ناخالص ملی	[rošd-e nāxāles-e melli]	валовый внутренний продукт
رغبته	[raqbat]	1) стремление; 2) спрос
رقابت پذیری	[raqābatpaziri]	конкурентоспособность
توان رقابت	[tavān-e raqābat]	

رقابتي	[raqābati]	конкурентоспособный
رقابتي کردن	[raqābati kardan]	сделать ~
رقم - ارقام	[raqam – arqām]	цифра(ы)
رکن (ارکان)	[rokn – arkān]	столп, основа, мн.: руководство
رکود	[rokud]	застой
رهانیدن	[rehānidan]	освобождать, избавлять
ریسک	[risk]	риск
رئیس کل	[ra'is-e koll]	председатель (Центрального банка)

ز

زمان بر	[zamānbar]	затратный по времени
زیربنا	[zirbanā]	основа, фундамент
زیرساخت	[zirsāxt]	инфраструктура

ژ

س

ساحلی	[sāheli]	наземный, прибрежный
ساخت	[sāxt]	структура
ساختار	[sāxtār]	структура
سادگی	[sādegi]	простота
سازمان تجارت جهانی	[sāzmān-e tejārat-e jahāni]	Всемирная торговая организация (ВТО)
سازندگان	[sāzandegān]	зд.: производители
سال مالی	[sāl-e māli]	финансовый год

سایه سنگینی بر... انداختن سپرده سد	[sāye-e sangin-i andāxtan] [seporde] [sadd]	отрицательно сказываться вклад (денежный) 1) препятствие; 2) плотина
سرپیچی کردن (از) سرفصل	[sarpiči kardan] [sarfasl]	уклоняться важное изменение, поворотный пункт
سرمایه اصل~ بازار~ اصل~	[sarmāye] [asl-e sarmāye] [bāzār-e sarmāye] [asl-e sarmāye]	капитал основной капитал рынок капитала основной капитал
~ های انسانی و مادی	[sarmāyehā-ye ensāni va mādi]	человеческий капитал и материальные ресурсы
سرمایه گزار سرمایه گذاری	[sarmāyegozār] [sarmāyegozāri]	инвестор инвестиция, капиталовложение
~ های تولیدی	[sarmāyegozārihā- ye tovlidi]	продуктивные инвестиция
فضایی برای ~	[fazāyi barā-ye sarmāyegozāri]	инвестиционный климат
سرمه دار... بودن	[sarmadār-e ... budan]	проводить линию (политику)
سرنوشت ساز سفته	[sarneveštsāz] [softe]	судьбоносный вексель, долговое обязательство
سفته بازی	[softebāzi]	ажиотаж (на бирже), биржевая спекуляция
سکون	[sokun]	покой, спокойствие

سلف	[salaf]	салаф (вид банковского кредита)
سنه	[sane]	год (<i>книжн.</i>)
سود	[sud]	1) прибыль, доход; 2) процент
سود	[sud-e bāzargāni]	торговая пошлина
بازرگانی		
سودپرستی	[sudparasti]	корыстолюбие
سود سرمایه	[sud-e sarmāye]	норма прибыли на капитал
سوق دادن	[sowq dādan]	направлять, побуждать, стимулировать
(را, به)		
سهام (سهام)	[sahm – sahhām]	акция (акции)
سهامدار	[sahhāmdār]	акционер
سهام نزدیک	[sahhām-e nazdak]	акции NASDAQ
سهیم	[sahim]	имеющий долю, партнер
سهیم بودن	[sahim budan]	иметь долю
(در)		

ش

شاخص توسعه	[šāxes-e towse'e-ye	индекс человеческого
انسانی	ensāni]	развития
شالوده	[šālude]	основа
شخصیت حقوقی	[šaxsiyyat-e hoquqi]	юридическое лицо
شرکت تابعه و وابسته	[šerkat-e tābe'e va vābaste]	дочерняя компания
شرکت چند ملیتی	[šerkat-e čandmelliyati]	транснациональная корпорация
شرکت سهامی	[šerkat-e sahhāmi]	акционерное общество

شرکت سهامی خاص	[šerkat-e sahhāmi- ye xāss]	акционерное общество закрытого типа
شرکت سهامی عام	[šerkat-e sahhāmi- ye ‘āmm]	акционерное общество открытого типа
شرکت مشترک شغل	[šerkat-e moštarak] [šoql]	совместное предприятие профессия
شفافیت	[šaffāfiyat]	прозрачность, транспарентность
شکاف	[šekāf]	разрыв
شناخته شده	[šenāxte šode]	разведанный
شوق	[šowq]	энтузиазм
شوینده	[šuyande]	моющее средство
شهروند	[šahrvand]	гражданин

ص

صادرات غیر نفتی	[sāderāt-e qeyr-e nafti]	ненефтяной экспорт
صدر	[sadr]	1) глава, председатель; 2) заголовок
صرف	[sarf]	1) расход; 2) ассигнование
صرفه جویی	[sarfejuyi]	экономия
صنایع پایین دستی	[sanāye’-e pāyin dasti]	обрабатывающая промышленность
صنایع زیربنایی	[sanāye’-e zibanāyi]	тяжелая промышленность
صنعتگر	[san’atgar]	промышленник
صنعتی شدن	[san’ati šodan]	индустриализация
صندوق	[sanduq-e]	Международный валютный

بين المللى پول	beynolmelali-ye pul]	фонд
----------------	----------------------	------

ض

ضريب	[zarib]	индекс, коэффициент
------	---------	---------------------

ط

ظ

ضابطه (ضوابط)	[zābete-zavābet]	1) порядок; 2) правило; 3) категория
------------------	------------------	---

ع

عامل	[‘āmel]	агент, уполномоченный
عضويت	[‘ozviyyat]	членство
عقبمانده	[aqabmānde]	отсталый
علامت	[alāmat]	признак
علايم تجارى	[alāyem-e tejāri]	торговые марки
عمدتاً	[omdatan]	в целом, в общем
عمده فروشى	[omdeforuši]	оптовая торговля
عمرانى	[omrāni]	относящийся к благоустройству
عملکرد	[amalkard]	операция
عند الاقتضاء	[endaleqtezā]	в случае необходимости
عوض	[avaz]	возмещение
عين	[eyn]	оригинал, подлинник
عيناً	[eynan]	подлинно, объективно

غ

غیر نقدی	[qeyr-e naqdi]	безналичный
غیر وزنی	[qeyr-e vazni]	без взвешивания

ف

فاحش	[fāheš]	1) чрезмерный; 2) вопиющий
فاز	[fāz]	фаза
فاضلاب	[fāzelāb]	сточные воды
فرار مغزها	[farār-e maqzhā]	утечка мозгов
فراساحلی	[farāsāheli]	оффшорный
فراگرد	[farāgard]	процесс
فردگرایی	[fardgerāyi]	индивидуализм
فرصت‌های شغلی	[forsathā-ye šoqli]	рабочие места
فرض شدن	[farz šodan]	зд.: быть принятым за...
فروپاشی	[forupāši]	распад
فروش اقساطی	[foruš-e aqsāti]	продажа в рассрочку
فروکش کردن	[forukeš kardan]	1) спадать, убывать; 2) спад
فزون بر	[fozun bar]	помимо
فضایی برای سرمایه‌گذاری	[fazāyi barā-ye sarmāyegozāri]	инвестиционный климат
فقرزدایی	[faqrzedāyi]	борьба с нищетой
فناوری	[fanāvāri]	технология

ق

قانونشکنی	[qānunšekani]	нарушение закона
-----------	---------------	------------------

قانونی کردن	[qānuni kardan]	легализовать
قبلی	[qabli]	предварительный
قرض (قروض)	[qarz – qoruz]	долг(и)
قرض الحسنه	[qarzolhasane]	беспроцентный заем
قسط (اقساط)	[qest – aqsāt]	1) доля, часть; 2) взнос
قشر (قشور، اقشار)	[qešr – aqšār – qošur]	слой(и)
قضیه (قضایاء)	[qaziye – qazāyā’]	1) проблема, тезис; 2) событие, случай
قطعاً	[qat’an]	решительно
قطعات یدکی	[qata’āt-e yedaki]	запасные части
قلم (اقلام)	[qalam – aqlām]	статья (товара)
قید	[qeyd]	1) иго; 2) условие
قیمت تمام شده	[qeymat-e tamām šode]	цена производства

ک

کادر	[kādr]	кадр
کاذب	[kāzeb]	ложный, фальшивый
کار آفرین	[kārafarin]	работодатель
کارایی	[kārayi]	прибыльность, эффективность
کاربردی	[kārbordi]	прикладной
کارفرما	[kārfarmā]	наниматель, работодатель
کارکرد	[kārkard]	1) продуктивность; 2) выработка
کارگزاری	[kārgozāri]	1) агентство (по банковским или торговым операциям); 2) управление;

کارمزد	[kārmozd]	3) предпринимательство заработная плата
کاستن (کاه) (از)	[kāstan - kāh]	уменьшаться
کاستی	[kāsti]	1) уменьшение; 2) потери, убытки
کالری	[kālori]	калория
کانی	[kāni]	минеральный
کالا	[kāla]	товар
کالاهای	[kālahā-ye	инвестиционные
سرمایه ای	sarmāyei]	товары
کالاهای	[kālahā-ye vāsetei]	промежуточные товары
واسطه ای		
کسر	[kasr]	вычет
کسری بودجه	[kasri-ye budje]	бюджетный дефицит
کلان	[kalān]	огромный, значительный
کماکان	[kamākān]	по-прежнему
کم درآمد	[kamdarāmad]	с низким доходом
کمی	[kami]	количественный
کمیت	[kamiyyat]	количество
کوشیدن	[kušidan]	стараться, прилагать усилия
(کوش)		
کیفی	[keyfi]	качественный
کیفیت	[keyfiyyat]	качество
کیلووات	[kilovāt sā'at]	киловатт/час
ساعت		

گذشته از	[gozašte az]	помимо, кроме
گزینش	[gozineš]	выбор
گزینه	[gozine]	альтернатива
گفت و شنود	[goftošenuđ]	диалог
گنجیدن (گنج)	[gonjidan – gonj]	вмещаться, вписываться
گواهی	[govāhi]	свидетельство, удостоверение, сертификат
گواهی مبدأ	[govāhi-ye mabda’]	свидетельство о происхождении (напр., груза)
گوگرد	[gugerd]	сера
~ به شکل	[gugerd be šekl-e	комовая сера
دانه های ریز	dānehā-ye riz]	
گونه سبک	[gune-ye sabok-e	пленка из полиэтилена
فیلم	film]	низкой плотности
گویای... بودن	[guyā-ye... budan]	говорить о чем-то

ل

لايحه (لوايح)	[lāyehe – lavāyeh]	проект, законопроект
---------------	--------------------	----------------------

م

ماده	[mādde]	статья (документа)
مازاد	[māzād]	излишек
مازاد تراز	[māzād-e tarāz]	положительное сальдо
مالکیت	[mālekiyat-e	интеллектуальная
معنوی	ma’navi]	собственность

مالیات	[māliyāt]	налог
مالیاتی	[māliyāti]	налоговый
قوانین	[qavānin-e māliyāti]	налоговое законодательство
مالیاتی		
مأمور	[ma'mur-e ... budan]	быть ответственным (за что-либо)
...بودن		
مانیفست	[mānifest]	манифест, декларация
مانیفست	[mānifest-e vasāyel-e naqliye]	транспортная декларация
وسایل		
نقلیه		
...مایه	[māye... budan]	быть источником чего-либо
بودن		
مبادرت	[mobāderat kardan]	приступать к чему-либо
کردن (به)		
مترتب بر	[motaratteb bar]	вытекающий, проистекающий
متصور شدن	[motasavvar šodan]	представляться, возникать в воображении
متعاقباً	[mota'āqeban]	затем, вслед за...
متغیر	[motaqayyer]	переменная величина, дифференциал
متقاضی	[motaqāzi]	заявитель, лицо, обращающееся за кредитом
متوقف شدن	[motavaqqef šodan]	останавливаться, приостанавливаться
متولی	[motavalli]	попечитель, з.д.: ответственный за...
...مجری	[mojri-ye... budan]	выполнять
بودن		
مجمع صاحبان	[majma'-e sāhebān-e sahhām]	собрание акционеров
سهام		

محاسبه کردن (شدن)	[mohāsebe kardan (šodan)]	рассчитывать, быть рассчитанным
محسوس شدن	[mahsus šodan]	ощущаться
محصولات	[mahsulāt]	продукция
محصولات نهایی	[mahsulāt-e nahāyi]	конечная продукция
محقق ساختن (را)	[mohaqqaq sāxtan]	осуществлять
محل	[mahall]	статья (бюджета)
محول شدن	[mohavval šodan]	быть возложенным, порученным
مختصر	[moxtasar]	краткий
مخزن (مخازن)	[maxzan -maxāzen]	хранилище
مدرسه	[madrasede-ye	ремесленное училище
مدرسه ای	h(e)arfeyi]	
مدرنیزه	[modernize kardan]	модернизация
مدرنظر گرفتن (بودن)	[madd-e nazar gereftan]	предусматривать
مدنی	[madani]	гражданский
مدیر عامل	[modir-e āmel]	директор, директор- распорядитель
مدیریت	[modiriyyat]	администрация, менеджмент
مرگومیر	[margomir]	смертность
مزارعه	[mozāre'e]	мозареэ (вид банковского кредита)
مزیه	[maziye – mazāyā]	преимущество(а)
(مزایا)		
مساقات	[mosāqāt]	мосагат (вид банковского кредита)
مستعد	[mosta'edd]	1) склонный к...;

مستغلات	[mostaqallāt]	2) готовый; 3) способный недвижимое имущество
مستلزم . . .	[mostalzem... budan]	требовать
بودن		
مشابه	[mošābeh]	аналогичный
مشاع	[mošāʾ]	1) общий (об имуществе); 2) общее имущество
مشمول	[moštamel-e... budan]	содержать, включать
بر . . . بودن		
مشروع	[mašruʾ]	законный
مشروعیت	[mašruʾiyat]	законность
مشعل	[mašʾal]	факел
مشوق	[mošavveq]	стимул
مصارف	[masāref-e xānegi]	бытовые нужды
خانگی		
مصرفگرایی	[masrafgerāyi]	чрезмерное потребление
مصرا	[moserran]	настойчиво
مصوبه	[mosavvabe]	постановление
مصون	[masun]	защищенный, неприкосновенный
مصون نگاه	[masun negāh dāštan]	защищать, оберегать
داشتن		
مضاربه	[mozārebe]	мозаребе (вид банковского кредита)
معاف شدن	[maʾāf šodan]	быть освобожденным (от налогов и т.д.)
(از)		
معاملات	[moʾāmelāt-e arzi]	сделки по валютным операциям
ارزی		
معامله	[moʾāmele]	сделка
معضل	[moʾzal]	трудность, проблема

معیشت	[ma'īšat]	существование, образ жизни
مقاومت	[moqāvemāt]	сопротивление
مقتدر	[moqtader]	сильный
مکانیزه	[mekānize]	механизированный
مگر (اینکه)	[magar (inke)]	за исключением того случая, если; если не...
ملاك	[melāk]	критерий
ملحق شدن (به)	[molhaq šodan]	присоединяться
مناطق آزاد تجاری - صنعتی	[manāteq-e āzād-e tejāri va san'ati]	свободные торгово-промышленные зоны
مناقصه	[monāqese]	тендер
منطقی	[manteqi]	логический
منتهی	[montahi]	оканчивающийся
منفصله	[monfasele]	отдельный
منفی	[manfi]	отрицательный
مواد افزونی و کمکی	[mavādd-e afzuni]	дополняющие материалы
موازنه ارزی	[movāzene-ye arzi]	валютный баланс
موظف بودن	[movazzaf budan]	быть обязанным
موکول بودن (به)	[mowkul budan]	быть отсроченным
مهار	[mahār]	обуздание
میانگین	[miāngin]	среднее

میسرکردن (شدن) (را)	[moyassar]	осуществляться
میعانات گازی	[maya'ānāt-e gāzi]	газовый конденсат

ن

ناتوانی	[nātavāni]	неспособность
ناخالص	[nāxāles]	нечистый, с примесью
نادیده	[nādide gereftan]	игнорировать
گرفتن (را)		
نا فرجام	[nāfarjām māndan]	оставаться незавершенным
ماندن		
نافرمانی	[nāfarmāni]	неповиновение
نامرغوب	[nāmarqub]	некачественный
ناهموزن	[nāhamvazn]	неравномерный, негармоничный
ناهنجاری	[nāhanjāri]	неравномерность, неритмичность
نبود	[nabud]	отсутствие
نخبگان	[noxbegān]	избранные, цвет (чего-либо)
نرخ	[ne(a)rx]	1) цена; 2) курс; 3) уровень
نرخ ارز	[nerx-e arz]	курс валюты
نرخ بهره	[nerx-e bahre]	процентная ставка
نزولی	[nozuli]	снижающийся
نصب	[nasb]	1) установка; 2) монтаж
نظام مند	[nezāmmānd]	систематический
نظری	[nazari]	теоретический
نشریات	[našriyāt]	пресса, печатные издания

نقدینگی	[naqdinegi]	1) наличность; 2) финансы; 3) ликвидность
نقش آفرین	[naqšāfarin]	действующее лицо
نگهداری حساب	[negahdāri-ye hesāb]	обслуживание счета
نماگر	[namāgar]	показатель, индекс
نمایان شدن	[namāyān šodan]	проявляться
نمود	[na(o)mud]	1) явление, феномен; 2) внешний вид
نمود پیدا کردن	[namud peydā kardan]	представляться важным
نوآوری	[nowāvari]	инновация
نوسازی	[nowsāzi]	обновление
نهایتاً	[nahāyatan]	в конечном итоге
نیترژن	[nitrožen]	азот
نیروی کار	[niru-ye kār]	рабочая сила
نیل (به)	[neyl]	достижение (чего-либо)
نیمه فرآوری شده	[nimefarāvari šode]	полупереработанный

و

وابسته	[vābaste]	зависящий
وابسته بودن (به)	[vābaste budan]	зависеть
واحد	[vāhed]	1) единица; 2) пункт (бирж.); 3) предприятие
واحد	[vāhed-e poštibāni]	4) единый сопутствующее предприятие

پشتیبانی و ارونه . . . بودن	[vārune-ye... budan]	выворачивать наизанку, зд.: опровергать
واسطه‌گری واسطه‌ای وام	[vāsetegari] [vāseteyi] [vām]	посредничество промежуточный заем
وسایل معیشت و عده و گرنه	[vasāyel-e ma'īšat] [va'ede] [vagarna]	средства к существованию обещание иначе, в противном случае

ه

هدایت	[hedāyat]	руководство, управление, регулирование
هدفمند	[hadafmand]	целевой
هزینه	[hazine]	расход
همبستگی	[hambastegi]	солидарность, сплоченность
همردیف	[hamradif]	стоящий в одном ряду
همزمان	[hamzamān]	одновременно
همواره	[hamvāre]	постоянно
هوادار	[havādār]	сторонник
هوای فشرده	[havā-ye fešorde]	сжатый воздух

ی

یارانه	[yārāne]	субсидия
یکپارچه شدن (در)	[yekpārče šodan]	вливаться, соединяться

یکنواختسازى
میعانات
گازى

[yeknavāxtsāzi-ye
maya'ānāt-e gāzi]

стабилизация конденсата

Русско-персидский словарь

А

авангардный	[pištāz]	پیش‌تاز
автоматический	[xod be xod]	خود به خود
агент	[‘āmel]	عامل
агентство (по банковским или торговым операциям)	[kārgozāri]	کارگزاری
администрация	[modiriyyat]	مدیریت
ажиотаж (на бирже)	[softebāzi]	سفته‌بازی
азот	[nitrožen]	نیترोजن
аккредитив	[‘etebār]	اعتبار
акционер	[sahhāmdār] [sāheb-e sahhām]	سهامدار صاحب سهام
собрание ~ов	[majma’-e sāhebān-e sahhām]	جمع صاحبان سهام
акционерное общество	[šerkat-e sahhāmi]	شرکت سهامی
~ закрытого типа	[šerkat-e sahhāmi-ye xāss]	شرکت سهامی خاص
~ открытого типа	[šerkat-e sahhāmi-ye ‘āmm]	شرکت سهامی عام
акция (акции)	[sahm – sahhām] [owrāq-e sahhām]	سهم (سهام) اوراق سهام
портфель ~й	[portfoy-e sahhām]	پرتفوی سهام
приобретение ~ий, подписка на ~ии	[pazirenevisi]	پذیره‌نویسی
альтернатива	[gozine] [rāhkār]	گزینه راهکار

амортизация	[estehlāk]	استهلاك
аналогичный	[mošābeh]	مشابه
аренда	[ejāre]	اجاره
~ с условием последующей передачи в собственность	[ejāre be šart-e tamlik]	اجاره به شرط تملیک
ассигнование	[taxsis] [sarf]	تخصیص صرف

Б

баланс	[movāzene] [tavāzon]	موازنه ,
	[tarāz] [tarāznāme]	توازن , تراز , ترازنامه

~ текущего счета	[tarāz-e hesāb-e jāri]	تراز حساب جاری
торговый ~	[tarāznāme-ye bāzargāni]	ترازنامه بازرگانی
банк	[bānk]	بانک
Всемирный ~	[bānk-e jahāni]	بانک جهانی
~овское дело	[bānk-dāri]	بانکداری
безналичный	[qeyr-naqdi]	غیر نقدی
безработица	[bikari]	بیکاری
без сомнения	[bigomān]	بی گمان
беспорядочный	[bizābete]	بی ضابطه
беспрецедентный	[bisābeqe]	بی سابقه
бесчестье	[rosvāyi]	رسوایی
благодаря чему-либо (предлог)	[dar sāye-ye] [dar partov-e]	در سایه , در پرتو
биржа	[burs]	بورس
фондовая ~	[bāzār sahhām]	بازار سهام
борьба с нищетой	[faqrzedāyi]	فقرزدایی
бросаться в глаза	[be češm xordan]	به چشم خوردن
будущие поколения	[āyandegān]	آیندگان
бюджет	[budje]	بودجه
~ный дефицит	[kasri-ye budje]	کسری بودجه

В

вакуум	[xalā]	خلاء
валовой внутренний продукт	[rošd-e nāxāles-e melli]	رشد ناخالص ملی
валютный баланс	[movāzene-ye arzi]	موازنه ارزی
важный	[porrang]	پررنگ
в большинстве	[aksaran]	اکثرا
ввод в строй	[rāhandāzi] [be rāh andāzi]	راه اندازی , به راه اندازی
вексель	[softe] [barāt - baravāt]	سفته برات, (بروات)
взаимодействие	[ta'āmol]	تعامل
взаимодействовать	[dar ta'āmol budan]	در تعامل بودن
взимание	[axz]	اخذ
взнос	[qest – aqsāt]	قسط (اقساط)
взятие на себя обязательства	[eltezām]	التزام
в итоге	[bar sar ham]	برسرهم
вклад (денежный)	[seporde]	سپرده
в конечном итоге	[nahāyatan]	نهایتا
включать (в себя)	[moštamel-e...budan]	مشمول بر... بودن
вливание	[tazriq]	تزریق
вливаться	[yekpārče šodan]	یکپارچه شدن (در)
вмещаться	[gonjidan – gonj]	گنجیدن (گنج)

в общем	[omdatan]	عمدتاً
возвращение	[eā'de]	اعاده
возмещение	[avaz]	عوض
вознаграждение	[je'āle]	جعاله
возникать в воображении	[motasavvar šodan]	متصور شدن
возобновляемый	[tajdidšavande]	تجدیدشونده
возрождение	[ehyā]	احیا
волей-неволей	[xāste yā naxāste]	خواستہ یا نخواستہ
вопиющий	[fāheš]	فاحش
восстановление	[eā'de]	اعاده
Всемирная торговая организация (ВТО)	[sāzmān-e tejārat-e jahāni]	سازمان تجارت جهانی
вслед за...	[mota'āqeban]	متعاقباً
в случае необходимости	[endaleqtezā]	عند الاقتضاء
в сочетании	[tow'am bā...]	توأم با...
в счет чего-то (предлог)	[be bābat-e]	به بابت
вторичный	[sānavi]	ثانوی
в целом	[omdatan] [bar sar ham]	عمدتاً, برسره
выбор	[gozineš]	گزینش
вывод (заключение)	[estembāt]	استنباط
выворачивать наизнанку	[vārune-ye...budan]	وارونه... بودن

выделение	[tašxis]	تشخیص
вызывающий	[tavarronzā]	تورمزا
инфляцию		
выплачиваемый	[pardāxti]	پرداختی
выполнять	[mojri-ye... budan]	مجری ... بودن
выработка	[kār kard] [bardāšt]	کارکرد, برداشت
вытекающий из	[motaratteb bar]	مترتب بر
вычет	[kasr]	کسر

Г

газовый конденсат	[maya'ānāt-e gāzi]	میعانات گازی
глава (председатель)	[sadr]	صدر
во ~е	[dar sadr-e]	در صدر
говорить о чем-то	[guyā-ye... budan]	گویای ... بودن
год (книжн.)	[sane]	سنه
финансовый ~	[sāl-e māli]	سال مالی
горизонт	[ofoq]	افق
грабеж	[čapāvol]	چپاول
гражданин	[šahrvand]	شهروند
гражданский	[madani]	مدنی
грамотность	[bāsavādi]	باسوادی
гранулированная	[be šekl-e dānehā-ye rız]	به شکل

Д

действие	[harakat]	حرکت
действующее лицо	[naqšāfarin]	نقش‌آفرین
декларация	[ezhār-nāme] [mānifest]	اظهارنامه مانیفست
транспортная ~	[mānifest-e vasāyeh-e naqliye]	مانیفست وسایل نقلیه
экспортная ~	[ezhār-nāme-ye sāderāti]	اظهارنامه صادراتی
демонстрировать	[az xod nešān dādan]	از خود نشان دادن
депонирование	[towdi']	تودیع
дефицит	[kasri]	کسری
бюджетный ~	[kasri-ye budje]	کسری بودجه
диалог	[goft-o šenud]	گفت و شنود
динамизм	[puyāyi]	پویایی
динамика	[dināmik] [puyāyi]	دینامیک, پویایی
дифференциал	[motaqayyer]	متغیر
добыча	[bardāšt]	برداشت
долг(и)	[qarz – qoruz] [deyn - doyun] [bedehi]	قرض (قروض) دین (دیون) بدهی
достижение (чего- либо)	[dastyābi] [neyl]	دستیابی ، نیل (به)
доход	[darāmad] [sud] [bahre]	درآمد، سود، بهره

~ на душу населения	[darāmad-e sarāne]	درآمد سرانه
~ по ценным бумагам	[bāzdeh]	بازده
доходный	[entefā'i]	انتفاعی
другими словами	[be ebārat-e digar]	به عبارت دیگر

Е

единица	[vāhed]	واحد
единый	[vāhed]	واحد

Ж

З

за (взамен) (предлог)	[be azā']	به ازاء
зависеть	[dar gerov-e... budan'] [vābaste budan]	در گرو... بودن وابسته بودن (به)
зависимость (наркотическая)	[‘etiyād]	اعتیاد
зависящий	[vābaste]	وابسته
заголовок	[sadr]	صدر
загрязнение	[āludegi]	آلودگی
задолженность	[deyn]	دین
заем	[vām]	وام
заем, беспроцентный	[qarzolhasane]	قرض الحسنه
законность	[mašru'iyat]	مشروعیت
законный	[mašru']	مشروع

залог	[tarhin]	ترهين
заложник	[gerowgān]	گروگان
быть ~ом (чего-либо)	[dar gerov-e... budanʔ]	در گرو . . . بودن
замена	[taʔviz]	تعويض
заменять (стать заменой)	[jāygozin-e ... šodan]	جايگزين . . . شدن
занятость	[ešteqāl]	اشتغال
запас(ы)	[zaxire – zahāyer]	ذخيره – ذخاير
валютные ~	[zahāyer-e talā]	ذخاير طلا
запасные части	[qataʔāt-e yedaki]	قطعات يدکي
заработная плата	[dastmozd] [kārmozd]	دستمزد و کارمزد
застой	[rokud]	رکود
затратный	[porhazine]	پرهزینه
~ по времени	[zamānbar]	زمان بر
защищать (оберегать)	[masun negāh dāštan]	مصون نگاه داشتن
заявитель (<i>напр.</i> , лицо, обращающееся за кредитом)	[motaqāzi]	مقاضي
зенит	[owj]	اوج
значительный	[kalān]	کلان

И

игнорировать	[nādidе gerefтан]	نادیده گرفتن (را)
--------------	-------------------	----------------------

игрок (актер)	[bāzigar]	بازیگر
игрушка	[asbābbāzi]	اسباببازی
избавлять	[rehānidan]	رهانیدن
избранные	[noxbegān]	نخبگان
извлекать выгоду	[bahre gereftan]	بهره گرفتن (از)
изъятие	[hazf]	حذف
иметь долю	[sahim budan]	سهیم بودن (در)
имущество	[amlāk]	املاک
имущество,	[amvāl-e manqul]	اموال منقول
движимое		
имущество,	[amvāl-e qeyr-e	اموال غیر
недвижимое	manqul]	منقول, مستغلات
	[mostaqallāt]	
иначе	[vagarna]	وگرنه
инвестиции	[sarmāyegozārihā]	سرمایه گذاریها
пПродуктивные ~	[sarmāyegozārihā- ye tovlidi]	سرمایه گذاری های تولیدی
инвестор	[sarmāyegozār]	سرمایه گذار
индекс	[namāgar] [zarib] [šāxes]	نماگر ضریب شاخص
~ человеческого	[šāxes-e towse'e-ye	شاخص توسعه
развития	ensāni]	انسانی
индивидуализм	[fardgerāyi]	فردگرایی
индустриализация	[san'ati šodan]	صنعتی شدن
инновация	[nowāvari]	نوآوری
инсектицид	[hašarekoš]	حشره کش
интеллектуальная	[mālekiyat-e	مالکیت معنوی
собственность	ma'navi]	

инфляция	[tavarrom]	تورم
инфраструктура	[zirsāxt]	زیرساخت
ипотека	[tarhin]	ترهین
искусственное	[alyāf-e masnu'i]	الیاف مصنوعی
волокно		
исполнение, надлежащее	[hosn-e ejrā]	حسن اجرا
исключительный	[enhesāri]	انحصاری
исправление	[tashih]	تصحیح
источник	[māye]	مایه
быть ~ом чего- либо	[māye... budan]	مایه... بودن

К

кадр	[kādr]	کادر
калория	[kālori]	کالری
каналы информации	[bastarhā-ye ettelā'āti]	بسترهای اطلاعاتی
капитал	[sarmāye]	سرمایه
основной ~	[asl-e sarmāye]	اصل سرمایه
человеческий ~	[sarmāyehā-ye ensāni]	سرمایه های انسانی
рынок ~а	[bāzār-e sarmāye]	بازار سرمایه
категория	[zābete-zavābet]	ضابطه (ضوابط)
качественный	[keyfi]	کیفی
качество	[keyfiyyat]	کیفیت
киловатт/час	[kilovāt sā'at]	کیلووات

классификация	[dastebandi] [rotbebandi] [taqsimbandi]	ساعت دسته بندی , رتبه بندی , تقسیم بندی
классифицировать	[rotbebandi kardan]	رتبه بندی کردن

климат, инвестиционный	[fazāyi barā-ye sarmāyegozāri]	فضایی برای سرمایه گذاری
количественный	[kami]	کمی
количество	[kamiyyat]	کمیت
колониальный	[este'māri]	استعماری
комовая сера	[gugerd be šekl-e dānehā-ye riz]	گوگرد به شکل دانه های ریز
компания	[šerkat]	شرکت
дочерняя ~	[šerkat-e tābe'e va vābaste]	شرکت تابعه و وابسته
конкурентоспособ- ность	[tavān-e raqābati] [raqābatpaziri]	توان رقابتی, رقابت پذیری
конкурентоспособ- ный	[raqābati] [raqābatpazir]	رقابتی, رقابت پذیر
сделать ~м	[raqābati kardan]	رقابتی کردن
концентрация	[tamarkoz]	تمرکز
кооперативный	[ta'āvoni]	تعاونی
кооперация	[ta'āvon]	تعاون
корпус	[badane]	بدنه
корректировка	[tashih]	تصحیح
корыстолюбие	[sudparasti]	سود پرستی
коэффициент	[zarib]	ضریب
краткий	[moxtasar]	مختصر
кредит	[‘etebār]	اعتبار
критерий	[melāk]	ملاک

кроме	[gozašte az] [(be) joz’]	گذشته از , (به) جزء
крыло (фракция)	[janāh]	جناح
курс (валюты)	[ne(a)rx]	نرخ (ارز)
курсы обучения	[dowrehā-ye āmuzeši]	دوره های آموزشی

Л

лавинообразный	[bahmanvār]	بهمن وار
легализовать	[qānuni kardan]	قانونی کردن
либерализация	[āzādsāzi]	آزادسازی
ликвидность	[naqdinegi]	نقدینگی
лицензия	[parvāne] [mojavvez]	پروانه , مجوز
ловкость	[čiregi]	چیرگی
ловушка	[tale]	تله
ловушка для конденсата	[daryāft va jodāsāzi]	دریافت و جداسازی
логический	[manteqi]	منطقی
ложный	[kāzeb]	کاذب
льготы	[tashilāt]	تسهیلات

М

малоимущий (с низким доходом)	[kamdarāmad]	کم درآمد
манифест	[mānifest]	مانیفست
марка	[alāmat]	علامت
торговые ~и	[alāyem-e tejāri]	علائم تجاری
материалы	[mavādd]	مواد

дополняющие ~	[mavādd-e afzuni]	مواد افزونی و کمکی
Международный валютный фонд менеджмент	[sanduq-e beynolmelali-ye pul] [modiriyyat]	صندوق بین المللی پول مدیریت
места (рабочие)	[forsathā-ye šoqli]	فرصت های شغلی
механизированный	[mekānize]	مکانیزه
минеральный	[kāni]	کانی
модернизация	[modernize kardan]	مدرنیزه کردن
модернизировать	[be ruz kardan] [modernize kardan]	به روز کردن , مدرنیزه کردن (را)
мозаребе (вид банков- ского кредита)	[mozārebe]	مضاربه
мозареэ (вид банковского кредита)	[mozāre'e]	مزارعه
монополия	[enhesār]	انحصار
монопольный	[enhesāri]	انحصاری
монтаж	[nasb]	نصب
мосагат (вид банковского кредита)	[mosāqāt]	مساقات
моющее средство	[šuyande]	شوینده

H

найм	[estexdām]	استخدام
наличность	[naqdinegi]	نقدینگی
налог	[māliyāt]	مالیات

налоговый	[māliyāti]	مالیاتی
~ое законодательство	[qavānin-e māliyāti]	قوانین مالیاتی
накапливание богатств	[sarvatanduzi]	ثروت اندوزی
накапливать	[anduxtān – anduz]	اندوختن (اندوز)
накопление	[ambāšt]	انباشت
наниматель	[kārfarmā]	کارفرما
наниматься, поступать на работу	[be estexdām darāmadan]	به استخدام در آمدن
нарушение закона	[qānunšekani]	قانونشکنی
настойчиво	[moserran]	مصرا
настойчивость	[pāfešāri]	پافشاری
недвижимое имущество	[mostaqallāt]	مستغلات
некачественный	[nāmarqub]	نامرغوب
неповиновение	[nāfarmāni]	نافرمانی
неприкосновенный	[masun]	مصون
неравномерность, неритмичность	[nāhanjāri]	ناهنجاری
неравномерный, негармоничный	[nāhamvazn]	ناهموزن
неспособность	[nātavāni]	ناتوانی
нечистый, с примесью	[nāxāles]	ناخالص

норма	[hadd-e nesāb]	حد نصاب
норма прибыли на капитал	[sud-e sarmāye]	سود سرمایه
ноу-хау	[dāneš-e fanni]	دانش فنی
нуждающийся в работе	[juyande-ye kār]	جوینده کار
нужды (бытовые)	[masāref-e xānegi]	مصارف خانگی

O

обесценивать	[bi arzeš sāxtan]	بی ارزش ساختن
обещание	[va'ede]	وعده
облигации	[owrāq-e qarze]	اوراق قرضه
обнадеживающий	[delgarmkonande]	دلگرم کننده
обновление	[nowsāzi]	نوسازی
обострять	[dāman zadan]	دامن زدن
образованный	[tahsilkarde]	تحصیل کرده
(получивший образование)	[dānešāmuxte]	دانش آموخته
обслуживание счета	[negahdāri-ye hesāb]	نگهداری حساب
общее имущество	[mošāʾ]	مشاع
общий (об имуществе)	[mošāʾ]	مشاع
обуздание	[mahār]	مهار
объективно	[eynan]	عیناً
объем производства	[borundād]	برونداد
обязанный	[movazzaf]	موظف
БЫТЬ ~ЫМ	[movazzaf budan]	موظف بودن

обязательство	[eltezām]	التزام
обязательство (долговое)	[softe]	سفته
подпись под ~ом	[pazirenevisi]	پذیره نویسی
огромный	[kalān]	کلان
одновременно	[hamzamān]	همزمان
однозначно	[be yek ma'nā]	به یک معنا
оканчивающийся	[montahi]	منتهی
операция	[amalkard]	عملکرد
опираться на...	[tekye kardan]	تکیه کردن (به)
опираясь на...	[bā estenād be...]	با استناد به
(доводы)		
определение	[tašxis]	تشخیص
(выделение)		
определение	[ta'rif]	تعریف
(дефиниция)		
оптимальный	[behine]	بهینه
оптимизировать	[behine kardan]	بهینه کردن (را)
оптовая торговля	[omdeforuši]	عمده فروشی
организация	[tašakkol]	تشکل
организовывать	[barpā kardan]	برپا کردن
освобождать	[rehānidan]	رهانیدن
освобожденный (от налогов и т.д.)	[ma'āf]	معاف
быть ~ым (от налогов и т.д.)	[ma'āf šodan]	معاف شدن (از)

основа	[šālude]	شالوده
основа(ы)	[rokn – arkān]	رکن (ارکان)
оставаться незавершенным	[nāfarjām māndan]	نا فرجام ماندن
останавливаться	[motavaqqef šodan]	متوقف شدن
осторожность	[ehtiyāt]	احتیاط
осуществление	[pišbord]	پیشبرد
осуществлять(ся)	[mohaqqaq sāxtan] [moyassar]	محقق ساختن (شدن) میسرکردن (شدن) (را)
ответственный быть ~ за что-то	[ma'mur] [ma'mur-e ... budan]	مأمور مأمور ...بودن
отдача	[bāzdehi]	بازدهی
отдельный	[monfasele]	منفصله
отклонение	[enherāf]	انحراف
открытие	[eftetāh]	افتتاح
отмена	[hazf]	حذف
относящийся к благоустройству	[omrāni]	عمرانی
отрицательный	[manfi]	منفی
отсроченный	[mowkul]	موکول
быть ~ым	[mowkul budan]	موکول بودن (به)
отставать	[bāz māndan]	باز ماندن
отсталый	[aqabmānde]	عقبمانده
отсутствие	[nabud]	نبود

оффшорный	[farāsāheli]	فراساحلی
оценка	[barāvord]	برآورد
очистка	[taxliye]	تخلیه
очистка	[tasfiye]	تصفیه
(рафинирование)		
очистка (таможенная)	[tarxis]	ترخیص
ощущаться	[mahsus šodan]	محسوس شدن

II

пар	[boxār]	بخار
партнер	[sahim]	سهیم
патент	[parvāne]	پروانه
перевод (денежных средств)	[havāle]	حواله
передача в собственность	[tamlik]	تملیک
передовой	[pištāz] [pišgām]	پیشتاز پیشگام
переменная величина	[motaqayyer]	متغیر
перерабатывающий	[tabdili]	تبدیلی
переработка	[pardāzeš] [farāvare]	پردازش فراوری
пересматривать	[bāzandiši kardan]	بازاندیشی کردن
пересмотр	[bāzandiši] [bāznegari]	بازاندیشی بازنگری
пессимистичный	[badbināne]	بدبینانه
питание	[taqziye]	تغذیه

планирование

[barnāmerizi]

برنامه ریزی

централизованное ~

[barnāmerizi-ye
motamarkez]

برنامه ریزی

متمرکز

план развития	[barnāme-ye omrāni]	برنامه عمرانی
пластмассы	[pelāstikhā]	پلاستیکها
плата, заработная	[ojrat] [dastmozd]	اجرت, دستمزد
платформа	[pāye va arše]	پایه و عرشه
пленка из полиэтилена низкой плотности	[gune-ye sabok-e film]	گونه سبک فیلم
плотина	[sadd]	سد
побуждать	[sowq dādan]	سوق دادن (را, به)
поворотный пункт	[sarfasl]	سرفصل
подвергаться чему- либо	[dočār-e... šodan]	دچار... شدن
подготовка	[tadārok]	تدارک
поддержка	[pušēš]	پوشش
подлежать	[tābe'e... budan]	تابع... بودن
подлинник	[eyn]	عین
подлинно	[eynan]	عیناً
подписка на акции	[pazirenevisi]	پذیره نویسی
подрядчик	[peymānkār]	پیمانکار
подсчет	[barāvord]	برآورد
подчиняться	[tābe'e... budan]	تابع... بودن
поиски рынка или рынков сбыта	[bāzāryābi]	بازاریابی
показатель	[namāgar]	نماگر

покой	[sokun]	سکون
покрытие	[pušeš]	پوشش
покупательная способность	[tavān-e xarid]	توان خرید
покупать	[xaridāri kardan]	خریداری کردن
поливинилхлорид (ПВХ)	[pivisi]	پی وی سی
полипропилен	[polipropilen]	پلی پروپیلن
полиэтилен	[polietilen]	پلی اتیلن
полупереработанный	[nimefarāvāri šode]	نیمه فرآوری شده
получение	[tahsil]	تحصیل
полученный	[hāsel]	حاصل
быть ~ым	[hāsel šodan]	حاصل شدن
помимо	[fozun bar] [gozašte az]	فزون بر گذشته از
по мнению	[be za'm-e]	به زعم
попасть в поле зрения	[dar hayāte-ye... qarār gereftan]	در حیاطه قرار گرفتن
попечитель (ответственный за...)	[motavalli]	متولي
по-прежнему	[kamākān]	کماکان
порученный быть ~ым	[mohavval] [mohavval šodan]	محول محول شدن
последствия	[taba'āt]	تبعات
посредничество	[dallāli] [vāsetegari]	دلالی واسطه گری

постановление	[mosavvabe]	مصوبه
постоянно	[hamvāre]	همواره
поступок	[harakat]	حرکت
потеря	[kāsti]	کاستی
потому что (союз)	[čerā ke]	چرا که
пошлина, торговая	[sud-e bāzargāni]	سود بازرگانی
правило	[zābete-zavābet]	ضابطه (ضوابط)
право на изобретение	[haqq-e exterā']	حق اختراع
превышать	[bāleq budan] [tajāvoz kardan]	بالغ بر... بودن, تجاوز کردن (از)
предварительный	[qabli]	قبلی
предоставление	[‘etā]	اعطا
предоставлять	[‘etā kardan]	اعطا کردن (را, به)
~ займа	[‘etā-ye vām]	اعطای وام
предприятие	[mo’assese] [vāhed]	مؤسسه, واحد
совместное ~	[šerkat-e moštarak]	شرکت مشترک
сопутствующее ~	[vāhed-e poštibāni]	واحد پشتیبانی
предсказание	[pišguyi]	پیشگویی
представляется, что	[tasavvor piš miāyad]	تصور پیش می آید
представляться	[motasavvar šodan]	متصور شدن
представляться важным	[namud peydā kardan]	نمود پیدا کردن

предусматривать	[madd-e nazar gereftan]	مد نظر گرفتن (بودن)
преимущество(а)	[maziye – mazāyā]	مزیه (مزایا)
препятствие	[sadd]	سد
пресса (печатные издания)	[našriyāt]	نشریات
прибрежный	[sāheli]	ساحلی
прибыль	[bahre] [sud]	بهره سود
прибыльность	[kārāyi]	کارایی
прибыльный	[entefā'i]	انتفاعی
приватизация	[xosusisāzi]	خصوصی سازی
привилегия	[emtiyāz]	امتياز
признак	[alāmat]	علامت
прикладной	[kārbordi]	کاربردی
примечание	[tabsere]	تبصره
принимать за (единицу)	[farz kardan]	فرض کردن
быть принятым за...	[farz šodan]	فرض شدن
принятие	[axz]	اخذ
приостановленный	[rāked]	راکد
быть ~м	[rāked šodan]	راکد شدن
присоединяться	[molhaq šodan]	ملحق شدن (به)
приступать к чему-либо	[mobāderat kardan]	مبادرت کردن (به)

приток денежных средств	[arzāvary]	ارز آوری
проблема (тезис)	[qaziye – qazāyā’]	قضیه (قضایاء)
проблема (трудность)	[mo’zal]	معضل
проводить линию (политику)	[sarmadār-e ... budan]	سرمدار... بودن
прогноз	[pišguyi]	پیشگویی
Программа развития ООН (ПРО ООН)	[barnāme-ye towse’e (omrān-e) sāzmān-e melal]	برنامه توسعه (عمران) سازمان ملل
продажа	[foruš]	فروش
~ в рассрочку	[foruš-e aqsāti]	فروش اقساطی
строительство и ~ зданий	[besāz-o beforuši]	بساز و بفروشی
продолжительный	[tadāvombaxš]	تداوم بخش
продукт, валовой внутренний	[rošd-e nāxāles-e dāxeli]	رشد ناخالص داخلی
продукт, валовой национальный	[rošd-e nāxāles-e melli]	رشد ناخالص ملی
продуктивность	[kār kard]	کارکرد
продукция	[mahsulāt] [towlidāt] [farāvardehā]	محصولات, تولیدات, فرآورده ها
выход ~и	[bāzdeh] [borundād]	بازده, برونداد
конечная ~ проект	[mahsulāt-e nahāyi] [lāyehe –lavāyeh]	محصولات نهایی لایحه –

(законопроект)		لوایح
производительность	[bahrevari]	بهره وری
производительный	[towlidgarā]	تولیدگرا
промежуточный	[vāseteyi]	واسطه ای
промышленность (обрабатывающая)	[sanāye'-e pāyindasti]	صنایع پاییندستی
тяжелая ~	[sanāye'-e zirbanāyi]	صنایع زیربنایی
промышленник	[san'atgar]	صنعتگر
простота	[sādegi]	سادگی
противоречие	[tanāqoz]	تناقض
профессия	[šoql]	شغل
профсоюзы (рабочие)	[asnāf-e kārgarān]	اصناف کارگری
проходить (через что-либо)	[pošt-e sar gozāštan]	پشت سر گذاستن (را)
процедуры	[tašrifāt]	تشریفات
процент (банковский)	[bahre] [rebā]	بهره ربا
процент (прибыль)	[sud]	سود
процесс	[farāyand] [farāgard]	فرایند فراگرد

проявление	[boruz]	بروز
проявляться	[boruz kardan] [namāyān šodan]	بروز کردن , نماین شدن
пункт (бирж.)	[vāhed]	واحد
пункт (документа)	[band]	بند
пуск	[rāhandāzi] [be rāh andāzi]	راه اندازی , به راه اندازی
путь решения	[rāhkār]	راهکار

P

работодатель	[kārāfarin] [kārfarmā]	کار آفرین کارفرما
рабочая сила	[niru-ye kār]	نیروی کار
рабочие места	[forsathā-ye šoqli]	فرصت های شغلی
рабство	[bardegi]	بردگی
равновесие	[tavāzon]	توازن
разведанный	[šenāxte šode]	شناخته شده
разделение	[tafkik]	تفکیک
разрыв	[šekāf]	شکاف
распад	[forupāši]	فروپاشی
рассудок	[zehn]	ذهن
рассчитывать быть ~ым	[mohāsebe kardan (šodan)]	محاسبه کردن (شدن)
расход	[hazine] [sarf]	هزینه صرف
регистрация	[sabt-e nām]	ثبت نام
регулирование	[hedāyat]	هدایت

ремесленное училище	[madrāse-ye harfeyi]	مدرسه حرفه ای
рентабельность	[bāzdehi]	بازدهی
реструктуризация	[tajdidsāxtār]	تجدید ساختار
ресурсы, материальные	[sarmāyehā-ye mādi]	سرمایه های مادی
реформа	[eslāhāt]	اصلاحات
решительно	[qat'an]	قطعاً
риск	[risk]	ریسک
розничная торговля	[xordeforuši]	خرده فروشی
роялти	[haqqolemtiyāz]	حق الامتیاز
руководство	[hedāyat]	هدایت
руководство (органы)	[arkān]	ارکان
рынок	[bāzār]	بازار
рынок капитала	[bāzār-e sarmāye]	بازار سرمایه
ряд	[rade]	رده

C

салаф (вид банков- ского кредита)	[salaf]	سلف
сальдо	[tarāz]	تراز
положительное ~	[māzād-e tarāz]	مازاد تراز
сборы, таможенные	[hoquq-e gomroki]	حقوق گمرکی
свидетельство	[govāhi]	گواهی
~ о происхождении (напр., груза)	[govāhi-ye mabda']	گواهی مبدأ
свободные торгово- промышленные зоны	[manāteq-e āzād-e tejāri va san'ati]	مناطق آزاد تجاری -

своекорыстие	[xodkāmegi]	صنعتی خودکامگی
связь	[peyvand]	پیوند
сделка	[mo'āmele]	معامله
сделки по валютным операциям	[mo'āmelāt-e arzi]	معاملات ارزی
сдерживать	[bāzdāštan]	بازداشتن (را)
сжатый воздух	[havā-ye fešorde]	هوای فشرده
себестоимость (единицы продукции)	[bahā-ye vāhed]	بهای واحد
сера	[gugerd]	گوگرد
сертификат	[govāhi]	گواهی
сила, рабочая	[niru-ye kār]	نیروی کار
сильный	[moqtader]	مقتدر
систематический	[nezāmmānd]	نظام‌مند
скачкообразный	[jahešvār]	جهش‌وار
склад	[ambār]	انبار
склонный к...	[mosta'edd]	مستعد
сливаться	[dar ham edqām šodan]	در هم ادغام شدن
слияние	[edqām]	ادغام
слой(и)	[qešr – aqšār – qošur]	قشر (قشور) اقشار
смертность	[margomir]	مرگ‌ومیر
снижающийся	[nozuli]	نزولی
снижение	[taqlil]	تقلیل
снижать(ся)	[taqlil dādan – yāftan]	
собрание акционеров	[majma'-e sāhebān-e]	جمع صاحبان

	sahhām]	سهام
собственность	[mālekiyat]	مالکیت
интеллектуальная ~	[mālekiyat-e ma'navi]	مالکیت
		معنوی
событие	[qaziye – qazāyā']	قضیه
		(قضایاء)
совместное	[šerkat-e moštarak]	شرکت مشترک
предприятие		
соединяться	[yekpārče šodan]	یکپارچه شدن
		(در)
создание рабочих	[ešteqālzāyi]	اشتغالزایی
мест		
созидатели	[sāzandegān]	سازندگان
(производители)		
сознательный	[āgāhāne]	آگاهانه
солидарность	[hambastegi]	همبستگی
сопротивление	[moqāvemāt]	مقاومت
соседний	[pirāmun]	پیرامون
(близлежащий)		
сочетаться	[tow'am šodan]	توأم شدن
		(با)
сочетающийся,	[tow'am]	توأم
спадать, убывать	[forukeš kardan]	فروکش کردن
спекуляция	[softebāzi]	سفته بازی
(биржевая)		
специалисты в	[ahl-e fann]	اهل فن
технических		
областях		
способность	[tavān-e xarid]	توان خرید
(покупательная)		
способный (к чему-либо)	[mosta'edd]	مستعد

среднее	[miāngin]	میانگین
средства (денежные)	[tashilāt] [vojuh]	تسهیلات وجوه
средства к существованию	[vasāyel-e ma'īšat]	وسایل معیشت
ссуды, банковские	[tashilāt-e bānki]	تسهیلات بانکی
ссылаясь на...	[bā estenād be...]	با استناد به
стабилизация конденсата	[yeknavāxtsāzi-ye maya'ānāt-e gāzi]	یکنواختسازی میعانات گازی
ставка	[nerx]	نرخ
валютная ~	[nerx-e arz]	نرخ ارز
процентная ~	[nerx-e bahre]	نرخ بهره
стараться	[kušidan]	کوشیدن (کوش)
статьи импорта	[aqlām-e vāredāti]	اقلام وارداتی
статья (бюджета)	[mahall]	محل
статья (документа)	[mādde]	ماده
статья (товара)	[qalam – aqlām]	قلم (اقلام)
стимул	[mošavveq]	مشوق
стимулировать	[sowq dādan]	سوق دادن (راه به)
стоимость	[arzeš]	ارزش
добавленная ~	[arzeš-e afzude]	ارزش افزوده
сторонник	[havādār]	هوادار

сточные воды	[fāzelāb]	فاضلاب
стоять на месте	[dar hāl-e sokun be sar bordan]	در حال سکون به سر بردن
стоящий в одном ряду	[hamradif]	همردیف
стратегия	[rāhbord]	راهبرد
страх	[bim]	بیم
стремление	[raqbat]	رغبت
структура	[sāxt] [sāxtār]	ساخت ساختار
субподрядчик	[peymānkār-e sānavi]	پیمانکار ثانوی
субсидия	[yārāne]	یارانه
судьбоносный	[sarneveštsāz]	سرنوشتساز
существование (образ жизни)	[ma'īšat]	معیشت
сфера (область)	[dāmane]	دامنه
схема	[olgu]	الگو
счет	[hesāb]	حساب
за ~ чего-то	[az mahall-e]	از محل
счет, текущий	[hesāb-e jāri]	حساب جاری
сырье	[xorāk]	خوراک

T

тариф	[ta'rofe]	تعرفه
тарифы, таможенные	[ta'rofehā-ye gomroki]	تعرفه های گمرکی
тезис	[qaziye – qazāyā']	قضیه (قضایاء)
темпы роста	[āhang-e rošd]	آهنگ رشد
тендер	[monāqese]	مناقصه
теоретический	[nazari]	نظری
террористический акт	[hamle-ye terroristi]	حمله تروریستی
технология	[fanāvāri]	فناوری
товар	[kālā]	کالا
инвестиционные ~ы	[kālāhā-ye sarmāyei]	کالا های سرمایه ای
промежуточные ~ы	[kālāhā-ye vāsetei]	کالا های واسطه ای
толкование	[towjih]	توجیه
торговля, оптовая	[omdeforuši]	عمده فروشی
торговля, розничная	[xordeforuši]	خرده فروشی
транснациональная корпорация	[šerkat-e čandmelliyati]	شرکت چند ملیتی
транспарентность	[šaffāfiyat]	شفافیت
транспортная декларация	[mānifest-e vasāyel-e naqliye]	مانیفست وسایل نقلیه
требовать	[mostalzem... budan]	مستلزم . . . بودن
трудность (проблема)	[mo'zal]	معضل

y

удерживать	[bāzdāštan]	بازداشتن (را)
удостоверение	[govāhi]	گواهی گواهی نامه
уклоняться	[sarpiči kardan]	سرپیچی کردن (از)
ум (рассудок)	[zehn]	ذهن
уменьшаться	[kāstan - kāh]	کاستن (کاه) (از)
уменьшение	[taqlil] [kāsti]	تقلیل کاستی
управление	[kārgozāri]	کارگزاری
урегулирование (расчетов)	[tasviyye]	تسویه
уровень развития	[towse'e yāftegi]	توسعه یافتگی
урожай	[bardāšt]	برداشت
усиливать	[dāman zadan]	دامن زدن
условие	[qeyd]	قید
услуги, банковские	[tashilāt-e bānki]	تسهیلات بانکی
устав	[āyinnāme]	آیین نامه
установка	[nasb]	نصب
устраивать	[barpā kardan]	برپا کردن
утечка мозгов	[fārār-e maqzhā]	فرار مغزها
учреждение	[bongāh]	بنگاه
уязвимый	[āsibpazir]	آسیبپذیر

Φ

фаза	[fāz]	فاز
факел	[maš'al]	مشعل

фальшивый	[kāzeb]	کاذب
феномен	[na(o)mud]	نمود
финансы	[naq dinegi]	نقدینگی
формирование	[tašakkol]	تشکل
фракция	[janāh]	جناح
фронт	[jabhe]	جبهه
фундамент	[zirbanā]	زیربنا
фундаментальный	[bonyādin]	بنیادین

X

хранилище	[maxzan -maxāzen]	مخزن (مخازن)
-----------	-------------------	--------------

Ц

целевой	[hadafmand]	هدفمند
цена	[ne(a)rx] [qeymat]	نرخ قیمت
~ производства	[qeymat-e tamām šode]	قیمت تمام شده
ценные бумаги	[owrāq-e bahādār]	اوراق بهادار
цифра(ы)	[raqam – arqām]	رقم - ارقام

Ч

часть	[qest – aqsāt]	قسط (اقساط)
-------	----------------	-------------

частный	[xosusi]	بخش
~ сектор	[baxš-e xosusi]	بخش خصوصی
часто	[aqlab]	اغلب
часть (составляющая)	[joz' – ajzā']	جزء – اجزا
чек	[ček]	چک
членство	[‘ozviyyat]	عضویت
чрезмерное потребление	[masrafgerāyi]	مصرفگرایی
чрезмерный	[fāheš]	فاحش

Ш

штраф	[jarime]	جریمه
-------	----------	-------

Щ

Э

эгоизм	[xodkāmegi]	خودکامگی
экономия	[sarfejuyi]	صرفه جویی
эксплуатация (промышленная)	[bahrebardāri]	بهره برداری
экспорт (процесс)	[sodur]	صدور
экспорт (продукция)	[sāderāt]	صادرات
нефтяной ~	[sāderāt-e qeyr-e nafti]	صادرات غیر نفتی
энтузиазм	[šowq]	شوق
эффективность	[kārayi]	کارایی

Ю

юридическое лицо	[šaxsiyyat-e hoquqi]	شخصیت
------------------	----------------------	-------

Я

явление

[na(o)mud]

نمود

Литература

На русском языке:

Басаков М.И. Страхование: 100 экзаменационных ответов: экспресс-справочник для студентов вузов. – 2-е изд., исправ. и доп. М.: Ростов н/Д.: Издательский центр «МарТ», 2004. 256 с.

Двадцать пять лет исламской революции в Иране: сборник статей. М.: ИВ РАН, 2005. 240 с.

Иран: диалог цивилизаций / Материалы научной конференции. М.: Муравей, 2003. 112 с.

Ломакин В.К. Мировая экономика: учебник для студентов вузов, обучающихся по экономическим специальностям и направлениям – 3-е изд., перераб. и доп. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2007. 671 с.

Международные экономические отношения: учебник / под ред. Н.Н. Ливенцева. М.: МГИМО(У).: РОССПЭН, 2001. 512 с.

Ульченко Н.Ю., Мамедова Н.М. Особенности экономического развития современных мусульманских государств (на примере Турции и Ирана). М.: ОАО «Издательский дом «Городец», 2006. 325 с.

Халевинская Е.Д. Мировая экономика и международные отношения. М.: Экономистъ, 2004. 312 с.

На персидском языке:

1. ابرار اقتصادی

2. اطلاعات اقتصادی - سیاسی

اطلاعات ایران

3. دنیای اقتصاد
4. فرهنگ منوچهر. فرهنگ علوم اقتصادی, نشر البرز - تهران, 1374
5. صفری محمد رضا. فرهنگ پنج زبانه بازرگانی, مالی, نشر قانون, 1373
6. صدری افشار محمد رضا. فرهنگ معاصر فارسی امروز, فرهنگ معاصر, تهران 1381

Оглавление

Предисловие.....	3
Тема 1 Мировая экономика.....	5
Урок 1.....	5
Урок 2.....	27
Урок 3.....	55
Тема 2 Экономика Ирана.....	74
Урок 4.....	74
Урок 5.....	98
Урок 6.....	119
Урок 7.....	138
Урок 8.....	163
Урок 9.....	196
Ключи к упражнениям.....	222
Ключи к тестам.....	237
Персидско-русский словарь.....	241
Русско-персидский словарь.....	268
Литература.....	298
Оглавление.....	299